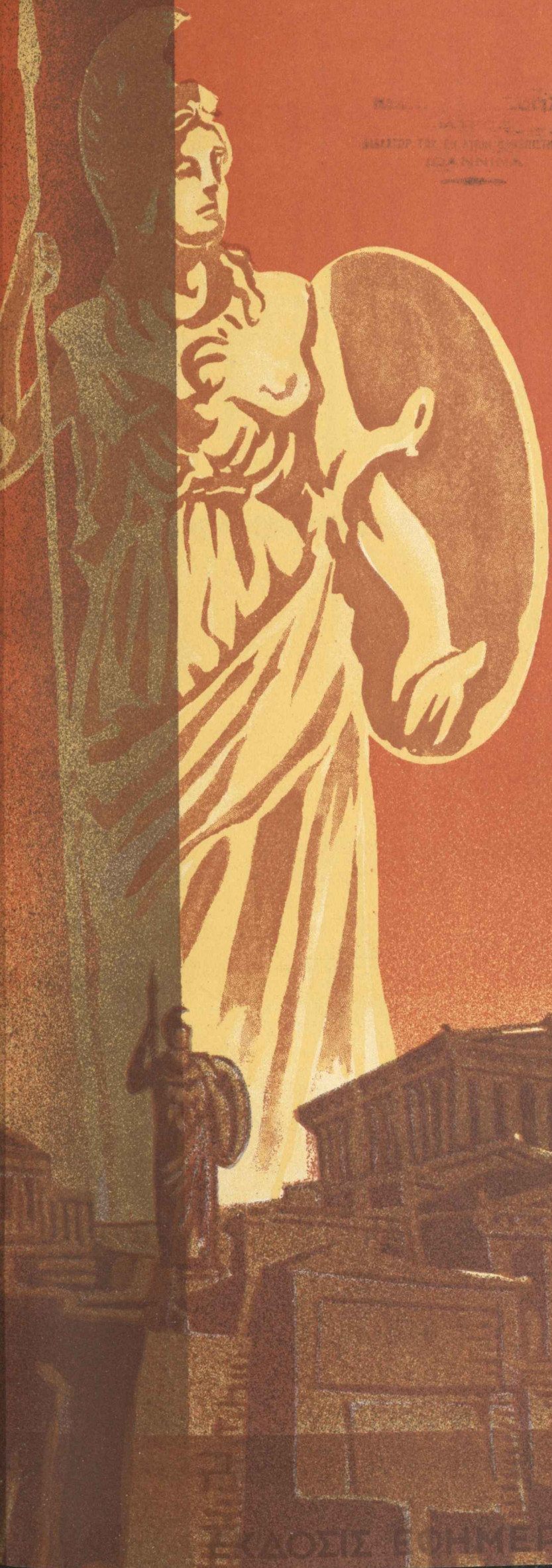

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΕΥΧΟΣ 2
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1934

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΠΗΜΕΡΙΔΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ

ΑΘΗΝΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΤΖΟΠΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΤΟΥ ΕΝ ΛΥΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ
"ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ" ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΝΙΚΟΣ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : ΝΤΟΛΗΣ ΝΙΚΒΑΣ

Η ΕΛΛΑΣ, τῆς ὁποίας ἀτυχῶς τὸ ἐσωτερικὸν δρᾶμα συνεχίζεται, ἐνῶ πρὸ πολλοῦ ἤδη θὰ ὤφειλε νὰ εἶχε τερματισθῇ, ἐδοκίμασε κατὰ τὸν διαρρεῦσαντα μῆνα Ὀκτώβριον δύο χαρακτηριστικὰς περὶ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ὑπόθεσιν συγκινήσεις ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτους. Μίαν ἐξαιρετικῶς εὐχάριστον, τὴν ἐπανεκλογὴν τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Ζαῖμη ὡς προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἥτις παρ' ὀλοκλήρου τῆς ὑγιούς μερίδος τῆς χώρας ἐχαιρετίσθη ὡς σταθμὸς εἰσόδου πρὸς τὴν γαλήνην καὶ τὴν ὁμαλότητα, καὶ ἑτέραν ἢ ὁποία, ὡς ἡ βάσκανος μοῖρα νὰ τὸ ἠθέλησεν, ἐξέτρεψε τὴν κατὰστασιν, παροξύνασα τὰ πάθη, καὶ ἐδημιούργησε ἀνωμαλίαν ἢ ὁποία εἶνε ἄγνωστον ποῦ θὰ καταλήξῃ. Ἐννοοῦμεν τὴν σύλληψιν τοῦ κατηγορουμένου διὰ τὴν γνωστὴν ἀπόπειραν πρώην ληστοῦ Καραθανάση ἢ ὁποία ἐνεργηθεῖσα, ὡς ἐνηργήθη, ὑπὸ ἐνόπλων ἀνδρῶν τῆς «Δημοκρατικῆς Ἀμύνης» ἐδημιούργησεν τὴν ἐντύπωσιν ὑπάρξεως πλέον «κράτους ἐν κράτει» καὶ ἐξήγειρε τὴν Κοινὴν Ὠνύμην, ἀδιακρίτως πολιτικῶν ἀποχρώσεων. Αἱ εὐλογοὶ ἀνησυχίαι ὄλων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ποθοῦν τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλότητος καὶ τῆς γαλήνης δι' ὧν καὶ μόνον αἱ τέχναι, τὰ γράμματα καὶ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἶνε δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῶν καὶ νὰ ἐξελιχθῶν, εὐρίσκουν συμπαραστάτας τῶν καὶ πάντας τοὺς ἐργαζομένους καὶ δημιουργικοὺς Ἕλληνας, εὐχομένους ὅπως ἔλθῃ, ἐπὶ τέλους, ἡ εὐτυχὴς ὥρα τῆς ὀριστικῆς καταπαύσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ σάλου καὶ τοῦ τερματισμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ δράματος, τὸ ὁποῖον ἐὰν ἐταλάνισεν ἀρκετὰ τὴν παρελθούσαν γενεάν, δὲν εἶνε ὀρθόν, ἀλλ' οὔτε καὶ δίκαιον, νὰ ταλανίσῃ τὴν ἤδη δρῶσαν καὶ τὴν ἐπερχομένην. Αἱ «Ἀθηναί» εὐχονται ὀλοψύχως ν' ἀνοίγουν, ἐπὶ τέλους, εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν αἱ πύλαι μιᾶς ζωῆς, καλυτέρας καὶ εὐτυχέστερας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐδημιούργησαν καὶ μᾶς διατηροῦν ἐπιμόνως οἱ προπολεμικοὶ καὶ παρελθοντολόγοι πολιτικοί. Ν.Π.Ε.

ΤΑ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ
ΤΟΥ "ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ"

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

to classify

15/9/34

Two of approximate
date of two in the
the summer months
approximate of
year to year with
the regular use
of the paper for
the day, evening
and independent of
the other

15 July 1994 F.H. Cady

to his own pleasure
his own pleasure
his own pleasure
he has received from the
the his own pleasure
his own pleasure
his own pleasure

15 July 1924

Arthrop. i.

[illegible]

Exopas iio to Epurnio
Mijor va zougainoor epjow
at o'leas lov, lai oov as
petla dappow nai paralos
pian i'oolu, /s- Ras apo
oastis loo i'xopas va Reti
p'las, tui anorodog'ian lov
nai tui ovaas duon iari to
d'neuron tui ajwran lov.
45. 26

-75- Feb 1934

2. 1934
Samulafa

Το 22 Εξηνικα Μην., υπορρι
 ο 22 νομός, μιν δια 2 ορίσμο
 τω διαόρχου.
 Ιστορι αμύνει, ποινά δαμοί, ολλυ
 41112 Ιστοι χρόνος /ωω 10, χρονή
 ολλυ μιν /ωω

6" x 9" in the original
 German letter
 which I found from
 in the year

15/9/34

Την 15ην παρελθόντος Σεπτεμβρίου το «Ελληνικόν Μέλλον», συμπληρώνει διέ-
τιαν από της εκδόσεώς του, εώρτασε την επέτειον της εισόδου του εις τα
έτος. Μεταξύ των χιλιάδων συγχαρητηρίων επιστολών, οίτινες απεστά-
λουν εις την διεύθυνσιν του «Ελληνικού Μέλλλοντος», οία τινος ούτοις κα-
ταρσάναι, αὐτοῖς δέχονται, ἔνεστι καὶ ἡ κατωτέρω, ἥς πρέπει το ἀναγνωσκόντι κα-
νὸν πρὸς το «Ελληνικόν Μέλλον» καὶ τοὺς ἀνδράς του, ἡ διεύθυνσις του «Ελ-
ληνικού Μέλλλοντος» μὲς παρεκκρίσει φιλικῶς τὰς ἀνωτέρω συγχαρητηρι-
επιστολάς τὰς οποίας τὸ ἀπὸνθῶν το πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Πανοτῆς
Τσαλδάρης, το ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν κ. Γεώργιον Κονδύλην, το ὑπουργόν
τῶν Ναυτικῶν κ. Α. Χατζηκυριάκου, το πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. λαρ. Βοζικῆν,
το ἀρχηγὸν τῶν Ἐλευθεροφρόνων κ. Ἰωάννην Μεταξάς, το δῆμον ἀφ' οὗ
κ. Κώσταν Κοτζιάς καὶ το ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας κ. Τῆμον Θεοτόκον.

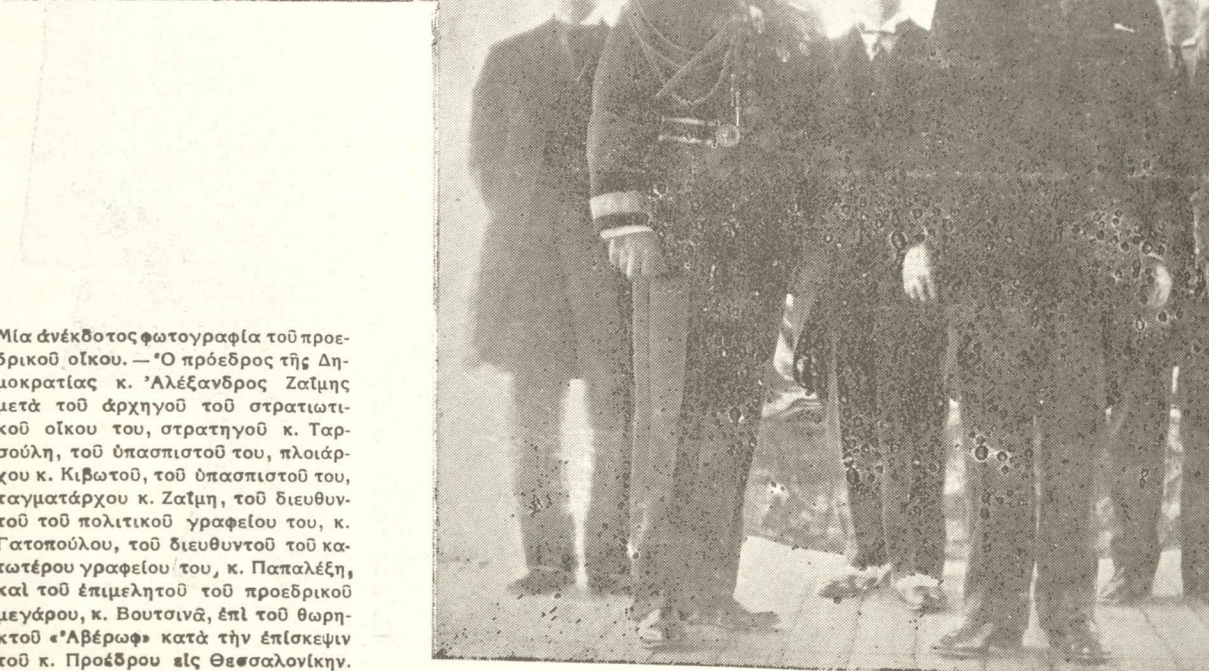

ΟΙ ΕΠΙΣΗΜΟΙ
ΞΕΝΟΙ ΜΑΣ

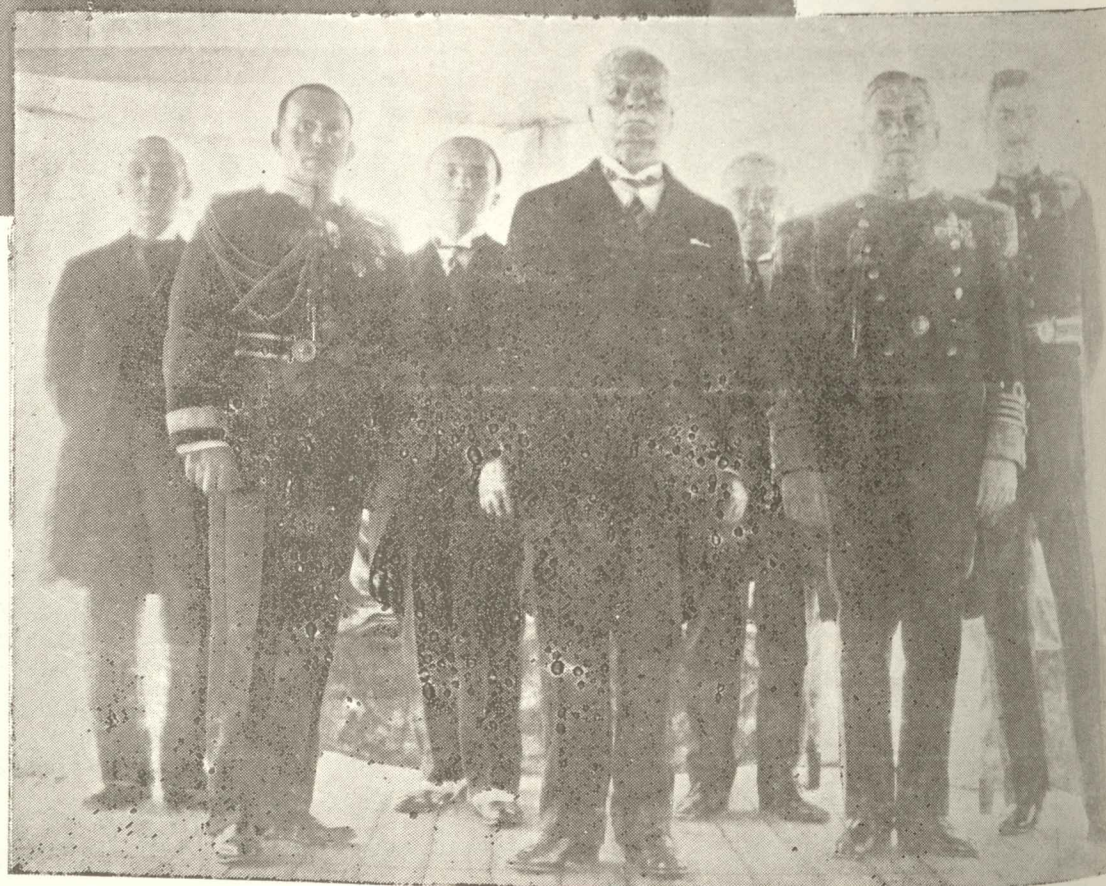
Τὸ διαδοχικὸν ζεύγος τῆς Σουηδίας, μετὰ τῆς πριγκιπίσσης θυγατρὸς των Ἰγκρίδ ἑκέλευον ταξίδιον ἀναφυῆς ἐν τῇ Ἀνατολίᾳ, διήλθεν ἐπ' Ἀθηνῶν τὴν 20ὴν Σεπτεμβρίου, ἐπιβαίνον τοῦ σουηδικοῦ ἀτμοπλοίου «Βαζακλάντ». Εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ ὤρμητο εἰς Ἄγκυραν παρήμενον ὡς φιλοφρονούμενοι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Κατὰ τὴν παραμονὴν των εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ Σουηδοὶ πριγκίπεις ἐπισκέφθησαν τὴν Ἀκρόπολιν, τὸ ἀρχαιολογικὸν καὶ βυζαντινὸν μουσεῖον, τὰς ἀρχαιοτάτας παρὰ τὸ Δαφνί, τοὺς Δελφοὺς, τὸ Ναύπλιον, ὅπου οἱ πριγκίπυ ἔκαμε τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐκεῖ ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου, τὰς ἀρχαιοτάτας τῆς Δήλου, τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ τὴν Διεθνῆ Ἐκθεσὶν Ἑσσανολογικῇ. Ἐκτὸς τῶν ἀρχαιοτήτων ἐπισκέφθησαν καὶ διάφορα ἐργοστάσια καὶ τὴν Διαρκῆ Ἐκθεσὶν τοῦ Ζαπτείου, ἐκφρασθέντες ἐνθουσιασῶς διὰ τὴν βιομηχανίαν τῆς χώρας μας. Ὁ πριγκίπυ Γουσταῦς Ἀδόλφος εἶνε ἀρκετὰ γνωστός εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπισκεφθεὶς ταύτην κατὰ πρῶτον τὸ 1920 καὶ ἀργότερον τὸ 1922, διευθύνας τὰς ἐργασίας τῆς Σουηδικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς εἰς Μυκῆνας καὶ Κρήτην. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Στοκχόλμην τὸ 1882 στὰς 11 Νοεμβρίου. Ἐγεννήθη τὸ ὄνομα Ὁσκάρ Φρέντρικ Βίλχελμ Ὁσκάφ Γουσταῶς Ἀδόλφος. Ἐτελείωσε τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Οὐψάλας καὶ τῆς Χριστιανίας καὶ ἐσπούδασεν Ἱστορίαν, Συναγματορικὸν Δίκαιον, Νομικὰ, Ἀρχαιολογίαν καὶ Ἀλγυπτολογίαν, εἰς ἃς καὶ ἀφιέρωθ' Ἐνυμφεύθη τὸ 1902 τὴν πριγκίπισσαν τοῦ Κόννττ, ἀνεμίαν τοῦ Ἐδουάρδου τοῦ Ζ', τὴν ὅποιαν ἐγνώρισεν εἰς τὴν Αἴγυτον, μετ' ἣν ὅποιαν ἀπέκτησε 5 τέκνα. Τὴν νῦν συζύγον του, πριγκίπισσαν Λουίζαν Λαίδην Μαουρινάττεν, ἐνυμφεύθη τὸ 1923 κατόπιν τοῦ, κατὰ τὸ 1920, θανάτου τῆς πρώτης συζύγου του.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΣΚΙΤΣΑ

Μία ανέκδοτος φωτογραφία του προεδρικού οίκου. — «Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Α. Αλέξανδρος Ζαΐμης μετά το άρχηγό του στρατιωτικού οίκου του, στρατηγό κ. Γαρσούλη, το ύπασιςτο του, πλοίαρχο κ. Κίβωτο, το ύπασιςτο του, ταγματάρχη κ. Ζαΐμη, το διευθυντή του πολιτικού γραφείου του, Γατοπούλου, το διευθυντή του κατωτέρω γραφείου κ. Παπαλέξη, και το έπιμελητή του προεδρικού μεγάρου, Κ. Βουτσίνα, έπί του θωρηκτού «Αβέρωφ» κατά της έπίσκεψης του κ. Πρόεδρου έως Ερσασολογκην.

Ο Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ

Στη 18 Ιανουαρίου 1882, συνεκλήθη ἡ πρώτη σύνοδος τῆς ἐνάντις περιόδου τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς. Σ' αὐτὴ τὴ Βουλῇ, ᾗπερ πάλαι φορὰ βουλευτικῆς Καλαβρυτανῶν, ο Αλέξανδρος Ζαΐμης, ὁ ὑποδοχὸς τοῦ, δὲν ἦταν καθόλου ἐθνοσυναισθητικὴ γιὰ τὸν νέον πολιτευόμενον. Οἱ ἀλλοί βουλευταὶ τῆς ἐπαρχίας τοῦ προσέβαλον τὸ κύριος τῆς ἐκλογῆς του γιατί ὁ Ζαΐμης δὲν εἶχε τὴν νόμιμη ἥλικία—τριάντα ἐτών—ἀπέδειξαν δὲ τὸν ισχυρισμόν των νομίμως εἰς τὴν Βουλὴν τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδας «Ταχύ-πτερος Φύλη» τῆς 4ης Ὀκτωβρίου 1853, εἰς τὸ ὅποιον ἀνηγγέλτο, ὅτι ὁ γάμος τοῦ πατρὸς Ζαΐμη καὶ μὲ τὴν πολὺ λογικὴν ἀπό- πλοτον οἷ γάμου τοῦ θρασύβουλος Ζαΐμης εἶχε νυμφευθῇ πρό 29 ἐτάων, ὅτι ἀφοῦ ὁ Θρασύβουλος Ζαΐμης εἶχε ἐκλογισθῇ ἐνταῖθα 30 δὲν ἦτο δυνατόν ὁ υἱός του Ἀλέξανδρος Ζαΐμης να εἶναι 30 ἐτών, ἐπέτυχεν τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς του. Ὁ νέος ὁ ὁποῖος ἐτών, ἵκανον τὸ 1882 δὲν ἔγινε δεκτός ὡς βουλευτικῆς, εἰναὶ τὸν Ιανουάριον τοῦ 1882 δὲν ἔγινε δεκτός ὡς βουλευτικῆς, εἰναὶ τὸ σημερινὸς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ ἐπανεκλεγείς διὰ τῆς ψήφου τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, τῆς 19 Ὀκτωβρίου 1934.

*Από της 14ης Δεκεμβρίου 1929, ήτοι αφ' ής τὸ πρῶτον, ἐξελέγη Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὁ κ. Ἀλέξανδρος Ζαΐμης, μέχρι σήμερα, διατηρεῖ ἐξακολουθητικῶς τὰς παλαιὰς ἀπλάς συνήθειας τοῦ ἀτομικοῦ βίου του, ἐκτός ἀπὸ μίαν πού διέκοψεν ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1923: τὸ ψάρευμα.

το καλοκαίρι του 1925, ο τότε αρχηγός της Αστυνομίας, Μολονότι, ο σχετικός θρήλος παρακολουθεί ακόμη τον κ. Ζαΐμη ως κάτοικο του τής Αιγίνης και ως μανιώδη ψαράν, έν τούτοις είναι γεγονός πλέον ότι ο Πρόεδρος, από του θανάτου τής αδελφής του (της κ. Μπεινέζου), εις τήν όποιαν κατά κυριότητα άνήκεν ή γραφική έπαυλιν και το κτήμα τής Αιγίνης, όυτε νησιώτης είναι πλέον, όυτε ψαράς!

Τὴν τελευταίαν ἑρασιτεχνικὴν τὸν ἐπίδοσιν διηγεῖτο συνι-
θως καὶ ὁ ἴδιος, ὁ δὲ χαριτωμένος ἐπιλόγιος τῆς ἐδόθη ὑπὸ τοῦ
κ. Ζαΐμη εἰς τὸν προεδρεῖον ἐνὸς κυνηγητικοῦ σωματείου, ὅταν,
κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως, παρουσιάσθη-
εἰς τὸν Πρόεδρον καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τιμῇ διὰ τῆς παρου-
σίας του χοροεσπερίδα πού ἐβίβασε τότε ἀπὸ τὴν διοίκησιν τῆς
ἀθροῦνσεως τῶν κυνηγῶν. Ὁ κ. Ζαΐμης ὑψάριστος τοὺς πα-
ρουσιασθέντας καὶ ἐξεβόηλως τὴν λύπην του διότι αἱ ἀσχολίαι
τοῦ ἐπὶ ἀπείρατον πρὸς γενεθλὴν τὴν πρόσκλησιν:

—Εγώ, ἄλλωστε, κύριοι — συνεπλήρωσαν ὁ Πρόεδρος — δὲν εἶμαι κυνηγός. Εἶμαι ψαράς. Ἀλλὰ τώρα, πλέον, δὲν εἶμαι ὁρτε ψαράς!

Κατά τ' άλλα η απλή ατομική ζωή του κ. Αλεξανδρόπουλου Ζαΐμη, και άφ' ης ακόμη ανέλαβε το ανάστησι δέξιμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, δέν μετεβλήθη καθόλου. Κατά την παλαιστήτην συνήθειαν του, ο Πρόεδρος, σηκώνεται πολύ πρωί. Δέν κοιμάται παρά έξ ώρας πέντε. Μέν το άπλούστατον πρωτό ένδυμα του εξέρχεται εις την βεράνταν και έκτίθεται μέ πολλήν εύχαρίστησιν, επί μισήν περίπου ώραν, εις τό προσφιλές του άρόλουτον. Κατόπιν, τό προϊόν τό πρόγευμα άποτελείται από ένα φλυτζάνι γάλα, δύο ή τρία φρούτα και ένα ποτήρι κρύο νερό. Από νεαράς ηλικίας ούτε καπνίζει, ούτε πίνει οιονδήποτε ποτό. Εις τό μεσημβρινόν πρόγευμα του, επίσης, ο Πρόεδρος είναι λιτός, λιτότατος, τό δέ βραδυνόν γεύμα του συνίσταται πάντοτε από φρούτα και γάλα. Καί την νύκτα κατακλίνεται ένωρις, μεταξύ της 11ης και 12ης ώρας.

Κατά την άσκηση των Προεδρικών καθηκόντων του ο κ. Ζαΐμης ούδέποτε υπήρξε πομπώδης και επιδεικτικός. Παραδέχεται το δόγμα του «λάθε βιάσας» το μόνον, ίσως, δόγμα το οποίο η εφαρμογή δεν είναι εύκολος διά τινος καθένα. «Όπως και εις την παλαιότεραν πολιτικήν του σταδιοδρομίας, έτσι και εις τὴν Προεδρικήν του βίον δεν υπήρξε παρά μόνον ένας σιπηλὸς ἱεροφάντης τοῦ Ἀναγνώστη ἀξιωματος, ἀλλὰ και εὐλαβὴς μύστης καὶ ἱερουργὸς τῆς Πολιτικῆς».

Συνετός, ισχυρός, δίδας, φέρων προς τούς κατακρίτας του, κατάρχος, πολλοί, διά της δυνάμεως του χαρκτήρος του, να κατανίκηση καί τās θύρας καί τās ἀδυναμίας καί τās ματαίας ὑπερηφάνειας πού τάρασσουν πολλούς ἐκ τῶν συγχρόνων πολιτικῶν ἀρχηγῶν μετὰ τῶν ὁποίων πάντοτε συνειργάσθη μετ' αὐτόν ὡς ἀντίπαλον σφοδρῶς καί ἐκτίμησιν ἀλλά καί μετ' ἐνθερμοκρασίαν τῶν αἰσθημάτων του ἀμετάβλητον ἀκούη καί θύαν ἐκεῖνοι εἰς μάτην προσπάθουν νά τήν διατηρήσουν. Ἀπό τοῦ ἱανουαρίου τοῦ 1921, ἤτοι ἀπό τῆς ἰδρύσεως τῆς δευτέρας νεολογικής Δημοκρατίας, ὁ κ. Ζαῦτης εἶναι ὁ πρῶτος Πρόεδρος ὁστις συνετέλεσε δολοκλήρον τήν κανονικὴν πενταετή θητείαν του, ἀκριβῶς καθ' ἣν ἐποχὴν (Ὀκτώβριος 1934) εἰσέρχεται εἰς τὸ 80ον ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Εἶται, εἰς τὴν πλουσιωτάτην ἀπὸ μεγάλα γεγονότα καὶ μακρὰν ἱστορίαν τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός, ὅστις διέτέλεσε δέκα φορές πρόσωπουργός τῆς χώρας, ἀνὰ μίαν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ (1897) καὶ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας (1929), Ἀνάτορας ἄρχων καὶ ἐντολοδόχος τῶν Δυνάμεων εἰς τὴν Κρήν (1906-1911), κατὰ τὴν κρισιωτέραν ὁδοῦ καμπὴν τοῦ ἐπικού ἀγώνος τῆς ῥηϊκῆς μεγαλοήσου, Διοικήτης τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος (1914-1920), προσετέθη καὶ ἡ ὥραλα σεαῖς τῆς ἀνεπιλήπτου δρᾶσεώς του, ὅχι μόνον ὅς ἀμερόληπτου ἀνατότου ρυθμιστοῦ τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ ὡς πραγματικὸν καὶ ἡρέμου φύλακον τοῦ Πολιτεύματος, τὸ ὅποιον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θητείας τοῦ κ. Ζαΐμη ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπὸ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος.

Τοῦ τελευταίου αὐτοῦ γεγονότος τὰ περίεργα περιστάτικα ἀποκοτῶν ἰδιαιτέρως ἐπικραῖον ἑνδιαφέρον ἴδιως τώρα, ὅποτε μὲ τὴν λήξιν τῆς πενταετίας θητείας τοῦ Προέδρου ἐπιχειρεῖται ἀνασκοπήσεις τοῦ ἔργου του καὶ τῶν κυριωτέρων προσπαθειῶν του. Περί τὰ τέλη Σεπτεμβρίου 1932 ἐδημοσιουργήθη τὸ πολὺκρον ζήτημα τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος καὶ ὑπὸ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος τοῦ τοποῦ αἰ σχετικῇ ἐπιφυλάξει μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν γνωσταί. Ὁ κ. Βενιζέλος, καθ' ὅσον τὸ διστάσμα τῶν σχετικῶν διαπραγματεύσεων ἐπέμεινε ἐξ ὠρισμένης ὑποδείξει ως πρὸς τὰς διατυπώσεις τῆς ἀναγνωρίσεως. Ἦπλει μάλιστα τὸ Λαϊκὸν κόμμα καὶ μὲ διὰ-λυσιν ἀκούει, ἔαν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ δὲν ἀνεγνώριξαι, ἐνὸς ὠριμέ-νου, περὶπου, χρονικοῦ διαστήματος, τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως καὶ καταπραΰντικῃ μεσολα-

Ο κ. Ζαΐμης διά της ήμερου και καταπραυντικής μεσεύ-
βησώς του, ανέστειλε, προς στιγμήν τας μεταξὺ τῶν δύο πολι-
τικῶν ἀρχηγῶν ὀξείας συζητήσεις. Καί παρεκάλεσε τὸν κ. Τσαλ-
δάρην να συντάξῃ αὐτός, ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίαις, ἐπιστολὴν πρὸς
τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἐκ τῆς ὁποίας να προκύπῃ ὅτι
τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἀνεγνώρισεν τὸ Δημοκρατικὸν Πόλιτευμα.

Είς τὸ μεταδῶν, ὁμως, ὁ κ. Βενιζέλος ἐπέμεινεν διὰ τὸ παλαιοδομικρατικὸν κόσμον θὰ ἐδέχετο ἀμφιβολοὺς διατυπώσας ἐπιστολὴν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος καὶ διὰ τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς ὤφειλε νὰ εἶναι σύμφορον καὶ καταγορησιατικόν. Ὁ κ. Ζαΐμης, τότε, ἀνεκλόνησεν εἰς τὸν κ. Βενιζέλον διὰ τὸ κ. Τσαλδάρους ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐδέχετο νὰ γράψῃ ἐπιστολὴν καθ' ὑπαγόρευσιν.

—Ο κ. Τσαλδάρης—είπεν ο κ. Ζαΐμης πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον—δὲν δέχεται οὔτε περιορισμούς, οὔτε ὑποδείξεις εἰς τὰς πολιτικὰς ἐνεργείας του. Ἀφήστε με, ἂν θέλετε, νὰ συνεννοηθῶ ἐνῶ ὁ ἴδιος μαζί του!

Ο κ. Βεν. Έλκος ήναγκασθή να δεχθή την προσώτικη και
ρέυματος του κ. Προβέρου της Δημοκρατίας. Και κατόπιν ήρέκου
καί φιλικής συσσενοήσεως του κ. Ζαίμννν του άρχοντου του
λαϊκού κόμματος το ζήτημα ελύθη μετά δύο ήμέρας. Η σχετική
έπιστολή του κ. Σαλδάρη άπηνεύθη προς τόν κ. Ζαίμννν
έκτραπή εις το άρειον του Προβέρου χωρίς ν' ανακοινωθή εις
κανένα άπολύτως. Ό δε Πρόεδρος της Δημοκρατίας ως «φύλαξ
του Πολιτεύματος» ευθύς αμέσως διά διαγέγραμμάς του προς
τόν Λαόν άνήγγειλεν όπθενούσιν ότι το Λαϊκόν κόμμα άνεγνώ-
στον άνήγγειλν το Δημοκρατικόν Πολύτευμα.

Τὴν ἐπομένῃ τῶν ἐκλογῶν τοῦ Μαρτίου τοῦ 1933, ὁ κ. Ζαΐμης εὐρέθῃ, αἰφνιδίως, πρὸ ἐπαναστατικῆς ἐκδηλώσεως ὅχι μόνον ἀντιθετο πρὸς τὴν μὲλις ἐκδηλωθεῖσαν λαϊκὴν θέλησιν, ἀλλὰ καὶ τελείως ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς κοινοβουλευτικὰς τοῦ παραδόσεως καὶ ἀρχὰς τοῦ, ἀπὸ τὰς ὁποίας οὐδέποτε κατὰ

Πιστός εις τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα καὶ σεβόμενος τὸ λαϊκὸν κριτήριον εἰς τὸ ὅποιον αὐτὴ ἡ ἰδία κυβέρνησις τῆς χώρας εἶχε, τότε προσφύγει, ἐξεδήλωσεν εὐθὺς ἀμέσως καὶ ἀδιστάκτως, μόλις ἔμαθε τὴν ἀνάσπειρον ἐνάντην τῆς ἐξουσίας ὅτι τὸ καὶ Πλαστήρα, τὴν πρόθεσιν νὰ παραιτηθῇ.

ὅπο το κ. Πασπαλά, τὴν πρῶτην ἡμέραν τοῦ 1921, ἡ βαρβαρὴ ἐκείνη καὶ ἔγκαιρος δῆλωσις τοῦ κ. Ζαῦτη συνετέλεσε σημαντικὰ εἰς τὴν καταστολὴν τοῦ ἀνοήτου καὶ ἀφυλολόγητοῦ ἐκείνου ἐπαναστατικοῦ κινήματος καὶ υποβοήθησας ἐνεργείας τῶν πολιτικῶν ἀρχόνων διὰ τὴν ἔμμεσον ἀποκατάστασιν τῆς κοινοβουλευτικῆς διατάξεως. Τόσον ὁ κ. Σαλβὰδάρης ὅσον καὶ ὁ κ. Βενιζέλος παρέκλεισαν τὸν κ. Ζαῦτην νὰ μὴ παρατηρήσῃ, ἰδιαιτέρως δὲ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος διαπίπνυσε εἰς τὸν κ. Ζαῦτην, ὅτι οὐ μόνον δὲν ἔπρεπε νὰ παραιτηθῇ, ἀλλ' εἶχε καὶ καθήκον νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν θέσιν τοῦ καὶ νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὴν ὑπηρεσίας τοῦ εἰς τὸ κοινοβουλευτικόν. Πολὺν χρόνον ἐξορίσθη ἡμεῖς ἀπὸ τὴν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κ. Ζαῦτη.

Κατόπιν τούτου, ο κ. Ζαΐτης, αφού ανέστειλε την απόφασιν της παραιτήσεώς του, επεδόθη εὐθύς, μέσθ του ἐπαναστατικοῦ σάλου, ἀνεκδινηγῆται δυσχερεῖν καὶ ἀπεριγράπτου ὀξέτητος τῆς καταστάσεως, εἰς τὴν βαθμίαν ἀποκατάσασιν τῆς πολιτικῆς διατάξεως καὶ τῆς γαλήνης τοῦ τόπου.

Και τέλος όλλα τινά περί τών οικονομικών μέσων που παρέχονται από τó Κράτος εις τόν Πρόεδρον τής Δημοκρατίας διά τόν έπισημόν και ιδιωτικόν βίον του. Ή έπιχορήγησις καί τα έξοδα παραστάσεως του Προέδρου ανέρχονται μηνιαίως εις 300.000 150.000 περίπου, έν συνόλῳ.

δραχμὰς 150.000 περίπου, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν
Περὶ τοῦ ποσού αὐτοῦ δύναται να κριθῇ ἀσφαλὲς ἂν εἴναι
ἐπαρκὲς ἢ ὄχι, ἐὰν λαμβῇ ὑπ' ὄψιν τὸν τοῦ Προεδρικοῦ
τῆς ἐπιχορηγήσεως αὐτῆς ὅλο τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Προεδρικοῦ
Μεγάρου (μισθοὺς καὶ ἐπιμέλεια 40 περίπου ατόμων), θέμισται
γραμμὴν ὕλην, ἔξοδα ταξιδίου καὶ γεύματα ὡς καὶ πάντα
τ' ἀπρόβλεπτα ἔξοδα. Ἐκτός τοῦ ποσού αὐτοῦ οὐδὲν ἕτερον
λαμβάνει παρὰ τὸ Κράτος ὁ Πρόεδρος. Εἶναι υποχρεωμένος
ἐπίσης, να διατηρῇ καὶ ἰδιωτικῇ κατοικίᾳ διδόντι χρῆσιμοι-
σὶς διαμερίσματον τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου ὡς κατοικίας τοῦ
Προεδροῦ δὲν ἔγινε μέχρι τοῦδε. Οὐτὲ καὶ θὰ γίνῃ ἐφ' ὅσον ὁ
Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας προτιμᾷ να ζῇ καὶ ὡς ἀπλοῦς ἰδιω-
τῆς καὶ ἐφ' ὅσον τὰ παρεχόμενα ὑπὸ τοῦ Κράτους οἰκονομῶ-
μεθα καθιστὸν ἐπιβλητικὴν τὴν ἀπλουστέραν ζωὴν ἐκ τὸν
Ἀνόγων. Ἀργύριον τοῦ.

ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ

ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟΙ
ΘΕΑΤΡΙΚΑΙ
ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΗΣ ΜΑΡΙΝΑΣ

Μαρίνα

*Η Πριγκίπισσα Μαρίνα
*Αριστερά η Πριγκίπισσα
*Ελπίδα Βασιλείου

Οι εύτυχε άρραβώνες της Α.Β.Υ. της πριγκιπίσσης Μαρίνας μου ανέκαλεσαν εις την μνήμην ότι κάποτε, πρό πολλών χρόνων, ή Αυτής Ύψηλότης εϋηρεστήθη να μου άποστείλῃ τὴν φωτογραφίαν της με τὴν ιδίχειρον ὑπογραφήν της.

Οι λόγοι τῆς τιμητικῆς αὐτῆς δι' ἐμὲ χειρονομίας τῆς πριγκιπίσσης εἶναι περιεργάτοι, ἀλλὰ διὰ τὰς φθάσας εἰς αὐτοὺς θὰ χρειασθῇ ν' ἀνατρέξω εἰς πολλὰ παρωχημένους χρόνους καὶ ν' ἀναφέρω γεγονότα—θεατρικὰ πάντοτε!—χάρῃ εἰς τὴν ἀλληλουχίαν τῶν ὁποίων, ἔφθασε σιγά-σιγά εἰς τὸ γραφεῖόν μου, ὅπου καὶ εὗρίσκειται ἤδη, ἡ φωτογραφία τῆς Ύψηλότητός.

Κατὰ τὸ 1912 ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρείας τῶν Ἑλλήνων θεατρικῶν συγγραφέων, κατὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν τότε εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον λογοδοσίαν τοῦ ταμείου αὐτῆς, ἀνῆρχετο εἰς τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν δέκα ἑπτὰ δραχμῶν καὶ ἐξήκοντα πέντε λεπτῶν! Μετ' ὀλίγας ἐν τούτοις ἡμέρας, ἐπρόκειτο νὰ πληρωθῶν τὸ ἐνοίκιον τῶν ἐντευκτηρίων τῆς, ὁ φωτισμὸς αὐτῶν, ὁ μισθὸς τοῦ κλητῆρος καὶ πολλὰ ἄλλα μικροπράγματα, διὰ τὸ σὺνολον τῶν ὁποίων ἐχρειάζοντο τριακόσιαι περίπου δραχμαί, ἥτοι ἔλειπον διὰ τὴν πληρωμὴν ὧν αὐτῶν ἀπὸ τὸ ὑπάρχον ἐν τῷ ταμείῳ τῆς ἑταιρείας ποσόν, διακόσιαι ὀγδοήκοντα δύο δραχμαὶ καὶ τριακόνα πέντε λεπτά, ποσὸν δηλαδὴ ὑπέρρογκον διὰ τὴν ἐποχὴν καὶ δυσεῦρετον εἰς ὅλα ὁμοῦ τὰ θηλάκια τῶν θεατρικῶν συγγραφέων, ἐάν ὑπετίθετο ὅτι θ' ἀπεφασίζαν νὰ δανείσουν τὴν Ἑταιρείαν τῶν!

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας μάνην προσεπάθει νὰ εὕρῃ, ἔστω καὶ προσωρινήν, θεραπείαν τοῦ κακοῦ, ὅτε, κατὰ τινὰ τῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ, ὁ μακαρίτης Ν. Σπανδωνῆς, γεμάτος πάντοτε ἀπὸ ιδέας, μετὰ τὰς ὁποίας καὶ συνήθως ἐπλήρωνε τὰς μνηϊαίας συνδρομὰς του, ἐπρότεινε νὰ διοργανώσωμεν μίαν παράστασιν, διὰ τὴν ὁποίαν νὰ γραφοῦν ἐπίτηδες δύο-τρία μονόπρακτα ἔργα, τὰ ὁποία καὶ νὰ παίξουν οἱ ἴδιοι οἱ συγγραφεῖς τῶν, βοηθούμενοι ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἀπὸ ἄλλους συναδέλφους τῶν.

Ἡ ἰδέα τοῦ Σπανδωνῆ ἐφάνη κατ' ἀρχὰς ἀπραγματοποίητος, ἐπὶ τέλους ὅμως, κατόπιν μακρῶν συζητήσεων, ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γραφοῦν ἐντὸς δέκα τὸ πολὺ ἡμερῶν τρία ἔργα, δύο δράματα καὶ μία κωμῳδία, νὰ παιχθοῦν δὲ ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς τῶν τῆ ἐπικουρίᾳ καὶ ἄλλων μελῶν τῆς ἑταιρείας. Ὡς πρὸς τὰ θηλυκὰ πρόσωπα, ἐπετύχονεν τὴν συνεργασίαν τῶν δεσποινίδων Λιλῆς καὶ Χριστίνας Λουριώτου, Μαρίας Ἀγαπητοῦ, Κίκιας Μανιάκη καὶ Μπέμπυς Λεβίδου.

Οἱ ἀναλαβόντες τὴν συγγραφὴν τῶν ἔργων, τὰ ὁποία ἐπρό-

κειτο νὰ παιχθοῦν, μὰς τὰ ἔφερον ἐνωρίτερον τῆς ταχθείσης προθεσμίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μὰς ἔκαμε τότε νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὰ εἶχον οἱ φιλαράκοι ἀπὸ πολλοῦ ἔτοιμα εἰς τὰ συρτάρια των. Ἦσαν δὲ τὰ προσαχθέντα ἔργα, ἕνα δράματιον τοῦ Σπανδωνῆ ὑπὸ τὸν τίτλον «Τριάντα πέντε ὡς σαράντα», ἕνα ἄλλο τοῦ Μ. Ἰωσήφ ὑπὸ τὸν τίτλον «Πληγωμένη» καὶ μίᾳ φάρσα τοῦ Δελιακατερίνη ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ μὲς Τζάκω». Καὶ τὰ τρία αὐτὰ ἔργα ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν, ὡς εἶν' ἐπόμενον, ἀσυζητητὴ καὶ ἐνθουσιωδῶς, εὐθὺς δ' ἀμέσως διανεμήθησαν καὶ οἱ ῥόλοι των, τοὺς ὁποίους ἀνέλαβον ὁ Π. Δημητρακόπουλος, ὁ Γ. Τσοκόπουλος, ὁ Γρ. Ξερόπουλος καὶ οἱ σχετικοὶ συγγραφεῖς των, πλὴν τοῦ Δελιακατερίνη, δηλώσαντος ρητῶς ὅτι δὲν ἐννοεῖ κατ' αὐτὸν λόγον νὰ ἐμφανισθῇ ἀπὸ σκηνῆς, ἀντ' αὐτοῦ δὲ παρεκλήθη ὁ ὑποφαινόμενος ν' ἀναλάβῃ τὸν ῥόλον τοῦ πρωταγωνιστοῦ κωμικοῦ, ἐνὸς πολυγλώσσου δῆθεν διερμηνέως, ἀφοῦ ὁμῶς συμφωνήθη μετὰ τοῦ συγγραφέως πὺς θὰ τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἔλῃ ἀπὸ σκηνῆς ἐκ τοῦ προχείρου καὶ μερικὲς δικές του... ἐξυπνάδες, ὡς συνέβαινεν ἄλλοτε εἰς τὴν *commedia dell'arte*! Ἐκτὸς ἐμοῦ, εἰς τὴν φάρσαν τοῦ Δελιακατερίνη ἀνέλαβον νὰ ἐμφανισθοῦν ὁ Τσοκόπουλος ὡς κωφάλαλος, ὁ Σπανδωνῆς ὡς κούλῃς καὶ κουτσός, ὁ Δημητρακόπουλος ὡς ἀόματος καὶ ὁ Ξερόπουλος ὡς φρενοβλαβής! Σωστὸ πανηγύρι δηλαδὴ! Τὰ θηλυκὰ πρόσωπα τ' ἀνέλαβον αἱ δεσποινίδες Ἀγαπητοῦ καὶ Λεβίδου.

Διὰ τὰ μὴ τὰ πολυλογούμε, ἀφοῦ τὰ πάντα ἡτοιμάσθησαν καὶ ἐγένετο καὶ ἡ σχετικὴ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διὰ τῶν ἡμερῶν δυν τυμπανοκρουσίᾳ, τὴν ἑσπέραν τῆς 28 Ἀπριλίου 1912, ἐν πλήθει αἰθούσῃ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου καὶ παρουσίᾳ ὁλοκλήρου τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ἄλλων ἐπισήμων... διεπράχθη ἡ παράστασις τῶν τριῶν ἀνωτέρω ἔργων, χειροκροτηθέντων ἐκθύμως, ἢ καὶ εὐθύμως ἂν θέλετε, ἡθοποιοὶ καὶ συγγραφεῖς! Πλὴν φεῦ! τὴν ἐπομένην καὶ ἐπὶ δύο τρεῖς ἄλλας ἀκόμη ἡμέρας, οἱ κριτικοὶ πάντες, παντὸς φύλου καὶ πάσης ἀποχρώσεως, ἐγγράφως αὐτοί, ἀλλὰ καὶ προφορικῶς οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος συναδέλφοί μας... ἡθοποιοὶ, τῶν ὁποίων κατεπατήσαμεν τὰ οἰκόπεδα, μὰς ἔσυραν μετὰ τὴν ἐγνωσμένην χυδαίότητα καὶ κακεντρέχειάν των ὅσα δὲν ἔσυραν ποτὲ ἄλλοι ἢ σκοῦπες τῶν σκουπιδιαρέων Ἀθηνῶν καὶ περιχώρων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐκίνησε τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἑταιρείας Κ. Τάκη Δαραλέξη ὅστις ἔγραψε καυστικώτατον ἄρθρον:

«διὰ τοὺς κοπάνους τοὺς ἐκουβάλησαν μερικοὶ διὰ νὰ κατασυντρίβουν ἕνα παιγνίδι» διὰ τὸ ἄχαρι πε-

siflage ποὺ παρεδέχθησαν ἄλλοι ὡς μόνον βάθρον διὰ νὰ ὑψώσουν τὸν ἑαυτὸν των ἔστω καὶ κατὰ τὸ πάχος ἐνὸς φύλλου σιγαροχάρτου, δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι προσβάλλοντες μετὰ τὴν χυδαίότητα νομίζουν ὅτι ἀπλῶς ἀστειεύονται διὰ τὴν πρόστυχον ἐμπάθειαν καὶ τὴν ποταπὴν ἀχαριστίαν ποὺ ἀτυχῶς διὰ τὸν ἑαυτὸν των κρύπτει τὸ στήθος μερικῶν κομποτίνων διὰ μερικοὺς ποὺ προσποιούνται ἢ καὶ πραγματικῶς θεωροῦν ἑαυτοὺς ὡς κριτὰς ἐνῶ γίνονται ἀπλοὶ ὕβρισται! διὰ τὸν ἕνα δύο εὐτυχῶς μόνον ποὺ εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ἔφθασαν καὶ μέχρι συκοφαντίας! ἀκόμη καὶ δι' ἐκείνους ποὺ μετὰ δγκον καὶ ἐγὼ δὲν ἠξέυρω πόσων Μπρυμέλ καὶ πόσων ντ' Ὀρσαὶ χρησιμοδοτοῦν ἐκάστοτε τόσῳ κωμικῷ ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τύπους τῆς κοσμικῆς ζωῆς ἢ καὶ δι' ἐκείνους ποὺ ἐκλεκτοὶ συνήθως πρόμαχοι τοῦ ὠραίου, τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ὀρθοῦ εἰς τὰ χρονολογήματά των, δὲν ὀπισθοχώρησαν πρὸ ἐνὸς ἀδίκου ἐπιγράμματος, ἀρκεῖ ὅτι τοῦτο ἦτο εὐφύες, χωρὶς νὰ θελήσουν νὰ ἐνθυμηθοῦν ὅτι τίποτε δὲν εἶνε τόσῳ ὠραῖον εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ὅσον ὁ ὀρθὸς λόγος, ἢ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀλήθεια».

Ὅπως ὁποῖτε, οἱ κακοπαθήσαντες αὐτοσχέδιοι ἡθοποιοὶ ἐπῆραν τὸ ζήτημα κατὰκαρδὰ καὶ μεθ' ὅρκου ἐδήλωσαν, ὅτι οὐδέποτε πλεόν θὰ ἐαναπατήσουν τὸ πόδι τους εἰς τὰ βρωμοσάβηδα τῆς σκηνῆς! Ἐξαιρέσειν ἀπετέλεσεν ὁ ὑποφαινόμενος ὅστις ἐπῆρε τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν εὐθυμὸν αὐτοῦ ὄψιν καὶ δὲν περιέμενε παρὰ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐμφανισθῇ καὶ πάλιν ἀπὸ σκηνῆς ὡς ἡθοποιός. Καὶ ἡ εὐκαιρία αὕτη δὲν ἄργησε νὰ ἐμφανισθῇ. Ὁ πρίγκηψ Νικόλαος, ἐπίτιμος τότε πρόεδρος τῆς ἑταιρείας τῶν θεατρικῶν συγγραφέων, ἐδήλωσεν εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον αὐτῆς ὅτι ἔγραψε μονόπρακτον δράμα, ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ θάρρος τῆς ἀνολίας» καὶ ὅτι εὐχαρίστως τὸ προσφέρει νὰ παιχθῇ ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τῆς Ἑταιρείας, ἀρκεῖ νὰ δεχθοῦν οἱ ἑταῖροι αὐτῆς νὰ τὰ παίξουν ἀπὸ σκηνῆς.

Τρομοκρατημένα τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου ἀπὸ τὰ πρόσφατα παθήματά των, ἀπέρριψαν ἀσυζητητὴ τὴν πρότασιν τοῦ πρίγκηπος. —Μὰ εἶναι κρίμα, τοὺς ἔλεγα ἐγὼ, νὰ χάσουμε μίᾳ τέτοια εὐκαιρία. Ξέρετε τί εἰσπράξεις θὰ ἔχῃ τὸ ταμεῖόν μας ἀπ' αὐτὴν τὴν παράστασιν;

—Τίποτα! Τίποτα! Τὸ δις ἐξαμαρτεῖν, οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ ἐστίν, ἐφθέγγετο ὁ Ξερόπουλος. —Κί' ἂν σ' ἀρέσει τῆς ἀφεντεϊὰς σου, προσέθεσεν ὁ μακαρίτης Δημητρακόπου-

λος, μὴ ποτε εἰς τὴν παράστασιν καὶ νὰ μὴς ἀφήσῃς ἐμὰς ἡσυχίας!

—Πολὺ εὐχαρίστως, εἶπα, θὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τὴν παράστασιν, ἀλλὰ δυστυχῶς πρόκειται περὶ δράματος, καὶ μὴ φορὰ πού ἐγὼ ἐντεμπούταρισα... ὡς κωμικός ἡθοποιός, δὲν μπορῶ πειὰ ν' ἀποστῶ τῆς εἰδικότητός μου. Ἡ τέχνη, βλέπετε, πρὸ παντός!

—Καλέ, τί μὰς λές!

—Αὐτό, ποὺ σὰς λέω! Ἄς εἶχαμε καμμιὰ κωμῳδίᾳ καὶ βλέπατε.

—Ἐγὼ ἔχω μίαν, εἶπεν ὁ μακαρίτης ὁ Τσοκόπουλος, καὶ τὴν δίνω νὰ παιχθῇ μαζί μετὰ τὸ δράμα τοῦ πρίγκηπος, ἀρκεῖ νὰ παίξῃς ἐσὺ τὸν πρῶτον ῥόλον.

—Τὸν παίζω! εἶπα.

Μετὰ τὴν συμφωνίαν ὅμως, προσέθεσεν ὁ Τσοκόπουλος, νὰ μὴν εἰπῇς τίποτα δικό σου ἀπὸ σκηνῆς... καὶ μοῦ τὴν χαλάσεις, ὅπως ἔκανες εἰς τὴν κωμῳδίαν τοῦ δυστυχισμένου τοῦ Δελιακατερίνη!

—Κακὸν πρᾶγμα ἡ ἀχαριστία, εἶπα... ὅπως ὁποῖτε, δέχομαι τοὺς ὅρους σου.

—Τότε, δέχομαι κ' ἐγὼ, εἶπεν ὁ παριστάμενος Μιλτ. Λιδωρίκης, νέον τότε μέλος τῆς ἑταιρείας, νὰ παίζω τὸν πρῶτον ῥόλον εἰς τὸ δράμα τοῦ πρίγκηπος.

—Καλὰ, καὶ τ' ἄλλα πρόσωπα;

—Αὐτὰ θὰ φροντίσῃ νὰ τὰ εὕρῃ ὁ πρίγκηψ.

Πράγματι, ὁ Ύψηλότης, μετ' ὀλίγας ἡμέρας κατήρτισε δύο θιάσους, ἕνα δραματικόν, διὰ τὸ ἰδικόν του ἔργον, ἀπὸ τὴν κυρίαν Δ. Βασιλείδου, τὰς δεσποινίδας Π. Παπαχαντζή, Ἀννὰν Γαρίαν Δ. Βασιλείδου, τὰς δεσποινίδας Μ. Παπαχαντζή, Ἀννὰν Γαρίαν Δ. Βασιλείδου, τὴν σήμερον κυρίαν Συναδινού καὶ ἀπὸ τοὺς κυρίους Μ. Λιδωρίκη, Σ. Παναγόπουλον καὶ Ι. Λάππαν καὶ ἕνα κωμικόν, διὰ τὴν κωμῳδίαν τοῦ Τσοκόπουλου «Ὁ βασιλεὺς τῆς ρέγγας».

Ἀποτελεσθέντα ἀπὸ τὰς δεσποινίδας Μ. Παπαχαντζή, Ἀννὰν Γαρίαν Δ. Βασιλείδου, τὴν σήμερον κυρίαν Συναδινού καὶ ἀπὸ τοὺς κυρίους Μ. Λιδωρίκη, Σ. Παναγόπουλον καὶ Ι. Λάππαν καὶ ἕνα κωμικόν, διὰ τὴν κωμῳδίαν τοῦ Τσοκόπουλου «Ὁ βασιλεὺς τῆς ρέγγας».

Ἀποφότερα τὰ ἔργα αὐτὰ, κατόπιν πολυχρονίου μελέτης, ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψιν τοῦ πρίγκηπος, τὰ ἐπαίξαμεν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1914 ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου μετὰ μεγάλην ἐπιτυχίαν, τὴν ὁποίαν... σχεδὸν ὁμολόγησαν καὶ οἱ κριτικοί! Ἄξιός ὁ μισθὸς των, ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἐπαίρναν τότε καὶ μισθόν!

Λόγῳ δὲ τῆς γενικῆς ὁμολογήσεως ἐπιτυχίας τῆς παραστάσεως, αὕτη ἐπανελήφθη τρίς μετὰ γενναϊοτάτας εἰσπράξεις, πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ ταμείου τῆς Ἑταιρείας μας, διὰ πρῶτην φορὰν βλέποντος σωρείαν ἑκατονταδράκμων νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ ταμεῖον του, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὑποφαινομένου, ὅστις ἐποζάρει πλέον ὡς κωμικός ἡθοποιός πρῶτης γραμμῆς! Ἀρτίᾳ di cartello, δηλαδὴ νὰ εἰποῦμε!

Καὶ ἐάν ἔμενον ὡς ἐδῶ τὰ πράγματα, μετὰ τὸν καιρὸν θὰ... ἐπανερχόμενοι εἰς τὰ ἔργα μου, ὅπως συνήθίζεται νὰ λέγεται ἐκάστοτε διὰ τοὺς στρατιωτικοὺς ποὺ ἔστιν ὅτε παραστρατίζουσιν, θὰ ἡσυχάζα καὶ σιγά-σιγά θὰ ξεχνοῦσα τὴν Θάλειαν καὶ τὰς ἐρω-

Κακή μοίρα; *Ισως όχι. *Ισως είναι παράδοξο: α σολιζέται τὸ Στέμμα τῆς Γουγκουσκουλάσις μετ' αἵμα τῶν ἡγεμόνων τῆς. *Ἄλλως τε, μέσα ἀπὸ ποταμοὺς αἵματος ἀνέβηδες καὶ τὸ ἴδιο, ἔδω κι' ἐκάτον τριάντα χρόνια ἀκριβῶς, τὸ 1804. *Ἡ ἱστορία μάς δίνει τὸν πρῶτο Καραγεωργήν ἑνα φτωχὸ χωριάτηποῦλο τῆς Τουρκοκρατομένης Σερβίας, τὸ 1777. Εἶνε μόλις 11 χρόνων καὶ ὁμοῦς ἔχει καρδιά λιανοτarioυ. *Ἐνδεκα χρόνων παιδί παίρνει τὸ ὄπλο καὶ χτυπάει τοὺς κατακτητὲς τῆς πατρίδας του. Εἶνε τὸ πρῶτο αἷμα ποὺ χύνει ὁ Καραγεωργήν καὶ ἡ σταγόνας του μαζεύονται κι' ἀρχίζουν νὰ φτείνουν τὸ Στέμμα του. Τὸ δνομα του εἶνε τὸς Γιώργης Πέτροβιτς. *Ἡ εὐκαιρία νὰ δείξῃ τὴν λιονταρίσια καρδιά του, τοῦ δόθηκε μετὰ τὴν ἀποστασία ἐνὸς γενιτσαροῦ, τοῦ Φαζλὶ Ἁγά, ποὺ ἦταν διοικητὴς στὴν ἐπαρχία του καὶ ποῦ, ἐπειδὴ τὸν ἐψαψε ὁ Σουλτάνος, ἔκαμε συμμορία καὶ ἐχτυποῦσε τοὺς Τούρκους. *Ὁ Γιώργης Πέτροβιτς, ἔνδεκα χρόνων, τὸν ἠκολούθησε μετ' τὸ ὄπλο στὸ χέρι καὶ ἔκαμε τὴ ζωὴ τοῦ ἀρματοῦλο τρία δόλοκληρα χρόνια, ὡς ποῦ ἡ συμμορία τοῦ Φαζλὶ

Στὸ Τόπολα, εἶχε τώρα ἀπόφασι νὰ ζήσει τὴ ζωὴ ἑνὸς φιλησύχου ἀγρότη, ὁ Γιωργής Πέτροβιτς. Ὅμως, ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἀφθάναν τὰ μηνύματα τῶν κατορθωμάτων τῶν κλεφτῶν καὶ ἀρματωλῶν τοῦ

Και τώρα αρχίζει ή μοίρα τού έθνους της, Τέσσερα χρόνια, έως τού 1812, ο πρώτος ήγεμόν της Σερβίας, ο Καραγεώργης, ο πρώτος πού έφόρεσε τού ματωμένο Στέμμα της, άσχολεται ή τύχη ή τήν οργανώναι τής χώρας του. Όμως τόν τέταρτο χρόνο, ο Τούρκος πού άπληλάγησαν έν τή μεταξύ από τόν πόλεμο τους με τή Ρωσία, ξανάρχονται. Ισχυρός στρατός, με άρχηγό τόν Χουραϊτ πασά, μπαίνει στή Σερβία. Ο Καραγεώργης με τίς δυνάμεις πού μπορούσε να έχη ένά Κράτος τεσσάρων χρόνων, πολεμάει άλλα ή καταστροφή πού γίνεται στή πατρίδα του είνε τόση, ώστε αναγκάζεται να καταθέσει τά όπλα και να καταφυγή εξόριστος στή Ούγγαρια. Ένας άλλος πολεμιστής τότε, ο Μίλος Ο'Ορένοβιτς, γιουός τού χαρικού Ο'Ορέν, παίρνει τήν άρχηγία τής άμύνης κατά τών Τούρκων και τήν νικήζει έως τού 1813. Οί Τούρκοι πού κουράζονται πιά μ' αυτόν τόν κλεφτοπόλεμο βρίσκουν τόν τρόπο να τόν τελειώσουν: Προφέρουν τού ματωμένο στέμμα τού Καραγεώργη στόν Ο'Ορένοβιτς, υπό τόν δρον να ύποταξη, αναγνωρίσει τήν κυριαρχία τού σουλτάνου. Ο Ο'Ορένοβιτς δέχεται. Άνακηρύσσεται έτσι ήγεμών τής

Ξέρβων ἀρματολῶν κ' ἔπαι-
των ἔχθρῶν τῆς πατρίδος του,
τὸν φόβητρο τῶν Τούρκων.
Οἱ Τούρκοι ποὺ ἔβηκαν τῆς
Γροῦ-Γιούργη, ποὺ ἔβησαν ἀπὸ
τὸν ὄνουν του. Τὸ 1804, ἡ πολεμικὴ
ἐκπαίδευση τῶν ὀφθαλμῶν
ἔλα ἑλθοῦς ἔθνοςυναλεύσεως,
καλαβριανῆς Σερβίας καὶ του
κατάσσεως κατὰ τῶν Τούρκων.
Ὀνὸν τὸν ἀνίστο ἀγῶνα κατὰ τῆς
ορίας. Μόνον ὁ Καραγιώργης
σσερα μόνον χρόνια, γὰ νὰ
ὄν ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ἐταί-
υζε τὸν Καραγιώργη ἀπὸ ὁ-
τὸν ποταμῶν τῶν αἰμάτων
ἐκείνη σερβικὴ ἀνεξαρτησία,
ὀριστικῆς, ἐγεννήθηκε τὸ σερ-

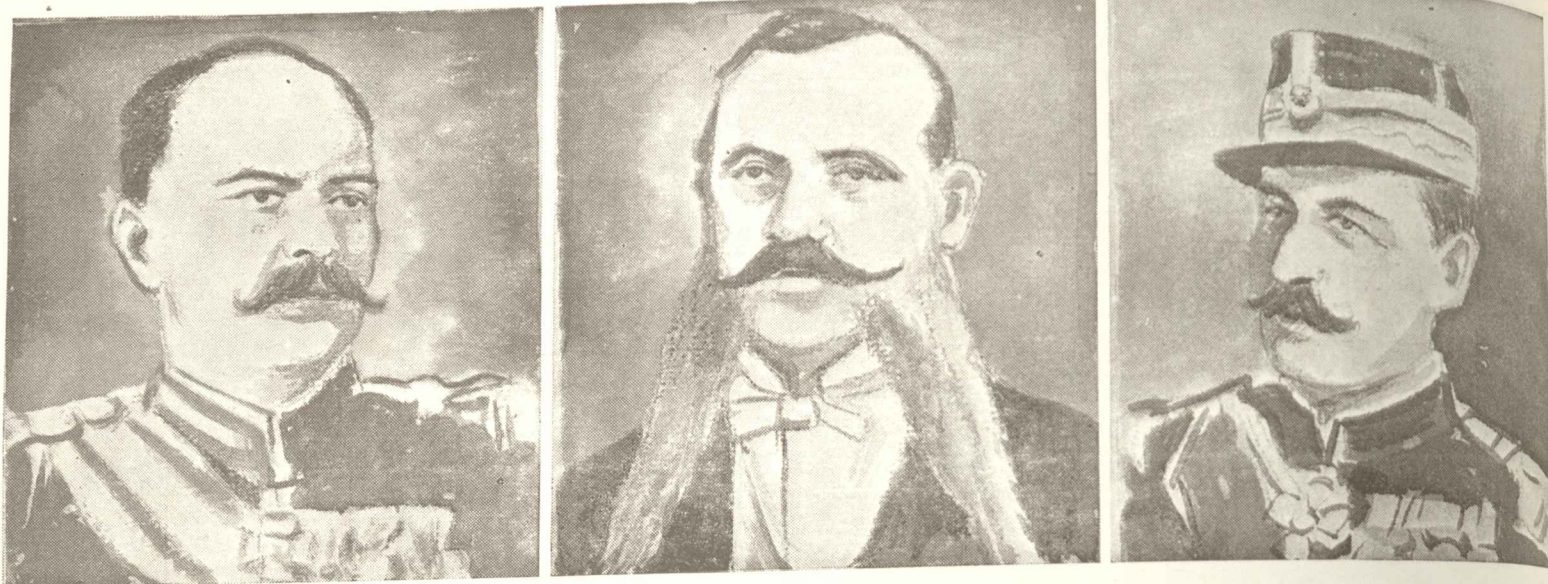
ξανασκλαβωμένης Σερβίας και αρχίζει το θανάσιμο μίσος Καραγεώργη-Όβρένovic, το μίσος που προσέθεσε κι' άλλο αίμα στο ματωμένο στέμμα...

Τὸ ματωμένο στέμμα καίει ἀπὸ τότε τὸ μέτωπο κάθε ἡγέ-
μονος. Ὁ Ὁβρένοβιτς, σ' ἀνταποβίη τῆς ὑπηρεσίας του ἀνάγει
πρίτσει καὶ «κληρονομικός ἡγεμόν» ἀπὸ τὸν Σουλτάν, τὸν Σι-
μβριον τοῦ 1830. Ἀπὸ τότε ἡ κυριαρχία τοῦ Σουλτάνου γίνε-
ται μᾶλλον σκιάδης καὶ ὁ σερβικός λαὸς ἀξιώνει διαρκῶς καὶ
περισσότερες ἐλευθερίες. Τὸ 1839, ἐπαναστατεῖ κατὰ τοῦ Ὁβ-
ρενοβίτς, τὸν υποθρεώνει καὶ παραχωρεῖ ἕνα συνταγματικὸ πολ-
τευμα καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρες τοῦ ἀφαιρεῖ τὸ ματωμένο στέμμα
καὶ τὸν δίδωγει ἐξόριστον στὴν Αὐστρία. Ἐτοί, ὁ δεύτερος πο-
εφόρσε τὸ ματωμένο στέμμα τῆς Σερβίας, ἀν δὲν τὸ ἐκόσμησε
μὲ τὸ αἷμα του, τὸ ἐκόσμησε μὲ τὸ δάκρυ τῆς ἐξορίας...

Τό ματωμένο στέμμα στολίζει τώρα τὸ μέτωπο τοῦ μικροῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μιχαήλου Ὁβρένοβιτς. Ἀλλὰ μόνον δύο χρόνια. Οἱ Σέρβοι ἐπαναστατοῦν τὸ 1842 καὶ τὸν διώχνουν. Σ' αἷμα τοῦ στέμματος, προστίθεται ἓνα ἀκόμη δάκρυ πικρίας, ἐξορία τοῦ Μιχαήλου.

11

Κάτω: Ὁ δολοφονηθεὶς
ἐν Μασσαλίᾳ βασιλεὺς
Ἀλέξανδρος Α΄ Καρ-
γώρεβιτς.

της 11 Ιουνίου 1903 τις πόρτες των ανακτόρων, φθάνει στόν βασιλικόν κοιτώνα και σφάζει τόν 'Αλέξανδρο και τήν Δράγα! Πόσο αίμα ακόμη στο ματωμένο στέμμα της Σερβίας!..

Με τὸ δράμα αὐτό, πού δὲν ἔχει ὅμοιο ἢ ἱστορία, τελειώνει ὁριστικά ἡ δυναστεία τῶν 'Οβρένοβιτς. Κανείς 'Οβρένοβιτς δὲν ὑπάρχει πιά. Οἱ Σέρβοι θυμούνται τότε τὸν Καραγεώργη τους καὶ φέρνουν στόν θρόνον τὸν πρίγκηπα Πέτρον Α' Καραγεώργεβιτς, τὸν πρωτότοκο τοῦ βασιλέως 'Αλεξάνδρου Καραγεώργεβιτς πού ἐξόρισαν ἄλλοτε. Τὸ ματωμένο στέμμα τῆς Σερβίας, περιέρχεται ἔτσι ἀπὸ τὸ 1903 ὁριστικῶς στοὺς Καραγεώργεβιτς, καὶ ὁ βασιλεὺς Πέτρος Α', ὁ ἴδιος πού ἐφιλοξένησε στήν Κέρκυρα καὶ στόν Πειραιά ὅταν ἡ πατρίδα του τὸ 1915 βρέθηκε σὰ χέρια τῶν Γερμανῶν, τὸ στολίζει μόνον μὲ τὰ δάκρυα τῆς δόνης τῶν χρόνων τῆς νέας ὑποδουλώσεως τῆς πατρίδας του...

Τὸ παιδί του, ὁ 'Αλέξανδρος Α', τὸ τραγικὸ θῦμα τῆς τραγωδίας τῆς Μασσαλίας φορεῖ τὸ στέμμα μιάς μεγάλης πλέον Σερβίας, πού ἔχει ὁλοκληρώσει τὴν ἱστορικὴ τῆς ἀποστολή. Τίποτα δὲν προδίδει πιά, πῶς ἡ μοῖρα τῶν ἐστεμμένων τῆς χώρας αὐτῆς, θὰ μελῇ ἴδια καὶ ἀναλωῖται. "Ὅμως τὸν περασμένο μῆνα χωρὶς κανένα σημάδι νὰ δείχνῃ τὸ τραγικὸ του τέλος, πάνω ἀκριβῶς σὲ μιά ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες προσπάθειές του διὰ τὴν συμφιλίωση τῆς χώρας του μὲ τὴν Ἰταλίαν, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν

*Ανω: Οἱ τρεῖς ἀντιβασιλεῖς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ 'Αλεξάνδρου Α'. 'Οβρένοβιτς, στρατηγὸς Βολιμάρικοβιτς, Ρίτσιτς καὶ Πρότιτς.

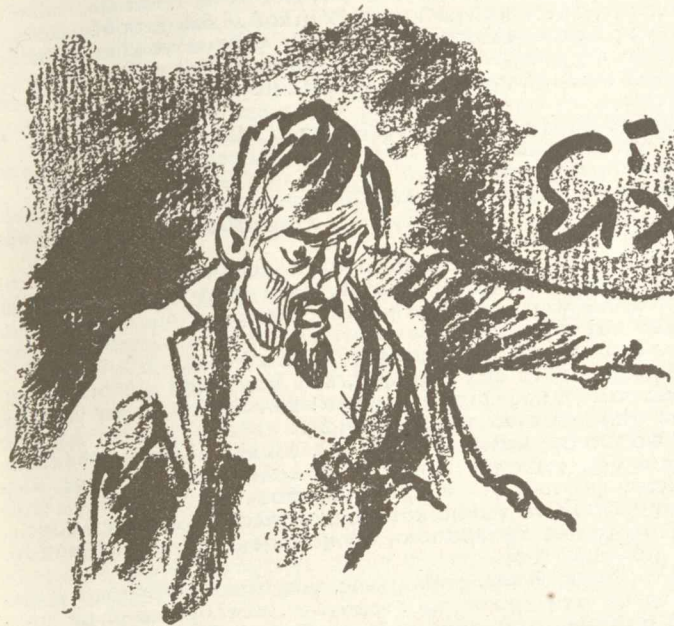
Κάτω: 'Απὸ τὴν δολοφονίαν τοῦ βασιλέως 'Αλεξάνδρου στήν Μασσαλία. 'Ο γάλλος συνταγματάρχης Πιολλέ σπαθίζει τὸν δολοφόνον Κελεμέν ἢ Γεωργήφ.

ὁποῖων θὰ ἔδινε περισσότερες ἐλπίδες διὰ τὴν εἰρήνην τῆς Ευρώπης, ὁ βασιλεὺς 'Αλέξανδρος Α' ἔπεσε νεκρὸς στὴ Μασσαλία ἀπὸ τὶς δολοφονικὰς σφαῖρας τοῦ Κροάτου ἀναρχικοῦ Γεωργήφ ἢ Κελεμέν, λὲς καὶ ἐκαλεῖτο κι' αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἀτεγκτὴ μοῖρα νὰ ἀποτίσῃ τὸ φόρο τοῦ αἵματος στὸ στέμμα πού φοροῦσε. Τὸ χέρι τοῦ δολοφόνου ὀπλισθῆκε, ὅπως πάντα, ὅπως ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια τῆς τραγωδίας τῶν Σέρβων ἐστεμμένων πού ἐσκιαγραφήσαμε ἐδῶ, ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν πάλη τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ. Παλιότερα, τὸ μῖσος πού ἐχόριζε τοὺς Καραγεώργεβιτς ἀπὸ τοὺς 'Οβρένοβιτς, ἦταν ἡ ἀφορμὴ αὐτῆς τῆς πάλης. Τώρα ἀφορμὴ εἶναι ἡ ἀνομιότης τῶν στοιχείων πού ἀπετέλεσαν τὸ Γιουγκοσλαβικὸν Κράτος. Ἡ Κροατία, πρέπει νὰ εἶναι ἰσότημ μὲ τὴν παλιὰ Σερβία, ἀξιοῦν οἱ Κροάτες. Ἡ παλιὰ Σερβία θὰ σὰς διοικῇ, ἀπαντοῦν οἱ Σέρβοι. Καὶ ἐκπρόσωπος αὐτῆς τῆς ἀπαντήσεως, ὁ 'Αλέξανδρος Α' τῆς Γιουγκοσλαβίας γίνεται ὁ στόχος τοῦ μίσους τῶν Κροάτων ἐθνικιστῶν. Αὐτοί, τὸν καταδικάζουν εἰς θάνατον, σὲ μιά μυστικὴ τους συνάντησι. 'Ο δολοφόνος τῆς Μασσαλίας, παίρνει ἀπλῶς τὴν ἐντολὴ τῆς «ἐκτελέσεως». Καὶ ρίχνει νεκρὸν τὸν 'Αλέξανδρο Καραγεώργεβιτς. Μιά ἀκόμη φορά, τὸ ματωμένο στέμμα τῆς Σερβίας ἐξήγησε κι' ἐπὶ τὸ αἶμα ἐκείνου πού τὸ ἐφόρεσε...

Τρεῖς ἀντιβασιλεῖς παίρνουν τώρα πάλι τὴν βασιλικὴν ἐξουσία στὴ μεγάλη Σερβία. 'Ο Πέτρος Β', πού ἀνεκηρύχθη μετὰ τὸ δράμα τῆς Μασσαλίας, εἶναι μικρὸς ἀκόμη γιὰ τὴν ἀσκητὴ βασιλικῶν καθηκόντων. Τὸ ματωμένο στέμμα θὰ περιμένῃ πολλὰ χρόνια, ὡς πού νὰ κοσμήσῃ τὸ μέτωπό του. Ποιὸς ἔξερε. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ χρόνια, ἡ μοῖρα μπορεῖ νὰ τὸ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν κατάρα τοῦ αἵματος...

ΣΠΥΡΟΣ Α. ΜΕΤΑΞΑΣ

Ὁ Τσιγκούνης εἶχε πάρει δούλα...

Κέδειξε τὴν ξανθιά σταφίδα.

— Νὰ πάρουμε...

'Ο μανάβης ἔμεινε κατὰπληγτος...

— 'Ε, ἔ! ἔκανε ἀπὸ μέσα του, καὶ ξερόβηξε.

Κι' ἄκουσε τὸ Φραπάκη νὰ λέει, ἀφοῦ ρώτησε τὴν τιμὴ.

— Βάλε μας μιά ὀκιά!..

Καὶ ὁ μανάβης τὴν ἐτοίμασε ὄχι εὐχαριστημένως.

— Μὰ γιατί νὰ τὴν ἀκούσει; ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ του ἔπειτα,

ὅταν ὁ Φραπάκης καὶ ἡ δουλίσσα εἶχαν ἔμπει μὲς' στὸ σπίτι.

Καὶ τῆς μιλοῦσε στὸ δρόμο!.. 'Ε, διάολε!.. Τί νὰν τῆς ἔλεγε;..

Κέτσι εἶταν, ὁ Φραπάκης σκυμμένος περισσότερο, μιλοῦσε

στὴν ὑπέρβριότητά του, στὸ δρόμο. Κι' ἂν ὁ μανάβης μποροῦσε νὰ

κούσει θάκουγε νὰ τῆς λέει:

— 'Ακου δῶ, Μαρίτσα... Τὴ μισὴ σταφίδα νὰ τὴ βάλεις χά-

ρια, εἶνε δικιά σου! Πρόσεξε ὅμως νὰ μὴ στὴ δοῦνε! 'Ακούς τί

λέω;.. Καὶ ἔξερες;..

Κι' ἂν ὁ μανάβης εἶχε μάτια παράδοξα νὰ περνοῦν τὶς πόρ-

τες καὶ τοὺς τοίχους, θάβλεπε, ὅταν ἔκλεισε ἡ ἐξώπορτα, τὸ Φρα-

πάκη νὰ πιάει ἀπ' τὸ μπράτσο τὴν ἑορματὴ δουλίσσα καὶ γέρ-

νοντας τὸ ψηλὸ τοῦ ἀνάστημα σ' αὐτὴ νὰ τῆς λέει:

— Τώρα ἔλα, ἔλα τὸ φιλάκι!

— 'Οχι, ὄχι!..

— Μὰ δὲν εἶπαμε...

'Οχι, ὄχι... Δὲ μοῦ πῆρες καὶ χτὲς τὸ βράδι...

— Ναί, δὲ σοῦ πῆρα τὴ γαρδουμπα... Θὰ σοῦ πάρω ὅμως

ἀπόψε... Χτὲς δὲν εἶχε... Τί ἤθελες νάκανα... 'Ελα τώρα, μὴν

ἀκούσουν!..

— 'Οχι!..

Καὶ τοῦ ἔφυγε καὶ ἄρχισε νάναβανει τὴ σκάλα γρήγορα.

— 'Αχ, ἔκανε ὁ Φραπάκης κίτρινος πρὶ πολὺ καὶ φέρνοντας

τὸ χέρι στὰ γενάκια του, πού μαύρα, μαύρα στόλιζαν τὸ μα-

κροῦλό καὶ ἀδύνατο πρόσωπό του.

Ἡ γυναῖκα του καὶ ἡ κόρη του δούλευαν στὸ σπίτι. 'Υπὲρ-
τρια δὲν εἶχαν. 'Αλλὰ νὰ μιά μέρα, κέμαθε ἡ γειτονιά, πῶς πῆ-
ραν ὑπέρβριτα. Καὶ τὸ μάτι τότε τῆς γειτονιάς ἔγινε γαρίδας
μάτι, γιὰ νὰ τὴ δοῦνε, νὰ δοῦν τὴν ὑπέρβριτα.
Κι' αὐτὸ δὲν ἄρχισε νὰ γίνῃ. Τὴν εἶδαν στὸ μπαλκόνι νὰ
τὸ σαρώνει καὶ νὰ τὸ πλένει, κ' ἔπειτα κάτω, στὸ πεζοδρόμιο.
Καὶ ἡ δουλίσσα μὲ γυνὰ πόδια, ἔπλυνε καὶ τὸ πεζοδρόμιο.
Χτύπησε ὅμως στὸ τέλος, τὴ σκούπα τῆς δυνατὰ στὸν τοῖχο καὶ
τῶτε ἕνα μέρος του, ὁ σουβάς πού εἶταν φουσκωμένος, σωριά-
στηκε χάμω. Χώματα γέμισε πάλι τὸ πεζοδρόμιο, καὶ πάλι ἡ
δουλίσσα μὲ τὰ παχουλὰ πόδια, πάλι ἔρριξε νερά καὶ τῶπλυνε.
— Νά, ἔχει καὶ ψυχρὸ τὸ σπίτι τοῦ Φραπάκη, δὲν εἶνε ὅλο
κόκκαλα! εἶπε ὁ μανάβης τῆς γειτονιάς πού στεκόταν στὴ μέση
τοῦ δρόμου, καὶ κοίταξε τὶς παχουλὲς καὶ κανονικὲς γάμπες τῆς
δουλίσσας...

Ἡ γειτονιά περίμενε νὰ δεῖ τὴν παχουλὴ δουλίσσα νὰ χά-
νει τὴν δροσιά της καὶ σιγά, σιγά νὰ μαραίνεται. 'Αλλ' ἀντὶ νὰ
δεῖ αὐτὸ, τὴν εἶδε, ὕστερα ἀπὸ λίγον καιρὸ, νὰ στρογγυλεῖ
ἀκόμα. Τὸς φάνηκε παράξενο κέλεσαν χίλια δυὸ γιὰ αὐτὸ.

'Ο μανάβης ὅμως τῆς γειτονιάς πῆγαν νὰ τρελαθεῖ, ὄχι
γιατὶ στρογγύλεψε ἡ δουλίσσα, ἀλλὰ γιατί
δὲ μποροῦσε νὰ τῆς πεῖ ἕνα λόγον γλυκὸ.
Μὰ καὶ πῶς νὰ τὸν πεῖ πού ἀπὸ μακριὰ
τὴν ἔβλεπε μόνο καὶ ὅταν ἔρχόταν κοντὰ
νὰ ψωνίσει θάγε μαζί της καὶ τὸν ψηλὸ,
ἀδύνατο, ἀγέλαστο κύριό της.

Κέπαιρναν χορταρικά, ὅταν πῆγαν νὰ
στὸ μανάβικο. Καὶ
ἂν εἶταν ἀκριβὰ,
ἀντὶ ὀκιά, τρακόσα
δράμια. Κέτσι ἔ-
φερνε τὸ ἰσοζύγιο
ὁ κύρ Φραπάκης...

'Ακούει ὅμως
μιά μέρα ὁ μανά-
βης νὰ λέει ἡ δου-
λίσσα στὸν κύριό
της:

— Τί ὥραία

εἶνε!

— Ποιά; τὴ

ρώτησε αὐτός.

— Αὐτά!..

Ἡ ἐμφάνισις τῆς Μαρίτσας στὸ σπίτι
τῶν κίτρινων καὶ ἀδύνατων ἀνθρώπων,
ἔμοιαζε μὲ ἐμφάνισις ἑνὸς ὠραίου καὶ
δροσεροῦ λουλουδιοῦ, μέσα σὲ μαραμένον,
κίτρινα λουλούδια.
Καὶ τοῦ ἔφυγε ὁ κόσμος, ἡ γειτονιά
τῶς παρατηρήσει, καὶ ἀναστένανε κοι-
τάζοντας τὸ ὁ μανάβης τῆς γειτονιάς,
τῶς καὶ ταράχτηκε καὶ ὁ Φραπάκης!

Σὰν καμὴλα ἀδυνατισμένη ἀπὸ με-
γάλη στερήσιον νεροῦ καὶ τροφῆς, πού
βρίσκεται ἐφ' ἑαυτὴν ἐμπρὸς σὲ γλυκοὺς
χοιμάδες, ἀλλὰ βαλμένους σὲ μέρος
πού δὲ μπορεῖ νὰ τοὺς γκίξει, ἔτσι τὴν
κοίταξε, τὴν κοίταξε.

Γλύφτηκε, ξερογλύφτηκε, είδε πώς βάδιζε κουνητά, και ζαλίστηκε στο τέλος, σά να έπαθε απ' τη μεγάλη γλύκα της τροφής, που φαντάστηκε να τρώει, και πάρα λίγο να ξαπλωθεί κάτω. "Άκουσε κ' ένα βράδι ένα τραγουδάκι απ' έξω και ζήλεψε. Το φάνηκε πώς έλεγε και τόνόμα της. Μά και η φωνή, που έλεγε το τραγουδάκι, σά νάταν του μανάβη. Την ήξερε καλά. Την άκουγε σχεδόν κάθε μέρα να διαλαλεί τραγουδιστά, ό,τι καλό είχε στο μανάβικό του.

Κι' αυτή η φωνή, καλή φωνή όμως, που τον πείραξε, τώρα έλεγε:

«Πάρε με άχ Μαρίτσα μου
να σε βοηθώ στην πλύση
και να σου κουβαλώ νερό
απ' το Βαθρακονήσι».

— Τον άθεόφοβο, έκανε ο Φραπάκης, τόση ώρα δρόμο! Κέμεινε στο κρεβάτι του και σκεπτόταν. 'Ο ύπνος τον πηλ- σίαζε κέφυγε γρήγορα, αδύνατο να τον τυλίξει στα βρόχια του. "Αν έχασε όμως ύπνο, βρήκε κάτι, βρήκε τί έπρεπε να κά- νει, πώς, πώς...

Τό βράδι της άλλης ημέρας πήγε ο Φραπάκης στο μαγειριό. Και πήγε κρατώντας τυλιγμένο σε χαρτί ένα αρκετά μεγάλο σπληνάντερο. Είχε βάλει στο στόμα του κι αυτός ένα κομμα- τάκι και το μασούσε.

Αυτή, ή δουλίσσα, που γύρισε και τον είδε, δταν έμπαινε, τον ξανάδε πάλι. Τής είχε έρθει ή μυρουδιά.

— Σ' άρρείει το σπληνάντερο; τη ρώτησε αυτός.
— Μάρέσει, είπε αυτή σιγά.
— "Α, σάρέσει;.. Νά τότε πάρτο!.. Πάρτο σου λέω!.. "Όλο!..

Σπουδαίο πράγμα!.. Πρόσεξε μόνο μη στο δούνε!..

Αυτή του έριξε μιá άλλη ματιά και είπε:

— Μπά!..

— Φάτο τώρα!.. Πρόσεχε όμως.

"Η δουλίσσα άρχισε να τó τρώει.

Αυτός αισθάνθηκε σάλιο στο στόμα του. Δεν είταν όμως για τó σπληνάντερο...

"Από τη βραδιά κείνη της πήγαινε κάτι ταχτικά. Και της άστειεύονταν, αυτός που με δυσκολία μιλούσε και ποτέ δε γελούσε. "Εκεί όμως έκανε και τόν καραγκιόζη για να γελήσει ή δουλί- τσα. Κέτσι ζητούσε να τη χαϊδέψει, κέπιασε και τó μάγουλό της. "Αλλ' όταν θέλησε να τη φιλήσει με τη λαχτάρα κείνη, που αυτή έτρωγε τó σπληνάντερο, ή τó κοκορέτσι, βρήκε αντίσταση. Τραβήχτηκε απότομα και τά χείλια του φίλησαν τόν άέρα.

— Άχ, άχ, έκανε.

Αυτή όμως τίποτα!

Και την άγαπούσε τρελλά.

Τής πήγε γλυκά. Καταίφι, γαλατομπούρικο, μπακλαβά, πό- στες. Αυτή όμως έλεγε:

— Καλά είνε, μά καλύτερο είταν, πολύ... τó γαλατομπούρικο!

Τής πήγε τότε αυτός από λίγα και από όλα. Κοίταζε να πιάσει όλα τά πόστα για να μη τού ξεφύγει.

"Αλλά και πάλι τού ξεφύγε.

— Αυτό είταν τó πιό καλό, μά τόσο λίγο!..

Τής πήγε τότε ένα κόσμημα, ένα δαχτυλίδι με διαμάντια. Τά διαμάντια όμως είταν ψεύτικα! Δεν ήθελε να τη γελήσει, αλλά δε μπορούσε να κάνει αλλιώς.

"Ο Φραπάκης και την υγειά του, άν κλονιζόταν, και έπρεπε με κάποια δώρα να την στηρίξει, ποτέ δε θάταν τó δωρο αλη- θινό. Θάταν ψεύτικο για να μην πληρώσει πολλά.

Στη θέα κείνη των πολυτιμων πετρών που άφιναν λάμψεις, ή δουλίσσα άφησε τó Φραπάκη να κολλήσει τά χείλια του στο ροδαλό μάγουλό της.

Μόλις όμως έφυγε φοβισμένος, γιατί άκουσε βήματα, ή δου- λίσσα έτρεξε στη βρύση τού νεροχύτη, κέπλυε καλά με βαθυ- πράσινο σαπούνι, που τόχε για τίς λίγδες τών πιατών, τó μα- γουλό της.

Πάνω σ' αυτή του τη λαχτάρα και τίς στενοχωρίες, έλαβε ο Φραπάκης μιá επιστολή απ' τόν αδελφό του, ένα τρελόπαϊδο που είταν στην "Αμερική. Είχε κάνει όμως χρήματα πολλά πάλι εκεί, περισσότερα απ' ό,τι είχε πάρει απ' τόν πατέρα του, και ο Φραπάκης τόν σεβόταν.

Και τού έλεγε αυτός, αυτός ο άδελφός, πώς έρχόταν στην "Ελλάδα κάποιος φίλος του για να παντρευτεί. "Ανθρωπος κα- λός όμως πούγε τόν παρά. Και ό,τι τού είχε συστήσει την, άνι- λος του, δηλαδή την κόρη τού Φραπάκη. "Ο φίλος του αυτός, ο θάνος Παλάμης, είταν ένας θαυμάσιος άνθρωπος που άγαπούσε τά ώραία και τίμα... Και τού έγραφε και παρά κάτω, πώς τούχε δείξει τη φω- γραφία της άνιτιάς του κέμεινε ο θάνος εύχαριστημένος. Μά και σύ, έλεγε στόν αδελφό του, τó Φραπάκη, και σύ θά μείνεις εύχαριστημένος, γιατί δε θά σού πειράξει διόλου τó πουνγί σου! Σπαγκοραμένει!..

"Ο Φραπάκης περίμενε τó γαμπρό. Είταν γεμάτος εύτυχία. Πρώτον γιατί θά έφευγε ένα στόμα απ' τó σπίτι του, και δεύ- τερο γιατί ή κόρη του γύριζε μέσα στο σπίτι σά σβούρα πολλές φορές, και παρουσιαζόταν και μέσα στην κουζίνα. Είταν έπιφοβή! Και να μιá μέρα και ήρθε ο περίφημος γαμπρός.

Είταν νέος, γερός, με μάτια ζωηρά. Και φάνηκε εύχαριστη- μένος απ' την κόρη τού Φραπάκη, που μαζεμένη και χωμένη σά καλά της ρούχα, ούτε τόλμησε να τόν κοιτάξει καλά.

"Ο νέος όμως, άν και είταν τύπος εύθυμος, φάνηκε σέ λίγο να μελαγχολεί απ' τη θέα τών κίτρινων και αδύνατων, κοκκα- λιάρηδων ανθρώπων που τόν τριγυρίζαν.

"Αλλά ξαφνικά ή μελαγχολία του έφυγε, σκορπίστηκε... "Αλλά ξαφνικά ή μελαγχολία του έφυγε, σκορπίστηκε... "Αλλά ξαφνικά ή μελαγχολία του έφυγε, σκορπίστηκε...

Σάν ήλιος, σάν άκτίνα ήλιου που ξεπετιέται σβίζοντας τά μαύρα σύννεφα, ξεπετάχτηκε κείνη τη στιγμή ή παχούλη, ή κα- λόσωμη ζωηρή δουλίσσα φέρνοντας κάτι κεράσματα...

"Ο Φραπάκης είχε ψωνίσει κρέας. Θάκαναν σούπα, πατάτες

μέσα και τά λοιπά.

Τό βράδι θάχαν τραπέζι στο γαμπρό...

"Η κυρία Φραπάκη φόρεσε κι αυτή μιá κατάλευκη ποδιά κα- λιστερωμένη, και πήγε στο μαγειριό να έπιβλέψει στην έτοιμα- σία τού βραστου...

Και τó βωδινό κρέας ύστερα από λίγο, πάνω στή φωτιά, άρχισε να βράζει σκορπίζοντας μυρουδιές. "Όλο τó κλειστό σπίτι μύρισε σιγά, σιγά.

"Η μυρουδιά αυτή και ή σκέψη πώς θά φάνε κρέας και σούπα, έφερε εύθυμία στά τρία άγόρια τού Φραπάκη, και άρχί- σανε να χοροπηδούν και να τραγουδούν με ρυθμό:

«...Σούπα, σούπα, σούπα!
Σούπα, πώς θά φάμε σούπα!...»

"Η μητέρα τους μπήκε να τά μαλώσει για τó θόρυβο που έκαναν. "Αλλά κι' αυτής τó πρόσωπο έλαμπε απ' τη χαρά της σούπας και τού βωδινού. Και άντι να τά μαλώσει είπε:

— Πωπώ τι γίνεται δώ! Κοσμοχαλασιά!..

Και της ήρθε να ένώσει τη φωνή της με τών παιδιών της και να φωνάξει κι αυτή:

Σούπα, σούπα, σούπα!..

Μά και της κόρης τó αδύνατο και σά μαραμένο πρόσωπο είχε πάρει τέτοια λάμψη απ' την έλπιδα και την έπιθυμία της σούπας και τού βωδινού, όχι τού γαμπρού, που ή μάννα της είπε με τó νού της:

— Νόστιμη είνε ή τσαμενούλα μου!

"Ο κύρ Φραπάκης όμως είπε:

— Για πώς την κάνει νόστιμη ή χαρά της παντριάς!..

Και θυμήθηκε τη δουλίσσα:

— "Α, τη κατεργάρα μου! Είπε. Αυτή όμως είνε σά φρα- τζόλα άφράτη!..

Στη μύτη των παιδιών μιá άλλη μυρουδιά έπήγε και τά- νάγκασε να σταματήσουν κάποιο τραγούδι τού δρόμου, που εί- χαν άρχισει.

Και είταν πιá περασμένη ώρα, νύχτα, και ο γαμπρός βρι- σκόταν μέσ' τη σάλα.

— "Α, τείνε αυτό; Είπε τ'όνα.

— Κάτι τηγανίζουν! Είπε τó μεγάλο.

Κέτρεξαν και τά τρία να δούν.

Και δέν είχαν κάνει λάθος' μέσ' στο μαγειριό ή νόστιμη και παχουλιά δουλίσσα τηγάνιζε έντόσθια, πολύ! Και ο άφέντης της βρήκε την εύκαιρία να την εύχαριστήσει, άν κι αυτός τάγαπούσε πολύ. Τής είπε να φάει όσα θέλει και διαλεγμένα, φτάνει να μη βαρυστομαχιάσει!..

Και ή δουλίσσα τηγάνιζε και αιγοτραγουδούσε με φωνή σά σφυρίχτρας:

«...Τό κορίτσι τού μπακάλη
μέφερε σ' αυτό τó χάλι!...»

Τό τραπέζι τελείωσε άργά. "Όλοι είταν ζαλισμένοι απ' τó κρασί και περισσότερο ο Φραπάκης. Τό μέλλοντα γαμπρό του τόν κράτησε στο σπίτι. Είχε αρκετά δωμάτια...

"Ο Φραπάκης πού ευπνοούσε πρωί και πρώτος απ' όλους, και μάλιστα απ' την ημέρα, πού, έπειδή είχε άρρωστήσει ή γυναίκα του, άναγκάστηκε να πάρει τη δουλίσσα, κοιμόταν ακόμα και άς είχε ύψωθεί ο ήλιος.

Ξαφνικά σά να έξφυγε απ' την άγκαλιά τού προδότη ύπνου, πετάχτηκε. "Ο ήλιος ψηλά φώτιζε.

Δυό πράγματα τού είχαν έρθει με μιás στο νού, ή όμορφη δουλίσσα και ο ξένος. Και άνησούχησε.

Ντύθηκε όσο μπορούσε γρήγορα. Και τόση είταν ή φούρια του να τρέξει, πού έβαλε άνάποδα τó παντελόνι του. Και όσο να τó φορέσει απ' την καλή, βλαστήμησε θεούς και δαίμονες. Κέτρεξε στην κουζίνα...

Καθώς όμως είχε περάσει τó διάδρομο κέφασε απ' έξω, σφύροντας τίς παντούφλες του, βλέπει τó μέλλοντα γαμπρό του να βγαίνει απ' την κουζίνα με τη φανέλα μόνο. "Ο άλλος μισός,

απ' τη μέση και κάτω, είταν ντυμένος, έτοιμος. Κρατούσε και μιá πετσέτα...

Καλημερίστηκαν. Τό Φραπάκη όμως τόν είχαν ζώσει τά φεϊδια.

Μέσα στο μαγειριό ή δουλίσσα πιό πολύ κόκκινη, που τόν άνησούχησε πιό πολύ, κρατούσε ένα κουταλάκι και τó σφόγγιζε, τó σφόγγιζε γρήγορα σά να τ'ότριβε.

Τόν κοίταζε με πιό πολύ ζωηρά ματία απ' άλλοτε...

— Τι έκανε δώ αυτός; τη ρώτησε.

— Πλύθηκε, τού άπάντησε αυτή.

— Πρόσεξε! της είπε αυτός κοιτάζοντάς την καλά, με μάτι άσπρη.

— Τι; τόν ρώτησε αυτή.

"Ο Φραπάκης όμως δέν άπάντησε τίποτα.

Πάλι έγινε κιάλλο τραπέζι. "Αλλ' αυτή τη φορά τόκανε ο γαμπρός. Και τί κουβάλησε. Και τού πουλιού τó γάλα άκόμα πήγε.

"Ήπιαν και κρασί μωσχάτο. Αυτό τούς ζάλισε όλους για καλά. Και ο γαμπρός πάλι κοιμήθηκε στο δωμάτιο εκείνο, που τούχαν έτοιμάσει γιαυτόν.

Και ή νύχτα πέρασε ήσυχη. "Ο Φραπάκης αυτή τη φορά την έπαθε πιό πολύ. "Η μέρα είχε προχωρήσει κι αυτός κοιμόταν.

"Όταν σηκώθηκε κέτρεξε με βαρύ κεφάλι βρήκε τó γαμπρό να περπατά πάνω κάτω στο στενόμακρο διάδρομο τού μαγειριού, καπνίζοντας. Περπατούσε κεί, για να μην τούς ξυπνήσει!..

Μιά βραδιά ο Φραπάκης, μ' ένα κοκορέτσι στην τσέπη μυ- ρουδάτο, ανέβηκε σιγά τη σκάλα και πήγε στην κουζίνα για να βρεί τη δουλίσσα.

"Η δουλίσσα δέν είταν εκεί, ούτε κανείς άλλος. Τό λυχνα- ράκι φώτιζε μόνο τά πιάτα και τίς κατσαρόλες.

Πήγε μέσα. Ούτε κεί την είδε. Ρώτησε τότε τη γυναίκα του και τά παιδιά του. Κανείς δέν ήξερε. Και τη ζήτησαν. Δεν ύπηρχε στο σπίτι!

Πάνω στην ταραχή του τού έδωσε ο μεγάλος γιός του ένα γράμμα γιαυτόν, που είχε βρεί στην τραπεζαρία.

Δέν είταν όμως της δουλίσσας, είταν τού γαμπρού.

Στην άρχή τού έγραφε αυτός κάτι δικαιολογίες και εύχαρι- στήσεις ύστερα έλεγε να μην άνησυχήσουν για τη Μαρίτσα, γιατί την πήρε αυτός και θά την κάνει γυναίκα του...

"Ο Φραπάκης, δταν τραβήχτηκε για να μείνει λίγο μόνος και να κλάψει την άτυχία του, αισθάνθηκε ξαφνικά τó κοκορέτσι πουχε στην τσέπη του.

— "Αχ, άχ, έκανε, ή κακούργα!..

Τόβγαλε απ' την τσέπη του και τó κοίταξε με δα- κρυσιμένα μάτια κουνών- τας έλαφρά τó κεφάλι...

Σκέφτηκε για μιá στιγμή να τó μοιράσει στη γυναίκα του και στά παιδιά του, άλλ' είπε με λύπη:

— "Όχι, όχι! άς τó φάω έγώ με τά δάκρυά μου!..

Δ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Και τού έλεγε αυτός, αυτός ο άδελφός, πώς έρχόταν στην "Ελλάδα κάποιος φίλος του για να παντρευτεί. "Ανθρωπος κα- λός όμως πούγε τόν παρά. Και ό,τι τού είχε συστήσει την, άνι- λος του, δηλαδή την κόρη τού Φραπάκη. "Ο φίλος του αυτός, ο θάνος Παλάμης, είταν ένας θαυμάσιος άνθρωπος που άγαπούσε τά ώραία και τίμα... Και τού έγραφε και παρά κάτω, πώς τούχε δείξει τη φω- γραφία της άνιτιάς του κέμεινε ο θάνος εύχαριστημένος. Μά και σύ, έλεγε στόν αδελφό του, τó Φραπάκη, και σύ θά μείνεις εύχαριστημένος, γιατί δε θά σού πειράξει διόλου τó πουνγί σου! Σπαγκοραμένει!..

"Ο Φραπάκης περίμενε τó γαμπρό. Είταν γεμάτος εύτυχία. Πρώτον γιατί θά έφευγε ένα στόμα απ' τó σπίτι του, και δεύ- τερο γιατί ή κόρη του γύριζε μέσα στο σπίτι σά σβούρα πολλές φορές, και παρουσιαζόταν και μέσα στην κουζίνα. Είταν έπιφοβή! Και να μιá μέρα και ήρθε ο περίφημος γαμπρός.

Είταν νέος, γερός, με μάτια ζωηρά. Και φάνηκε εύχαριστη- μένος απ' την κόρη τού Φραπάκη, που μαζεμένη και χωμένη σά καλά της ρούχα, ούτε τόλμησε να τόν κοιτάξει καλά.

"Ο νέος όμως, άν και είταν τύπος εύθυμος, φάνηκε σέ λίγο να μελαγχολεί απ' τη θέα τών κίτρινων και αδύνατων, κοκκα- λιάρηδων ανθρώπων που τόν τριγυρίζαν.

"Αλλά ξαφνικά ή μελαγχολία του έφυγε, σκορπίστηκε... "Αλλά ξαφνικά ή μελαγχολία του έφυγε, σκορπίστηκε... "Αλλά ξαφνικά ή μελαγχολία του έφυγε, σκορπίστηκε...

Σάν ήλιος, σάν άκτίνα ήλιου που ξεπετιέται σβίζοντας τά μαύρα σύννεφα, ξεπετάχτηκε κείνη τη στιγμή ή παχούλη, ή κα- λόσωμη ζωηρή δουλίσσα φέρνοντας κάτι κεράσματα...

"Ο Φραπάκης είχε ψωνίσει κρέας. Θάκαναν σούπα, πατάτες

μέσα και τά λοιπά.

Τό βράδι θάχαν τραπέζι στο γαμπρό...

"Η κυρία Φραπάκη φόρεσε κι αυτή μιá κατάλευκη ποδιά κα- λιστερωμένη, και πήγε στο μαγειριό να έπιβλέψει στην έτοιμα- σία τού βραστου...

Και τó βωδινό κρέας ύστερα από λίγο, πάνω στή φωτιά, άρχισε να βράζει σκορπίζοντας μυρουδιές. "Όλο τó κλειστό σπίτι μύρισε σιγά, σιγά.

"Η μυρουδιά αυτή και ή σκέψη πώς θά φάνε κρέας και σούπα, έφερε εύθυμία στά τρία άγόρια τού Φραπάκη, και άρχί- σανε να χοροπηδούν και να τραγουδούν με ρυθμό:

«...Σούπα, σούπα, σούπα!
Σούπα, πώς θά φάμε σούπα!...»

"Η μητέρα τους μπήκε να τά μαλώσει για τó θόρυβο που έκαναν. "Αλλά κι' αυτής τó πρόσωπο έλαμπε απ' τη χαρά της σούπας και τού βωδινού. Και άντι να τά μαλώσει είπε:

— Πωπώ τι γίνεται δώ! Κοσμοχαλασιά!..

Και της ήρθε να ένώσει τη φωνή της με τών παιδιών της και να φωνάξει κι αυτή:

Σούπα, σούπα, σούπα!..

Μά και της κόρης τó αδύνατο και σά μαραμένο πρόσωπο είχε πάρει τέτοια λάμψη απ' την έλπιδα και την έπιθυμία της σούπας και τού βωδινού, όχι τού γαμπρού, που ή μάννα της είπε με τó νού της:

— Νόστιμη είνε ή τσαμενούλα μου!

"Ο κύρ Φραπάκης όμως είπε:

— Για πώς την κάνει νόστιμη ή χαρά της παντριάς!..

Και θυμήθηκε τη δουλίσσα:

— "Α, τη κατεργάρα μου! Είπε. Αυτή όμως είνε σά φρα- τζόλα άφράτη!..

Στη μύτη των παιδιών μιá άλλη μυρουδιά έπήγε και τά- νάγκασε να σταματήσουν κάποιο τραγούδι τού δρόμου, που εί- χαν άρχισει.

Και είταν πιá περασμένη ώρα, νύχτα, και ο γαμπρός βρι- σκόταν μέσ' τη σάλα.

— "Α, τείνε αυτό; Είπε τ'όνα.

— Κάτι τηγανίζουν! Είπε τó μεγάλο.

Κέτρεξαν και τά τρία να δούν.

Και δέν είχαν κάνει λάθος' μέσ' στο μαγειριό ή νόστιμη και παχουλιά δουλίσσα τηγάνιζε έντόσθια, πολύ! Και ο άφέντης της βρήκε την εύκαιρία να την εύχαριστήσει, άν κι αυτός τάγαπούσε πολύ. Τής είπε να φάει όσα θέλει και διαλεγμένα, φτάνει να μη βαρυστομαχιάσει!..

Και ή δουλίσσα τηγάνιζε και αιγοτραγουδούσε με φωνή σά σφυρίχτρας:

«...Τό κορίτσι τού μπακάλη
μέφερε σ' αυτό τó χάλι!...»

Τό τραπέζι τελείωσε άργά. "Όλοι είταν ζαλισμένοι απ' τó κρασί και περισσότερο ο Φραπάκης. Τό μέλλοντα γαμπρό του τόν κράτησε στο σπίτι. Είχε αρκετά δωμάτια...

"Ο Φραπάκης πού ευπνοούσε πρωί και πρώτος απ' όλους, και μάλιστα απ' την ημέρα, πού, έπειδή είχε άρρωστήσει ή γυναίκα του, άναγκάστηκε να πάρει τη δουλίσσα, κοιμόταν ακόμα και άς είχε ύψωθεί ο ήλιος.

Ξαφνικά σά να έξφυγε απ' την άγκαλιά τού προδότη ύπνου, πετάχτηκε. "Ο ήλιος ψηλά φώτιζε.

Δυό πράγματα τού είχαν έρθει με μιás στο νού, ή όμορφη δουλίσσα και ο ξένος. Και άνησούχησε.

Ντύθηκε όσο μπορούσε γρήγορα. Και τόση είταν ή φούρια του να τρέξει, πού έβαλε άνάποδα τó παντελόνι του. Και όσο να τó φορέσει απ' την καλή, βλαστήμησε θεούς και δαίμονες. Κέτρεξε στην κουζίνα...

Καθώς όμως είχε περάσει τó διάδρομο κέφασε απ' έξω, σφύροντας τίς παντούφλες του, βλέπει τó μέλλοντα γαμπρό του να βγαίνει απ' την κουζίνα με τη φανέλα μόνο. "Ο άλλος μισός,

απ' τη μέση και κάτω, είταν ντυμένος, έτοιμος. Κρατούσε και μιá πετσέτα...

Καλημερίστηκαν. Τό Φραπάκη όμως τόν είχαν ζώσει τά φεϊδια.

Μέσα στο μαγειριό ή δουλίσσα πιό πολύ κόκκινη, που τόν άνησούχησε πιό πολύ, κρατούσε ένα κουταλάκι και τó σφόγγιζε, τó σφόγγιζε γρήγορα σά να τ'ότριβε.

Τόν κοίταζε με πιό πολύ ζωηρά ματία απ' άλλοτε...

— Τι έκανε δώ αυτός; τη ρώτησε.

— Πλύθηκε, τού άπάντησε αυτή.

— Πρόσεξε! της είπε αυτός κοιτάζοντάς την καλά, με μάτι άσπρη.

— Τι; τόν ρώτησε αυτή.

"Ο Φραπάκης όμως δέν άπάντησε τίποτα.

Πάλι έγινε κιάλλο τραπέζι. "Αλλ' αυτή τη φορά τόκανε ο γαμπρός. Και τί κουβάλησε. Και τού πουλιού τó γάλα άκόμα πήγε.

"Ήπιαν και κρασί μωσχάτο. Αυτό τούς ζάλισε όλους για καλά. Και ο γαμπρός πάλι κοιμήθηκε στο δωμάτιο εκείνο, που τούχαν έτοιμάσει γιαυτόν.

Και ή νύχτα πέρασε ήσυχη. "Ο Φραπάκης αυτή τη φορά την έπαθε πιό πολύ. "Η μέρα είχε προχωρήσει κι αυτός κοιμόταν.

"Όταν σηκώθηκε κέτρεξε με βαρύ κεφάλι βρήκε τó γαμπρό να περπατά πάνω κάτω στο στενόμακρο διάδρομο τού μαγειριού, καπνίζοντας. Περπατούσε κεί, για να μην τούς ξυπνήσει!..

Μιά βραδιά ο Φραπάκης, μ' ένα κοκορέτσι στην τσέπη μυ- ρουδάτο, ανέβηκε σιγά τη σκάλα και πήγε στην κουζίνα για να βρεί τη δουλίσσα.

"Η δουλίσσα δέν είταν εκεί, ούτε κανείς άλλος. Τό λυχνα- ράκι φώτιζε μόνο τά πιάτα και τίς κατσαρόλες.

Πήγε μέσα. Ούτε κεί την είδε. Ρώτησε τότε τη γυναίκα του και τά παιδιά του. Κανείς δέν ήξερε. Και τη ζήτησαν. Δεν ύπηρχε στο σπίτι!

Πάνω στην ταραχή του τού έδωσε ο μεγάλος γιός του ένα γράμμα γιαυτόν, που είχε βρεί στην τραπεζαρία.

Δέν είταν όμως της δουλίσσας, είταν τού γαμπρού.

Στην άρχή τού έγραφε αυτός κάτι δικαιολογίες και εύχαρι- στήσεις ύστερα έλεγε να μην άνησυχήσουν για τη Μαρίτσα, γιατί την πήρε αυτός και θά την κάνει γυναίκα του...

"Ο Φραπάκης, δταν τραβήχτηκε για να μείνει λίγο μόνος και να κλάψει την άτυχία του, αισθάνθηκε ξαφνικά τó κοκορέτσι πουχε στην τσέπη του.

— "Αχ, άχ, έκανε, ή κακούργα!..

Τόβγαλε απ' την τσέπη του και τó κοίταξε με δα- κρυσιμένα μάτια κουνών- τας έλαφρά τó κεφάλι...

Σκέφτηκε για μιá στιγμή να τó μοιράσει στη γυναίκα του και στά παιδιά του, άλλ' είπε με λύπη:

— "Όχι, όχι! άς τó φάω έγώ με τά δάκρυά μου!..

Και τού έλεγε αυτός, αυτός ο άδελφός, πώς έρχόταν στην "Ελλάδα κάποιος φίλος του για να παντρευτεί. "Ανθρωπος κα- λός όμως πούγε τόν παρά. Και ό,τι τού είχε συστήσει την, άνι- λος του, δηλαδή την κόρη τού Φραπάκη. "Ο φίλος του αυτός, ο θάνος Παλάμης, είταν ένας θαυμάσιος άνθρωπος που άγαπούσε τά ώραία και τίμα... Και τού έγραφε και παρά κάτω, πώς τούχε δείξει τη φω- γραφία της άνιτιάς του κέμεινε ο θάνος εύχαριστημένος. Μά και σύ, έλεγε στόν αδελφό του, τó Φραπάκη, και σύ θά μείνεις εύχαριστημένος, γιατί δε θά σού πειράξει διόλου τó πουνγί σου! Σπαγκοραμένει!..

"Ο Φραπάκης περίμενε τó γαμπρό. Είταν γεμάτος εύτυχία. Πρώτον γιατί θά έφευγε ένα στόμα απ' τó σπίτι του, και δεύ- τερο γιατί ή κόρη του γύριζε μέσα στο σπίτι σά σβούρα πολλές φορές, και παρουσιαζόταν και μέσα στην κουζίνα. Είταν έπιφοβή! Και να μιá μέρα και ήρθε ο περίφημος γαμπρός.

Είταν νέος, γερός, με μάτια ζωηρά. Και φάνηκε εύχαριστη- μένος απ' την κόρη τού Φραπάκη, που μαζεμένη και χωμένη σά καλά της ρούχα

Τὸ ὄνειρο τῆς "Αλοσσας.

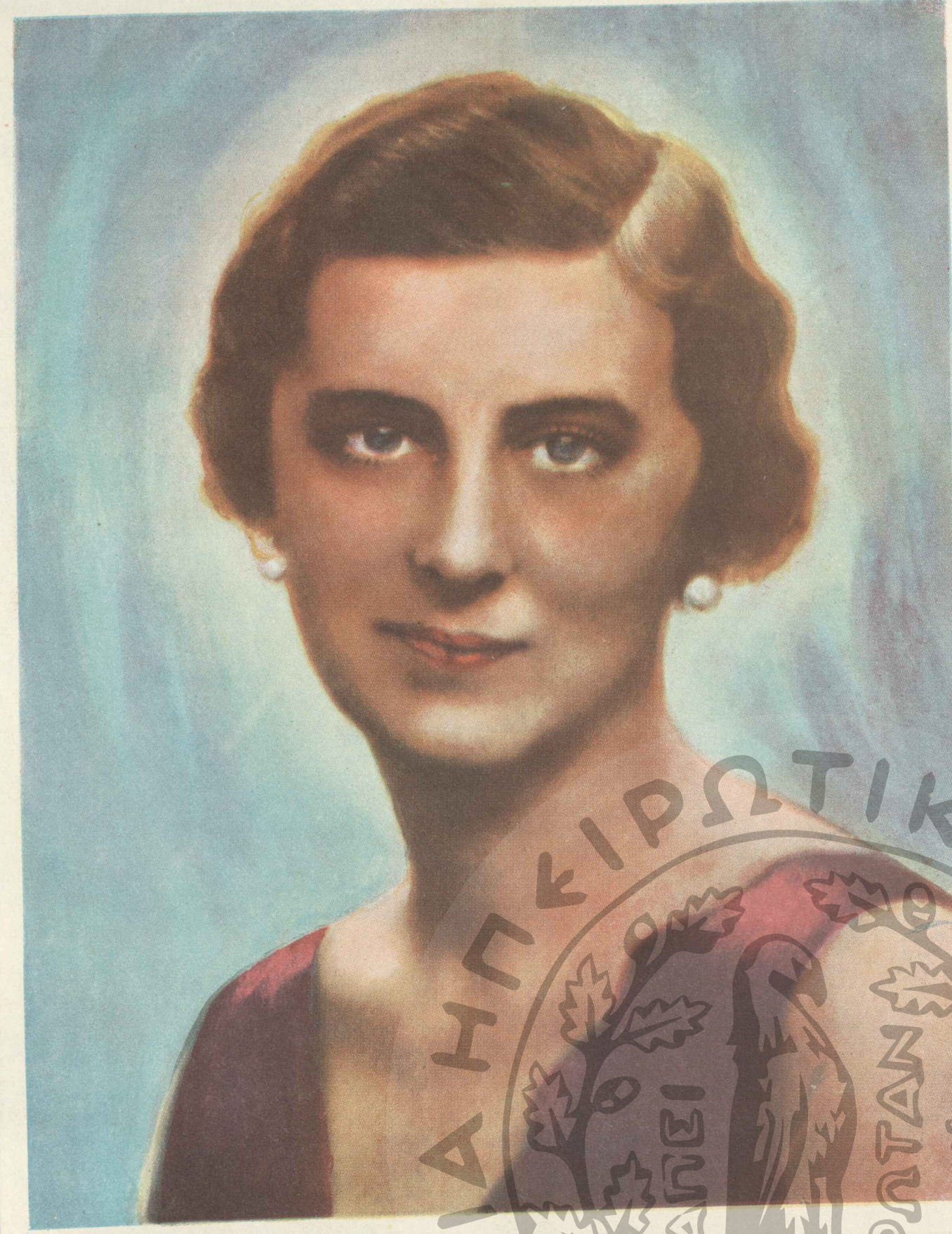
Ἀπὸ τὴν ἀνέκδοτη μετάφραση
τῶν «ΠΕΡΣΩΝ» τοῦ Αἰσχύλου,
ποῦ παραστάθησαν τὸν περ-
σμένο Μάιο στὸ Ἑθνικὸ Θέατρο.

Μέσ' αὐτὸ ὄνειρο πολλὰ περὶ τὴν νύχτες μου
ἀπὸ τότε πᾶρμάτωσε στρατὸν ὁ γυῖός μου
καὶ πῆγε τὴ χώρα νὰ ὑποτάξῃ τῶν Ἰώνων
μὲ ἀκόμα τόσο φοβερὸ δὲν εἶδα καὶ ἄλλο
σὺν τῆς νύχτας πού περᾶσε, καὶ θὰ τὰκούσης.
Μοῦ φάνηκε, μπροστά μου δυὸ καλοντυμένες
πὺς βγήκανε γυναῖκες, στολισμένες ἢ μὰ τους
μὲ περσικὸν καὶ ἡ δεύτερη μὲ δώριους πέπλους,
πολὺ ἀπ' τὴς τωρινῆς ξεχωριστὴς στὸ μπῶι
καὶ στὴν ἀσύγκριτη ὁμορφιά καὶ ἀπ' τὸ ἴδιο γένος
ἀδελφές, τῆς μίας ἔδωσε πατρίδα ὁ κλῆρος
τὴν Ἑλλάδα, τὴ γῆ τῆς ἄλλης τῶν βαρβάρων.

Μοῦ φάνηκε αἰμάχη αὐτῆς, καὶ τὴς μερέρῃ,
νᾶχανε στήση ἀμάχη πατρίδα ὁ κλῆρος
νὰ τὴς κοιτάξῃ ἐπᾶσκει καὶ τὴς μερέρῃ
ὡς πὺς τὴς ζέβει στὸ ἄρμα τοῦ καὶ ζυγολούρια
στὸ σβέρο τῶν περσῶν κορδόνων τῶν ἡμῶν
μὲ τὰ στολίδια αὐτῶν καὶ τὴς μερέρῃ
στὰ γκέμια τῆς, ἐνῶ φτεροκοποῦσε ἢ ἄλλῃ
καὶ μὰ τὰ σύνεργα τοῦ δίφρου θορυμματίζει,
μὲ βιάς τὸν σέβει δίχως νὰ γρικᾷ τὰ γκέμια
καὶ πέφτει ὁ γυῖός μου καὶ ὁ πατέρας τοῦ κοιτά τοῦ
στέκει ἐλεεινολογώντας τὸν καὶ ἅμα τὸν βλέπει
σκέπει τὰ γόνα ἐπάνω τοῦ πού φέρει ὁ Ξέρξης.
Αὐτὰ εἶναι, λέγω, τὰ ὄνειρα πού εἶδα τὴ νύχτα
μὲ ἀφοῦ σηκώθηκα καὶ ἔβρεξ' ἀπὸ καθάρια
πηγὴ τὰ χέρια, παίροντας θυσιᾶς δῶρα
στὸ βωμὸ στήθηκα μπροστά, νὰ τὰ προσφέρω
στοὺς ἀποτρόπαιους καὶ νὰ, βλέπω νὰ φεύγῃ
αὐτ' οἱ ἐξίλασμοί καὶ νὰ, βλέπω νὰ φεύγῃ
ἐνας ἀητὸς πρὸς τὸ βωμὸ τοῦ Φοῖβου στέκω
βουβὴ ἀπ' τὸ φόβο, φίλοι μου καὶ τὸν ἀνέκδοτο
βλέπω νὰ χύνῃ ἐπάνω τοῦ ἑνα κιρκινέζι
γοργόφτερο καὶ νὰ μαδάῃ τὴν κεφαλὴ τοῦ
μὲ τ' ἀρπάγια τοῦ ἐκείνου, τίποτ' ἄλλο, μόνο
Τρόμος καὶ σέϊς γιὰ αὐτὰ νὰ δῶ, καὶ νὰ τὰκούτε
ὁμοια καὶ σέϊς γιὰ αὐτὰ νὰ δῶ, καὶ νὰ τὰκούτε
ἀν' θὰ πετύχῃ δόξ' ἀσύγκριτη θὰ πάσῃ
μὰ καὶ ἀν' τοῦ ἐρῶν ἐνάντια, δὲν ἔχει νὰ δόσῃ
λόγο στὴ χώρα τοῦ καὶ φτάνει νᾶρθῃ πίσω
τὸ ἴδιο πάντα ῥήγας τῆς καὶ ἀγένης ἀναί.

Φρυσάρης

Ἡ ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΑ ΜΑΡΙΝΑ

Ἀστεροσκοπεῖον ἐντελῶς ἀνοργάνωτον. Τὸ κτίριον εὐρίσκειτο εἰς ἐρειπώδη κατὰστασιν· τὰ ἐν αὐτῷ εὐρισκόμενα δύο θεμελιώδη ὄργανα, ὁ μεσημβρινὸς κύκλος καὶ τὸ ἰσημερινὸν τηλεσκόπιον, τὰ δωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Σίνα, πρὸ πολλοῦ εἶχον καταστῆ ἀκατάλληλα, εἰ μὴ ἐντελῶς ἀχρηστά, διὰ σοβαρὰς ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις. Ἄνευ ὀργάνων, ἄνευ ἐπίπλων, ἄνευ βιβλιοθήκης, ἄνευ προσωπικοῦ, τὸ ἱδρυμα ἔχρηζε καθολικῆς ἐκ βάθρων ὀργανώσεως.

Ἐπειτα ἀπὸ ἀτρήτους κόπους μῆς ἐπταετίας, ἀπογορευθεῖσαι, ἀναβολάς, παλαίων πρὸς ὅλας τὰς δυσκολίας, κατάρθωσεν ὁ Αἰγινήτης νὰ διοργανώσῃ τὰ πλέον ἐπείγοντα τμήματα τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου, δηλαδή τὸ Μετεωρολογικὸν καὶ τὸ Γεωδυναμικόν, τῶν ὁποίων ἡ διοργάνωσις ἐπερατώθη τὸ 1896. Ἦδη ὑπελείπετο ἡ διοργάνωσις τοῦ Ἀστρονομικοῦ τμήματος, ἥτις ἀπῆτει καὶ τὰς σοβαρώτερας δαπάνας.

Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Α' ἐνδιαφερθεὶς διὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτῆς κατήρτισε μεγάλην ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἀπὸ τὸν πρίγκηπα Γεώργιον, τὸν τότε πρόεδρον τῆς Βουλῆς κ. Ἀλέξ. Ζαΐμην, τοὺς ὑπουργοὺς καὶ πολιτευτὰς Σκουζέν, Κυρ. Μαυρομιχάλην, Πετρίδην καὶ Ρωμανόν, ἥτις, ἀπευθυνθεῖσα εἰς διαφόρους πλοσίους καὶ ὁμογενεῖς, κατάρθωσε νὰ συλλέξῃ τὸ ποσὸν τῶν 250.000 δραχμῶν χρυσῶν εἰς τὰς ὁποίας περιλαμβάνετο τὸ κληροδότημα Δωρίδου ἐξ 105.000 δραχμῶν, τὸ ὁποῖον μετὰ τόσας προσπάθειας ἡ τότε Κυβέρνησις τὸ διέθεσεν εἰς τὸν προορισμὸν τοῦ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἠγοράσθησαν διὰ τῶν χρημάτων αὐτῶν τὰ μέχρι σήμερον ἐν ἡρήσει ἰσημερινὸν καὶ μεσημβρινὸν τηλεσκόπιον μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων, δύο ἐξαιρετὰ ἀστρονομικὰ ὥρολόγια, ἐν ἀστρικὸν φασματοσκόπιον ὡς καὶ διάφορα ἄλλα ὄργανα χρήσιμα εἰς τὰς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις.

Τὴν ὅλην ὀργάνωσιν τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου συνεπλήρωσε τὸ κληροδότημα τοῦ Κοργιαλενίου, ὅστις ἀφῆκεν 23.000 Ἀγγλικῶν λιρῶν ἀφ' ἑνὸς πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὀργάνων τοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς ἀποστολὴν ὑποτρόφων ἐν Εὐρώπῃ.

Εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον σήμερον λειτουργοῦν τέσσαρα τμήματα:

- 1) Τὸ Ἀστρονομικόν.
- 2) Τὸ Γεωδυναμικόν.
- 3) Τὸ Μετεωρολογικόν καὶ
- 4) Τὸ Διοικητικόν τὸ περιλαμβανόν καὶ τὴν σπανίαν βιβλιοθήκην τοῦ ἱδρυμάτος.

Σκοπὸς τοῦ Ἀστρονομικοῦ τμήματος εἶναι κυρίως ὁ προσδιορισμὸς τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ μήκους, καὶ γενικώτερον ἡ παρατήρησις τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν φαινομένων αὐτοῦ. Ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ μήκους ἐνέχει κεφαλαιώδη σημασίαν εἰς τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς ὥρας. Ὁ προσδιορισμὸς αὐτῆς, μὲ προσεγγίσεις χιλιοστῶν τοῦ δευτερολέπτου, χρησιμεύει εἰς τὸν κανονισμὸν τῶν χρονόμετρων εἰδικῶς τῶν ταξειδευόντων πλοίων, τῶν ὁποίων ἡ εὕρεσις τῆς ἀκριβοῦς θέσεως ἐν τῷ πελάγει ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀκριβείας τῶν χρονόμετρων ὥρολόγιον αὐτῶν.

Δι' αὐτὸ, αἱ παρατηρήσεις διὰ τοῦ μεσημβρινοῦ τηλεσκοπίου συνεχίζονται καθ' ἐκάστην νύκτα εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον πρὸς εὕρεσιν τιμῶν ὅσον τὸ δυνατόν προσεγγιζουσῶν πρὸς τὴν θεωρητικῶς ἀκριβή. Ἦδη τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τῶν Ἀθηνῶν ἔχει ὑπολογισθῇ εἰς τὴν τιμὴν 37° 58' 20" καὶ 74/1000 τοῦ δευτερολέπτου.

Τὸ μήκος τῶν Ἀθηνῶν εἶναι 23° 53' 24" καὶ 30/1000 τοῦ δευτερολέπτου ἀνατολικῶς τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου Γρήνουίτς τῆς Ἀγγλίας, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον σήμερον μετρῶνται διεθνῶς ὅλα τὰ γεωγραφικὰ μήκη.

Εἰς ὥρας ἐκφραζόμενον τὸ γεωγραφικὸν μήκος τῶν Ἀθηνῶν εἶναι 1 ὥρ. 54' 53", δηλαδή ὅταν εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Γρήνουίτς ἡ ὥρα εἶναι μεσονύκτιον εἰς τὰς Ἀθήνας ἔχομεν 1 ὥρ. 54' 53" τῆς πρωΐας. Ὁ ἀκριβὴς καθορισμὸς τῆς ὥρας μελετᾶται συνεχῶς ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα Ἀστεροσκοπεῖα τοῦ κόσμου. Ὁ ἀσύμματος διηκόλυσε τὰς παρατηρήσεις αὐτάς, διότι ἡ μεταβίβασις τῆς κατὰ τόπους ὥρας τῆς παρατηρουμένης εἰς τὰ διάφορα Ἀστεροσκοπεῖα ἀπὸ τὴν παρατήρησιν ἑνὸς ἀστέρος δίδεται αὐτομάτως διὰ τῶν νέων τελειοποιήσεων αἰτίνες ἐφαρμόζονται εἰς τὰ διάφορα Ἀστεροσκοπεῖα.

Πλὴν τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς τὸ ἀστρονομικὸν τμήμα τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου ἔχει προορισμὸν τὴν μελέτην τῶν διαφόρων οὐρανίων φαινομένων, ὅπως εἶναι αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ ἄλλων σχετικῶν τοιούτων.

Τὸ γεωδυναμικὸν τμήμα ἔχει σκοπὸν τὴν μελέτην τῶν σεισμῶν καὶ τῶν γεωφυσικῶν φαινομένων, δηλαδή τοῦ γηίνου μα-

γνητισμοῦ καὶ τῆς βαρύτητος. Τὸ τμήμα αὐτὸ εἶναι τελείως ὀργανωμένον χάρις εἰς τὴν πρὸ πενταετίας ἀγορὰν δύο τελειοτάτων βαρογράφων συστήματος Βίχερτ, οἵτινες σημειώνουσι καὶ τὸν παραμικρότερον σεισμόν, ὅστις θὰ γίνῃ εἰς οἰονδήποτε μέρος τῆς γῆς. Οἱ βαρογράφοι εἶναι τοποθετημένοι εἰς δωμάτιον σταθερὰς θερμοκρασίας καὶ ἐντελῶς μεμονωμένοι. Δις τῆς ἡμέρας ἀρμόδιος ὑπάλληλος ἐξετάζει τὰς ταινίας εἰς τὰς ὁποίας σημειοῦται μία τυχὸν ἐπισυμβᾶσα δόνησις κατὰ τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν γινομένων παρατηρήσεων. Ἐπειτα διὰ σχετικοῦ ὑπολογισμοῦ εὐρίσκεται τὸ ἐπίκεντρον τοῦ σεισμοῦ ὡς καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ. Ἡ μελέτη τῶν δονήσεων ἐδημιούργησεν ἕνα νέον ἐπιστημονικὸν κλάδον τὴν ἐδαφοσεισμικήν, ἡ ὁποία σήμερον ἐξελλίσσεται καὶ χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν ἐξέτασιν ἄνευ ἐκσκαφῶν τῆς συστάσεως τοῦ ὑπεδάφους. Τέλος εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον λειτουργεῖ τὸ Μετεωρολογικὸν τμήμα, τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται κυρίως εἰς τὴν μελέτην καὶ πρόβλεψιν τοῦ καιροῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν καὶ καλλιέργειαν. Τὸ καιρὸν τῶν καιρικῶν προβλέψεων ἀπεσπᾶσθαι ἀπὸ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου καὶ ἀπετέλεσεν ἴδιον τμήμα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀεροπορίας ὡς σχετιζόμενον ἀμέσως μετὰ τὴν ἀεροπλοΐαν.

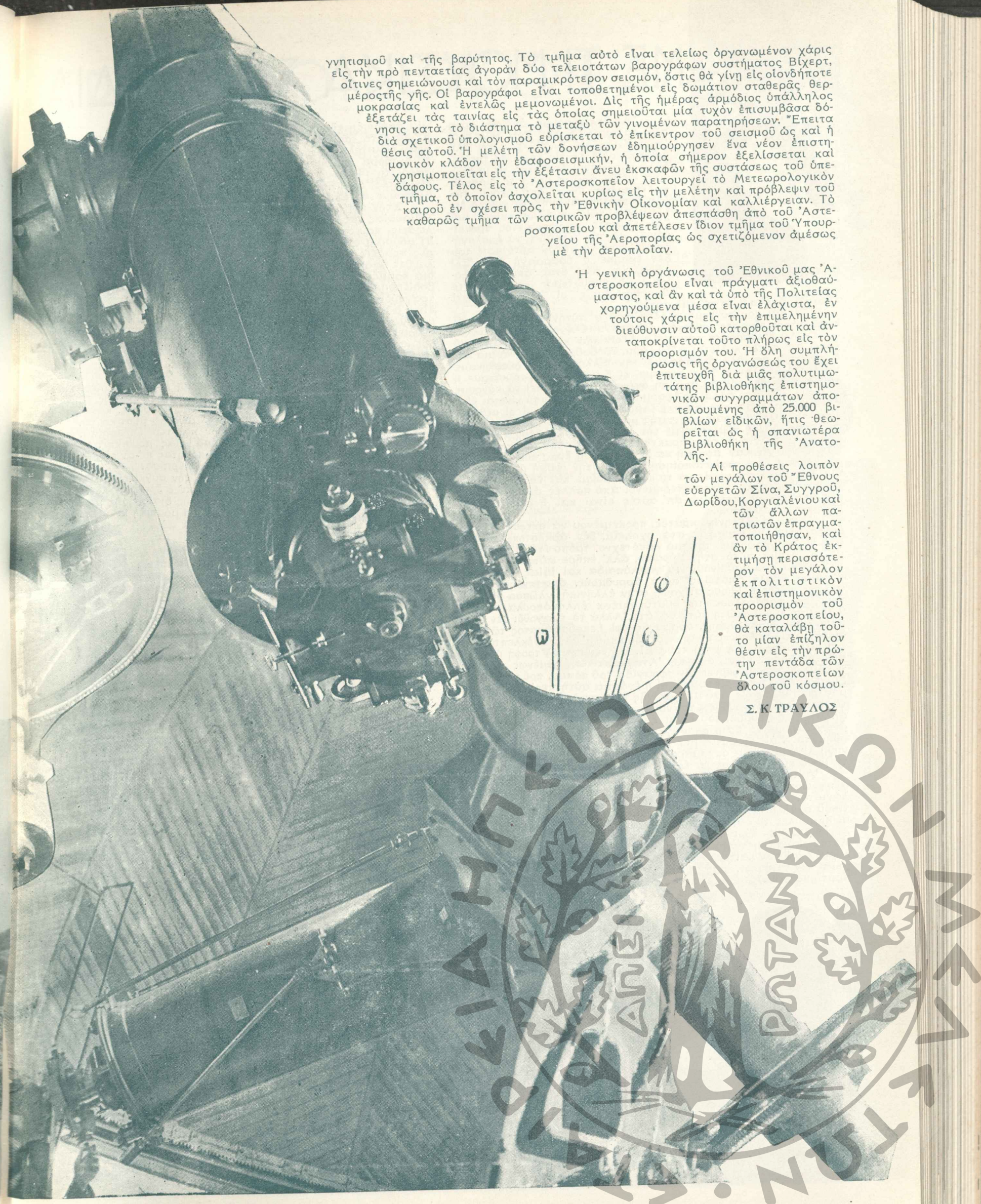
Ἡ γενικὴ ὀργάνωσις τοῦ Ἐθνικοῦ μας Ἀστεροσκοπεῖου εἶναι πράγματι ἀξιοθαύμαστος, καὶ ἂν καὶ τὰ ὑπὸ τῆς Πολιτείας χορηγούμενα μέσα εἶναι ἐλάχιστα, ἐν τούτοις χάρις εἰς τὴν ἐπιμελημένην διεύθυνσιν αὐτοῦ κατορθοῦται καὶ ἀνταποκρίνεται τοῦτο πλήρως εἰς τὸν προορισμὸν τοῦ. Ἡ δὲ συμπλήρωσις τῆς ὀργανώσεώς τοῦ ἔχει ἐπιτευχθῇ διὰ μῆς πολιτιστικῆς ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων ἀποτελουμένης ἀπὸ 25.000 βιβλίων εἰδικῶν, ἥτις θεωρεῖται ὡς ἡ σπανιωτέρα Βιβλιοθήκη τῆς Ἀνατολῆς.

Αἱ προθέσεις λοιπὸν τῶν μεγάλων τοῦ ἔθνους εὐεργετῶν Σίνα, Συγγροῦ, Δωρίδου, Κοργιαλενίου καὶ τῶν ἄλλων πατριῶν ἐπραγματοποιήθησαν, καὶ ἂν τὸ Κράτος ἐκτιμῇ περισσότερον τὸν μέγαν ἐκπολιτιστικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν προορισμὸν τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου, θὰ καταλάβῃ τοῦτο μίαν ἐπίζηλον θέσιν εἰς τὴν πρώτην πεντάδα τῶν Ἀστεροσκοπεῖων ὅλου τοῦ κόσμου.

Σ. Κ. ΤΡΑΥΛΟΣ

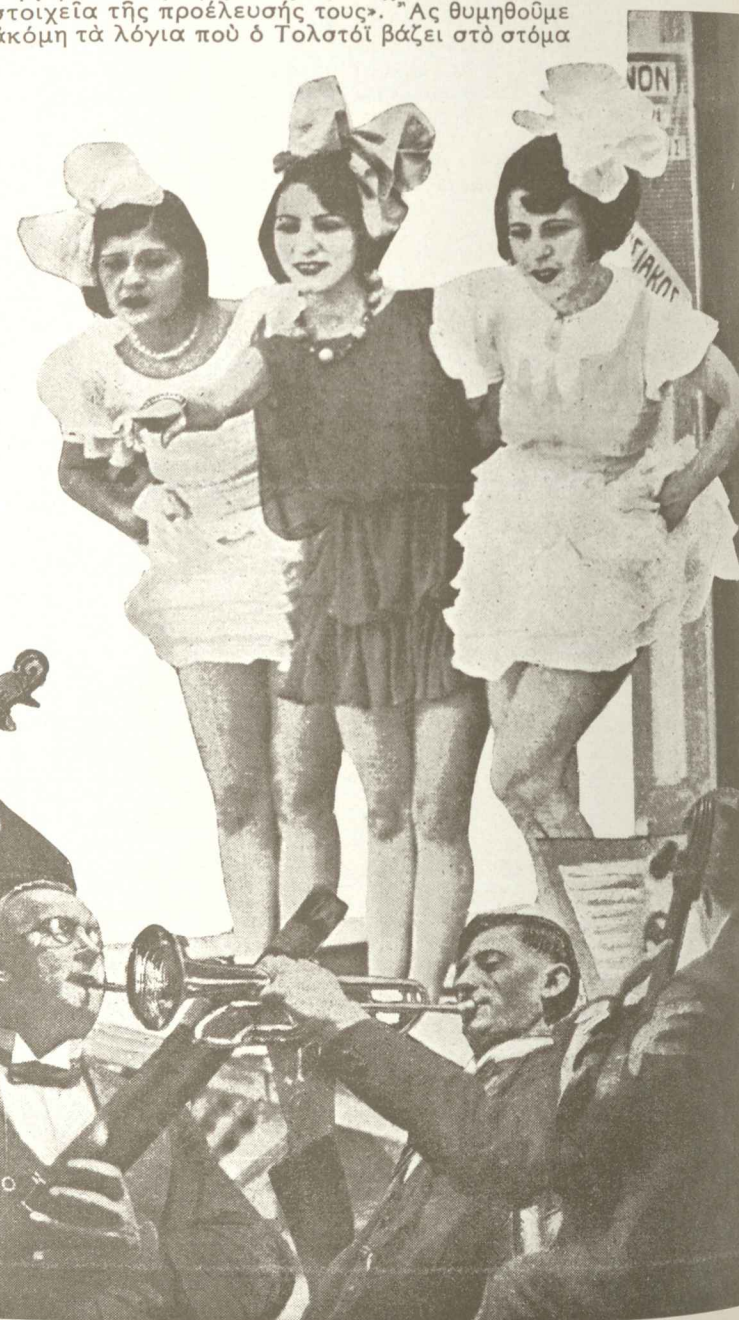

Μεσημβρινὸν τηλεσκόπιον.—Ἡ ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Χάρτλ μαρμαρινή στήλη ἡ προσδιορίζουσα τὸ σημεῖον τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ ὁποῖου μετρῶνται τὰ γεωγραφικὰ μήκη καὶ πλάτη.—Ἰσημερινὸν τηλεσκόπιον.

Ἀντιλαμπόμενοι τοῦ ἐξήτημα, πού ἔρχεται στὰ χεῖλη τῶν ἀγαγνοσάν μου. Τί εἶναι αὐτὰ πού λέτε, κύριε; Ὑπάρχει τοῖςλάχιστον σήμερα μωρό, μέσα στίς κοῦντα του, παιδιὰ τοῦ δημοτικού σχολείου, κορίτσια πού μόλις ἀρχίζουν νά διαγράφονται ὁ καμπύλης τοῦ σώματός τους, νέοι τῆς δουλειᾶς, νέες τῶν σαλονιῶν, ὠριμοὶ κύριοι, ὑπερῳριμες κυρίες πού νά μὴ τραγουδᾶνε; Αὐτοὶ οἱ διαπληκτισμοὶ τῶν κομφάν κυριῶν καὶ κυριῶν καὶ τῶν λαϊκῶν μαζῶν μπροστὰ στὰ ταμεῖα τῶν θεάτρων, πού αὐτοδιαφημιζοῦνται ὡςπρατήρια πνεύματος καὶ μουσικῆς, δὲν εἶνε τάχα

Στήν έκκρισή μας γιά τήν ποιότητα καί ποσότητα τῆς φιλομουσίας μας δέν πρέπει νά μάς παρασέρνουν ἐξωτερικές ἐκκλίσεις, πού στεροφυνοῦν κάθε ἐξωτερικῆς κι' οὐσιαστικῆς ἀξίας. Ἡ μουσική εἶναι ἡ μόνη τέχνη πού συνδέεται μέ τίς περισσότερές πράξεις τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς. Ἡ μουσική μάς παρακολουθεῖ ἀπό τή γέννησή μας, ἴσως τὸ θάνατό μας. Μὲ τραγοῦδια κοιμᾶται τὸ μικρὸ τῆς παιδὶ ἡ μητέρα, μὲ τραγοῦδια ἐπιποδοῖζουμε τὸν ἀγαπημένο μας στὴν τελευταία τοῦ κατοικία. Μὲ τραγοῦδια ἐπικοινωνοῦμε μὲ τὸ θεό μας, ὅποιος δῆποτε κι' ἂν εἶναι αὐτός, μὲ τραγοῦδια ἐπυτᾶμε καὶ τὸνώνουμε τὸ πολεμικό μας μένος, στὰ τραγοῦδια ζητᾶμε τὴ χαρὰ, μὲ τραγοῦδια ἐννοδοῦμε τὰ γλέντια μας καὶ καταπαρῶνουμε τίς λύπες μας. Ἐπιδρώντας στὴν ἀνθρώπινη εὐαισθησία ἡ μουσική εἶναι φυσικότατο νὰ προκαλεῖ ἐνθουσιασμούς καὶ συγκινήσεις, πού νὰ στεροφυνοῦν ὅμως σημασίας, γιὰτὶ δέν ἀναπηδᾶνε μέσα ἀπὸ ἕνα μεγάλο μουσικὸ συγκλονισμό, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἐπίδραση ἐνός φυγαλεῖου καὶ μακρουποῦ περάσματος μιάς μεγάλης ὑπερνήγης δύναμης. Ὅπως ἐκεῖνο, πού κύρια ἐπυτᾶ τὸ ἀκουσμα τῆς μουσικῆς, κάθε μουσικῆς, εἶναι ὁ ἔρωτας. Νά, λοιπόν, τὸ μεγάλο μουσικὸ τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὸν χειροκροτημάτων καὶ τὸν ἐπυερμηισμόν καὶ τὸν ὑστερικὸν κραυγών, στὸ ἀκουσμα μιάς μουσικῆς, ὅποιος δῆποτε ποιότητας, προέλευσης καὶ ἐθνικότητας κι' ἂν εἶναι αὐτή. Τὰ πλήθῃ κατακυτοῦνται κι' ὀδοντοῦνται περισσότερο καὶ καλύτερα μέ τὰ πάθῃ παρά μέ τίς ιδέες. Μὲ τὴν συγκίνησι ἐνδοκῶνται παρά μέ τὴν ἀλήθεια. Ἡ μουσική κι' ὁ ἔρωτας—λέει ἕνας Γάλλος σοφός—εἶναι τὰ οὐσιώδη μέσα τῆς διαδόσεως καὶ γιὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἀνάγκη ἀπὸ τὸ πνεῦμα. Ἡ μουσική κι' ὁ ἔρωτας εἶναι οἱ φυσικὲς ἀρμονικότητες δῶν τὴν αὐτοβόρητην παραφορὸν μας. Ἐχουμε κοινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς προέλευσός τους. Ἀς θυμηθοῦμε ἀκόμη τὰ λόγια πού ὁ Τολστόι βάζει στὸ στόμα

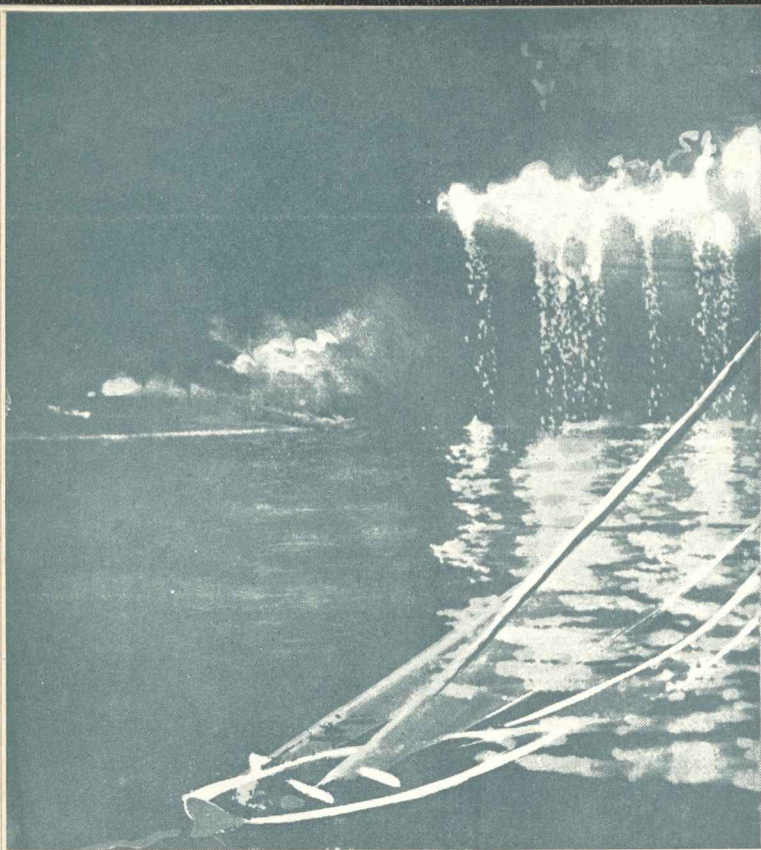
(Στίχοι Ν. Μίχα—Μουσική Ζοζέφ Κορινθίου)

"Όλα τὰ—κάπως πρέπει νὰ τὰ δομοῦσουμε—ποιήματα δταν δὲν τραγουδᾷτε τὴν παντοδυναμία τοῦ κρασιοῦ, στρέφονται στὴ γυναικὰ καὶ τὴν ἀπιστία της, τὰ μάτια της, «τὰ μαῦρα τὰ σπανιλάκα», ποῦ γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς οὐμοκαταληξίας γίνονται ἑσφυκὰ ἄτιμα καὶ κουστομῶδικα, τὸ γέλιο της, τὰ χάρδια της, τὸ ζεπάταγμά της ἀπὸ τὴν μιὰν ἀντρικὴ ἀγκαλιά στὴν ἄλλη. Ἐννοεῖται ὅτι ἀπὸ κανένα ἀπ' αὐτὰ δὲν λείπει καὶ τὸ μπι-στόλι. Ὅλα σχεδὸν ἀρχίζουν μ' ἕνα σαλόνι, ποῦ κάτω ἀπὸ τὸ κόκκινο φῶς τοῦ ἡλεκτρικοῦ, γνωριστικῶν, ἀγαπηθῆ-καν, δοῦσαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο καὶ τελειώσαν μ' ἕνα «μπάμ» ποῦ σωρίσκει τὴν γυναικεὶα καρδιά, ἢ ἄλλοτε τὴ γυναικὰ ποῦ πίστεψε στὴ γυναικεὶα καρδιά, ἢ ἄλλοτε τὴ γυναικὰ ποῦ βαρεθῆκε πιά τὰ ἐγκόσμια. Αὐτοῦ τοῦ εἰ-δους οἱ σύντομες ἱστορίες εἶναι τὸ ψωμί καὶ τὸ τυρί δλων σχεδὸν τῶν λεγομένων ταγκό. Μὴ ζητήσετε πρωτοτυπία, γιατί δὲν ἔα βῦρετε. Ποιητὲς μουσικοὶ ἀνέλαβαν νὰ πείσουν τὴν ἀνθρώπο-τητα, πῶς ἡ ζωὴ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ πισιό, χορὸς καὶ ἔρωτας. Ξενικός σαρδανα-παλισμός. Γιατὶ ἕνα τέτοιο κράμα λένε πῶς ἦταν γραμμένο στὸ ἀγαλμα τοῦ Σαρδα-νάπαλου. «Γλέντα, τῶγε, πίνε καὶ ἀγά-πα, ὅλα τὰ ἄλλα δὲν ἀξίζουν τίποτε». Ἐννοεῖται πῶς ἡ οὐμοκαταληξία εἶναι τὸ μικρότερο ἐμπόδιο ποῦ ἔχει νὰ ὑπερηφάνησῃ ὁ ποιητής. Ὅταν

«Καραμέλλα-Καραμέλλα
για κάθε νιό, κάθε κοπέλλα
Καραμέλλα, καραμέλλα, καραμέλλα
που είναι τρέλλα
γλυκιά πολύ
Καραμέλλα, καραμέλλα, καραμέλλα
Καραμέλλα, καραμέλλα
Καραμέλλες, Καραμέλ, Καραμέλ,
Καραμέλ, Καραμέλ, Καραμέλ
που σάς γλυκαίνει
μ' ένα φιλή».

Θ. Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ

ΓΡΑΜΜΑ ΣΕ ΜΙΑ ΘΕΑ

Τόν τελευταίον αυτόν καιρό ή Γαλλία προσέφερε ένα πολύ περίεργο θέαμα: τὸ θέαμα μιᾶς ἐντατικῆς καὶ ὁμαδικῆς προσπαθείας νὰ ὑπαγάγη καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ σ' ὅλα τὰ ζητήματα τῆς Χώρας, τὴ μέθοδο τοῦ Coué. (*)

Δὲν ξέρω βέβαια, ἂν στὴν Ἑλλάδα, γνωρίζουν τὴν μέθοδο τοῦ Coué ἢ τὴν ἀγνοοῦν. Ἄν συμβαίῃ τὸ πρῶτο, τόσο τὸ καλλίτερο, μὰ ἂν συμβαίῃ τὸ δεύτερο, τὴν ἀγνοοῦν αὐτὴν, τὴν βρίσκω ὁλότελα ἀδικαιολόγητη καὶ τοῦτο γιατί, ἐγὼ τοῦλάχιστο προσωπικά, ἔχω τὴ γνώμη πὼς στὸ πρόσωπο τοῦ Coué ξαναβρίσκει κανεὶς κάποιαν συγγένειαν καὶ σχετικότητα μὲ τὰ πρόσωπα ὧν ἐκείνων τῶν ἱερέων τῆς ἀρχαίας Ἐπιδάουρου. Ὁ Coué, πού καθὼς μοῦ εἶπαν, ἦταν στὴν ἀρχὴ ἕνας ἄσχημος ἐπαρχιάτης φαρμακοποιός, κ' ἕνας πολὺ καλὸς καὶ πολὺ τίμιος ἄνθρωπος, ἀνεκάλυψε μιὰν ἡμέραν, ὅπως ἕνας θεραπευτὴς τῆς ὑπαιθροῦ ἀνακαλύπτει τὴν καλὴ ἐπίδραση πού ἔχουν ὀρισμένα βότανα πάνω στοὺς ἀνθρώπινους ὀργανισμούς, τὴ δύναμη καὶ τὴν ἐπίδραση πού μπορεῖ νὰ ἔχῃ στοὺς ἀνθρώπους ἡ αἰσιοδοξία. Τὸ γιατρικὸ του ἦταν ἀπλὸ καὶ εὐκόλο. Ἀντὶ κάθε τι ἄλλο, ὑπέβαλλε τοὺς ἀρρώστους στὴν ἐξῆς περίεργη θεραπεία: τοὺς διέτασσε νὰ λένε στὸν ἑαυτὸν τοὺς κάθε πρωὶ τὴν παρακάτω φράση: «Εἶμαι καλὰ... Εἶμαι πολὺ καλὰ!..»

Καί, καθὼς βεβαιώνουν πάντα αὐτοὶ πού μοῦ μίλησαν γιὰ τὸν Coué, ἡ ἀυτοπροβολὴ αὐτὴ πού τοὺς ἐπέβαλλε εἶχε θαυμάσια ἀποτελέσματα. Ἴσως, βέβαια, μὲ τὴν θεραπείαν αὐτὴν, οἱ ἀρρώστοι νὰ μὴ γινότανε ἀπολύτως καλὰ, μὰ ὅπωςδήποτε, ἕνα εἶναι τὸ γεγονὸς, πὼς κατ'ὀρθον νὰ τοὺς ἀνακουφίσῃ ἀπ' τοὺς πόνους τῶν καὶ νὰ προλάβῃ μιὰν ἐνδεχομένην ἐπιδείνωσιν τῆς ἀρρώστειας τῶν. Ἐ! λοιπόν, ἡ κυβέρνησις Doumergue, πού ἐπωνομάσθη «κυβέρνησις τῆς ἀνακαωχῆς» ἢ «κυβέρνησις τῆς ξεγνοιασιάς» ἔθεσε σὲ ἐφαρμογὴ μιὰν ἀνάλογη θεραπεία: «Γιορτές... γιορτές... καὶ πάλι γιορτές». Αὐτὸ ἦταν τὸ σύνθημα τῆς κοινῆς σωτηρίας.

(*) Emile Coué, Γάλλος ἱατρός (1857-1926). Ἠσχολήθη ἀπὸ τοῦ 1901 ὑπὸ τοὺς Βερνχάιμ καὶ Λιβὼ μὲ τὸν ὑπνωτισμὸν καὶ τὴν ὑποβολήν, καθιερώσας ἴδιαν ψυχοθεραπευτικὴν μέθοδον, καταστάσας λίαν γνωστὴν καὶ ἦν ἐφήρμωζεν ἀπὸ τοῦ 1910 εἰς Νανσύ. Ἐπέδρα κυρίως ἐπὶ τῆς φαντασίας, ἐπιδιώκων νὰ κατευθύνῃ τὸ ὑποσυνειδητὸν πρὸς τὸ συνειδητὸν, βέβαιος, ὅτι τὸ ὑποσυνειδητὸν ἀντεπιδρᾷ εἰς τὴν θέλησιν καὶ παρεμποδίζει τὴν θεραπείαν. Ὅπωςδήποτε αἱ ἐπιτυχίαι αὐτοῦ ὀφείλονται προφανῶς εἰς τὴν δύναμιν τῆς ὑποβολῆς αὐτῆς ταύτης τῆς προσωπικότητός του. Συνέγραψεν: «Ἡ κυριαρχία ἐπὶ τοῦ ἀτόμου διὰ τῆς συνειδητῆς αὐτοπροβολῆς».

Τὴν ἐποχὴ τῆς Παλιννορθώσεως, ὁ Paul-Louis Courier συνέθεσε ἕνα τραγουδάκι, πού ἔμεινε ὀνομαστὸ στὴν ἱστορίαν τῆς φιλολογίας τῶν σατυρικῶν ἐπιγραμμάτων. Τὸ τραγουδάκι αὐτὸ ἀφοροῦσε καὶ σατύριζε ἕνα νομάρχην πού ἀπηγόρευσε τότε στοὺς χωρικοὺς νὰ χορεύουν. Ἄν ὁ Courier λοιπὸν ζοῦσε τὸν περασμένο Ἰούλιο, θὰ αἰσθάνοτανε τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὑποχρεωμένου, γιὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἀτομικὴ ἐλευθερίαν, νὰ συνθέσῃ ἕνα ὁλότελα ἀντίθετο σατυρικὸ τραγουδάκι!

Στὸ Παρίσι, τὰ ἐορτάσιμα αὐτὰ κυβερνητικὰ διατάγματα, γίνηκαν ἀφορμὴ νὰ διοργανωθῇ μιὰ «ἐβδομάς ἐορτῶν» ἀρκετὰ μεγάλῃ μάλιστα, μιὰ πού ἡ διάρκειά τῆς κράτησε πολλὰς... ἐβδομάδες! Ἐνα ἀρτιώτατο πρόγραμμα ἐξεπονήθη. Ἐνα ἀρτιώτατο πρόγραμμα ἀπ' τὸ ὁποῖον δὲν ἔλειπεν οὔτε ἡ Ἑορτὴ τῶν Ἱππικῶν Ἀγώνων, οὔτε ἡ Ναυτικὴ Ἑορτὴ, οὔτε ἡ διάφορες συνοικιακῆς γιορτῆς, ἡ ἱστορικῆς ἀναπαράστασις, κ' ἕνα σωρὸ ἄλλα, πού πρέπει νὰ σημειωθῇ πὼς ὅλα διεξήχθησαν περίφημα. Κι' ἔτσι, ἐνῶ τὸν περασμένο χρόνον, ἡ ἰδιωτικῆς γιορτῆς ἦτανε σπάνιες καὶ προκαλοῦσαν κάποιον φόβον, ἐφέτος, ξεθαρρεύθηκαν, βγήκαν ἐξω ἀπ' τὶς κλειστὰς αἰθουσας, ξεχύθηκαν μέσα στοὺς κατάφωτους κήπους καὶ δρόμους κ' ἔφτασαν ἴσαμε τὸ σημεῖον νὰ κυριεύουν κ' αὐτὰ ἀκόμα τὰ νησάκια τοῦ Δάσου τῆς Βουλώνης.

Ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴ φωταψία πού κράτησε νύχτες καὶ νύχτες, ἡ πιὸ ἐκτυφλωτικὴ ἦταν ἐκείνη πού εἶδαμε στὸ Longchamp, σὰν διοργανώθηκαν ἡ νυκτερινῆς ἱπποδρομίας. Κι' ἀσφαλῶς ὅσοι ἔτρεχε νὰ τὶς παρακολουθήσουν θὰ θυμοῦνται γιὰ πολλὰ χρόνια τὴν ἐκπληκτικὴ ἐπιτυχία τοῦ θεάματος τῆς φαντασμαγορικῆς ἐκείνης νύχτας πού παρουσιάσθη τὸ Δάσος, καὶ θὰ θυμοῦνται ἐπίσης τὴν διασκεδαστικὴ ἐκπληξία πού δοκίμασαν ἀπὸ τὴν ὁμολογία τῆς ἐπιτυχίας ἐκείνης κ' ἀπὸ τοὺς πιὸ γκρινιαρῆδες ἀκόμα πατριῶτες τῶν.

Πάνω ἀπ' ὅλα ὁμῶς, ἐκεῖνο πού ἀπέτέλεσε τὸ οπουδαιότερο χαρακτηριστικὸ τῆς βραδυᾶς αὐτῆς, ὑπῆρξεν ὁ δίκαιος καταμερισμὸς τῆς εὐχάριστης τοῦ θεάματος. Καὶ στὰ τρία διαζώματα τοῦ στίβου τοῦ ἱπποδρόμου, ὁ κόσμος ἐκτὸς ἀπ' τὸ διασκεδαστικὸν κ' ἐνδιαφέρον θέαμα τῶν ἱπποδρομιῶν, εἶχε στὴ διάθεσίν του κ' ἕνα σωρὸ ἄλλες διαφορῆς ἀτтраξιὸν πού ἐρχότανε νὰ αὐξήσουν τὴν εὐθυμίαν καὶ τὴν τέρψιν του. Κάθε διαζῶμα εἶχε καὶ τὴ δική του τζάζ, πού οἱ πεταχτοὶ ἥχοι τῆς σκορποῦσαν τὴν εὐθυμίαν τοὺς σὲ ὅλο τὸν κόσμον. Μοῦ εἶπαν, εἶναι ἀλήθεια, πὼς κατὰ τὰ ξημερώματα, μερικοὶ ζωνηροὶ νέοι δρασκελίζοντας τὶς θέσεις τοῦ διαζώ-

ματός των, εἰσέβαλαν στὴν ἀντικρυνὴ πτέρυγα περιέργου, νὰ ἴδουν πὼς διεσκέδαζεν «ὁ καλὸς κόσμος». Σίγουρα, δὲν θάδαν τίποτε πού νὰ τὸ ζήλεψαν, γιατί κράδωσαν πολὺ ἄψογην στάσι. Καὶ ποῖος ξέρει; Ἴσως οἱ ζωηροὶ αὐτοὶ νέοι νάχαν προσκληθῇ ἀπὸ μερικά πνεύματα πού γινήκανε ξαφνικά φιλελεύθερα κατὰ τὶς πρωινῆς ὥρες. Ποῖος ἀπὸ μᾶς, στὰ παιδικὰ του χρόνια, δὲν ἔτυχε νὰ γυρίσῃ ἀπὸ κάποιο γάμον, καθισμένος πλάι στὸν ἀμαξά;

Γιὰ μένα, ἡ πιὸ διασκεδαστικὴ ἀνάμνησις πού διέτηρσα ἀπ' αὐτὴ τὴ γιορτὴ, εἶναι ἡ ἐκφρασις πού ξεχύνονταν διὰχυτὴ στὰ πρόσωπα μερικῶν κοσμικῶν καὶ ραφιναρισμένων καλλιτεχνῶν, πού ἀντιπροσωπεύουνε στὸ Παρίσι τὴν «ἄκρα λεπτότητα», («le fin du fin»), πού λανσάρουν τοὺς μουσικοὺς καὶ τοὺς ζωγράφους, καὶ πού δὲν εἶχανε ποτέ, βέβαια, πατήσῃ στὸν ἱπποδρόμον. Τὴν φορὰν αὐτὴν, μὴ μπορῶντας νὰ τ' ἀποφύγουν βρέθηκαν τοὺς ἡ χρωματιστῆς μπλουζῆς τῶν τζόκευ τοὺς θύμιζαν οἱ καυμένοι ἀναγκασμένοι νὰ παραβληθῶν μὲ κανέναν Nijinsky, ἢ κανέναν Serge, Lifar! Ἀπὸ τὴν ὥρα πού πήγανε ἴσαμε τὴ στιγμή πού ἐφυγαν κόβανε ἀδιάκοπα βόλτες πάνω, κάτω, στὶς ἐξέδρες ἀβέβαιοι γιὰ τὸ μέρος πού θὰ ἦταν τὸ καταλληλότερο γιὰ νὰ δοῦν καὶ νὰ ἰδωθοῦν.

Καὶ τὸ ὅπως τοὺς θύμιζε τόσο τοὺς «ἐξοπιτωμένους», ὥστε κάποιοι φίλος μου ἔλεγε, δειχνοντάς μου ἕνα ζευγάρι ὀνομαστὸ στὸ Παρίσι γιὰ τὶς κοσμικῆς γιορτῆς πού δίνει κάθε τόσο, μὲ ρώτησε μὲ ἀφέλεια ποιοὶ ἦταν αὐτοὶ οἱ... ἐπαρχιώτες!

Τὴν ὥρα πού γράφω αὐτὲς τὶς γραμμές, ἡ τζάζ ἔχει σπάσει πρὸ πολλοῦ, κ' οἱ ἀσθενεῖς τοῦ δόκτορος Coué φαίνεται πὼς ξαναρχίζουν νὰ ὑποφέρουν ἀπὸ ἕνα βαρὺ καὶ

μεγάλον πεσοπισμὸν. Μιλοῦν ὅλοι γιὰ μοιραῖες ἡμερομηνίες... Γιατί; Κανεὶς δὲν ξέρει καλὰ, καλὰ, γιατί οἱ ἄνθρωποι πού πιστεύουν στὴν Ἐπίδραση, τοὺς ἀρέσει νὰ περιβάλλωνται ἀδιάκοπα ἀπὸ τὰ ἐρέβη τοῦ ἀγνώστου καὶ νὰ προφητεύουν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ συγκεχυμένα νέφη τοῦ καπνοῦ.

Μὰ, γιὰ ὅλους ἐκείνους πού συχνάζουν στὸ ἄλλο ἱερό, στὸ ἱερὸ τοῦ Φωτὸς καὶ τῆς Διαυγείας, δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος ἀπελπισίας.

Αὐτοὶ, κατάλαβαν καλὰ πὼς ὕστερα ἀπὸ τὶς ταραχὲς τοῦ Φεβρουαρίου, πόσο οἱ Γάλλοι εἶναι λογικοί. Μετὰ τὸν ὑπερερεθισμὸ καὶ τὴ μανιώδη ὑπερένταση τῶν νεύρων ὁ καθένας ντρεπότανε γιὰ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν του.

Δίνοντας τὸ πιστοποιητικὸ αὐτὸ τῆς σωφροσύνης στοὺς συμπατριῶτες μου, δὲν θέλω νὰ φανῶ πὼς κάνω τὸν ἐθνικιστὴ. Τὶς περισσότερες φορές, ὁ ἐθνικισμὸς δὲν εἶναι μονάχα ψεύτικη ἐπισκόπησις τῶν πραγμάτων, μὰ καὶ θλιβερὴ ἔλλειψις γούστου. Ἀνέφεραν, τελευταῖα, καὶ μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν, ἕνα «μότο» τοῦ Στρατάρχου Lyautey:

«Εἶμαι ἐθνικός, εἶμαι κοινωνικός, μὰ δὲν εἶμαι οὔτε ἐθνικιστὴς οὔτε σοσιαλιστὴς, γιατί παρητήρησα πὼς ὅλες ἡ λέξεις πού τελειώνουν σὲ «ιστὴς» καὶ σὲ «ισμός» εἶναι ριζοσπαστικῆς».

Οἱ μόνοι ἄνθρωποι πού θάχαν τὸ δικαίωμα νὰναι ἐθνικιστὰ καὶ νὰ ὀνομάζουν τοὺς ἄλλους βαρβάρους, ὑπῆρξαν ἀναμφισβήτητοι οἱ Ἀθηναῖοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους. Καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ, πὼς στὴν Ἑλλάδα—κ' αὐτὸ τὸ λέγω χωρὶς νὰ θέλω νὰ κολακέψω κανέναν—ἡ ἐθνικιστικὴ παράδοσις στάθηκε ἴσαμε σήμερα πολὺ ψηλὰ. Ὁ νοῦς μου πηγαίνει σ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς εὐεργέτες, πού προοικίζον τὴ χώρα τοὺς μὲ μεγαλόπρεπα μουσεῖα. Συλλογίζομαι τὸν Μπενάκη, πού τὸν εἶδα νὰ στολίζῃ μονάχος του, σὰν ἀπλὸς ἐργάτης, τὶς αἰθουσας τοῦ μουσεῖου, πού ὕστερῶτα δώρησε στὴν πατρίδα του. Σκέφτομαι τὸ Διονύσιον Λοβέρδον, πού ἐκλείσε μέσα στὰ ὑπόγεια τοῦ μεγάρου του, σὰν πολῦτιμα κρασιά, τὶς θαυμάσιες βυζαντινῆς εἰκόνες. Μακάρι κάθε χώρα νὰ καλλιεργῇ παρόμοιους ἐθνικισμοὺς. Τὶ ὠραία Κοινωνία θὰ σχηματιζότανε τότε, πλάι στὴν Κοινωνία τῆς Γενεῆς!

Κι' εἶναι τόσο εὐκόλο! Εὐκόλο γιατί ἡ Κοινωνία αὐτὴ πού ζητᾶμε δὲν πρόκειται νὰ σχηματισθῇ. Ὅχι! Εὐτυχῶς ἡ κοινωνία αὐτὴ ὑφίσταται! Ὑπάρχει! Εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ πολιτισμοῦ, κ' ὀνομάζεται Κοινωνία τοῦ Πνεύματος.

JACQUES DE LACRETELLE

Copyright περιοδικοῦ «ΑΘΗΝΑΙ»

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΠΙΤΙΑ

Μ' όσους δέν έχουν γνώριση την Αθήνα, άρχισαμε από τό πρώτο μας τεύχος έναν περίπατο, ανάμεσα από τά μνημεία εκείνα, για τά όποία χιλιάδες ξένοι, καραβάνια όλόκληρα, ξεκινούν απ' όλο τόν κόσμο κι έρχονται έδω, μόνο και μόνο για νά τά δοϋν, νά θαυμάσουν την τέχνην των μεγάλων καλλιτεχνών που έζησαν και ένεπνεύσθησαν κάτω από τόν καταγάλανο οϋρανό της πόλεως της Παλλάδος. Σήμερα συνεχίζουμε αυτόν τόν περίπατο...

Στην όδον Καλλιθέας, κοντά στο κτίριον που έχρησιμοποιεϊτο άλλοτε για Στρατιωτικό Νοσοκομείον, σώζεται ακόμη τό σπίτι του στρατηγού Μακρυγιάννη, από τό όποιον και έλαβε την όνομασίαν της όλόκληρος ή συνοικία. Στο άρχοντικό αυτό έφιλοξενήθη ό πρώτος βασιλεύς των Έλλήνων Όθων, όταν ήρθε για πρώτη φορά στας Αθήνας για νά την γνωρίση — ως γνωστόν τότε αι Αθηναί ήταν μιá άπλη πόλις του νεοσυστάτου Έλληνικού κράτους, του όποιου πρωτεύουσα ήταν τό Ναύπλιον. Στο ίδιο αυτό άρχοντικό, έμεινε κλεισμένος μέχρι του θανάτου του, λόγω παραλυσίας, ό άρματωλός στρατηγός και ιδιοκτήτης του, από της έποχής που άπεφυλακίσθη μετά την κατηγορίαν που του είχαν άποδώσει οι έχθροί του, ότι έσυνομώτη κατά του βασιλέως, δια την όποιαν είχε καταδικασθί εις θάνατον, μετατραπείσης κατόπιν της ποινής του χάρις εις την μεσολάβησιν του τότε πανισχύρου πρωθυπουργού Δημητρίου Καλλέργη.

Ένα άλλο ιστορικό σπίτι, που από τά χρόνια ακόμη που έξοδσε ό ιδιοκτήτης του συνεκέντρωνε προσκυνητάς, είναι εκείνο του πυρπολητή Κανάρη παρά την Κυψέλην. Έκει μέσα ό ήρωϊκός Ψαριανός, που με τά κατορθώματά του είχε γίνει ό φόβος των Τούρκων, έπέρασε τά περισσότερα χρόνια της ζωής του. Και ως Υπουργός των Ναυτικών, και ως Πρωθυπουργός

της χώρας του, ό υπερήλιξ πλέον «μπουρλοτιέρης» μέσα στα ίδια δωμάτια έσερνε τά κουρασμένα μέλη του, περιστοιχιζόμενος πάντοτε και μέχρι του θανάτου του από χιλιάδες φίλους. Όταν τό έτος 1837 άπεφασίσθη νά γίνη Πανεπιστήμιον και στην Αθήνα, τό μόνο κατάλληλο κτίριον, για την προσωρινήν στέγασίν του, μετά μελέτην εύρέθη ότι ήτο ή οίκια του μηχανικού Σταματίου Κλεάνθους, ή όποια σωζομένη και σήμερα κείται υπό την Β.Α. πλευράν της Ακροπόλεως παρά την όδον Θόλου. Σ' αυτήν πράγματι έλειτούργησε τό πρώτον τό Πανεπιστήμιον, αλλά γρήγορα άπεδείχθη έντελώς άνεπαρκής, έστω και δια την προσωρινήν στέγασίν του. Γι' αυτό συνεστήθη άμέσως έπιτροπή συλλογής έράνων έκ των Γ. Κουντουριώτη, Α. Ζαΐμη, Θ. Κολοκοιτώνη, Α. Βράνδι, Γ. Α. Ράλλη, Α. Ράλλη, Γ. Γενναδίου, Ν. Βάμβα και Σ. Σχινά, ή όποια έντός 13 ήμερών είχε συλλέξη τό ποσόν των δραχ. 14.780. Χάρις εις τας ένεργείας αυτής της έπιτροπής, την 2αν Ιουλίου του έτους 1839 κατετίθετο υπό του βασιλέως Όθωνος ό θεμέλιος λίθος του νυν Πανεπιστημιακού Μεγάρου, και περί τά μέσα Νοεμβρίου 1841, συνετελέσθη ή εις αυτό μεταφορά και εγκατάστασις του Πανεπιστημίου.

Στους πρόποδας της Αγοράς ή Ρολόϊ κατ' τά έρείπια της Παλαιάς Αγοράς ή Ρολόϊ κατ' άλλους καλουμένη. Η δευτέρα όνομασία της, όφείλεται εις ένα μεγάλο ρολόγι, τό όποιον ό Λόρδος Έλγιν έδώρησε εις τας Αθήνας, δια νά εξιλεωθί δια τας άρπαγάς των άριστουργημάτων που είχε κάμη από τόν Παρθενώνα. Τό ρολόϊ αυτό κατεστράφη από μιαν πυρκαϊάν που έγινε τό έτος 1884.

Κοντά στην Αγορά είναι και τά παλιά τουρκικά λουτρά τά όποια οι φανατικοί θιασώται του τούρκικου «χαμαμίου» προτιμούσαν παρά τά πρωτογενή τους μέσα από τά «κομφόρ» των Ευρωπαϊκών λουτήρων. Τά λουτρά σήμεραν είναι σχεδόν κατεστραμμένα. Η άρχαιολογική σκαπάνη έξηφάνισε σχεδόν ένα άλλο ιστορικόν

κτίριον, τόν Μεντρεσέν, που ήτο παρά τας όδους Αϊδίου, Διογένης και Μάρκου Αϋρηλίου, βορείως του Ώρολόγιου Κυρρήστου. Τό κτίριον αυτό, χρησιμοποιήθεν ως Τουρκικόν ιεροσπουδαστήριον, μετετράπη τά τελευταία έτη της τουρκοκρατίας και μέχρι της δυναστείας του Γεωργίου του Α' εις φυλακάς. Εις τό προαύλιον του Μεντρεσέ, υπήρχεν ένας αιώνόβιος πλατάνος, από τους κλώνους του όποιου έγέγοντο αι άπαγχονίσεις των καταδικών. Σήμερον μένει ακόμη ένα μικρόν τμήμα του κτιρίου, ή μεσημβρινή δηλαδή πλευρά αυτού επί της όδου Διαγένης.

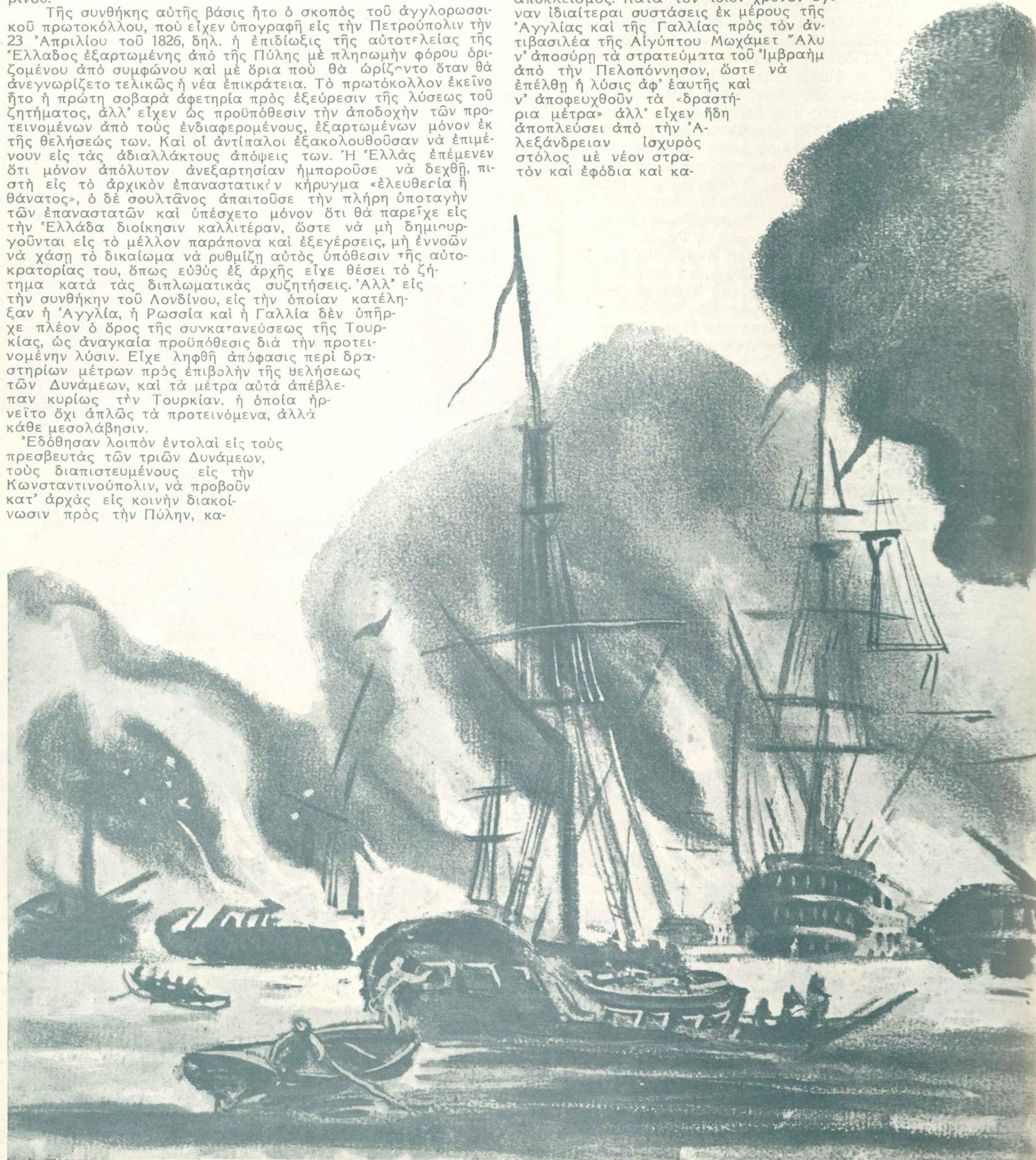
Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ
ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ

Ἡ συνθήκη τοῦ Λονδίνου ἡ συνομιλογηθεῖσα τῇ 24-6 Ἰουλίου τοῦ 1827 ἀπέτρεξε τοὺς πρώτους θετικὸν ῥῆμα τῆς διπλωματίας τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσσίας διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀγωνιζομένης ἀπὸ ἐπτά ῥῆζ χρόνον Ἑλλάδος καὶ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα μὲνα πολέμου γεγονότος, τοῦ ὁποῖου ἐβάρυνε ἐπὶ τὸν τυχόν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Τὴν κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἰδίου ἔτους ἐπισυμβάσαν ναυμαχίαν τοῦ Ναυαρίνου.

Τῆς συνθήκης αὐτῆς βάσις ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ ἀγγλορωσικοῦ πρωτοκόλλου, ποῦ εἶχεν ὑπογραφῆ εἰς τὴν Πετρούπολιν τὴν 23 Ἀπριλίου τοῦ 1826, δηλ. ἡ ἐπιδιώξις τῆς αὐτοτέλειαις τῆς Ἑλλάδος ἐξαρτωμένης ἀπὸ τῆς Πύλης μετὰ πληρωμῇ φόρου ὀριζομένου ἀπὸ συμφωνούν καὶ με ὅρια ποῦ θὰ ὀρίζοντο ὅταν θὰ ἀνεγνωρίζετο τελικῶς ἡ νέα ἐπικράτεια. Τὸ πρωτόκολλον ἐκείνῳ ἦτο ἡ πρώτη σοβαρὰ ἀφαιρήσις πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος, ἀλλ' εἶχεν ὅς προϋπόθεσιν τὴν ἀποδοχὴν τῶν προτεινομένων ἀπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων, ἐξαρτωμένων μόνον ἐκ τῆς θελησέως τῶν. Καὶ οἱ ἀντίπαλοι ἐξακολούθησαν νὰ ἐπιμένουν εἰς τὰς ἀδιαιλάττους ἀπόψεις τῶν. Ἡ Ἑλλάς ἐπέμενε ὅτι μόνον ἀπόλυτον ἀνεξαρτησίαν ἠμποροῦσε νὰ δεχθῇ, πρὸς τὴν εἰς τὸ ἀρχικόν ἐπαναστατικὴν κήρυγμα «ἐλευθερία ἢ θάνατος», ὁ δὲ σουλτάνος ἀπαιτοῦσε τὴν πληρὴ ὑποταγὴν τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ὑπέσχετο μόνον ὅτι θὰ παρήξει εἰς τὴν Ἑλλάδα διοικήσιν καλλιτέραν, ὥστε νὰ μὴ δημιουργοῦνται εἰς τὸ μέλλον παράπονα καὶ ἐξεγέρσεις, μὴ ἐννοῶν νὰ χάσῃ τὸ δικαίωμα νὰ ρυθμίζῃ αὐτὸς ὑπόθεσιν τῆς αὐτοκρατορίας του, ὅπως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἶχε θέσει τὸ ζήτημα κατὰ τὰς διπλωματικὰς συζητήσεις. Ἄλλ' εἰς τὴν συζητήσῃν τοῦ Λονδίνου, εἰς τὴν ὁποίαν κατέληξαν ἡ Ἀγγλία, ἡ Ρωσσία καὶ ἡ Γαλλία δὲν ὑπῆρχεν πλέον ὁ ὅρος τῆς συνκρατανεσέως τῆς Τουρκίας, ὥς ἀναγκαία προϋπόθεσις διὰ τὴν προτεινόμενην λύσιν. Εἶχε ληφθῇ ἀπόφασις περὶ ὀρσστηρίων μέτρων πρὸς ἐπιβολὴν τῆς θελησέως τῶν Δυνάμεων, καὶ τὰ μέτρα αὐτὰ ἀπέβλεπον κυρίως τὴν Τουρκίαν, ἡ ὁποία ἤρνετο ὅχι ἀπλῶς τὰ προτεινόμενα, ἀλλὰ καὶ ἐμεσολάβησιν.

Ἐδόθησαν λοιπὸν ἐντολαὶ εἰς τοὺς
πρεσβευτὰς τῶν τριῶν Δυνάμεων,
τοὺς διαπιστευμένους εἰς τὴν
Κωνσταντινούπολιν, νὰ προβοῦν
κατ' ἀρχὰς εἰς κοινὴν διακοί-
νωσιν πρὸς τὴν Πύλην, κα-

λουμένην ν' ἀποδεχθῇ τὴν προτεινομένην μεσολάβησιν, καὶ ἂν ὁ σουλτάνος ἤρνεϊτο καὶ πάλιν νὰ τὴν δεχθῇ, νὰ ἐπιδώσῃσιν νέαν διακοίνωσιν διὰ τῆς ὁποίας ν' ἀνγγέλλετο, ὅτι κατὰ τὴν συνομολογηθεῖσαν συνθήκην ἀπεφασίσθη νὰ ληφθοῦν δραστήρια πρὸς ἐπιβολὴν τῶν προτεινομένων. Ταυτοχρόνως θ' ἀπεστέλλοντο ὁδογυῖαι εἰς τοὺς ναύαρχους τῶν μοιρῶν τῶν Δυναμῶν, τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν ἀνατολικὴν Μεσόγειον, νὰ μεταχειρισθῶνται ἐπιβαλλόμενα μέτρα πρὸς ἐπιβολὴν τῆς ἀνακωχῆς. Πρὸς τοῦτο ὁ ναύαρχος συναρᾶζόμενοι θὰ ἐξήτοῦσαν τὴν κατάστασιν τῶν ἐξορροπραζίων ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων, ἐρχόμενοι εἰς φιλικὴν ἐπαφὴν μετὰ τὴν ἐλληνικὴν κυβέρνησιν, καὶ θὰ παρημύδιζαν πᾶσαν μεταφορὰν τουρκοαιγυπτιακῶν στρατιωτικῶν ὁπλυσμάτων καὶ πολεμοφοβίων εἰς τὴν Πελοπόννησον, διακότοντες τὴν μεταξὺ Ἀλεξανδρείας-Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱμβρατῆς πᾶσά ἐπικοινωνίαν. Ὁφείλουν δὲ νὰ ἀποφύγουν νὰ ἔλθουν εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν στρατὸν καὶ τὸν στόλον τοῦ Αἰγυπτίου στρατάρχου, ἐκτός ἂν ἐπιχειρήτῃ νὰ παραβιασθῇ ὁ ἀποκλεισμός. Κατὰ τὸν ἴδιον χρόνον ἔγιναν ἰδιαίτεροι συστάσεις ἐκ μέρους τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας πρὸς τὸν ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Μωῦσᾶν Ἀλὺ ν' ἀποσύρῃ τὰ στρατεύματα τοῦ Ἱμβρατῆ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἡ λύσις ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ν' ἀποφευχθοῦν τὰ «δραστήρια μέτρα» ἀλλ' εἶχεν ἤδη ἀποπλέσει ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ἰσχυρὸς στόλος με νέον στρατὸν καὶ ἐφόδια καὶ κα-

τηθύνετο πρὸς τὸ Ναυαρίνον, τὴν ναυτικὴν βάσιν τοῦ Ἑ-

[illegible]

πτεμβρίου απέστειλε δια του
 πρὸς τὸν Ἰμβραὴμ πασσάν, ἐπιστολήν, διὰ τῆς
 ποίας τοῦ ἀγγέλλε τὰ κατὰ τὴν ὑπογραφά
 σαν συνθήκην τῶν Δυνάμεων, καὶ τοῦ ἐδι-
 λωνε διτ σκοπὸς τῆς παρουσίας εἰς τὰ ἐξ-
 ληνικά ὕδατα τῶν τριῶν μοιρῶν ἦτο νὰ ἐξ-
 ναγκάσουν τὴν Πύλῃν νὰ δεχθῇ τοὺς δρου-
 τῆς συνθήκης καὶ διτ πρὸς τοῦτο ἐπρου-
 νὰ γίνῃ ἀνακωχή. Ἡ ἀρνήσις τῆς ἀποδ-
 χῆς τῆς ἀνακωχῆς ἐκ μέρους τοῦ Ἰ-
 βραήμ θὰ συνεπήγετο τὴν κατ-
 στrophὴν τοῦ τουρκοαιγυπτιακο-
 σόλου, τὴν ὅποιαν δὲν ἐπι-
 μοῦσαν οἱ ναύαρχοι. Ὁ Ἀμ-
 τον εὐρῆκε τὸν Αἰγύπτι-
 στρατάρχην εἰς τὸ στρατόπ-
 δόν του, ὅπου καὶ τοῦ ἐ-
 ὠσε τὴν ἐπιστολήν, κα-
 ἐπειδὴ ἀπουσίαζε· ὁ δι-
 μνεύς του, τοῦ τὴν ἐρμήν-
 σεν ὁ ἴδιος. Ἀλλ' ὁ Ἰμβρα-
 μολονότι εἶχεν ἤδη λάβει γιν-
 σιν τῆς συνθήκης, ἐξεδήλω-
 τὴν κατάπληξίν του, δι' ὅσα τ-
 ἀνῆγγελλαν, καὶ ὡσάν νὰ ἐ-
 σπιστοῦσε πρὸς τὴν ἐρμηνεί-
 τῆς ἐπιστολῆς, ποῦ τοῦ εἶχε
 μεὶ ὁ Ἀμ-
 τον, εἶπε
 θ' ἀναμένῃ
 ἐπάνοδον
 διερμηνεῶς
 καὶ τότε ἐ-
 πανθήσῃ
 τοὺς ναύ-
 αρχοις.

Τὴν 9-21
πτεμβρίου,
Κόδριγκτον
ὁποῖος δὲν
χε λάβει
μη ἀπάντι
εἰς τὴν ἐπι

[illegible]

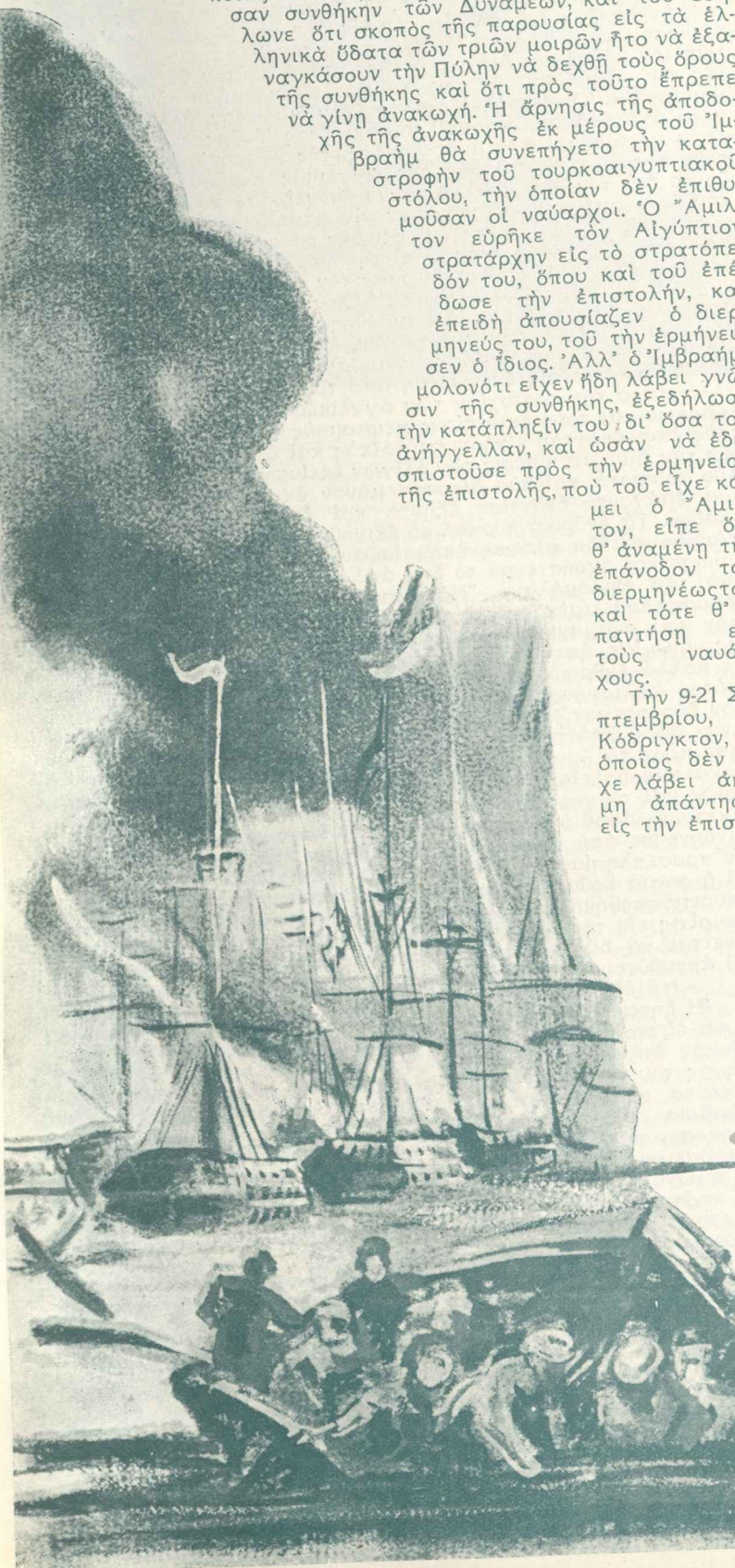
—“Ὡστε οἱ Ἕλληνες εἶνε ἐλευθεροὶ νῦν ἐνερ-
μας ὅτι θέλουν κατὰ θάλασσαν, καὶ ὁ ἰδικὸς μας στόλος εἶναι
αἰχμαλωτός. Ἄλλ’ αὐτὸς ὁ στόλος ἡμπορεῖ νὰ καταστραφῇ
ἄλλ’ ὅνι νὰ αἰχμαλωτισθῇ.

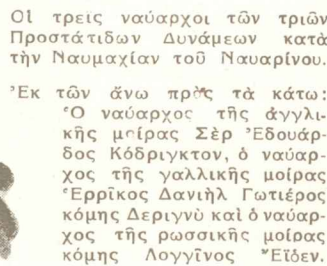
[illegible]

Εἰς τὸ Ναυαρίνον ἐν τῷ μεταξὺ ἐξηγουμένων τοῦ ἑπομένου κατὰ τρόπον ἀπρόοπτον. Τὴν 24-26 Σεπτεμβρίου, τὴν ἑπομένην μόλις τῆς γενομένης συμφωνίας, οἱ διερχόμενοι Ἀσιατικοὶ στρατάρχου ἀνήλθεν ἐπὶ τῇ ἀγγλικῇ ναυσταχίᾳ «*Ασία*» καὶ ἐξήχησε ὁ κέκρουος τοῦ Ἱβραμὶ νὰ τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐκστρέψῃ κατὰ τὸν «*Αστικός*», οἱ ὅποιος καθὼς ὁλόκι ἐκέλευεν τὴν τεύση κατὰ τὸν «*Αστικός*», οἱ ὅποιος καθὼς ὁλόκι ἐκέλευεν τὴν ἡμέραν ἀνηγγέλθει, εἶχε καταστρέψει εἰς τὸν Κορινθιακόν, τὸν δὲν εὐρισκόμενον ἐκεῖ μικρὸν τουρκικὸν στέλον. Ὁ Κόδων γκτον διωξ ὀχι μόνον δέν τὸν ἔδοξε τὴν ζητηθεῖσαν ἀδειάσειν ἀλλὰ καὶ ἀπέπευσε πρὸς τὴν Ζάκυνθον, διὰ νὰ προστατεύῃ τὸν ἑλληνικὸν στόλον. Ὁ Ἱβραμὶ τότε ἀναχώρησε, χωρὶς ὅτι λην εἰδοποίησιν, με ἐικοσιεῖς πλοία κατευθυνόμενος πρὸς τὴν Κορινθιακόν, καὶ διὰ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τὸν «*Αστικός*» καὶ διὰ ἐνεργησὶν ἀπόβασιν εἰς τὰς Πάτραις. Τοῦτο ἐπιπροφωρήθη ὅμως ὁ παρὰ τὴν Ἥλειαν εὐρισκόμενος Κόδωνγκον καὶ τὴν 20-22 κατωβρίου φθάσας ἐκείως εἰς τὸν λιμένα τῶν Πατρῶν, παρεβλήθη μεταξὺ τῆς ἀκτίας καὶ τοῦ τουρκικοῦ στόλου, μόλις τὸ καταφθάσαντος, καὶ ὄχι μόνον παραπηλώσας τὴν ἀπόβασιν, ἀλλὰ καὶ παρηγγειλεν εἰς τὸν Ἱβραμὶν ὅτι παρέβη τὸν λόγον τῆς μής του καὶ ἐπομένως θὰ ἐθεωρεῖτο τὸ λοιπὸν ἀναίσιοτος καὶ τὸν διατάξει ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ ἀγγλικοῦ τηλεβόλου φύγι ἐκεῖθεν. Ὁ Ἱβραμὶ ἠναγκασθεὶς νὰ ἐπαναπέσει εἰς τὸν Ναυαρίνον, παρακολουθεύμενος ἀπὸ τὸν ἀγγλικὸν στόλον, ἐνῶ ακόμη τὰ τουρκικά πλοία εὕρισκοντο προ τοῦ λιμένος, τέλειψεusen ἐκεῖ καὶ ὁ Ρώσος ναύαρχος "Εἶδεν με τὴν ὑπ' αὐτὸν μοῖραν. Τὴν ἐπομένην κατέβαθεν καὶ οἱ Δερβιγὼ με τὰ τὸν μοῖραν. Οἱ τρεῖς ναύαρχοι προΐησαν τότε εἰς συνεννόησιν καὶ θεωρούντες ἐνδεχομένην πλέουν τὴν πολεμικὴν δράσιν, γνώρισαν ὡς ἀνάταστον ἀρχηγὸν καὶ τὸν τριῶν μοῖρων ἀδρυγκόν, οἱ ὅποιος εἶχε τὸν βαθμόν τοῦ ἀντιναυάρχου. Ὁ Δερβιγὼ καὶ ὁ "Εἶδεν ἤσαν ὑποναύαρχοι.

δριγκτόν, σ' οποιονδήποτε γινῶ καὶ ὁ Ύδεν ἦσαν ὑποναύαρχοι.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ἰμβραήμ προσέβη εἰς ἀλλήν ἐνέργειαν ἀναρροῦσαν τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀνακαλικῆς καὶ ἡ οποία ἐπ' αὐτῇ κυνε τὴν ἐνέργειαν τῶν ναυάρχων. Εἶχε διατάξει νὰ ἐκστῶν τρεῖς ταυτοχρόνως ἐκαστρατείας διὰ τῶν νέων τοῦ δ' ἠθούν μετὰ τῆς Ἀρκადίας, τῆς Μεσοπρίας καὶ τῆς Κανίας. Τοῦτο ἀνηγγεῖλεν εἰς τὸν Ἀγγλον ναυάρχον, εὐρισκόμενον εἰς τὰς Καλαίους Ἀμιλτον, προσθετοῦν ἂν ἀσχητό ἐξελθόντος ὁ Ἰμβραήμ εἰς τὰς ἐνεργείας αὐτῆς, ὅτι ἀποκλεισμός διὰ τῶν πλοίων θὰ ἤρηνε τὸν πλοῖον ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ἰμβραήμ θὰ ἠρηνίζε τὸν πλοῖον τῆς Πελοποννήσου. Ἐκρίναν τότε οἱ ναύαρχοι τὴν πρωτοβολίαν τὴν εἶχεν ὁ Δερρινγῶν - ὅτι πρόσ- τροπήν αὐτῶν τὴν κινδύνον ἔπρεπε νὰ ἐπιέλθουν· τὸν ἡμέτερος καὶ τοιοῦτοι μὲν ἀπάντησι τὸν τοιοῦτον αἰσχυρισμὸν πλοίων εἰς παράταξις πολεμικῆν ν' αἰσχυρισμὸν ἀπὸ τῶν Ἰμβραήμ τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ ἐπ' αὐτῇ ὥστε ὀδηγαί εἰς κυβερνήτας τῶν πλοίων περὶ τῶν θέσεων θὰ κατελαμβάναν τοῖς ἐπὶ ἐρείνης τοῖς ἐνέργειαις

Τὸ στόμιον τοῦ λιμένος ἐπρωτατετεύτο ἀπὸ φρούρια καὶ κανονιστοῦχαιας καὶ ἡ δρᾶσις τούτων ἡμποροῦσι νὰ ἐπιφέρῃ ἀνακοπήν εἰς τὴν προέλασιν τοῦ ἡγωνιμένου στόλου ἡ τολᾶχιστον ἀρκέταις ἤμισις εἰς τὰ ριφωνιδυνεύοντα τὴν εἰσοδὸν χωρὶς τὴν θέλῃσιν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ τουρκολαιτυπτικοῦ στόλου πλοῖα. Ἐν τούτοις ἡ «Ἀσία» ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ ἐξωπλισμένον αὐτὸ στόμιον κατὰ τὴν 1.30 μ. ὥραν, ἀκολουθεμένη καὶ ἀπὸ τὸν ἄλλον στόλον, σιγῶντων τῶν τουρκικῶν πυροβολείων. Ἡ «Ἀσία» πλεύσασα ἀργά, ἐποποθετῆθη μετὰ τῶν δύο ναυαρχίδων, τῆς τουρκικῆς καὶ τῆς αἰγυπτιακῆς, διακρινόμενον ἐκ τῶν σημαιῶν καὶ τῶν ἐπ' αὐτὼν σημμάτων τῶν ναυάρχων, καὶ εὐρισκόμενον εἰς μικρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν. Ἡ «Γένουσα» ἐποποθετῆθη ὁπίω ἀπὸ τὴν «Ἀσίαν» διὰ νὰ τὴν προφυλάξῃ ἐξ ἐπὶ

(Τὸ τέλος στὴ σελίδα 64)

Δ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Συνεχίζετε σήμερα την τόσο ανδραγόρυσαν και πρωτότυπη έρευνά σας, που συναντέσκει με τους εν «Αθήναις» κ.π.πρεσβήτας της διαφάνειας ξένων Κρατών, παραθέτοντας δύο νέες συνεντεύξεις με τον γιομένου τεύχους των «Αθηνών» παραδεδειγμένους κ. Πιέρ Φιλίππο Ντέ Ράσι ντελ πρεσβητής της Ιταλίας, κ.πρεσβήτης της Γιουγκοσλαβίας «Εξοχότατοι κ.ν Μέρο κ.ν Μπράνκο Κρίστιτς—τάς όποιους είχαν την καλήθυνη να μάς παραστήσουν ο κ.πρεσβητής των «Ηνωμένων Πολιτειών» κ.π.π. και της χώρας ο πρεσβητής των «Ηνωμένων Πολιτειών» κ.π.π. Λάγκα Ρασάνο. Ρουμανίας, «Εξοχότατοι κ.κ. Αλκόν Μαξ-Βέ και Κονστ. Λάγκα Ρασάνο.

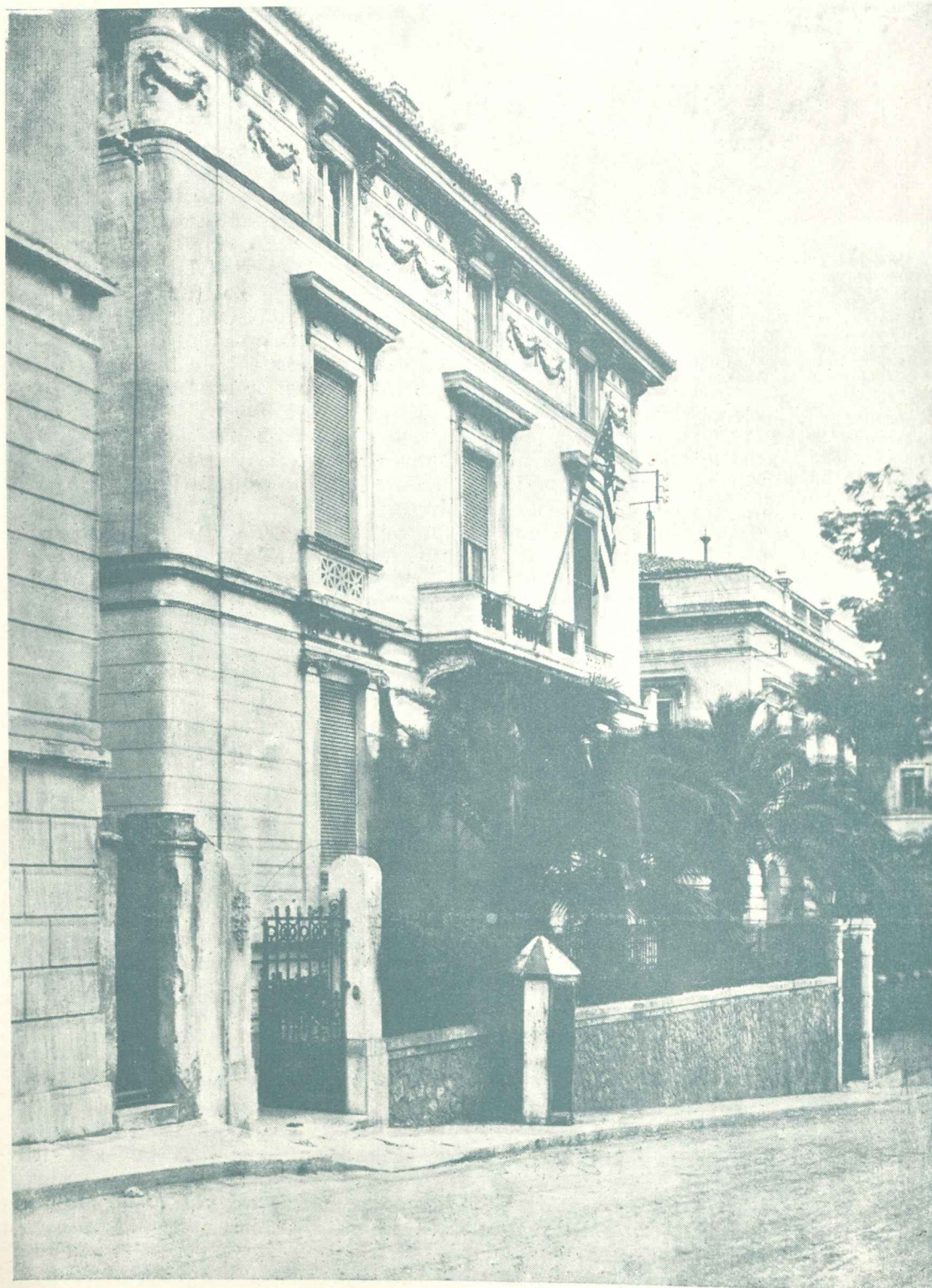
«Έχω την ιδέα, μας λέγει ο κ. Μάκ-Βέι, ότι έχω Πρέσβυς, όχι της καριέρας, ο οποίος αγαπά με όλη του την καρδιά μίαν ξένη χώρα, θα προσπαθήσει να κάνει ότι είναι δυνατόν δια να συσφίξει τους δεσμούς της Χώρας αυτής με την Πατρίδα του και να αφήσει κάτι τι από την υπηρέσιάν του αυτήν. Βέβαια και οι διπλωμάται της «καριέρας» προσφέρουν έργο αξιολογώτατον, ιδίτι πλην της προθέσεως που έχουν να φέρον

ἤν σύσφιζιν τῶν πνευματικῶν δεσμοῖς
ἐν Ἑλλάδος, πιστεύω, ὅτι ἡ προσ-
τάξιόλογος. Ἡ ἐν Ἀθήναις λειτουρ-

τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου, τὸ ὁποῖον τόσον λαμπρὰ ἐκτελεῖ τὸν προορισμὸν του, ἢ ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικὴ ἀρχαιολογικὴ σχολὴ καὶ τὸ εἰς τὸ προάστειον Ἑλληνικὸν λειτουργοῦν σχολεῖον τῶν θηλέων, συντελοῦσι εἰς τὴν Πνευματικὴν ἐποικισιῶν τῶν δυνάμεων κρατῶν καλλίστην παντός ἄλλου.

»'Επειτα πρέπει νά σᾶς προσθέσω ὅτι ἔχομεν μεγάλην συγγένειαν εἰς τὰς δημοκρατικὰς ἰδέας. Ἡ μὲν χώρα σας ὑπῆρξε, ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος, ἡ πατρίς τῆς Δημοκρατίας καὶ τῶν δημοκρατικῶν ἰδεῶν, αἱ Ἱνωμένοι Πολιτεῖαι εἶνε ἡ σύγχρονος μεγάλη Δημοκρατία τοῦ κόσμου· αἱ ἰδέαι τῶν δύο λαῶν ἐπὶ τῆς κατευθύνσεως αὐτῆς παρουσιάζουν ταυτότητα. Μετὰ μεγάλην χαρὰς δέ, βλέπω Ἕλληνας ζήσαντας ἐπὶ ἔτη ἐν Ἀμερικῇ καὶ οὔτινες γίνονται φορεῖς, ὅταν ἐπιστρέφουν ἐν Ἑλλάδι, τὸσον τῶν ἰδεῶν αὐτῶν ὅσον καὶ τῶν Ἀμερικανικῶν ἐθιμῶν καὶ συνθηδῶν.

«Τέλος έχω να σας τονίσω τὰ ἐξῆς: Ἡ Ἀμερική ἐναντί τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔχει κανὲν μυστικὸν πολιτικὸν συμφέρον, οὔτε ἐξασκεῖ κεκαλυμμένην διπλωματίαν. Δι' αὐτὸ ἡ πολιτικὴ μας πρὸς τὴν Χώραν σας ἐξασκεῖται φανερά, ὅτι ὅς τις λέγομεν τὸ πράττομεν, αὐτὸ εἶναι ἡ πραγματικότης. Μὰς συνδέει μὲ τὴν Ἑλλάδα μία ἀγάπη καὶ ἕνας θαυμασμός πρὸς τὴν πατρίδα τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ κατεύθυνσίς μας εἶνε μία διαρκῆς προστασία. Εἴμεθα ἐπιβάται εἰς τὸ αὐτὸ πλοῖον. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ὑπάρῃ μεταξύ μας ἡ μεγαλυτέρα δυνατὴ ἐμπιστοσύνη».

Ἄφοῦ ὁ θερμὸς φιλέλληνας Ἐσχωτάτος κ. Μὰκ-Βέϊ ἐτελέωσε τὴν ὥραν αὐτὴν συνέντευξιν, τοῦ ἀπευθύναντες μερικὰ ἐρωτήματα περὶ τοῦ ἀνορθωτικοῦ ἐργοῦ τοῦ Προέδρου Ροῦζβελτ, περὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ Συντάγματος καὶ περὶ τοῦ ἀν, τοῦτο, ἐφαρμόζεται εἰς ἄλλας Χώρας. Ὁ κ. Μὰκ-Βέϊ εἶχε τὴν καλοσύνην νὰ μὰς δώσῃ τὰς κατωτέρω ἐνδιαφερούσας πληροφορίες.

«Τὸ ἔργον τῆς ἀνορθώσεως τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε ὁ νῦν Πρόεδρος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν Ρούζβελτ εἶναι ὡς γνωρίζετε μέγα. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν εὐρίσκειται εἰς τὸ μέσον τῆς προπαθείας τοῦ αὐτῆς καὶ ἐπομένως πᾶσαι κρίσεις εἶναι πρόωγες. Εἰς τὴν προσπάθειάν του αὐτῆς ἔχει ἐντελὸς σύμφωνον τὸν Ἀμερικανικὸν λαὸν ὅπως ἀπέδειξεν καὶ αὐτὴ τελευταία ἐκλογὰ τῆς Πολιτείας Μαϊνέ, ὅπου ἐξελέγη Κυβέρνησις ἐκ τοῦ κόμματος τῶν Δημοκρατικῶν, ἐνῶ οἱ ἀντιπαλοὶ μας Ρεπουμπλικάνοι ἐθέρουν τὴν Πολιτείαν αὐτὴν ἀπολύτως ἰδικήν των.

» Τὸ «Αμερικανικὸν Σύνταγμα τὸ ὁποῖον ὡς γνωρίζετε ἔγινε ἐπὶ Οὐάσιγκτων ὑπέσθη ἔκτοτε πολλὰς ἐρμηνείας ἀπὸ τὸ «Ἀνώτατον Δικαστήριον. Αἱ ἐρμηνεῖαι αὐτὰς ἐπέχουν θέσιν διατάξεων, αἰτίνας καὶ ἰσχύουν σήμερον. Οὐδέποτε ὅμως ἐτροποποιήθη βασικῶς. Προσεστῆσαν καὶ ἡμεῖς ὡς ἐπὶ τὸ ἴδιον καὶ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἔργον. Οὐδέποτε ὅμως ἐτροποποιήθη βασικῶς. Προσεστῆσαν καὶ ἡμεῖς ὡς ἐπὶ τὸ ἴδιον καὶ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἔργον.

θησαν κατά καιρούς διάφορα ἄρθρα ὡς π.χ. τῆς ἄρσεως τῆς δουλείας, τῶν μετρώων τῆς ψήφου τῶν γυναικῶν καὶ ἄλλα, καὶ ἰδιαίτε- ρως σιγὰ-σιγὰ ἐνισχύθησαν τὰ δικαιώματα τοῦ Προέδρου μέχρι τοῦ ἀπέκτησε οὗτος τὴν σημερινὴν ἐξουσίαν.

»Εάν, και κατά πόσον, τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα ἐφαρμόζεται εἰς ἄλλας Χώρας καὶ ἰδίως ἐν τῇ Ἑλλάδι δὲν γνωρίζω, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἐκάστη χώρα πρέπει νὰ ἔχῃ ἴδιον Σύνταγμα ἀνάλογον τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ λαοῦ της καὶ ἐπομένως ἡ προσαρμογὴ αὐτῆς καθίσταται ὀλίγον δύσκολος»

Ἡ ὁ πρῶτος πρῶτος τῆς φιλίας καὶ συμμάχου Ρουμανίας Ἐξοχότητος ὁ Κωνσταντίνος Λάγκα-Ρασκάκης, τοποθετοῦν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐποχῆς οἱ ποῖοι εἶναι πρῶτοι τοῦ Διπλωματικοῦ σώματος ἐν Ἀθῆναις, μᾶλλον καὶ πρὸ πολλοῦ γνωστούς, ἀπ' ἐνός μὲν ὡς ἐκ τῆς μακρᾶς τῶν, δεκάς τοῦ, ὑπηρεσίας ἐν Ἀθῆναις καὶ ἀπ' ἑτέρου διὰ τὰ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀσκήσάτω καὶ μὲν τὴν ὅποιον τὸν συγγενεῖς καὶ ἀτομικῶν δεσφῶν.

«Ο διακεκριμένος και συμπάθης διπλωμάτης υπήρξε στην διαδοχική εις τὰς προεδρίας τῆς Ρώμης καὶ Χάγης ὡς ἀκολουθῶν, εἰς Παρίσιον, Ἀθήνας καὶ Κωνσταντινούπολιν, ὡς γραμματεὺς τῶν ἀνω προεδριῶν καὶ εἰπεὶ τὰ ὑποδιευθυντὴ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρουμανίας. Προαχθεὶς κατόπιν εἰς ἀμφοτέρων προεδρίας υπήρξε εἰς τὰς προεδρίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σόφιας καὶ τέλος ὡς πρέσβης καὶ πληρεξούσιος ὑπουργοῦ, ἐξήσκησε τὴν καθήκοντά του ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ρουμανίας εἰς Κοπεγχάγην, μετὰ ταῦτα εἰς Βελιγράδιον, Σόφίαν καὶ τέλος ἐν Ἀθήναις ὅπου ἔχει κατακτιθεὶς τὰς καλλιτέρας συμπάθειας καὶ μόνον δολοφῆρου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀθηναϊκῆς ἐκκλητικῆς κοινότητας.

Ὁ κ. Λάγκα-Ρασκάνο εὐθύς ὡς
ἔμαθε τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς
μας μετὰ μεγάλης προθυμίας ἔσπευσεν
νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν μας.

«Σπανίως, ἤρχισε λέγων
κ. Ρασκάνο, συνήντησε κανεὶ
δύο λαοὺς στενωτέρον συνδε-
μένους ὡς τὸν ἑλληνικὸν λαόν
καὶ τὸν ρουμανικὸν τοιοῦτον.

» Ἡ θρησκεία, τὰ ἤθη, τὰ

κοινά κατὰ τὸ παρελθὸν βά-
σανά των, ὁ βαθμὸς τῆς μορφώ-
σεως, ἡ εὐκολία μεθ' ἧς ἀφω-
μοιοῦντο, πάντα ταῦτα συντε-
λοῦν εἰς τὸ νὰ διατηρηταὶ εἰλι-
κρινὴς φιλία μεταξὺ αὐτῶν καὶ
τοὺς παροτρύνουν ὅπως, εἰς τὸ
μέλλον, εἶνε στενὰς συνδεμέ-
νοι κατὰ τοὺς χαλεποὺς καιροὺς
τοῦ μέλλοντος. ἀπ' αὐτοῦ εἰς

Ἡ καλύτερα ἀποδείξεις
τῶν ὧσων λέγω, εἶναι ὁ μέγας
ἀριθμὸς τῶν ἐν Ρουμανίᾳ ἐγκα-
τεστημένων Ἑλλήνων, οἵτινες
ζοῦν μετὰ τοῦ ρουμανικοῦ
λαοῦ ὥς εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐ-
τοῦ πατρίδα.

»Ταυτοχρόνως, ἡ ἐν Ἑλλάδι Ρουμανικὴ μειονότης διάγει βίον ἀνενόχλητον καὶ ἄνευ διωγμῶν, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν Κράτος προστατεῖ τὰ σχολεῖα καὶ τὰς ἐκκλησίας της.

»Διό και ὅτε πρὸ δέκα ἐτῶν
ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ διορισθῶ
Πρεσβευτὴς τῆς χώρας μου ἐν
Ἑλλάδι, κατενόησα πλήρως πό-
σον εὐκολὸς καὶ ἐπωφελὴς θά-
ῖτο ἡ ἀποστολή μου.

«Πράγματι, κατά τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα τῶν δέκα ἐτῶν—καθ' ὃ ἀλίαικα μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν σχέσεις συνεσφίχθησαν ἔτι περισσότερο—δὲν εἶδον εἰμὴ τὴν μεγαλυτέραν προθυμίαν ἐκ μέρους ἀπασάν των Ἑλληνικῶν Κυβερνήσεων ἵνα με βοηθήσωσι πρὸς ἐκπύλωση τῆς ἀποστολῆς μου

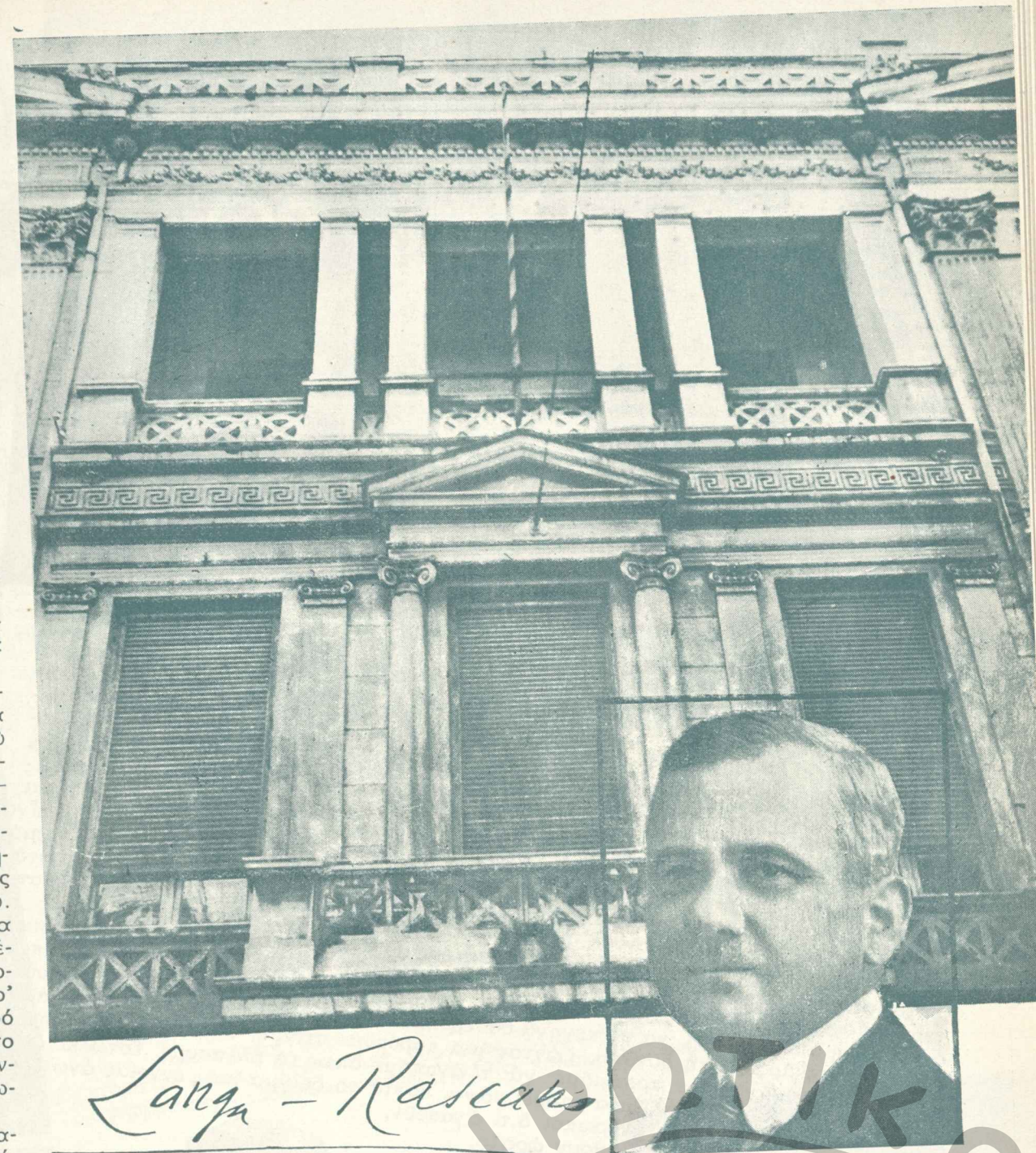
«Ὁ ἥρως καὶ ἡ Ρομανί-
 εῖνα τόσο στενῶς συνδεμέ-
 ναι, ὥστε ὁ πρῶν προθυπο-
 γὰς Ντούκα—ἐρωτηθεὶς πα-
 ῖλλον δημοσιογράφου—πρ-
 τινῶν ἐτών—ἐὰν δὲν θὰ ἦ-
 δυνατόν νὰ συναφθῇ μία συ-
 ῆθη σύμμαχια μετὰ τῶν χρ-
 ῶν ἡμῶν—ἀπάντησε:

— «Ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ρουμ
νία δὲν ἔχουν ἀνάγκην συνθ
κης συμμαχίας, διότι οἱ δύο α
τοῖς λαοῖς εἶνε πλέον ἢ σύμμαχοι

»Ἡ τὸσον φιλική ὑπόδοχὴ ἦν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔκαμε, τὸ παρελθὸν ἔτος, εἰς τὸν κ. Τίτουλεσκο, ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρουμανίας, εἶναι ἡ τρανωτέρα ἀπόδειξις τῶν μεταξὺ τῶν λαῶν μας σχέσεων. Οὐ μόνον ὁ ἐπίσημος κλήρος, οὐ μόνον ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλ' εἰς δόλοῦσαν τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, εἰς ὅλους τοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, εἰς μέγαν ἄριθμόν, ἔπευφήμει καὶ ἤχητο, τὸ εὖ παρέστη εἰς τὸν ἀπεσταλμένον τῆς Ρουμανίας, τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ μεθ' οὗ συνδέεται τὸσον ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

»Αι έμπορικά σχέσεις είναι επίσης λίαν άνεπτυγμέ-
ναι και αν ή εις Ρουμανίαν έξαγωγή της Ελλάδος αυξά-
ναι πολύ βραδέως, τούτο, όφειλεται μόνον εις τούς Έλλη-
νες έξαγωγείς, οΐτινες, δέν μεταβαίνουν εις την Ρουμα-
νίαν όπως διαφημίζουν τά προϊόντα των.

»Εἰς τὴν Τρανσυλβανίαν καὶ τὴν Βεσσαραβίαν, παραβέσματος χάριν, τὸ ἑλληνικὸν ἐλαιόλαδον εἶνε σχεδὸν ἄγνωστο· τὰ ἑλληνικὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα ἐπίσης ἄγνωστα· αἱ βαμβακεραὶ κλωσταὶ—διὰ τὰς οποίας ἡ Ρουμανία πληρῶναι εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Ἱταλίαν ἑκατομμύρια κατ' ἔτος—εἶναι ἐπίσης ἄγνωστοι εἰς τὴν ρουμανικὴν ἀγοράν. Τίς πταίει; Διὰ τί ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, εἴτε οἱ Ἕλληνες μεγαλοβιομήχανοι δὲν ὀργανώνουν μίαν ἐκθεσὶν ἑλληνικῶν προϊόντων εἰς τὸ Βουκουρέστιον ἢ εἰς ἄλλα μεγάλα κέντρα τῆς Ρουμανίας; Διὰ τί τὰ μεγάλα ἐλαιόποιεῖα, τὰ μεταξουργεῖα, τὰ κλωστήρια δὲν στέλλουν ἀντιπροσώπους οἱ ὅποιοι νὰ περιέλθουν τὴν Ρουμανίαν καὶ νὰ προσπαθῶσιν νὰ πωλήσουν τὰ προϊόντα τῶν

» Αἱ ἐπὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἐπιπέδου σχέσεις θὰ ἔδει ἐπίσης νὰ ἐνισχυθοῦν. Εἰς τὰς Ἀθήνας εὐρίσκονται πολλοὶ Ρουμάνοι φοιτηταί, οἵτινες παρακολουθοῦν μαθήματα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν καὶ κατ' ἔτος ἔρχονται καθηγητὰ ἐκ Ρουμανίας, ἵνα ἐρευνησάτω τὰς πλείους θησαυρῶν βιβλιοθηκῆς τῆς Ἑλλάδος. Θὰ ἔπρεπε ὅμως ὥπως Ἕλληνες καὶ Ρουμάνοι ἐπιστήμασι καὶ λόγοις ἐπισκέπτονται ἐναλλάξ εἰς χώρας μας, ἵνα καίτοι διαλέξεις πρὸς στενωπὴν σύμφιν τῶν πνευματικῶν σχέσεων, μεταξὺ αὐτῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν θὰ ἦτο ἐπίσης ὠφέλιμον ὥπως ὁργανωθοῦν ἐναλλάξ ἐπισκέψεις φοιτητῶν μας εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ρουμανίαν.

» Έγώ έλαβα την πρωτοβουλία προς ανέγερση ενός ρουμανικού εκπαιδευτικού Ινστιτούτου. Υπόρσα μάλλον και το οικόπεδο εις το Ψυχικόν και έλπιζο ότι η Κυβέρνησις μου θα μου χορηγήση τὰ απαιτούμενα χρήματα προς οικοδόμησιν του Ινστιτούτου, το οποίον θα είναι μεγάλη εκπαιδευτική ωφελιμότης διά τας δύο χώρας.

»Εἰς τὸ Ἰνστιτούτον αὐτὸ θὰ εὑρουν στεγνὴν, οὐκ ἄλλοι φοιτῆται ἀλλὰ καὶ καθηγῆται, καὶ ζωγράφου, κ.λ.π. καὶ εἰς τὴν εὐρύχωρον αἴθουσαν διαλέξουν, θὰ λάβουν χάραν σειρά δολοκλήρου διαλέξουν τὰς ὁποίας θὰ κάμουν διαπρεπεῖς "Ἕλληνες καὶ Ρωμαῖοι σοφοί, λόγιοι καὶ ἐπιστήμονες. Τοιούτοτρόπος, αἱ σχέσεις θὰ καταστήσιν ἔτι στενότεραι, μεταξύ τῶν δύο τούτων λαῶν, προωρισμένων νὰ χωρίσων εἰς τὸ μέλλον μαζί εἰς τὸν δρόμον τῆς εἰρήνης καὶ ἀδελφoσύνης».

Σ.Κ.Τ.

Σ.Κ.Τ.

στατημένες μπάμιες, σκονισμένα παντζάρια και προκλητικότατα ρεπάνια. Λίγο πιο κει, μια διαδηλώσις από καρπούζια, πεπόνια, οταφύλια — σταφύλια λογιών-λογιών — ροδίτες, σουλτανίνες, ροζακιά. Είναι ή — σταφύλια λογιών-λογιών — λίγα χλωμά άχλάδια και πλειοψηφούσα κυβέρνησις. 'Η άντιπολίτευσις — λίγα χλωμά άχλάδια και δυο κοφίνια ξυνόμυλα — έχουν άποτραβηχτεί σε μία γωνιά κι' άπέχουν άπ' τη συγκέντρωσι. Στο πρόσωπό τους διάχυτη ή θλίψις και τ' παράπονο...

Τ' αυτοκίνητο τρέχει σαν δαιμονισμένο. 'Ανάμεσα άπ' τ' άτλάζι του ούρανο — χονδρές και κακότεχνες πινελιές — όρθώνονται ή καμινάδες των εργοστασίων. Καπνίζουν ήρεμα και νωχελικά τ' πρωινό τσιγάρο τους και ξεφυσάνε άγενέστατα στο πρόσωπο του Θεού τόν καπνό άπ' τ' στόμα τους. Παράλληλα με την σερπαντίνα του δρόμου, μια σειρά άραιή από εργάτες κι' εργάτριες. Κρατάνε στα χέρια τους από ένα πακετάκι — τ' φαί τους — και περπατάνε σκυφτοί κι' άμίλητοι. Δέν ξέρω γιατί καθώς τους βλέπω μούρχονται στο νοΐ οί στίχοι του ποιητή των «Μοιραίων».

«Σάν τ' σκουλήκι κάθε φτέρνα
δπου μάς εύρη μάς πατεί
δειλοί, μοιραίοι κι' άβουλοι άντάμα
προσμένουμε ίσως κάποιο θάμμα...»

Καθώς στρέφω γιά νά δώ μια γρηούλα πού σκυμμένη άποτελειώνει την μπουγάδα της και χύνει στο δρόμο τ' άσπουνισμένα νερά, τ' βλέμμα μου πέφτει πάνω σ' ένα τοίχο. 'Ενα κόκκινο μογυατισμένο σφ.ροδρέπανο και μια φράση «Προλετάριοι όλου του κόσμου ένωθήτε».

Δέν προφταίνω νά συμπληρώσω τη σκέψι μου. Τ' αυτοκίνητο στρέφει, ξαναστρέφει και τ' λιμάνι, σαν ξεθωριασμένη παράστασις υπαιθρίου πανοράματος, βιάζεται νά μάς άγκαλιάσει. 'Ενα υπερωκεάνιο τριφούγαρο, κάτασπρο σαν πελώριος γλάρος, άρμενίζει ανάμεσα άπ' τη μπουκά του λιμανιού. Είναι ό πρώτος πρωΐνός επισκέπτης. Πλάϊ του, δυο μικρά καϊκάκια. Λές χάρτινα παιχνιδάκια παιδιών. Στο μούραγιο μια σκούνα πλευρισμένη ξεφορτώνει κάσες, κάσες γεμάτες ψάρια, πού καθώς χαιδεύονται τρυφερά πάνω στις πρώτες χλιαρές άκτίνες του φθινοπωρινού ήλιου, δίνουν την έντύπωση άνάλυτοΐ άσημιού. 'Ενας κουλουρτζής πουλά ένα κουλούρι και τρώει ό ίδιος δύο. 'Ενα γεροντάκι πίνει ζεστό σάλεπι. Μιά τροτέζα με ξεβαμμένο φόρεμα και πανιοσμένο πρόσωπο τρέχει νά κρύψη — ποιός ξέρει πού — τη ντροπή πού νοιώθει ή την εϊσπραξη πού έκανε. 'Η φρεσκοτυωμένες έφημερίδες στολίζουν ένα περίπτερο. Δυο ναΐτες τοακώνονται. 'Ενας αλήτης βλαστημά και φτύνει χάμω στη γη, ίσως γιατί δέν μπορεί νά φτύση στον ούρανό...

Στρέφουμε. Μπροστά σ' ένα τοίχο εϊκοσι άραδιασμένα φτιάρια και καμιά δεκαριά άνθρ'ωπο' προσμένουνε καρτερικά την εμφάνισή του πρώτου εργολάβου πού θα τούς προσφέρει μαζί με την «ήμερησίαν εργασίαν» και τόν «επιούσιον άρτον». Λίγα μέτρα πιο κει, ανάμεσα άπ' τ' φτωχόσπιτα του δρόμου, ξεπροβάλλουν προκλητικότατα και άστραφτερά τ' κάτασπρα μάρμαρα μιας σκάλας ένός άρχοντικού σπητιού. Οί «κύριοι» του σπητιού άσφαλώς θα κοιμούνται ακόμα. 'Όσο γιά την υπηρέτρια — άν ένδιαφέρεσθε γι' αυτήν — την βλέπετε, αυτήν, τόν κουβά και τ' σφουγκαρόπανό της, σκυμμένην μπροστά στα μάρμαρα, θαρρείς και προσκυν' τ' εϊδωλό κάποιας άρχαϊκής θεότητας...

Προχωρούμε. Τ' αυτοκίνητο άνακόπει γιά λίγο την ταχύτητά του, γιά νά μάς δώση τ' ό καιρό νά καλημερίσουμε ένα σοβαρό κύριο με μια πύχη γένεια πού είναι άπορροφημένος στην άνάγνωση των τελευταίων νέων κι' ύστερα σταματά μπροστά στην έξοδο του ήλεκτρικού. 'Ενα άνθρ'ωπινο κύμα ξεχύνεται άπ' τη θολωτή στοά. 'Ενα κύμα από άνθρ'ωπους πού βιάζονται ν' αναι στα γραφεία τους, στη δουλειά τους, στις υπηρεσίες τους. 'Ενας μισότριβος λούστρος παρατ' τ' καθάρισμα του κασσινού με τ' βερνίκια και στρίβει τ' μουστάκι του προκλητικά σ' ένα μπουκέττο από φρέσκες κι όλοζώντανες εργάτριες, πού σείονται και

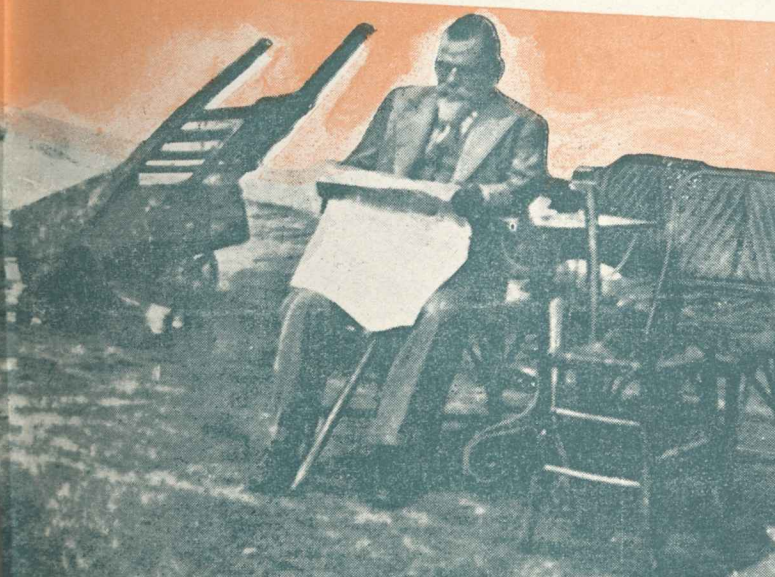
κουνιούνται σαν βεργολιγερές αλιγαριές. Τ' ά πρόσωπα γιατί; Γιατί πάνε νά δουλέψουν. Περίεργο; 'Όχι! 'Η δουλειά χαρίζει τόν προορισμό στη ζωή, την εύχαρίστηση, την ικανοποίηση, τόν παλμό. Κι' οί άνθρ'ωποι πού πάνε νά δουλέψουν γιατί νά μ' είναι χαρούμενοι. Χαρούμενοι σαν και μάς. Πιο πολύ άπό μάς...

Και ξανά χιλιόμετρα. Ξανά ή σερπαντίνα, ή μαβιά και στακτόχρωμη σερπαντίνα της όδου Πειραιώς, πού μάς άρπάζει με τ' ίδια τ' άκατόν εϊκοσι χιλιόμετρα της όκτακύλινδρης μηχανής γιά νά μάς ξαναφέρει στην άγκαλιά της άλλης άγαπημένης μας: στην 'Αθήνα.

'Αχνές και θαμπές, τ' ό ίδιο πάλι, ή παραστάσεις. Μόν' πού την φοράν αυτήν μια πορφυρένια χρυσόσκονη, χρυσή σαν κροκάδι αύγου κι' αλική σαν πέταλλα πορφύρενιου ρόδου, ραντίζει τ' έλεφαντόδοντο του Παρθενώνος, τούς μενεξέδες του 'Υμηττού, τ' ά πράσινα ράσα του 'Αϊ-Γιώργη του Λυκαβηττού.

'Η 'Αθήνα, ή 'Αθήνα μας, μάς καλημερίζει με τ' χαμόγελο στα χείλη και την τρυφερότητα στα μάτια, σαν μια άγαπημένη έταίρα, πού λαχταρά νά μάς σφίξη μεσ' τη ζεστήν άγκαλιά της, νά πνίξη σ' ένα λάγνο φιλή τη φωνή μας, νά μεταγίση μέσ' τις φλέβες μας τ' ογαλάζιο άριστοκρατικό αίμα της, νά μεταδώση στην καρδιά μας τόν παλμό της δικής της καρδιάς.

Σάν, τέτοια μια άγάλη, άνοιγεται μπροστά σας, τί μπορείτε νά δ'ήτε; Τίποτα. Τίποτα άλλο παρά τ' μάτια, τ' χείλη, τ' πρόσωπο, αυτήνης πού σας την άνοίγει. Και μεις, έμεις δέν μπορούσαμε ν' άντισταθούμε. 'Η ξενοχτισμένες άρτίστες των καμπαρέ, οί νυκτερινοί μουσικοί, οί γλεντζέδες, οί αλήτες, ή «κοινές γυναίκες», οί χαρτοπαίκτες κι' οί χίλιοι δυο άλλοι τύποι, άλλοι ύποπτοι κι' άλλοι όχι, πού φοβισμένοι άπ' τ' φώς της αύγης τρέχουνε σαν κυνηγημένοι νά κρυφτούν μη βρεθούν άργοπορημένοι έξω άπ' τ' κρεβάτια τους: οί άνθρ'ωποι της δουλειάς, τ' ά τράμ, τ' ά

καμiónia, οί μικροπωλητές, οί έφημεριοδωλές, οί ύπάλληλοι, οί κουλουρτζήδες, οί εργάτες, οί σκουπιδιάρηδες κι' οί χίλιοι δυο άλλοι τύποι της ζωής, τ' ό παλμός, τ' ό καθήκοντος, της ύποχρέωσης, της εργασίας, πού φοβισμένοι άπ' τ' φώς της αύγης τρέχουνε σαν κυνηγημένοι μη βρεθούν άργοπορημένοι έξω άπ' τ' γραφεία τους, και μακριά άπ' τη δουλειά τους, περνάνε άπαρατήρητοι. Ότε τούς προσέχετε, ότε τούς βλέπετε. Στο βλέμμα σας καθρεφτίζεται μόνο μια εϊκόνα: ή 'Αθήνα. 'Η 'Αθήνα πού την άγαπάτε και σας άγαπά. 'Εξω άπ' αυτήν τίποτε άλλο...

Γύρω σας ό κόσμος ξυπνά, κινείται, ζει. Τί σας νοιάζει έσας! 'Εσείς ξυπνάτε, κινείσθε, ζήτε άνάμεσα στην άγκαλιά μιας άγαπημένης σας, της 'Αθήνας. Την γνωρίσατε φτισσιδωμένη, μακιγιαρισμένη, στολισμένη, κάτω άπ' τ' άχάδια του ήλιου, κάτω άπ' τη θωπεία των ήλεκτρικών λαμπριών. Την γνωρίσατε άφτισσιδωτη, άμακιγιαρίστη, άστολίστη, κάτω άπ' τ' άχάδια του θαμποΐ ξημερώματος, κάτω άπ' τη θωπεία της αύγινής δροσιάς. Και την πρώτη φορά και τη δεύτερη, την γνωρίσατε όμορφη. Τη βρήκατε όμορφη. Τί φοβάστε λοιπόν; 'Η όμορφιά μιας γυναίκας σβύνει με τ' χρόνια. 'Η όμορφιά της 'Αθήνας αύξάνει με τ' χρόνια. 'Αγαπάτε την. Είναι ή μόνη γυναίκα, πού δέν πρόκειται ποτέ νά σας ξεγελάση, ή μόνη όμορφιά πού δέν πρόκειται ποτέ νά σας προξενήση καμιάν άπογοήτευση...

'Αγαπάτε την...

ΝΤΟΛΗΣ ΝΙΚΒΑΣ

ΕΛΛΑΣ - ΓΑΛΛΙΑ

Τὸ ὅτι παρακάτω θὰ ἱστορίσω, γίνθηκε μιὰν ἡμέρα ποὺ φεύγαμε ἀπὸ τὴ Χίο, ἀπ'τὸ νησί αὐτὸ τῶν κρασιῶν ποὺ ὁ ποιητὴς τραγουδῶντας τὸ λέει:

«Τὸ καταπράσινο νησί πὺ ἀντιφεγγίζει
Μέσ' στὸν πεντάμορφο γαλάζιο τοῦ γυαλοῦ
Παλάτιον, δάση, μυρωμένα δέντρα
Καὶ κοπελλιές πὺ σέρνουν νύχτα τὸ χορὸ.»

Ἐμεῖς, δυστυχῶς, δὲν εἶδαμε οὕτε τὰ «παλάτια», οὕτε τὰ «δάση» ποὺ ἀναφέρει οἱ ποιητὴς, ἀπ' τῆς μεγάλῃ του φαντασίας. Μὰ εἶδαμε, ὅμως, ν' ἀνθίζουν κάτω ἀπὸ τὰ ἐλάφια δέντρα, μέσα στὰ καταπράσινα σιταροχώραφα, ἕνα πλῆθος ἀπὸ μακρομήτοχες κόκκινες τουλίπες, —ὅλο ζῶη— ποὺ ἀφθονοῦν σ' αὐτὸν τὸν τόπο, ὅπως ἀφθονοῦν στὸ τόπο μας οἱ παπαροῦνες, καὶ ποὺ οἱ χωρικοὶ τὶς ξεριζώνουν, γεμάτοι κακία καὶ βλαστημόντας τὴν καταραμένη τους βλάστησι. Τί θαῦμα γιὰ μᾶς τοὺς βορβάρους τοῦ βορρᾶ! Ἀκούσαμε τὴν μαγγανοπήγαδα μὲ τίς μεγάλες ρόδες νὰ βογοῦνε τὰ βράδρια κάτω ἀπὸ τίς ἀνθισμένες πέργκολες, τὴν ὥρα ποὺ ἀνεβάζανε μὲ κόπο τὸ νερὸ γιὰ τὸ πότισμα τῶν κήπων. Μαζέψαμε τὸν περίφημο καρπὸ ποὺ βγάζουν τὰ μαστιχόδεντρα, τὸν ἐμασήσαμε στὴ φυσικὴ του κατάστασι, τὸν ἤπιωμε σὲ λικὲρ καὶ τὸν γευθήκαμε σὲ γλυκό, τὸ γλυκό αὐτὸ ποὺ ἐβόρουν νὰ φτιάνουν οἱ νησιῶτες, ὅπως ξέρουν νὰ φτιάνουν καὶ βορβάρους ποὺ τὰ παιδιά γλυκά, ἀπὸ πέταλλα ρόδων, μικρὲς μελιτζανίτσες, φουντούκια, περγαμόττα κ' ἀπὸ ἀνθίμου πορτοκαλλιάς καὶ λεμονιάς. Ἀρπάξαμε τὰ μπουκέττα τῶν λουλουδιῶν ποὺ τὰ παιδιά ρίχνανε στὸ πέραςμά μας μέσα στὸ ἀμάξι, καὶ ποὺ πολλὰς φορὲς πέφτοντας πάνω στὸ πρόσωπά μας, ἐρχότανε νὰ ἐναποθεθοῦν τῆς δροσιᾶς τοὺς πάνω στὸ νησιό. Ρεμβάζαμε πάνω μᾶς τὰ γλυκὰ καὶ καὶ τὰ δυνατὰ κρασιά τῶν χωριῶν τοῦ νησιοῦ. Ρεμβάζαμε πάνω στὰ ἐρείπια τοῦ κάστρου. Παρακολούθησαμε ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ἐλαιόδενδρα τὸν παρὰ-ξένον χορὸ ποὺ κάνανε πάνω στὴ γυαλιστερὴ θάλασσα ἡ χρυσῆς φράντζες τῶν ἀκτίδων τοῦ ἡλίου. Καὶ γιὰ μιὰν ἀκόμη φορά, γνωρίσαμε τὴ θελκτικὴ ἑλληνικὴ φιλοεὐνία... τοῦ ἡλίου. Καὶ γιὰ μιὰν ἀκόμη φορά, γνωρίσαμε τὴν ἐγγύτητα ποὺ χαρακτηρίζει τοὺς Ἕλληνας...

Κι' αληθινά, ή μικρή συντροφιά τών Γάλλων που ταξίδευε με το ήλιο του ήλιου. Κι' αληθινά, ή μικρή συντροφιά τών Γάλλων που ταξίδευε με το ήλιο του ήλιου. Κι' αληθινά, ή μικρή συντροφιά τών Γάλλων που ταξίδευε με το ήλιο του ήλιου.

Στη Χίο γινήκαμε δεκτοί από ένα χαρούμενο πλήθος, θά μās μείνη ασεχούη λαξαν ή άρχές του νησιού στους έπιβάτες του «Πατρίς II», θά μās θέλψη νά μās γιά πάντα. Ό κ. Κώστας Ούρνης, πού ταξίδευε κι αυτός μαζί μας, έχουν τόσο όδηγήσει σέ μερικά από τά κομψά έξοχικά στίτια του «Κάμπου», πού έχουν τόσο χάρη και τόσο χαρακτήρα, και όπου ξαναβρήκαμε τίς ίδιες εύγενικές ικόηλώσεις

πού τόσο μάς είχανε σκλαβώσει. Μόλις έχτύπησε στην πόρτα κι' είπε τὸνόμα του, προσθέτοντας ταυτόχρονα πῶς είμαστε ξένοι, ἡ ὑπηρετρία προθυμοποιήθηκε να μὰς μπᾶσιν στὸν κηπο καὶ στὸ σπίτι, μ' ὅλο πού ἀπουσίαζαν τὰ ἀνεμένα της. "Ας μὴ σὰς φανῇ θυμωσ παράξενη ἡ προθυμία της. Ἡ ὁμορφὴ καὶ καλοδεμένη χωριτοπούλα ἦταν ἀπόλυτα βέβαιη πῶς οἱ κύριοί της, δὲν ἦταν δυνατόν παρὰ νὰ πέδοκιμαζαν, σὰν θὰ μάθαιναν, τὸ φέροsmό της. "Ε-
στευσε λοιπὸν νὰ μὰς υποδεχθῇ μ' ἕνα τάκτα καὶ με
λεπτότητα, συνηθισμένη βέβαια ἐδῶ, νὰ πού ἀσφαλῶς
κάθιζε νὰ τῇ μιμηθοῦν καὶ πολλὰς ξένες κυρίες τοῦ καλοῦ
κόσμου. Μὰς ἄρισσε καὶ σεργιάνισαμε τὸ κηπο καὶ στὸ σπίτι,
μὰς κέρσασε οὐζο καὶ γλυκο, καὶ λίγο πριν φύγοιμε φόρ-
τωμας κυριολεκτικὰ τίς κυρίες τῆς συντροφιάς μας, μὲ πε-
λώρια μπουκεττά ἀπὸ κυκλάμινα, ἴριδες καὶ τουλίπες.

Σὲ λίγο, πρὸς τὸ βραδάκι, περιπατοῦσαμε στὴν πα-
λῆα τούρκικη συνοικία. Εἴχαμε περάσει τὴ σιδερένια πύλη
καὶ βοδίζαμε ἄσποκα ἀνάμεσα στὰ ἔρημα δρομάκια, ὅταν
εξαφνικὰ καθὼς περνούσαμε κάτω ἀπὸ ἕνα παλὴ ὀπίτι,
ἀκούσαμε νὰ ἐξεχύνονται, ἀπ' τὰ μισάνοικτα παράθυρα,
ἦχοι μᾶς εὐθύμενης μουσικῆς.

— Περμένετε, λίγο, μᾶς εἶπε τότε ὁ φίλος ποιητῆς
ποὺ μᾶς συνόδευε, νὰ πάω νὰ δῶ τί εἶναι.

Στὴν αὐτοῦ ἐστίαση ἀπὸ λίγη ὥρα,

ποὺ μᾶς συνόδευε, νὰ πάω νὰ δῶ τι εἶναι.
Σὲν, γάρ, εἰς ἔσπερον ἀπὸ λίνη ὥρα.

εψε, νὰ πᾶς νὰ δῶ τί εἶναι.
 Σὰν γύρισε, ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα,
 μᾶς εἶπε πὼς μερικοὶ ἐργάτες βαφτίζανε
 ἓνα παιδί, καὶ μᾶς παράκαλούσανε σὰν
 μάθανε ποιοὶ εἴμαστε, ν' ἀνεβοῦμε. Δε-
 χτήκαμε τὴν πρόσκλησι, καὶ σκαρφαλώ-
 σαμε μιά στενὴ σκάλα, ποὺ μᾶς ἔβγα-
 λε σ' ἓνα μικροσκοπικὸ διαμέρισμα
 ποὺ ἄστραφτε ἀπὸ τὴ χαρακτηριστικὴ
 πᾶστρα τῶν νησιώτικων σπιτιῶν. Σὰ
 μιὰ γωνιά καθόντανε δυὸ ὄργανο-
 παῖκτες. Ὁ ἓνας γύριζε μ' ἀκούρα-
 στο χέρι τὴ μανιβέλλα τῆς λατέρ-
 νας, κι' ὁ ἄλλος συνόδευε τὸ σκοπι-
 τοῦ τραγουδιοῦ κτυπώντας μὲ ρυ-
 θμικὴ μαεστρία ἕνα ντέφι. Ἐκτὸς
 ἀπὸ τὸν ἀφέντη καὶ τὴ νοικοκυρ-
 τοῦ σπιτιοῦ, βρισκότανε ἀκόμη
 ἄλλα δυὸ ζευγάρια καλεσμέ-
 νου χορεύανε μὲ πολὺπλοκοῦ-
 βηματισμούς. Μᾶς βάλανε ν-
 καθήσουςμε στὴν τιμητικὴ θέσ-
 πᾶνω στὸ κρεβάτι. Ἡ νέ-
 γυναικοῦλα ἐξαφανίσθηκε τ-
 τε στὴ στιγμή γιὰ νὰ παροῖ-
 σιασθῇ ἑξῆς σὲ λίγο, φέ-
 νοντας ἓνα μικρὸ χαλκωμ-
 ἐντο δισκό, φορτωμένον μ-
 κουταλάκια γεμάτα γλυ-
 μαστίχα, νερὸ φρέσκο κ-
 οὔζο. Στὸ ἴδιον αὐτὸ δι-
 στημα ὁ ἀφέντης τοῦ σπι-
 τιοῦ κι' ὁ ἄνδρας τῆς π-
 γε νὰ μᾶς φέρῃ τὴ «μα-
 τυριές» ποὺ πλησιάζει
 τὰς ἑξῆς, ἕναν μαρ-
 κάρφωσεν ὁ ἴδιος σ-
 μπουτουιέρης σ-
 Μὰ ἐδῶ θάπ-
 πε νὰ κάνω διάκ-
 ση. Δὲν εἶναι ἡ
 βαία οὐτὲ ἡ χ-
 ρη τῆς ὑπὴρ-
 τρίας τ-
 Κάμπο-
 οὔτε
 εὐγ-
 νε

ἐργατικοῦ ἀνδρὸς τοῦ Χίου, οὗτε ἡ ἐγκαρδιότης τῶν χωρικῶν τῆς Νάξου, ποὺ ἐνέπνευσαν σ' ἐμὰς καὶ στὸν Maurice Bedel τὴν ἰδέα τῆς συμπιέσεως ἐνὸς Ἑλληνογαλλικοῦ Συνδέσμου, γιατί, στὸ τέλος ἡ Ἑλλάς, δὲν τὸ ἀγνοοῦμε, σημαίνει πολλὰ ἄλλα πράγματα ἀκόμα. Πρέπει, ὅμως, νὰ ὁμολογήσουμε, πὼς ἡ γοητεία τοῦ ἑλληνικοῦ δὲν ἔχει παίξει τὸ ρόλο τῆς σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι! Καὶ γνωρίζω πολλές ἀλαζονικὲς βόρειες φυλές, σκορπισμένες στὸς δυὸ κόσμους, ποὺ θὰ δυσκολευόντανε πολὺ νὰ παρουσιάσουν τόσο τάκτ, τέτοιο μέτρο κρίσεως, τέτοια ἐτοιμότητα πνεύματος, τόσο εὐγένεια, τέτοιον, τέλος, πολιτισμό... Μὲ λίγα λόγια, τὸ βράδυ τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἀπὸ τὸ Χίο, τὸ σχέδιό μας ἦταν ἔτοιμο. Κι' ἂν ἐργασθῆκαμε μὲ τέτοιαν ὀρεξί γιὰ νὰ τὸ πραγματοποιήσουμε, σ' αὐτὸ ἔπαιξε μεγάλο ρόλο καὶ ἡ ἀνάμνησις τῆς εὐγενικῆς ἑλληνικῆς φιλοξενίας.

Στην άρχή, έκτός από τόν κ. Κώστα Ουράνη, πού ανέλαβε, ύστερα άπ' τήν έπιστροφή μας στή Γαλλία, νά γίνη ένα είδος άντιπροσώπου μας στήν Άθήνα, δέν είχαμε άνακρινώσαι σέ κανέναν γιά τήν ιδέα μας. Κί' ή επιφύλαξις μας αὐτή, προερχότανε γιάτ' θέλαμε προηγουμένως νά πάρουμε τή συγκατάθεσι τοῦ "Ελλήνου πρεσβευτοῦ τῶν Παρισίων, καί γιάτ' έπρεπε νά συμφωνήσουμε καί μέ τήν "Φιλελληνικήν "Ένωσιν τῆς Γαλλίας"—«Ligne Philhellénique de France»—τῆς ὁποίας πρόεδρος ἦταν ὁ κ. Maurice Croiset. Ἡ ένωσις αὐτή εἶχε προσφέρει ἄλλοτε μεγάλες ὑπηρεσίες, δυστυχῶς ὅμως, τόν τελευταίον αὐτό καιρό, δέν ὀφίστατο παρά μονάχα κατ' ὄνομα.

Εὐτυχώς γιὰ μᾶς, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Πολίτης, μόλις ἔμαθε τὸ σκοπὸ μᾶς, ἔσπευσε νὰ μᾶς ἐνθαρρύνῃ καὶ νὰ μᾶς παροτρύνῃ γιὰ τὴν ταχύτεραν πραγματοποίησίν του. Ἐτσι ἡ πρῶτες μας ἰδρυτικὲς συνειδησεις γίνονταν στὸ Ἑλληνικὸ Προξενεῖο τοῦ Παρισιοῦ. Οἱ διευθύνοντες τὴν παλῆα «Φιλελληνικὴ Ἐνωσις τῆς Γαλλίας» καὶ πρῶτα-πρῶτα, οἱ ἀντιπρόεδροι κ.κ. Charles Diehl καὶ Mario Meunier, ἐνεγράφησαν ἀπὸ τοὺς πρῶτους στὸ νέο μας σύλλογο. Ὁ κ. Maurice Croiset, προσεχώρησε κι' αὐτὸς σὲ λίγο, καὶ τέλος, ἡ «Ἐνωσις» ἀπεφάσισε νὰ γράψῃ σ' ὅλα τὰ μέλη της, παρακαλώντας τὰ νὰ προσχωρήσουν στὸ νεοσάστατο Σύλλογό μας, πού τὸν ἐπανομάσαμε «Γαλλία-Ἑλλάς». Ἔτσι, χωρὶς νὰ μᾶς παρουσιασθῇ καμμία δυσκοιλία ἀπ' τὶς δυὸ αὐτὲς πλευρὲς, πού μᾶς κρατοῦσαν ἐφεκτικῶς στὴν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ μᾶς, ἀρχίσαμε ἀμέσως τὴ δουλειά μας.

Είχαμε αποφασίσει να μην περιλάβουμε στο σύλλογο μας πολιτικούς. Έκείνο που είχαμε όλοι μας εύχρηϊ, ήταν ή συσσωμάτωση των διανοιμένων, και μάλιστα, όχι μόνον εκείνων που ενδιαφέρονται μόνον γιή την Έλ- λάδα του παρελθόντος, μλ επίσης όλων εκείνων που την αγαπούν και την εκτιμούν «έν τῷ παρόντι». Η επιτυχία μας ήταν απροσδόκητη. Σε πολύ λίγο διάστημα, ταύτο- χρονα σχεδόν, με δάσκαλο τον φίλο μου κ. Paul Valery ένα πλήθος από συγγραφείς, σοφούς, καλλιτέχνες ένε- γράφησαν στο σύλλογο μας.

γράφουν στο σύλλογο μας.
 "Ας μού επιτραπεί να αναφέρω μονάχα τους κ.κ.
 Abel Bonnard, Henry Bordeaux, Maurice Donnay, René
 Doumic, Abel Hermant, Louis Madelin, François Mauriac,
 Marcel Prévost, Henri de Régnier—δλους μέλη της Γαλ-
 λικής 'Ακαδημίας—Charles Diehl, Gustave Glotz, Georges
 Huet, Paul Mazon, Alfred Merlin—μέλη του 'Ινστιτούτου—
 André Maurois, Albert Thibaudet, τόν στρατηγόν Bordeaux,
 Georges Duhamel, Jacques de Lacretelle, A. 'Ανδρεοδών
 της 'Ακαδημίας 'Αθηνών, τόν καθηγητήν Γ. Φωκάν, Fran-
 çois Ponché, Jérôme και Jean Tharaud, Gaston Rageot,
 Paul Brer. A. Καλογιάννην, Camille Maclair, Georges Phi-
 lippar κ.λ.π χωρίς να υπολογίσω τούς πρώην Γάλλους
 πρεσβευτές ἐν 'Αθήναις κ.κ. Robert de Billy, κόμητα de
 Chambrun, Frédéric Clément-Simon και Jean Guillemin.
 Σήμερα, έχουμε ἐπίτιμο πρόεδρο τόν κ. Maurice Croi-
 set, πρόεδρο τόν κ. Paul Valéry, ἀντιπρόεδρους τούς κ.κ.
 Charles Diehl και Maurice Bedel, ταμία τόν κ. Paul-Louis
 Weiller, και γὰ ἀρκέσθηκα στό μετρίοφρονα τίτλο τού γε-
 νικού γραμματέως. Τό Διοικητικό Συμβούλιο ἀπαρτίζεται
 ἀπό τούς κ.κ. André Bellessort, André Billy, Gabriel Boissy,
 Γ. Μπούμπουλην, 'Ανδρέαν 'Εμπειρτίκον, Louis Gillet, Ma-
 rio Mennier, Κωνστ. Φωτιάδην, René Puaux, André Thé-
 rive και Jean Louis Vandoyser. Σέ λίγο, ἴσως να γίνουν μέλη
 τού Συμβουλίου, και οἱ κ.κ. Camille Maclair και Jean Malve.
 Μὲ τή σύνθεσι αὐτή και μὲ τή συνεργασία τού «'Ελ-

Με τη σύνθεσι αυτή και με τη συνεργασία του

ληνογαλλικού Συνδέσμου 'Αθηνών», ο Σύλλογος «Γαλλία-Ελλάς», θά προσφέρει, τὸ ἐλπίζω, μεγάλες ὑπηρεσίες.

Υπάρχει μιὰ παλιὰ παράδοση, πού οἱ νεώτεροι τὴν ἐπαναλαμβάνουν κατὰ κόρον, καί πού μοῦ φάνηκε πὼς εἶναι ἡ πιὸ ψεύτικη τοῦ κόσμου. «Ἀς βοηθήσουμε τοὺς λαοὺς νὰ γνωρισθοῦν καλλίτερα, λέει. Εἶναι τὸ καλλίτερο μέσο γιὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσουμε νὰ πολεμᾷ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον».

Εἶναι, στ' ἀλήθεια, βέβαιο αὐτό; Δὲν ξέρω. Ὡστόσο γιὰ ἕνα πρᾶγμα εἶμαι ἀπόλυτα βέβαιος, πὼς μεταξύ τῆς Γαλλίας καί τῆς Ἑλλάδος δὲν μπορεῖ νὰ συμβαίῃ διαφορετικά. Γιατί; Ἀπλούστατα! Γιατί ἔχω τὴ γνώμη πὼς οἱ δυὸ λαοὶ μας ἔχουν πάρα πολλὰ κοινὰ χαρακτηριστικά. Νὰ τολμήσω νὰ διαμφισβητήσω γιὰ τὸ δικό μας λαὸ λίγο ἀπ' αὐτὸ τὸ τάκτ, αὐτὴ τὴ φινέτσα, αὐτὸ τὸ μέτρο, τὸ οὐμπρις, τέλος, πού οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἀνεγνώριζαν στὸν Ὀμηρο, καί πού πρέπει ν' ἀποδώσουμε στοὺς σημερινούς Ἕλληνες—αὐτὸ πού στὴ Γαλλία τὸ ὀνομάζουμε ἀπλούστατα «γούστο»;

Ἰσως. Μὰ ἐκεῖ πού Ἕλληνες καί Γάλλοι μοιάζουν φοβερά, εἶναι ἡ κοινὴ κλίσις καί τῶν δυὸ λαῶν στὴν εἰρηνία καί στὴ σάτυρα. Καταλαβαίνετε, βέβαια, πὼς ὅταν λέγω «Ἕλληνες καί Γάλλοι», δὲν μιλῶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου, πού μοιάζουν σ' ὅλες τίς χώρες τῆς ὑφῆλίου, ὅπως μοιάζουν οἱ ἄνθρωποι πού κάθονται στὰ μεγάλα «Palace Hôtel». Μιλῶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς μεσαιᾶς τάξεως, τοὺς μικροαστοὺς, τὸ λαό. Ἔ, καλά, λοιπόν! Πιστέψτε με πὼς ξέρω, δυστυχῶς, δυὸ-τρεῖς λαοὺς, γειτονικοὺς μὲ τὸν δικό μας, μὲ τοὺς ὁποίους, ἀπὸ ἕνα ἀπλούστατο κ' ἀσήμαντο λόγο, δὲν κατορθώσαμε νὰ συνεννοηθοῦμε ποτέ. Καί ξέρετε γιατί; Γιατί ἀπλούστατα δὲν καταλαβαίνουν τίποτε ἀπὸ ἀστεία, καί τὰ παίρνουν ὅλα στὰ σοβαρά. Ἔτσι, στὶς ἰδιωτικές μας σχέσεις μ' αὐτοὺς δὲν τὰ πᾶμε καθόλου καλά. Οἱ γείτονές μας θαρροῦνε πάντα πὼς τοὺς προσβάλλουμε, τοὺς πειράζουμε, τοὺς εἰρωνευόμαστε!..

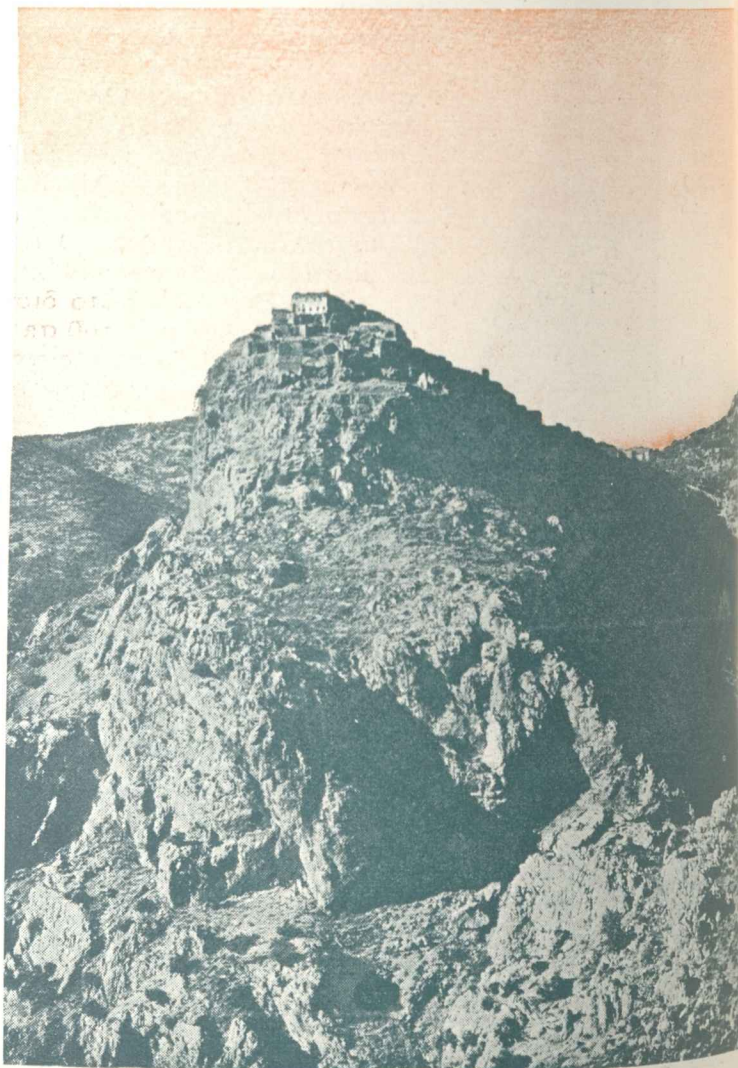
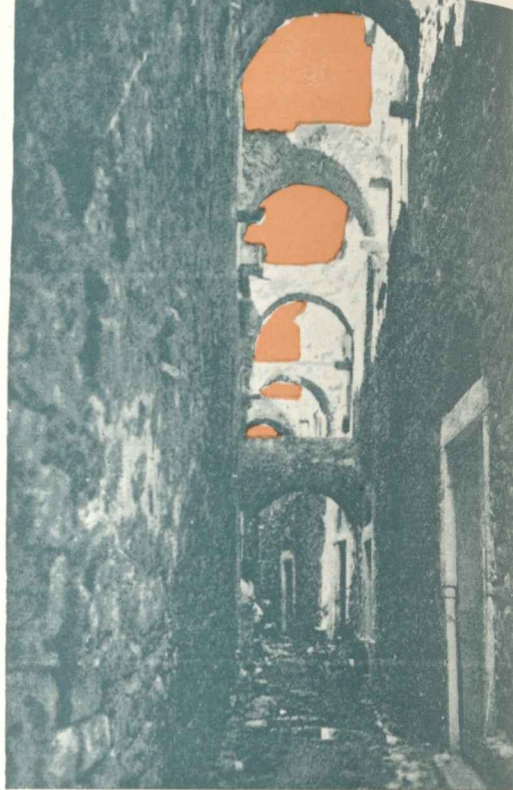
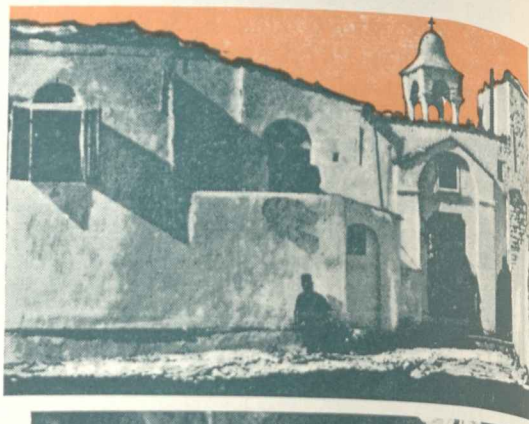
Δόξα τῷ Θεῷ, τίποτε παρόμοιο δὲν πρέπει νὰ φοβόμαστε μήπως συμβῇ μεταξύ Ἑλλήνων καί Γάλλων. Γιατί, ἂν ὑπάρξῃ κάτι πού μοιάζει μὲ τὰ ἐξυπνόλογα τῶν παρισινῶν «τιτί», εἶναι, τὸ δίχως ἄλλο, ἡ γεμάτη πνεύμα φρασεολογία τῶν λούστρων τῆς Ἀθήνας. Θὰ μπορούσα ν' ἀναφέρω χαριτωμένα δείγματα εἰρωνίας πού μοῦ τάχουν διηγηθεῖ χωριάτες τῆς Κερκύρας καί ναυτικοὶ τοῦ Ἀρχιπελάγους, ἂν μοῦ τὸ ἐπέτρεπεν ὁ χώρος. Δυστυχῶς ὅμως εἶναι κάτι πού δὲν ἔχω στὴ διάθεσή μου.

Ἔτσι ἂν σταματῶ ἐδῶ καί δὲν ἀναφέρω ἄλλες γνώριμες πλευρὲς τῶν δυὸ λαῶν, δὲν θέλω νὰ μοῦ ποῦνε πὼς δὲν ὑπάρχουν τάχα μεταξύ τους κ' ἕνα σωρὸ ἄλλα γνωρίσματα καί λόγοι πιὸ σοβαροὶ καί πιὸ οὐσιώδεις πού ἐξασφαλίζουν μὴν ἀμοιβαία ἐκτίμησι κ' ἀγάπη. Κάθε ἄλλο. Ὑπάρχουν, ὑπάρχουν πολλοί. Ἄν προτίμησα ἐγὼ νὰ ἀναφέρω μόνον αὐτόν, εἶναι γιὰ τὸν βρίσκω ἐξ ἴσου σοβαρὸ καί σπουδαῖο. Θάφταναν δὲ στὸ σημεῖο νὰ στοιχηματίζω, πὼς ὁ λόγος αὐτὸς θὰ ὑποβοηθήσῃ σ' ἕνα μεγάλο βαθμὸ τὸ νεοσύστατο σύλλογό μας «Γαλλία-Ελλάς», γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν κυριότερό του σκοπὸ, πού συνίσταται στὴν ἀνανέωση καί στὴν σύσφιγξι τῶν φιλικῶν δεσμῶν πού ὑπάρχουν, καί πού πρέπει νὰ ὑπάρχουν μεταξύ τῶν δυὸ χωρῶν...

JACQUES BOULENGER

Copyright Περιοδικοῦ «ΑΘΗΝΑΙ»

Μερικὲς ἀπόψεις τῆς ὥραιας Χίου: Ἐκ τῶν ἄνω: Εἰσόδος Μοναστηρίου Ἀγ. Μάρκου.—Οἱ Πύργοι.—Τὸ χωρίον Ἀνάβατος.—Χίος ψαράς.

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΜΑΣ ΠΟΥ ἈΡΧΙΘΑΝ ΑΠὸ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ

Ποιά πραγματικὴ σχέση μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ μεταξύ τῆς πολιτικῆς καί τῆς λογοτεχνίας; Ἡ πρώτη εἶναι στὴν οὐσία τῆς κατὰ καθαρά πρακτικὸ κ' ἡ δεύτερη δὲν εἶναι παρά κάτι ἔξω ἀπὸ κάθε πρακτικότητά. Ἡ πολιτικὴ εἶναι πρακτικὴ ἐφαρμογὴ κάθε γνώσης πού ἀποβλέπει στὴ κυβερνήσι τῶν λαῶν κ' ἡ λογοτεχνία εἶναι μιὰ τέχνη τόσο εὐχάριστη ὥς καὶ ἀχρηστὴ. Βέβαια θὰ μούλεγε κανεὶς πὼς ἡ πολιτικὴ μεταχειρίζεται τὴ ρητορικὴ καί τὴ δημοσιογραφία, πού βέβαια ἔχουν σχέση μὲ τὴν τέχνη τοῦ λόγου. Μ' αὐτὰ ἐξυπηρετοῦν οὐσιαστικὲς φράσεις, πού βέβαια ἔχουν σχέση μὲ τὴν τέχνη τῆς λογοτεχνίας εἶναι καθαρή τέχνη, χωρίς ὑποχρέωση νὰ καὶ πρακτικὴς ἀνάγκες. Ἀντίθετα ἡ λογοτεχνία εἶναι καθαρή τέχνη, χωρίς ὑποχρέωση νὰ ἐξυπηρετῇ τίποτε ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της. Κ' ἂν δεχθῶμε τὴν ἀποψη τῆς σκοπιμότητος τῆς τέχνης πάλι δὲν βλέπουμε πολλὴ ἐφαρμογὴ τῆς δημοφιλίας της, τόσο στὴν δημοφιλὴ πρόζα ὥς καί στὸ στίχο, στὶς ἀνάγκες τῆς πολιτικῆς...

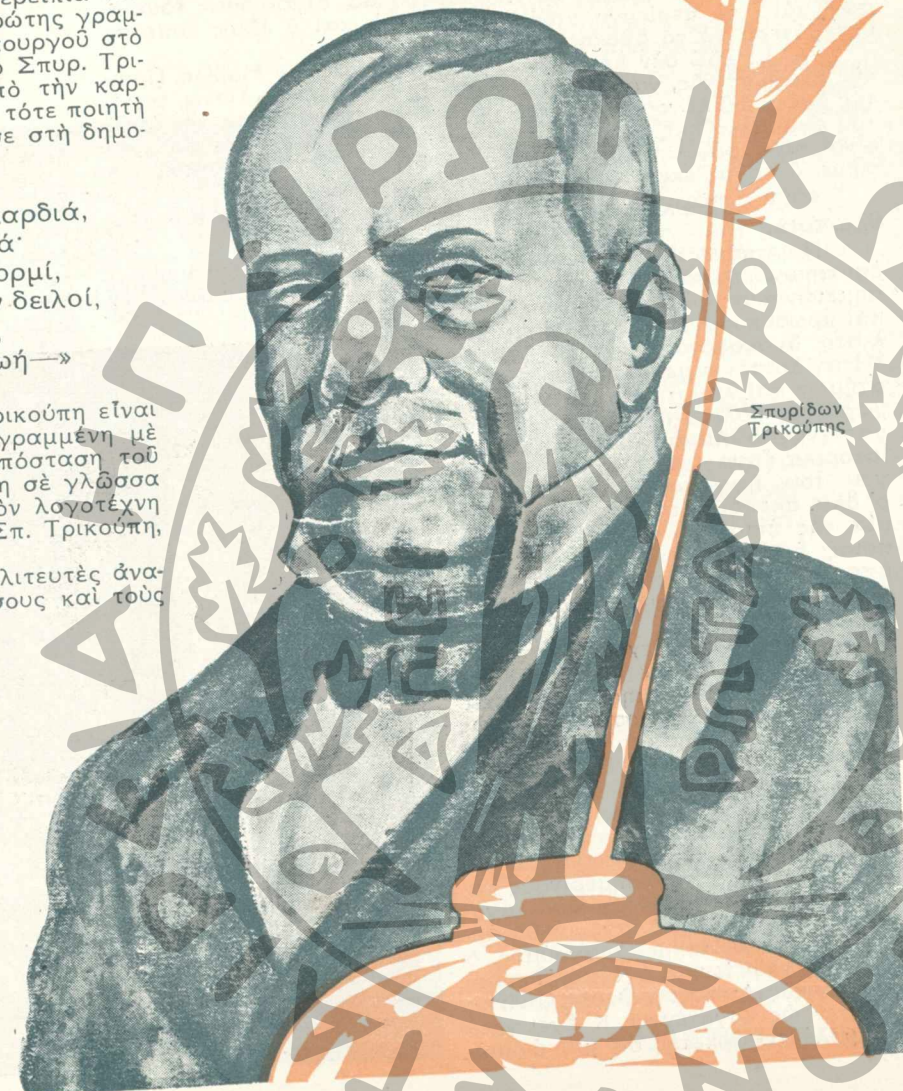
Ὡστόσο εἶναι περίεργο καί ἀξιοπαρατήρητο πὼς πολλοὶ πολιτικοὶ μας, καί παλαιότεροι καί σημερινοί, ἔκαμαν τὴν πρώτη τους ἐμφάνισι στὴ δημοσιότητα ὡς λογοτέχνες κ' ἐπειτα ἔδρασαν στὴν πολιτικὴ. Εἶναι ἀρκετὰ σημαντικὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν, πού «ἐντεμπουτάρισαν» ὡς πεζογράφοι ἢ ὡς ποιητὲς καί στίχοι καὶ κατόπιν ἐρρίχτηκαν στὴν πολιτικὴ. Ἡ δεύτερή τους ἐνασχόλησις τίς περισσότερες φορές σιγά-σιγά ἔφαγε τὴν πρώτη. Μὰ ὑπάρχουν καί πολιτευτὲς, πού δὲν ἔπαψαν ποτέ, παράλληλα μὲ τὴν πολιτικὴ τους δράσι, νὰ καλλιεργοῦν καί τὰ λογοτεχνικά ἢ λυρικά τους χαρίσματα. Τώρα δὲν θὰ ἐξετάσουμε ἂν αὐτὸ συμβαίνει κ' ἔξω κ' ἂν ἀπὸ τὸ Γκαίτε καί τὸν Λουνατσάρσκη ὑπάρχει πλῆθος πολιτικῶν πού ἦταν μαζί καί ἀξιόλογοι λογοτέχνες. Θὰ περιορισθῶμε στοὺς δικούς μας, πού δὲν εἶναι καὶ λίγοι.

Ὄταν τελείωσε ὁ Ἀγώνας τοῦ 1821, κείνοι πού διηύθυναν τὴν μόλις ξαναγεννημένη Ἑλλάδα ἐχωρίζοντο σὲ δυὸ τάξεις: στοὺς πολεμιστὲς καί στοὺς καλαμαράδες—«πέννα καὶ μπάλα»—, τάξεις καθαρά ἐξωρισμένες καί σχεδὸν ἀντίμαχες. Οἱ καλαμαράδες ἦταν ἄνθρωποι τῆς πολιτικῆς καί λογοτεχνίας μαζί. Κ' οἱ Σούτσου κ' οἱ Μαυροκορδάτοι ἦταν μαζί καί ποιητὲς καί συγγραφεῖς, μὰ καί πολιτικοὶ ἀρχηγοί. Μὰ πιὸ πολὺ ἀπὸ ὅλους ἦταν μαζί ἐξωριστὸς λογοτέχνης καί ἐχωριστὸς πολιτικὸς ὁ Σπυρίδων Τρικούπης. Τὸ ἐξαιρετικὸ αὐτὸ μυαλό, πού ἐπετάχθηκε ἀπὸ τὰ ἐρεῖπια τοῦ Μεσολογγίου, μόλις ἡ Ἐπανάστασις πῆρε τέλος, ἦταν πρῶτης γραμμῆς πολιτικὸς καί πρῶτος ἔλαβε τὸ ἀξίωμα τοῦ πρωθυπουργοῦ τοῦ κράτους μας. Μὰ πρὶν φθάσῃ στὴν κορυφὴς τῆς πολιτικῆς ὁ Σπυρ. Τρικούπης, εἶγεν ἀναδειχτὴ μεγάλος λογοτέχνης. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν καρφόρα ἐνθάρρυνσι καί διδασκαλία πού ἔκαμε στὸ νεαρὸ τότε ποιητὴ Σολωμό, ἔγραφε κ' ὁ ἴδιος καλοὺς στίχους καί μετέφρασε στὴ δημοτικὴ τὸ περίφημο θούριο τοῦ Τυρταίου:

«Εἰς τὴν μάχην ἄς χυθοῦμεν ὅλοι μὲ ἄφοβη καρδιά,
ὁ καθένας ἄς πεθάνῃ γιὰ πατρίδα, γιὰ παιδιὰ,
στὴ φωτιά παλληκαράδες, γενῆτε ὅλοι ἕνα κορμί,
στὴ φωτιά μὴν ντροπιασθῆτε σάν φυγάδες, σάν δειλοί,
λεοντόκαρδο τὸ στήθος καθενὸς μας ἄς φανῇ,
τοὺς ἐχθροὺς μας πολεμώντας μὴν ψηφᾶμε τὴ ζωή—»

Ὡστόσο τὸ σπουδαῖο λογοτεχνικὸ ἔργο τοῦ Σπ. Τρικούπης εἶναι ἡ τετράτομη ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως, γραμμένη μὲ μεγάλη ἱστορικὴ εὐσυνειδησία—ἂν καί δὲν ὑπῆρχε ἡ ἀπόστασις τοῦ χρόνου πού ἐξαγαρίζει τὰ γεγονότα—μὰ καί συνθεμένη σὲ γλώσσα ἀρκετὰ ἀπλὴ καί λογοτεχνικὴ. Τὸ ἔργο αὐτὸ ὑψώνει τὸν λογοτέχνη Σπ. Τρικούπη σ' ἐπίπεδα ἴσα, ἂν μὴ ἀνώτερα, ἀπὸ τὸν Σπ. Τρικούπη, τὸν πολιτικόν.

Ἀμέσως κατόπιν ἀπὸ τὸν Σπ. Τρικούπη, πλῆθος πολιτευτὲς ἀνακατέμειξαν καί τὴν λογοτεχνία. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Μαυροκορδάτους, παρουσιάστηκαν ὁ Βυζάντιος καί ὁ Ἀλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβῆς. Ποιητὲς καί πολιτευτὲς κ' οἱ δύο. Δημοσιογράφοι καί λόγοι. Ἀνθρώποι τοῦ γραφείου καί μὲ δημόσια δράσι μαζί. Μὰ στὴ λογοτεχνία μας πιὸ πολὺ ἐξῆλθεν ἕνας ἄλλος πολιτευτὴς—λόγιος τῆς ἰδίας ἐποχῆς: ὁ Παῦλος Καλλιγᾶς. Γεννημένος στὴ Σμύρνη τὸ 1814, σπούδασε νομικά στὴν Ἑλβετία καί στὴ Γερμανία καί κατόπιν ἦρθε στὴν Ἑλλάδα. Ἐχρημάτισε ἀνώτερος δικαστικὸς, ἐδίδαξε στὸ Πανεπιστήμιο καὶ διορίστηκε διοικητὴς τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης. Ἐκαμε καί δυὸ φορές ὁμιλίας ὡς ὑπουργός: τὸ 1854 καί τὸ 1882. Μ' ὅλες αὐτὲς ὥστόσο τίς ἀσχολίας του, κατάφερε ν' ἀνακατευθῇ καί στὴ λογοτεχνία. Καί μάλιστα ὁ Παῦλος Καλλιγᾶς εἶναι ὁ πρῶτος πού ἔγραψε νεοελληνικὸ μυθιστόρημα: τὸ «Θάνο Βλέκα», πού ἐδημοσιεύθη τὸ 1855 στὸ περιοδικὸ «Πανδώρα» πού τὸ διηύθυνεν ὁ Νικολάος Δραγούμης. Τὸ μυθιστόρημα αὐτὸ σήμερον εἶναι ἀρκετὰ ἀνιάρθ, ἔχει ὅμως καὶ κάποιες ἀρετές.

Σπυρίδων Τρικούπης

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΛΥΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΊΔΙΑ ΠΕΡΙΠΟΥ
ΑΡΙΣΤΟΤ. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

και ήταν σε έντονη δράση δυο ξεχωριστοί λογοτέχνες, που ήταν μαζί και πολιτευτές: ο Ιάκωβος Πολυλάς και ο Αριστοτέλης Βαλαωρίτης. Ο πρώτος είχε μεγάλη και καρποφόρα πολιτική δράση. Εργάστηκε στην Επτάνησο για την ένωση της με την Ελλάδα και κατόπιν πήκε πανίσχυρος στη Βουλή των Αθηνών. Πρώτα φίλος του Χαρ. Τρικούπη και του Θεοδ. Δεληγιάννη, γιατί δεν ενέκρινε την πολιτική των μεγάλων εξόδων του πρώτου. Ως το τέλος της μακράς του ζωής ήταν πολιτική κορυφή σε δράση. Μα παράλληλα ήταν γερός δημοσιογράφος. Έβγαλε την εφημερίδα «Ρήγας Φερραΐος», που την έγραφε ο ίδιος και εξέδιδε πλήθος βιβλία και φυλλάδια. Η καθαρά φιλολογική του εργασία άρχισε πριν μπή στη πολιτική, μα εξακολούθησε ως το τέλος της ζωής του. Τό «Προλεγόμενα» του στην έκδοση του έργου του Σολωμού, οι μεταφράσεις της «Τρικυμίας» και του «Χάμιλετ» του Σαίξπηρ, της «Οδυσσεΐας» του Ομήρου, τα κριτικά του φυλλάδια κ.λ.π. αποτελούν εργασία σημαντικότερη για την τότε φιλολογία μας.

Ο Βαλαωρίτης όμως ήταν κυρίως ποιητής. Το έργο του είναι πασίγνωστο. Μα ήταν πάντα και πολιτευτής. Μπήκε και στη Βουλή των Αθηνών, μα ετελείωσε το πολιτικό του στάδιο μ' ένα άτυχο έπεισόδιο. Η Επτάνησος ώστόσο θυμάται και τιμάει τον Αριστοτέλη Βαλαωρίτη και ως πολιτευόμενο, με καθαρές και τίμιες πάντα εθνικές κατευθύνσεις.

ΜΕΡΙΚΟΙ ΑΚΟΜΗ ΑΠ' ΑΥΤΟΥΣ
ΤΟΥΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΑΝ...

Σκουλούδης. Ο δαιμόνιος αυτός Πολίτης, που σπούδασε γιατρός για να καταλήξει χρηματιστής, μεγαλοκεφαλαιοδότης και υπουργός και πρωθυπουργός, είχε στη νεότητά του λυρικές κλίσεις και διαθέσεις. Έχει γράψει μάλιστα και εκδώσει και ολόκληρη συλλογή λυρικών ποιημάτων σε...καθαρεύουσα. Λίγοι όμως έδιάβασαν αυτό το περίεργο ντοκουμέντο, που και ο ίδιος έσπευσε ύστερότερα να το αποκηρύξει...

Αλλά εδώ δεν πρέπει να ξεχάσουμε και τον Μαβίλη. Ποιητής πραγματικός, γιομάτος με παλιές ρομαντικές κλίσεις, τεχνίτης όμως του λόγου ξεχωριστός, στα τελευταία χρόνια της ζωής του ανακατεύθηκε στην πολιτική. Μέσα σ' αυτή το άπαντόν του είναι πάλι φιλολογικό: είναι ο λόγος του για το γλωσσικό ζήτημα, ο λόγος εκείνος στον οποίο εκήρυξε ότι:

«δεν υπάρχει χυδαία γλώσσα παρά χυδαίοι άνθρωποι».

Παραπάνω απ' αυτούς ως λογοτέχνης, κορυφή όχι μονάχα επιστημονική, μα και λογοτεχνική, ήταν ο Σπύρος Λάμπρος. Τον σημειώνουμε δω γιατί γιατί έχρημάτισε και πρωθυπουργός και σε στιγμή μάλιστα δυσκολότερη για το Έθνος. Ήταν λοιπόν ο μεγάλος εκείνος επιστήμων και λογοτέχνης και ένας ξεχωριστός πολιτευτής. Ειδικά ως λογοτέχνης ο Λάμπρος φαίνεται στα ιστορικά έργα του. Η τέχνη του λόγου του, η γλαφυρά του έκφραση σ' όλα, σκεπάζει την τεράστια εργασία της επιστημονικής έρευνας. Οποιος διαβάσει τα έργα του έχει μπροστά του λογοτεχνία. Στο βάθος όμως η αυστηρά επιστήμη ζή μ' όλα της τα δικαιώματα.

Ένας άλλος ξεχωριστός λογοτέχνης-πολιτευτής με ταλέντο γερό ήταν ο Ίων Δραγούμης. Τον γνωρίσαμε και τον εκτιμήσαμε πολύ ως λογοτέχνη. Μα και πολιτευτής δεν μπόρεσε να δράσει, όπως επιθυμούσε...Δεν πρόφτασε.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΙ ΤΕΩΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Αρχίζοντας τώρα να γράφουμε και για τους σημερινούς πολιτευτές μας, που άρχισαν από λογοτέχνες, πάλι με τον Δραγούμη θα αρχίσουμε. Ο Φίλιππος Δραγούμης, ο αδελφός του Ίωνος, ο τέως Υπουργός-Γενικός Διοικητής Θεσσαλονίκης άρχισε ως λογοτέχνης. Κ' έχει γράψει μελέτες άρετες σε μία ωραία-

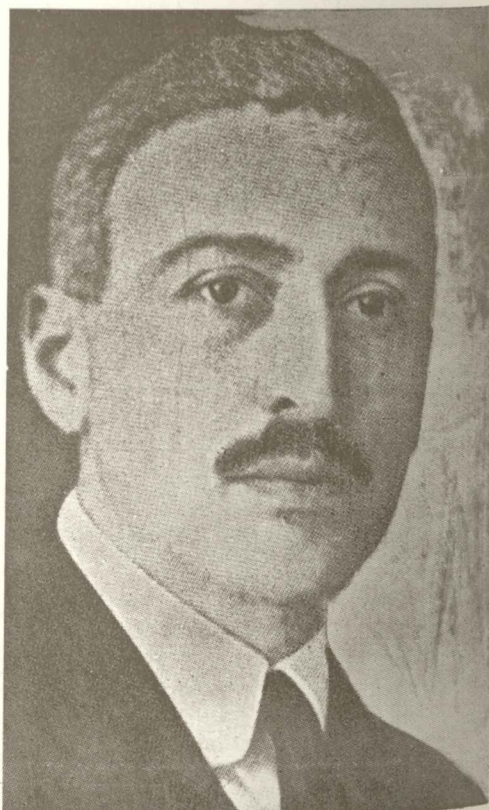
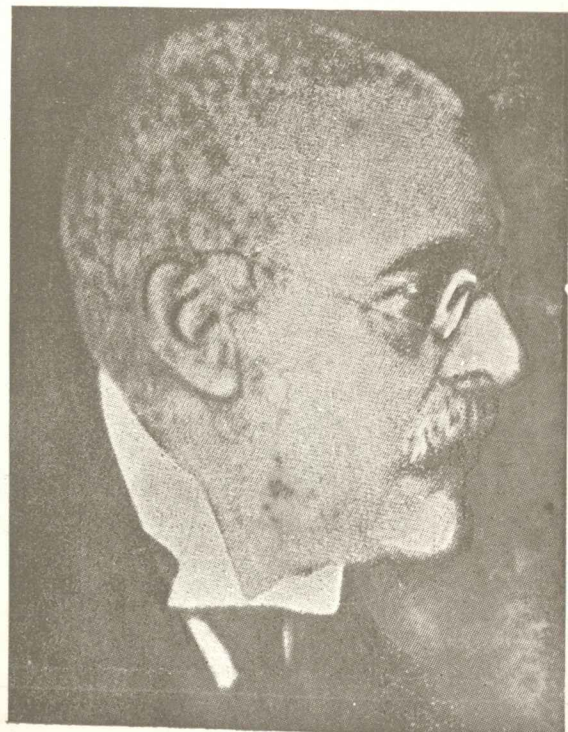
τατη δημοτική γλώσσα. Βέβαια τα θέματα του, θέματα εθνικά και πολιτισμικά, πολιτικά και κοινωνιολογικά. Αντίθετα άλλος τέως Υπουργός, Γεν. Διοικητής, ο σημερινός αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Σπύρος Τρικούπης άρχισε ως λογοτέχνης. Σήμερα ίσως νάφισε τελείως τη λογοτεχνία. Αλλά νέος είχε μπή με όρμη στη λογοτεχνική ζωή. Έγραψε πεζά τραγούδια, ένα θεατρικό έργο, διηγήματα... Δεν άντεχουμε στον πειρασμό να δημοσιεύσουμε ένα πεζογράφημα δημοσιευμένο το 1909, κ' ελπίζουμε, ο φίλος πολιτευτής, να μας συγχωρήσει. Είναι αφιερωμένο «Σε κάποιον...» κ' είν αυτό:

«Και σ' αγάπησα, σ' αγάπησα πιο πολύ ακόμα, όταν σ' άκουσα να παίζεις πιάνο... Το χέρι σου ακολουθώντας την έμπνευση των μεγάλων μουσουργών έτρεχε επάνω στα άσπρα κόκκαλα του πιάνου και τραγουδούσε τις λυπηρές μελωδίες. Τα μάτια σου, τα ωμορφάσου μάτια, είχαν υπερκόσμια έκφραση: ταξίδευαν στους τόπους των ονείρων, εκεί που μένουν οι άγνες ψυχές, οι λευκές σαν τριαντάφυλλα, κι' ελαμπαν, ελαμπαν από μία μυστική φωτιά, την θεία φωτιά της Τέχνης. Τα μάτια σου πετούσαν ψηλά, μακριά απ' τη γη, και πλησιάζανε στην άληθινή, στην άφανταστη Ώραιότητα... Και τα δάχτυλά σου τραγουδούσαν

πότε λύπες, πότε χαρές και άλλοι αγάπες, κ' ήταν τόσο λυπηρό και άληθινό το παίξιμό σου, που νόμιζες πως οι χορδές του πιάνου ήταν κάτι ζωντανό, ένα κομμάτι της ψυχής σου... Πονούσε κ' έκλαιγε το πιάνο κ' έγέμιζε τη γλυκειά ατμοσφαίρα με νόστες θλιβερές που άντηχούσαν βαθειά μέσα στην ψυχή μου, γιατί ήτανε βγαλμένες από τη δική σου... Κι' όταν ετελείωσες, ένα θερμό δάκρυ εκύλησε απ' το μάτι μου κρυφά, που γρήγορα το σκούπισα πριν γυρίσης να με ληξ...»

Έδω με τους λογοτέχνες Υπουργούς της σημερινής Κυβερνήσεως πρέπει να σημειωθεί και ο κ. Σπύρος Λοβέρδος. Το έργο του «Ο μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος» είναι βιβλίο καλογραμμένο, που δείχνει πολύ δυνατά τον τύπο του ήρωα

Ανω: Σκουλούδης
Κάτω: Σ. Λάμπρος
και Ίων Δραγούμης

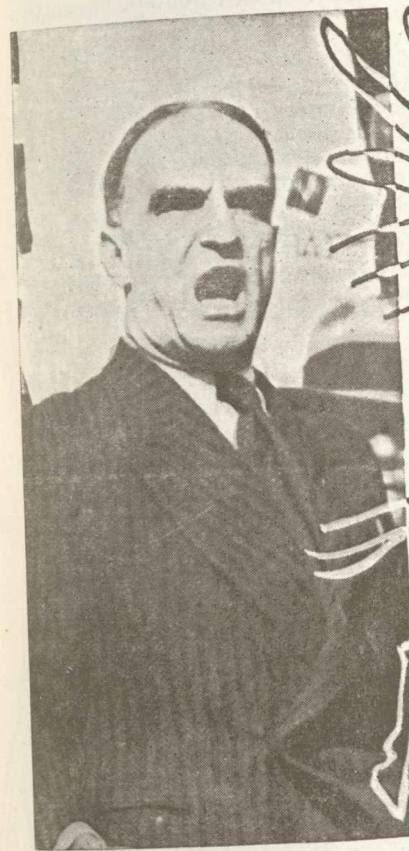

καθάρια δημοτική γλώσσα κι' όχι σε άνιαρη καθαρεύουσα. Ένας άλλος Υπουργός, ο πιο πολύ γνωστός ως δημοσιογράφος, ο κ. Νικολάουδης ώστόσο έχει γράψει το πρώτο ελληνικό ρομάντσο σε ωραία δημοτική γλώσσα. Το ρομάντσο αυτό έχει τίτλο «Δειλινές κουβέντες» και τώγραψεν ο κ. Νικολάουδης το 1914 στο Κάιρο.

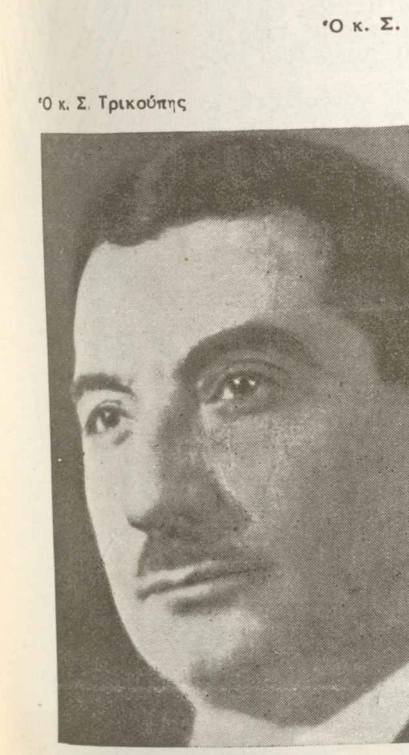
Μα και βενιζελικοί πρώην Υπουργοί και Υφυπουργοί είχαν σχέση με τη λογοτεχνία. Μερικοί είχαν ανθρώπινες σχέσεις, μα άλλοι έκασοποίησαν άγρια τις δυστυχίες τις Μούσες!... Έξαφνα κι' ο κ. Γ. Παπανδρέου άρχισε από τη λογοτεχνία. Και μάλιστα η πρώτη του φιλολογική εμφάνιση ήταν μία λυρικά γραμμένη...νεκρολογία, που δημοσιεύθηκε σ' ένα Πατρινό περιοδικό το 1911. Μα και ο κ. Σταύρος Κωστόπουλος άρχισε από την ποίηση. Πρώτα τάβαλε με τον μακαρίτη Μωρέας. Μετέφρασε μερικές από τις στροφές του. Έπειτα έγραψε και πρωτότυπα λυρικά ποιήματα.

Από τους Βενιζελικούς Υφυπουργούς τάχανε βάλει με τη λογοτεχνία ο κ. Αχ. Παπαδάτος και ο κ. Λέων Μακκάς. Ο πρώτος είχε φανή φοιτητής ακόμα στο «Α.Ο.Δ.Ο.» που έβγαζεν ο Β. Γαβριηλίδης το 1906 με περιγραφές ήθων και έθιμων τέτοιες:

«Είς την Θράκην κατά τας έορτάς αυτάς (Χριστούγεννα και Πρωτοχρονιά) πρώτον και κύριον είναι

Ο κ. Ν. Κρανιωτάκης

Ο κ. Σ. Λοβέρδος

Ο κ. Σ. Τρικούπης

το σφάξιμο του γουρουνιού, το όποτον μαγειρεύεται διαφορετρόπως. Το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων τα σπίτια κάμνουν τις Χριστόπτες, κατά την κατασκευήν των οποίων όλη η οικογένεια περικυκλώνει την φωτιάν του τζακιού, όπου φύλλα έλαϊας ρίπτονται προς οίωνοσκοπίαν. Γίνεται δέ αύτη ως εξής: Έκείνος ο όποιος θα ρίψη το φύλλον εις την φωτιάν βάλει και κάτι με τον νοϋ του και εάν μεν τό φύλλον καϊόμενον κροτήση, τότε εκείνο το όποτον διενόθηθ ο ρίψας θα έπαληθεύση, εάν δέ καή ήσυχως και χωρίς κρότον τότε θα συμβή το εναντίον».

Όσο για τις φιλολογικές εμφανίσεις όμως του Λέοντος Μακκά το πράγμα διαφέρει. Είναι απολαυστικές! Έξαφνα έχει δημοσίευση ποίημα με τίτλο «Τελειώνει το 1909». Απολαύστε την άρχή και το τέλος του:

«Γύρω καμπάνες και βροχή... Το χρόνου ή φευγάλα Σε θόρυβο και δάκρυα στον κόσμο άντηχεί... Τά δάκρυα για τ' παλιά, ο θόρυβος για τ' άλλα Κηδεύουνε το χρόνο μας... Καμπάναις και βροχή!..»

«—Μαζί μ' αυτήν (κάποια άκτίδα) στο στήθος του—τοϋ [κόσμου—μιά καμπάνα χτυπάει πολύ πειό γρήγορα... Χτυπάει με προσοχή. Μά μόλις σβύστηκε ή άκτίς, σωπαίνει κι' ή καμπάνα. Και τότε μόνο άκούγεται μονότονη ή βροχή!..»

Και σημειώνει ο... «ποιητής» στο τέλος του ποιήματος για την ιστορία: «31 Δ)βρίου 1909.—(Έξω βρέχει...).»

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ συγχρόνους πολιτευτάς μας, και των δύο παρατάξεων υπάρχουν πολλοί που άρχισαν από τη λογοτεχνία ή που την καλλιέργησαν παράλληλα με τις πολιτικές φροντίδες. Έξαφνα ανάμεσα στους Βενιζελικούς πρώην βουλευτές έχουμε λογοτέχνες τούς κ.κ. Μιχ. Αργυρόπουλο, Γ. Αθάνα, Άγγ. Βαρβαγιάννη, Σπ. Θεοδωρόπουλο, Τασκανίκα και άλλους.

Από τους λαϊκούς βουλευτές παλαιός λογοτέχνης είνε ο κ. Άνδρ. Λόντος, μα και ο βουλευτής Λαρίσης κ. Αδ. Νικολαΐδης. Και μία έκπληξη: Παλαιός ποιητής είναι και ο κ. Ν. Κρανιωτάκης, ο φίλος βουλευτής Αθηνών. Βέβαια σήμερα έχει αποκηρύξει τις λυρικές εκείνες δοκιμές του. Όστόσο υπάρχουν πάντα δημοσιευμένες στα περιοδικά «Ελλάς» και «Δάφνη» του 1907, 1908 και 1909.

Για να ικανοποιήσουμε την περιέργεια του αναγνώστη μας δημοσιεύουμε εδώ ένα από τα ποιήματα του κ. Ν. Κρανιωτάκη. Έχει τίτλο «Αντίλαοι» και είν αυτό:

«Κοιτάω κάτω χαμηλά περυσήλο ρημάδι που ύπνώνεται σε φάντασμα στης γύχτας το σκοτάδι και μέσ' από τούς τοίχους του άκούω ανάργι'—ανάργια να διαλαλή την έρημιά κρυμμένη κουκουβάγια. Μα ενώ ή πένθιμη φωνή της κουκουβάγιας σβύνει άκούω άλλη μία φωνή πειό πένθιμη εκείνη. Δεν είν' άλλο άλλο πουλί π' άργορηνει κ' εκείνο ούτ' ή ήχώ π' αντίλαλεί στο ρημαδιό το θρήνο· είν' της καρδιάς μου οι παλμοί π' αντίλαλουν θλιμμένοι σε κάθε ήχο πένθιμο π' από ρημάδια βγαίνει...»

Έλπίζω ο κ. Κρανιωτάκης να μη θυμώσει... Τας αναλογιστή τη θέση μου αντικρ' στην ιστορία.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

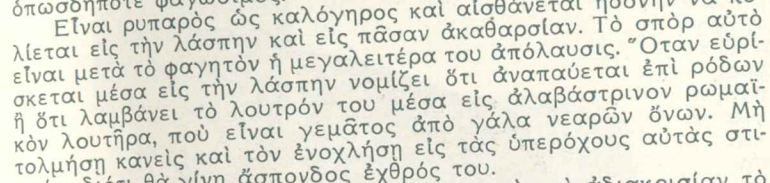

Ο ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Όταν τὸν ἀκοῦς σοῦ ἔρχεται νὰ ξαπλώ-
σης ἀνάσκελα καὶ νὰ μείνης ἀκίνητος ὥς κοῦ-
τσουρον μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. Ὅλα
δεικνύουν ὅτι ἔχουν θθάσει πλέον εἰς τὸν ὑπα-
τον βαθμὸν τῆς τεμπελιάς καὶ τῆς κλάπας. Ἐ-
καστον πόδι σου ζυγίζει δύο τόνους καὶ ἕκα-
στον βλέφαρόν σου πέντε χιλιόγραμμα. Μόνον
ὁ ἐγκέφαλός σου δὲν ζυγίζει οὔτε ἓν δράμιον,
διότι ἔχει κενωθῇ ἀφινδιδασιατικῶς, πράγμα
τὸ ὅποιν σοῦ χαρίζει τὸ αἶσθημα ἐπὶ κρατεῖς ἐπὶ
τῶν ὤμων σου ἓνα μπαλόνιον ἀντὶ τῆς τέως
κεφαλῆς σου.

ΤΟ ΓΟΥΡΟΥΝΙ

Ὁ χοῖρος λοιπὸν πλέει ὡς γόνδολα εἰς τὸ λῖπος καὶ τρώγει διαρκῶς διὰ νὰ μὴ χάσῃ ἕν δράμιον ἀπὸ τὸ πάχος του. Θαρρεῖς ὅτι τὸ ἔχει

Η ΜΕΛΙΣΣΑ

[illegible]

Ναί ἡ βασιλίσσα; θά ἐρωτήσετε. Καί οἱ κληῖναι; Ἄλλ' ἐχεῖν ὅλην ὑπομνην. Ἡ βασιλίσσα τῶν ἐν πρώτοις, εἶναι περισσότερον ὑμῆτερα παρά βασιλίσσα. Τὸ ὄνομά της εἶναι μάλλον τίτλος. Ἡ βασιλίσσα τὴν πραγματικότητα δὲν βασιλεύει, ἀλλὰ γεννᾷ. Εἶναι ἡ μητέρα ὅλων τῶν ὑποκόπων της, οἱ ποῖοι τὴν σέβονται ὡς θεάν. Ἀκριβῶς δὲ ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ αὐτοῦ στριβεῖ τὴν βασιλικὴν δικαιοσύνην τῶν ὑποκόπων. Ἄλλως τε μὴ μητέρα, ἡ ὅποια ἔχει τέκνα συγκροτοῦντα ἀριθμητικῶς, ὁλόκληρον λαόν, παύει αὐτοδικαίως νὰ εἶναι μητέρα καὶ ἀνακηρύσσεται αὐτεπαγγέλτως βασιλίσσα τοῦ λαοῦ τούτου.

Δὲν μένουν παρά οἱ κηφήνες. Ἄλλα καὶ αὐτοὶ ἦσαν ὅσοι
ζοῦσαν μετὰ τοὺς κηφήνας τῆς κοινότητας μας. Δὲν εἶναι κοινοὶ ἀργυ-
μοιστοὶ. Βεβαίως ἀπέτολουν προνομιχοῦς τάξεις, ἀλλ' ἔχουν συ-
νήθως καὶ ψηφιστὴν, ὑψηλοτάτην ἀποστολήν· ὡς αὐτοὺς δι-
γίνεσθαι τίποτε. Μὰ, σὰς παρακαλῶ, ἐν λείψονι οἱ κηφήνες ἀπὸ
τὴν κυψέλην ποτὸς διὰ συνεργασθεῖ σεξουαλικάς μετ' ἡν βασιλί-
σαν διὰ τὴν ἀνάδωσιν τοῦ πληθυσμοῦ; Ἐγὼ ἡ ἐρεσι; Μὰ δι-
κάνουν μέλι! Πολὺ καλὰ! Περνοῦν ὥς συνεχεῖς μῆνας μέλιτι
μὲν τῇ βασιλίᾳσαν καὶ αὐτὸς λαοφάνη καὶ ὑποδειγματικῶς. Μ

Ἰδού λοιπόν ἓνα κράτος λαμπρὸν καὶ οὐκ ἐστεγμένον

ΤΟ ΚΑΠΟΝΙ

[illegible]

ἄραγε εἶναι εἰς ἐυτυχέστερον; Οὐδὲς γινώσκει. Πάντως εἶναι ἥσυχον. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας πού...μετατάχθη ἐκ τῆς τάξεως τῶν πετεινῶν εἰς τὴν τάξιν τῶν καπιωνῶν δὲν βασανίζεται ἀπὸ καμμίαν ἐπιθυμίαν. Δὲν ἔχει πᾶθος, δὲν τρέφει ὄνειρα, διὰ τοῦτο δὲν βασανίζεται ἀπὸ ἀναμνήσεις.

Αί ἀνάμνησεις του Ιουδογενούς μετ' το μηδέν. Δὲν ἐνθυμῶται τίποτε ἀπὸ το παρελθόν, ὅμοιον με τοὺς ἥρωας ἐκείνους το πολέμου, πὺ ἀπώλεσαν τὴν μνήμην τῶν συνεπειῶν ἐκείνων τραυμάτων τοῦ καίριου. Ἐτραυματίσθη καὶ αὐτὸ εἰς καίριον μέρος καὶ ἀπὸ τοῦ καίριου. Ἐτραυματίσθη καὶ αὐτὸ εἰς καίριον μέρος καὶ ἀπὸ τοῦ καίριου. Ἐτραυματίσθη καὶ αὐτὸ εἰς καίριον μέρος καὶ ἀπὸ τοῦ καίριου.

δὲν ἔχει συνειδηθῆναι τῆς καταγωγῆς του, οὐτὲ τῆς προμερᾶς μετὰ
βολῆς ποῦ ἐπῆλθεν εἰς τὸ εἶναι του. Νομίζει ὅτι εἶναι καπὸν
ἐκ γενετῆς καὶ ἴσως-ἴσως νομίζει ὅτι καὶ ὁλόκληρος ὁ πτερωτὸς

[illegible]

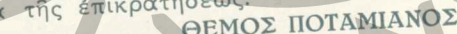
ΟΙ ΑΓΛΙΟΙ
ΟΙ ΑΓΛΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΡΟΝΟΜΟΥΧΟΙ. ΕΙΝΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΤΗΤΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΑΛΟΙΣ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΑΣ, ΔΙΑΠΡΕΜΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΣΜΙΚΗΝ ΖΩΗΝ, ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΑ ΕΥΚΟΛΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΝ ΚΑΙ ΑΓΡΕΜΟΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΧΥΝΑΚΙΑΣ. ΧΡΗΜΑ, ΕΡΩΣ, ΤΙΜΑΙ, ΔΙΔΑ ΕΙΝΑΙ ΙΒΙΚΑ ΤΩΝ. ΕΙΣΑΙ ΣΑΦΟΦ, ΕΙΣΑΙ ΕΦΘΥΗ, ΕΙΣΑΙ ΔΡΑΦΟΤΗ, ΕΙΣΑΙ ΚΥΑΝΟΑΝΘΗΦ; ΔΕΝ ΣΟΦ ΕΥΓΥΩΜΑ ΔΙΑ ΤΟ ΜΕΛΑΝ. ΕΙΣΑΙ ΑΓΛΙΟΦ; ΑΡΚΕΙ! ΘΑ ΠΕΡΑΦΗ ΕΚ ΤΑΚΤΑ. Ο ΑΓΛΙΟΦ ΕΠΙΤΛΕΙ ΠΑΝΤΟΤΕ. ΔΙΑ ΤΟΤΟ ΚΑΙ ΠΟΛΛΟΙ ΜΗ ΠΡΟΚΙΣΘΕΝΤΕΦ ΟΠΟ ΤΗΦ ΦΥΦΑΦ ΜΕ ΤΟ ΒΕΙΘΟΝ ΤΗΦ ΑΓΛΙΟΤΗΤΟΦ, ΟΥΠΟΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΤΟΥΦ ΒΥΑΚΑΦ ΚΑΙ ΠΕΡΝΟΥ ΠΕΡΙΦΜΑ.

Τούτο σ' αποκρίβας πράττει και ο υψιστός
Ἐπαγγέλλεται τὸν ἡλίθιον καὶ καλοτεργεῖ.
Ἀντί να καταναλώσῃ τὰς δυνάμεις του, πε-
τῶν ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον πρὸς ἄνθρω-
πων καὶ ἐντόμων, καταλαμβάνει ἕνα κοί-
τησον, σφαλεῖ τοὺς ὀφθαλμούς, κρεμά-
την γλῶσσάν καὶ ἀναμένει ἐξ οὐρανό τιν λείαν του.
Καὶ οὐρανός τις ὅποιος εὖνοιε πάντοτε τοὺς ἡλίθιους.
Κατ' ἐπιθυμῇ λείαν πᾶσαν. Κατ' ἀρχάς τοῦ ἀποστέλ-
λει τὰ ἐγώμα. Ταῦτα ἐλθοῦσι ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς καὶ ἐξέλ-
κει τὰ ἐγώματα. Ταῦτα πληθαίνουν καὶ κολλοῦν. Τότε οὗ
Χριστὴν γλῶσσαν του, πληθαίνουν καὶ κολλοῦν καὶ ἐπιδει-
κνύει αἱ βίτριναι τὴν ἐντομοβριθή γλῶσσαν του εἰς τὰ
διερχόμενα πτήνη. Τὰ τελευταία ὁροῦν ἐκεῖ ὡς τι-
διαχρόνια πτήνη. Τὰ τελευταία ὁροῦν τοῦ γεῦμα του.

φλάει και ο μπουφος εξασφαλίζει το
 'Ιδου διατι πρέπει κανεις να φοβηται τον ηλιθιον.
 Διότι ο ηλιθιος έχει με το μέρος του την τύχην και ο
 έχων με το μέρος του την τύχην, είναι πανίσχυρος και
 άκατανίκητος.

Ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα. Διότι ἀν σὲν εἶχαν ἀποκαταστήσει τὸ γένος τῶν ἡλιθίων θὰ εἶχαν ἐκλείψει πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς, ἡτῶμενον κατὰ κράτος ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς ἐπικρατήσεως.

ΘΕΜΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ

ΣΑΝ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΚΑΙ ΣΑΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

Ο ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ

Εκείνη τη χρονιά είχαν γίνει σεισμοί. Η κοινότητα της Περαιώρας είχε σχεδόν καταστραφεί. Όσα σπίτια δεν είχαν πέσει, ήταν έτοιμα να σωριαστούν. Έρανοι είχαν γίνει και στην πρωτεύουσα, με την φροντίδα της Κυβέρνησης, μά και οι πλούσιοι του τόπου, όσοι δουλεύαν στη ξενιτειά, είχαν στείλει αρκετά. Μιά φιλανθρωπική εταιρία είχε φροντίσει να στείλει ξυλεία και άλλα είδη για να μοιραστούν στους φτωχούς και σε όσους ξεσπίτωσε η όρμη της γης. Όλα αυτά είχαν σταλή για να μοιραστούν με τη φροντίδα του Προέδρου και του Συμβουλίου της Κοινότητας, μά ο πρόεδρος και όλα τα μέλη του συμβουλίου φρόντισαν μόνο για τον έαυτούλη τους, για τους δικούς τους, τους φίλους, τους κομματάρχες και για μερικά θηλυκά που νοστιμεύονταν. Σ' αυτούς μοίρασαν ξυλεία και όλα τα άλλα τα καλά. Τα χρήματα δέ τα κρατούσαν κλεισμένα στην κάσα και δεν αποφάσιζαν να τα μοιράσουν, αν και όλος ο κόσμος φώναζε και έσκουζε, γιατί είχε ανάγκες. Πότε θ' αποφάσιζαν έπι τέλους να τα μοιράσουν; Όλο με το σήμερα και με το αύριο κρατούσαν τους φτωχούς σε αγωνία.

Ταμίας της Κοινότητας ήταν ο Γιάννης Πασαλής, ένα αξίο και καλό παλληκάρι, κουβαρντάρ, ντελμεντέρης και παιδί της παρέας. Όλος ο κόσμος τον αγαπούσε και τον συμπαθούσε, γιατί φτωχός και απροστάτετος έμαθε γράμματα και τώρα με το μισθό του συντηρούσε τη γρηά μάννα του και δυο ανύπαντρες μικρές αδερφούλες. Τώρα όμως τελευταία, πολλά ψιθύριζαν και ενάντια του. Τά είχε λένε φτιάξει με τη Φλώρα, μία ξεγραμμένη, μία ξεσπίτωση. Λένε πως της είχε κάνει πολλά δώρα. Πού να τα βρή όμως αυτός, φτωχό παιδί, τα χρήματα; Ο μισθός του καλά-καλά δεν έφτανε για να συντηρήσει τη μάννα του και τις αδερφάδες του. Λοιπόν δίκαια ο κόσμος άρχισε να πιστεύει πως η Φλώρα, η ώραία Φλώρα, που ο παλιός δεσπότης γι' αυτήν τρελλάθηκε και πέθανε στο τρελοκομείο και ένας Τουρκός πασάς πούλησε όλα τα τσιφλίκια του και πέθανε στην ψάθα, πως αυτό το διαβολογύναικο έτρωγε τα χρήματα που οι πλούσιοι είχαν στείλει για το φτωχό κοσμάκη.

Πολλοί μάλιστα τον είχαν δη μερικές νύχτες και στο παιγνίδι, που κρατούσε ο χοντρολάζαρος ο Μπαϊράμης, ο αδερφός του Άνέστη του Μπαϊράμη, του εργολάβου, που ήταν και σύμβουλος της κοινότητας. Έχανε, λένουν, κάθε βράδυ μεγάλη ποσά και μία νύχτα, που έκανε μπάνκα ένας πλούσιος Άρβανίτης μπέης, τόλμησε να του πάρη την μπάνκα «ά-σεβάλ» και να χάση μονοκοπανιά δυο χιλιάδες τάλλαρα!

Όλα αυτά βέβαια είχαν πάει στ' αυτιά του Προέδρου της κοινότητας, μά είτε γιατί δεν πίστευε τα λόγια του κόσμου, είτε για άλλη ατία, δεν έκανε καμιά ενέργεια. Μιά φορά μόνο είπε με τρόπο στο Γιάννη:

— Αυτά τα χρήματα των έράνων τα μετράς καμιά φορά;
— Τι να τα μετρήσω, αφού ξέρω πόσα είναι. Έχω τους λογαριασμούς εν τάξει.

— Ναί, δέ λέω, τους λογαριασμούς, μά καμιά φορά άλλο λένε τα χαρτιά και άλλο τα πράγματα.

— Τι έννοείτε; ρώτησε ταραγμένος ο Γιάννης.

— Ένωδ πως όλα τα είδη φυραίνον. Πρέπει να λογαριάσης και τη φύρα. Κι' εκείνο που φυραίνει περισσότερο από όλα είναι το χρυσάφι. Για κύτταξε καλά, γιατί πολλά λέει ο κόσμος εις βάρος μας.

— Τι λέει, δηλαδή;

— Νά, πως δέ μοιράζουμε τα λεφτά, γιατί, λέει, τα τρώμε έμεις...

— Ποιοί έμεις;

— Νά, οι σύμβουλοι και έγω ο Πρόεδρος... Και για σένα, έννοια σου, παιδί μου, δέ λένε και λίγα, ίσως τα περισσότερα.

Μέτρησέ τα λοιπόν, να δής εάν είναι σωστά.

— Θα τα μετρήσω...

— Τώρα βέβαια δέ χάλασε ο κόσμος, αν σουτυχε ανάγκη και πήρες χιλίες, άς πούμε και δυο χιλιάδες... Αυτά τα ξαναβάζει κανείς εύκολα στη θέση τους... άνθρωποι είμαστε... κι' άς πούμε σήμερα, μου τυχαίνει έμένα ανάγκη από πέντε χιλιάδες δραχμές για να πληρώσω κάτι φόρους... δέν πειράζει τίποτα αν μου τα δώσης προσωρινώς και σε καμιά δεκαπενταριά μέρες που θα εισπράξω, στά δίνω πάλι και τα βάζεις στη θέση τους.

— Θέλετε, κύριε Πρόεδρε, πέντε χιλιάδες δραχμές;
— Για δεκαπέντε μέρες, ίσως και λιγώτερες.
Και ο Γιάννης πήγε και τις έφερε, χωρίς να ζητήσει και απόδειξη.

Μιά άλλη μέρα ο Άνέστης ο Μπαϊράμης, ένας από τους συμβούλους της Κοινότητας, τον ειδε μέσα στο χαρτοπαιγνίο του αδερφού του και του λέει:

— Αί, πως πάμε; κερδίζουμε ή χάνουμε;

— Πότε κερδίζουμε και πότε χάνουμε.

— Όστε σαν να λέμε εισαι στα λεφτά σου.

— Άπάνω-κάτω.

— Αυτό είναι ευχάριστο... γιατί αν χάσω έγω ή άλλος δέν έχει και τόση σημασία, μά έσύ, να έχουμε και το νού μας, διαχειρίζεσαι ξένα λεφτά...

— Μην άνησυχήτε, είμαι εν τάξει.

— Δέν είχα καμιά άμφιβολία, γιατί σε ξέρω για τίμιο και καλό παιδί... Και ή Φλώρα τί γίνεται;

— Ποιά Φλώρα;

— Μιά είναι ή Φλώρα!.. Δέν είναι και άλλη στον τόπο...

Σου κοστίζει πολλά;

— Α, άκούτε και σεΐς τα λόγια του κόσμου;

— Ποιός τον άκούει τον κόσμο... Μήπως για μένα λίγα λένε; Πώς ο αδερφός μου γδύνει τον κόσμο, πως περιθάλλω τους ληστές και μοιράζομαι τα λύτρα μαζί τους... δέν τους άφίνει να λένε... μά άν έκανα όλα αυτά, δέ θα βρισκόμουν ση μέρα σε άνάγκη να σου ζητήσω δέκα χιλιάδες δραχμές...

— Θέλετε δέκα χιλιάδες δραχμές;

— Άν εύκολύνεσαι...

— Δέν έχω τώρα μαζί μου, να σας τις φέρω αύριο το πρωί.

— Πολύ καλά, αύριο το πρωί στις δέκα σε περιμένω στον Καφενέ της Πλατείας.

Μά σαν πέρασε καιρός, ο Άνέστης ο Μπαϊράμης του πήρε και άλλα χρήματα, πάντα χωρίς άπόδειξη και χωρίς βέβαια να του επιστρέψη τα πρώτα. Το ίδιο και ο πρόεδρος. Τη δουλειά τη μυρίστηκαν και άλλοι σύμβουλοι και με τη σειρά τους ζήτησαν και αυτοί. Ήρθε δηλαδή καιρός που τα περισσότερα χρήματα των έρά-

νων είχαν κάνει φτερά, μά άπ' αυτά τα λιγώτερα είχε πάρει ο κακομοίρης ο Πασαλής. Και από αυτά πάλι τα περισσότερα τα είχε χάσει στο παιγνίδι, με την κρυφή έλπίδα, πως μία μέρα θα μπορούσε να τον βοηθήση ή τύχη να κερδίση όσα είχε φάει αυτός και οι άλλοι και να βρísκεται με το ταμείο εν τάξει.

Ετσι, ή αλήθεια ήταν, πως τα λιγώτερα από όλους τα είχε φάει ή Φλώρα. Ζήτημα είναι αν είχε πάρει από τον Πασαλή περισσότερα από χιλίες δραχμές, άς του είχε πάρει και δυο χιλιάδες. Και όμως στον κόσμο δλον άκουγότανε πως αυτή κοντεύει να του φάη όλα τα χρήματα των έράνων.

Στην ταβέρνα του Κόλια κουτσόπινε από νωρίς, πριν ακόμα σουρουπώση, ο...Ευρωπαίος. Κανείς δέν ήξερε ποιά ήταν το πραγματικό όνομά του, γιατί όλοι τον φωνάζουν με το παρατσούκλι του. Και τον λέγαν Ευρωπαίο, γιατί όταν βρισκόταν στα πράγματα, μέσα στις ταβέρνες, όλο για Ευρώπη μιλούσε, για την Ευρώπη που ήξερε μέσα από τα βιβλία που διάβαζε, σαν ήταν ναυτικός. Κρυφός καυμός του, ήταν από χρόνια τώρα, να πάη στα Παρίσια και στις άλλες ώραιες χώρες. Και μπό- ρουσε βέβαια να το κάνει γιατί σαν πέθανε ο πατέρας του, του άφισε αρκετά κτήματα και μετρητά, μά για κακή του τύχη έμπλεξε με τη Φλώρα και τάφαγε όλα μέχρι διάρα. Τώρα τον είχε συμαζέψει ή πογόνυχη Φλώρα μέσα στο σπίτι της, του έδινε ένα πιάτο φαί και χαρτζιλίκι για να πηγαίνη στην ταβέρνα. Ήταν σαν ένα είδος συνταξιοχός της Φλώρας, που τώρα τον έτρεφε για να τον άποζημιώση για την μακροχρόνια άφοσίωσή του.

Εκεί που ο Ευρωπαίος βρισκόταν στο τρίτο κατοσταράκι, να και μπαίνει με τα μούτρα κατεβασμένα ο Γιάννης ο Πασαλής.

— Καλώς το Γιαννάκη! Πώς τέτοια ώρα από δω;

— Ήρθα για να πνίξω τις πίκρες μου...

— Ναί, δέ σε βλέπω με κέφια. Τι έχεις;

Ο Γιάννης, ως που να πιούμε άλλα τρία εκατοσταράκια, του τά είχε όλα έμπιστευθή. Έπρεπε να το περιμένη. Η κατα- κραυγή και τα παράπονά του κόσμου είχαν φτάσει εις την πρωτεύουσα, το γράψαν και οι έφημερίδες και ή Κυβέρνηση έστειλε έναν έλεγκτη για να δή τί γίνεται με τα χρήματα των έράνων, που τα περισσότερα του τά είχαν φάει οι άλλοι.

Γιατί, μωρέ παιδί, δέ λές να στά δώσουν πίσω, να προ- σπαθήσουμε κι' έμεις να σου βρούμε όσα έχεις ξοδέψει έσύ...

— Τους τό είπα.

— Αί, τί σου άπάντησαν;

— Πώς αν μου τα δώσουν αυτά δέ σώζομαι, γιατί τά περισσότερα τά έχω φάει έγω. Άφου λοιπόν έτσι και έτσι είμαι χαμένος...

— Βρέ τους άλιτήριους!

— Αυτά δηλαδή μου τά είπε ο Πρόεδρος και οι άλλοι. Μά ο Άνέστης ο Μπαϊράμης ξέ- ρεις τί μου είπες;

— Τι σου είπες;

— Δέ το βάζει ανθρώπου νούς...

— Λέγε λοιπόν!

— Πώς δέν του έδωσα τίποτα... και αν του έδωσα και κάτι ήταν για να κλείση το στόμα του και να μη ζη- τήση έξέλεγχι, όπως είχε κάθε δι- καίωμα σαν κοινοτικός σύμβου- λος που είναι...

— Βρέ τον άτιμο!

— Μά στάσου, δέν τελείωσα ά- κόμα... Μου έδωσε και μία συμ- βουλή, τί να κάνω για να γλυτώσω...

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

ων είχαν κάνει φτερά, μά άπ' αυτά τα λιγώτερα είχε πάρει ο κακομοίρης ο Πασαλής. Και από αυτά πάλι τα περισσότερα τα είχε χάσει στο παιγνίδι, με την κρυφή έλπίδα, πως μία μέρα θα μπορούσε να τον βοηθήση ή τύχη να κερδίση όσα είχε φάει αυτός και οι άλλοι και να βρísκεται με το ταμείο εν τάξει.

Ετσι, ή αλήθεια ήταν, πως τα λιγώτερα από όλους τα είχε φάει ή Φλώρα. Ζήτημα είναι αν είχε πάρει από τον Πασαλή περισσότερα από χιλίες δραχμές, άς του είχε πάρει και δυο χιλιάδες. Και όμως στον κόσμο δλον άκουγότανε πως αυτή κοντεύει να του φάη όλα τα χρήματα των έράνων.

Στην ταβέρνα του Κόλια κουτσόπινε από νωρίς, πριν ακόμα σουρουπώση, ο...Ευρωπαίος. Κανείς δέν ήξερε ποιά ήταν το πραγματικό όνομά του, γιατί όλοι τον φωνάζουν με το παρα-

τσούκλι του. Και τον λέγαν Ευρωπαίο, γιατί όταν βρισκόταν στα πράγματα, μέσα στις ταβέρνες, όλο για Ευρώπη μιλούσε,

για την Ευρώπη που ήξερε μέσα από τα βιβλία που διάβαζε, σαν ήταν ναυτικός. Κρυφός καυμός του, ήταν από χρόνια τώρα,

να πάη στα Παρίσια και στις άλλες ώραιες χώρες. Και μπό- ρουσε βέβαια να το κάνει γιατί σαν πέθανε ο πατέρας του, του άφισε αρκετά κτήματα και μετρητά, μά για κακή του τύχη έμπλεξε με τη Φλώρα και τάφαγε όλα μέχρι διάρα. Τώρα τον είχε συμαζέψει ή πογόνυχη Φλώρα μέσα στο σπίτι της, του έδινε ένα πιάτο φαί και χαρτζιλίκι για να πηγαίνη στην ταβέρνα.

Ήταν σαν ένα είδος συνταξιοχός της Φλώρας, που τώρα τον έτρεφε για να τον άποζημιώση για την μακροχρόνια άφοσίωσή του.

Εκεί που ο Ευρωπαίος βρισκόταν στο τρίτο κατοσταράκι, να και μπαίνει με τα μούτρα κατεβασμένα ο Γιάννης ο Πασαλής.

— Καλώς το Γιαννάκη! Πώς τέτοια ώρα από δω;

— Ήρθα για να πνίξω τις πίκρες μου...

— Ναί, δέ σε βλέπω με κέφια. Τι έχεις;

Ο Γιάννης, ως που να πιούμε άλλα τρία εκατοσταράκια, του τά είχε όλα έμπιστευθή. Έπρεπε να το περιμένη. Η κατα- κραυγή και τα παράπονά του κόσμου είχαν φτάσει εις την πρωτεύουσα, το γράψαν και οι έφημερίδες και ή Κυβέρνηση έστειλε έναν έλεγκτη για να δή τί γίνεται με τα χρήματα των έράνων, που τα περισσότερα του τά είχαν φάει οι άλλοι.

Γιατί, μωρέ παιδί, δέ λές να στά δώσουν πίσω, να προ- σπαθήσουμε κι' έμεις να σου βρούμε όσα έχεις ξοδέψει έσύ...

— Τους τό είπα.

— Αί, τί σου άπάντησαν;

— Πώς αν μου τα δώσουν αυτά δέ σώζομαι, γιατί τά περισσότερα τά έχω φάει έγω. Άφου λοιπόν έτσι και έτσι είμαι χαμένος...

— Βρέ τους άλιτήριους!

— Αυτά δηλαδή μου τά είπε ο Πρόεδρος και οι άλλοι. Μά ο Άνέστης ο Μπαϊράμης ξέ- ρεις τί μου είπες;

— Τι σου είπες;

— Δέ το βάζει ανθρώπου νούς...

— Λέγε λοιπόν!

— Πώς δέν του έδωσα τίποτα... και αν του έδωσα και κάτι ήταν για να κλείση το στόμα του και να μη ζη- τήση έξέλεγχι, όπως είχε κάθε δι- καίωμα σαν κοινοτικός σύμβου- λος που είναι...

— Βρέ τον άτιμο!

— Μά στάσου, δέν τελείωσα ά- κόμα... Μου έδωσε και μία συμ- βουλή, τί να κάνω για να γλυτώσω...

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

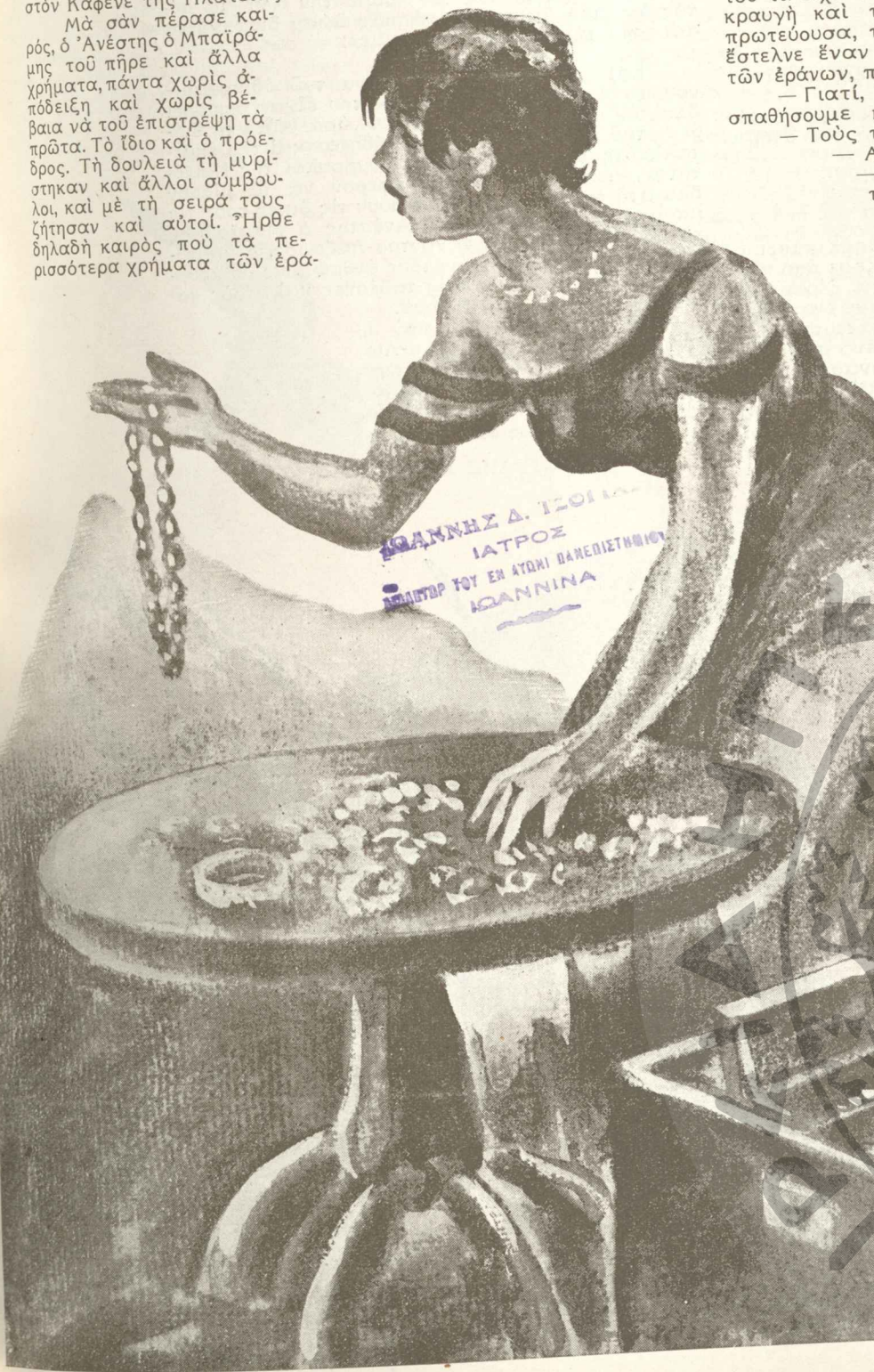
— Τι να κάνης;

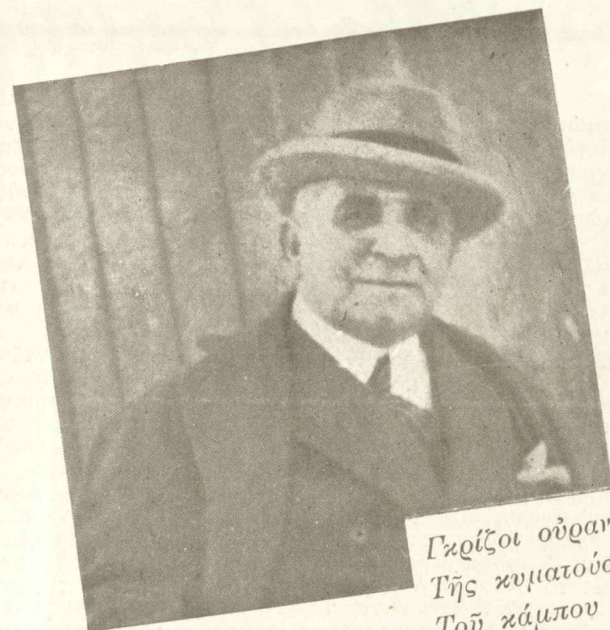
— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

— Τι να κάνης;

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Γκρίζοι οὐρανοί, κορφές θαμπές, τὰ μάκρη,
Τῆς κυματούσας θάλασσας ἡ ὀργή,
Τοῦ κάμπου ἡ γύμνια ἕνας χαμὸς ἐκεῖ ὡς τὴν ἄκρη,
Τοῦ ἡλιοῦ κάποια μαρμαρυγὴ πὺν ἀργεῖ...

Δροσοῦλα ἐσύ, χαρὰς ἀθώας τὸ ἄγνὸ δάκρυ,
Τὸ θεῖο λουλούδι τάχα ποῦ, γιὰ νὰ σὲ πιῇ;
Ψυχὴ βαρειά, παράπολλα εἶνε τὰ κρύ-
ματά σου, τῶν κλαμμάτων σου ἡ πηγή...

Περιπλανέφτρα, στὰ χρυσόφυλλα τὰ χάμου,
Στὰ σκούρα ἀπὰ νερὰ ὁ κρύος θαμπὸς
Καθρέφτης σου, οἱ σπασμένοι ἀλλοὶ τοῦ ἀκροποτάμου,

Νά πῶς ἡ Μοῖρα σὲ κατάντησε, νά πῶς,
Σκεβρὸ κλωνάρι μαυρισμένο, πῶς θὰ σ' εὖρη
Τὸ φύσημα τοῦ παγωμένου σου Δεκέβρη...

ΑΝΟΙΞΑΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

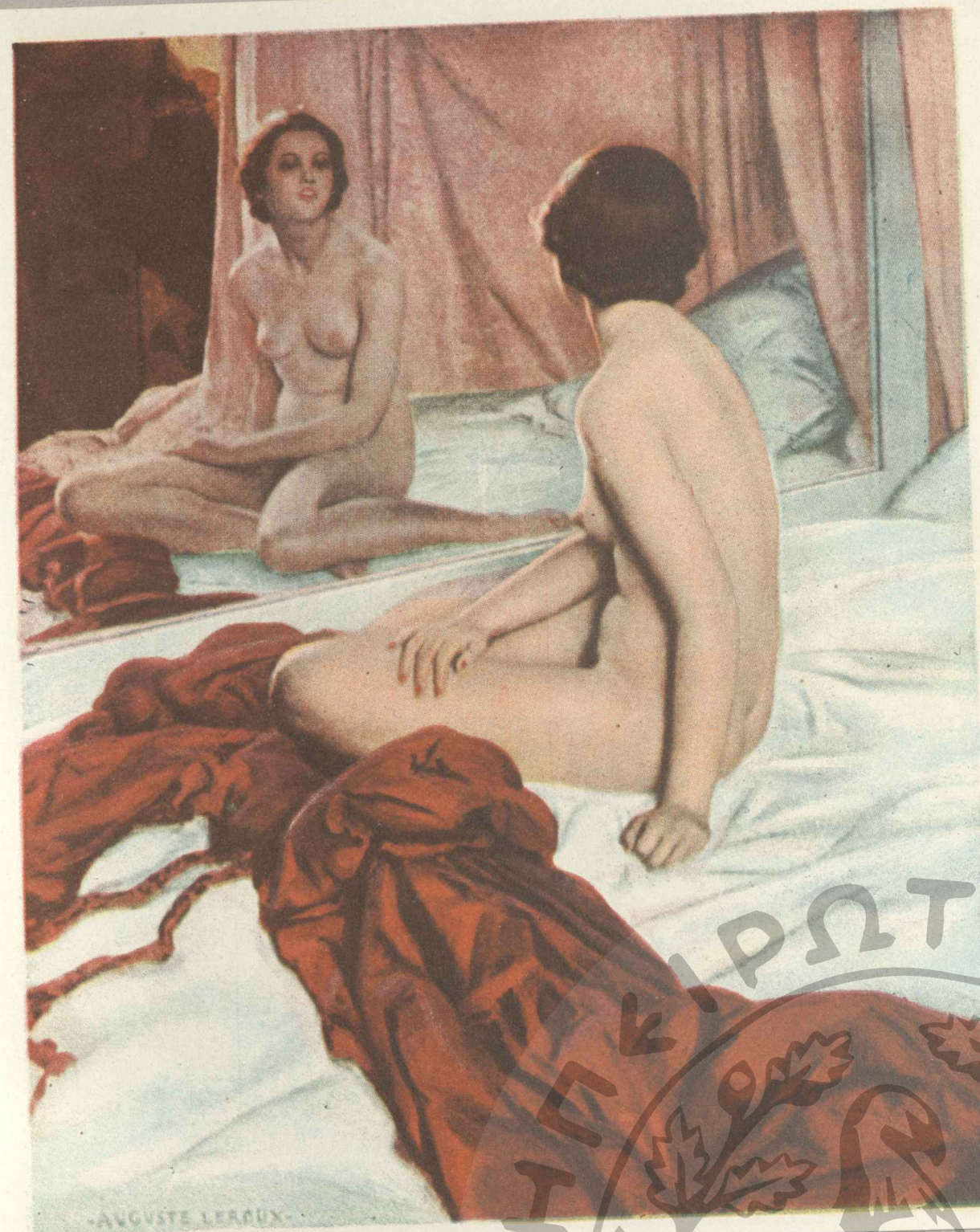
Οἱ μυρουδιές ποὺ ταξιδεύουνε τὰ βράδια
Σὲ συνεπαίρνουν κάποτε ἀλαφρὲς
Μέσ' σ' ἀναφυλλητὰ καὶ μέσ' σὲ χάρδια,
Καὶ σοῦ μιλοῦνε γιὰ εὐτυχίες καὶ συμφορές.

Τοῦ φεγγαριοῦ μὲ τᾶγγιχα τὰ χάρδια
Φοροῦν τίς ἀσημένιες φορεσιές,
Τῶν ἄστρων τὰ φεγγόβολα πετράδια,
Τοὺς ἥλιους σὺς ἀφώτιστες νυχτιές.

Ἀπιαστες καθὼς εἶνε ὀλόγυρά σου
Σὲ μαγανεύουν καὶ σοῦ λύνουν τοὺς ἀρμούς,
Καὶ πλὺ σοῦ δυναμώνουν τὰ φτερά σου,

Κι ὅπως σὲ πᾶνε σ' οὐρανούς καὶ σὲ χαμούς,
Γεμάτη τὴν καρδιά σου νοιώθεις κι ἄδεια,
Σὺς μυρουδιές ποὺ ταξιδεύουνε τὰ βράδια.

Μ ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟΝ ΚΑΘΡΕΦΤΗ

ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΥ ΖΟΓΡΑΦΟΥ AUGUSTE LEROUX (ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΑΛΛΩΝ ΚΑΛΩΤΕΚΝΗΤΩΝ 1934)

ΥΘΜΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΠΑΛΕΤΤΑ

«... Έχω ένα άνιψι, τόν Εδκλέα,
Τρία αδέρφια, γιό, πατέρα Όλυμπιονίκες.

Με τις άλλες γυναίκες δέν είμαι όμοια·
Στόν αιώνα τό σοί μου θά φαντάξη.

(Λορέντσου Μαβίλη: «Η Καλλιπάτειρα»)

Ό έξευγενισμός τής ράτσας.

Η μέθοδος είναι πολύ εύκολη στη διατύπωση, άσχετο αν δέν μπορεί νά εκτελεσθή. Λίγο δέν έλειψε, δά, νά θεωρηθή ό γιατροφιλόσοφος πού τήν έφεύρε, σάν τρελό γιά δέσιμο: Έπρότεινε ό όνειροπαρμένος αυτός ιδεολόγος, νά ιδρυθούν σέ κάθε χώρα ειδικές άγρουπόλεις, παραθαλάσιες ή όρεινές, τών όποιων οι κάτοικοι, διαλεγμένοι από τό άνθος τής φυλής πού επικρατεί σιή χώρα, νά εργάζονται, με διάφορες μεθοδικές επιγαμίες, γιά τήν καλλιτέρευσι τής ράτσας καί τή δημιουργία μιās νέας έξευγενισμένης γενεάς, τής «Γενιάς τών Έπιλέκτων». Έτσι, σύμφωνα με τό σχέδιο αυτό, μέσα σέ τέσσερες-πέντε γενεές, ή Έλλάδα θά γέμιζε πάλι από Καρυάτιδες καί Άντινόους, Άρτέμιδες καί Απόλλωνες, Έρμηδες καί Ταναγραίες.

Άλλ' αυτά είναι άπιαστα πουλιά. Ό πλούσιος νοικοκύρης ποτέ δέ θά δώση τή λιγερή του θυγατέρα στό φτωχό λεβεντόπαιδο τού βουνού πού σφύζει από αίμα καί ύγεια, όλοι δέ οι άλκιμοι νέοι θά εξακολουθούν νά γυρίζουν τις πλάτες πρós τή σφιχτοδεμένη Άμαρυλλίδα τής ύπαιθρου με τή λιγοστή προίκα, γιά νά πουλήσουν τά νειάτα τους καί τήν όμορφιά τους στη ραχητική — λέγε «μινιόν» — πρωτευουσιάννα, με τά εκατομμύρια καί τό νερωμένο αίμα. Η άμείλικτη σκοπιμότης ούδέποτε θά κουρασθή νά κυβερνάη τόν μάταιον αυτόν ψευτόκοσμο,

με τήν άπολυταρχική της μπαγκέττα. Καί τό παραμύθι τής πεντάμορφης βασιλοπούλας, πού πήρε τό πανώρηο τσοπανόπουλο, θά μείνη γιά πάντα παραμύθι.

Εύτυχώς ότι πλάί στη θεά Σκοπιμότητα συγκυβερνάει σήμερα τόν κόσμο καί μιá άλλη θεά, έξ' ίσου πανίσχυρη: Η θεά Μόδα, πού τήν προσκυνάει όλόκληρη ή θηλυκή άνθρωπότης, καί πού τό θέλημά της είναι προσταγή.

Καί νά τι είπε ή θεά Μόδα, έδώ καί λίγα χρόνια. «Άπό τώρα καί πέρα, κάθε κορίτσι πού θέλει νά λέγεται «σίκ» πρέπει νά πετάξη τόν κορσέ, νά έλευθερώση τό σώμα του από τις ζώνες καί τις μπαλένες, καί νά πα-ραδοθή στήν άγκαλιά τού δροσερού νερού, στά χάδια τού ήλιου καί στούς κόλπους τού καθαρού άέρα. Νά κοι-μάται με παράθυρο άνοιχτό, ν' άψηφάη τό κρúο, νά κάνη κολύμπι, πεζοπορία, όρειβασίες, νά ροδίξη τά μάγουλά του τρώγοντας άφθονη καί καθαρή τροφή, νά δυναμώνη τά μπράτσα του καί τις γάμπες του με καθημερινή γυμναστική, καί νά εξαφανίξη τήν κοιλιά του, όχι με συρματόπλεχτες ζώνες, αλλά με συστηματικές άσκήσεις τής όσφυακής χώρας. Όσο γιά τήν πούδρα, έστω, μπορεί νά όσφυακής χώρας. Όσο γιά τήν πούδρα, έστω, μπορεί νά τήν μεταχειρισθή, αλλά μονάχα όταν πρόκειται ν' άνα-κουφίση τά χέρια του από τήν ένόχλησι των ρόζων πού φύτρωσαν έξ' αίτίας τής κωπηλασίας. Καί τό σύνθημα κάθε κοριτσιού, από τώρα καί πέρα, άς είναι: «Η κίνησις είναι ζωή». Είπα!»

“Ετσι, χάρις στο καπρίτσιο της θεάς Μόδας, πού άμποτε δλα της τά καπρίτσια νά είναι τέτοια, καθιερώθηκε σ’ όλες τις χώρες ό γυναικείος άθλητισμός, τού όποιου ή ώραιότερη, ή σεμνότερη άλλα και ή πιό μετρημένη έκφρασις είναι ή ρυθμική γυμναστική (solfège animé), ένα είδος χορού διά γυμναστικής μαζί, με κινήσεις ρυθμικές, πού πάνε σύμφωνα με τό χρόνο ενός οϊουδήποτε μουσικού κομματιού. Η γαρνιτούρα της μουσικής ήταν άπαραίτητη, γιά νά μήν άπογοιτευθοϋν τά κορίτσια από την κούρσα και τή μονοτονία των γυμναστικών άσκήσεων. Όπως, δηλαδή, με κάτι δυσάρεστα, φάρμακα, πού έχουν μέσα μερικές άρωματικές σταγόνες, γιά νά γίνωνται πιό εύκολόπιατα.

Σήμερα, όλες οι χώρες του κόσμου, είναι γεμάτες από ρυθμικά γυμναστήρια για κορίτσια. Ή Αθήνα το ίδιο. Άρχισε, βέβαια, λιγάκι να ξεθαρρεύει και να παραδώσει τα κορίτσια της στους ούλαμους αυτούς της αρμονίας και της πλαστοκτικότητας, αλλά, στο τέλος, ακολούθησε κι' αυτή τη μόδα. Γύρω από τον Ίερό Βράχο λειτουργούν άπανάω από δέκα σχολές, διευθυνόμενες από δικούς μας και ξένους. Ή Πράτσικα, ο Γριμάνης, η Ραυμόν, ο Μοριάνωβ, ή Άρτεμιέβα-Ρενιέρη, ο καθένας με το σύστημά του, έπληραν ότα χέρια τους κάτι θλιβερά όντα, με κρέας πλαδαρό σαν ζυμάρι και τά μετέβαλαν σέ αγάλματα αστιχένια. Καί ακόμα βρισκόμαστε στήν αρχή, στό "Άλφα τής προσπάθειας. "Όταν περάσουν είκοσι, τριάντα, έξήντα χρόνια, και ή μόδα γενικευθή, αντί τά πέρη— εύτυχώς ότι στήν Εύρώπη κρατάει αρκετά χρόνια—τότε τά εύεργετικά άποτελέσματα τής ρυθμικής γυμναστικής θά εύλιναν πιό καταφανή και πιό εύλωττα. Ή νέα κοσμογονία θά γίνη περισσότερο αντιληπτή και οι γυναίκες θά παραδεχτούν, ότι με τή γυμναστική και τή φυσική ζωή, ή όμορφιά εξασφαλίζεται άποτελεσματικώτερα και διατηρείται πολύ περισσότερο. Γιατί με τή γυμναστική δέν

Θὰ τσακίζουν στὰ σαράντα, ἀλλὰ στὰ πενήντα
πέντε καὶ βάλει.

Παρακολούθησα τελευταίως τις ασκήσεις των μαθητριών δύο σχολών: Τοῦ κ. Μοριάνωβ καὶ τῆς κυρίας Ραῦνδόν. Κ' ὁ ἐνθουσιασμός μου, γιὰ τὸ ἀνθρωποπλαστικὸ ἔργο τῶν αὐτῶν μάγων, δὲν ἔχει ὅρια. Ἱερὰ τῆς Ὁμορφίᾳς, οἱ σχολές τους. Νάοι μυστηριακοί, τὶν ὁποίων οἱ καλλιγράμμαι ἱερεῖες εἶναι ἀφιερωμένες στὴ λατρεία τοῦ εὐγενεστέρου Ἰδανικοῦ, τοῦ Ἰδανικοῦ ἐκείνου ποῦ ἔδωκε στὸ Φειδία καὶ στὸν Πραξιτέλῃ, στὸν Ἰκτῖνο καὶ στὸν Καλλικράτῃ, τὴν δύναμι καὶ τὴν ὁρμή νὰ πλάσουν ἀθάνατους ὁμορφίεσ.

Ὁ Μοριάνωβ: Ἐνας διαβολεμένος ἑλληνορώσος, μὲ μάτια ἀεικίνητα καὶ πρόσωπο συμπαθητικό, σερμόνος, ἀπλός, ἀπείριτος, μὲ κουβάντες μετρημένους καὶ ὕψος μειλίχιου, πού ζεῖ μονάχα γιὰ τὴν Τέχνη καὶ φιλοδοξεῖ νὰ πλάσῃ μιὰ νέα γενεά. Οἱ μαθητρίδες του τὸν σέβονται καὶ τὸν λατρεύουν. Καὶ οἱ ξεθεωτικὲς ἀσκήσεις γίνονται μὲ ἀφάνταστη προθυμία καὶ καρτερικότητα.

Ἡ πειθαρχία πού βασιλεύει μέσα στη σχολή αὐτή εἶναι παροιμιώδης. Κ' ἡ αὐστηρότης πρωτοφανής. Ὁ Μοριανώβ εἶναι μειλίχιος, ἀλλ' εἶναι καί «στραβόξυλο» σάν ὑπερσυνειδητός ἀξιωματικός. Εἶναι γλυκομίλητος, ἀλλ' εἶναι καί Κέρβερος. Τὴν ὥρα τῆς δουλειᾶς ἐννοεῖ πὺ γίνῃ δουλεῖα. Χατήρια δὲν περνοῦν. Ὁ ἐρασιτεχνισμός εἶναι πράγμα ἄγνωστο στὴ σχολή του καὶ ἡ φλυαρία ἀπαγορεύεται.

— Προτιμώ, μοῦ εἶπε, νὰ δουλέψω μὲ δέκα μονάχα μαθήτριες, ποὺ νάχουνε μέσα τους τὴ θέλησι καὶ τὴν ἱερὴ φλόγα τῆς Ἑλλάδος, παρὰ μὲ ἐκάτο ἐλαφρόμυαλες, ποὺ ἔρχονται νὰ ἐγγραφῶν γιὰ νὰ περάσουν τὴν ὥρα τους καὶ νὰ μοῦ χαλάσουν καὶ τίς ἄλλες.

Καί πράγματι, οί μαθητρίδες ου εἶναι ὅλες μία καί μία. Μὲ μιὰ ματιά, μὲ μιὰ λέξι, μὲ μιὰ κίνησι τῶν χειρῶν καταλαβαίνουν τί θέλει ὁ καθηγητὴς τῶν, καὶ παρουσιάζουν ἓνα σύνολο θαυμαστό, ἄρμονικόν, πλαστικόν, πειθα-

χρημένο. Οι συντονισμένες κινήσεις των είναι ρυθμικές και οι διάφορες φιγούρες που κάνουν κατά την ώρα της διδασκαλίας του μπαλέτου, μοιάζουν με ζωντανό ποίημα.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς μεθοδολογικῆς ἐπιμέλειας καὶ τοῦ κατασκευαστικοῦ ἔργου εἰς ταπεινὰ κλίμακα. Οἱ μαθητρίδες του, ἄλλες κορίτσια δώδεκα καὶ δεκατρεῖς ἐτών, ἄλλες κοπέλλες ἅπανα στὴν ὥρα τοῦ σχολείου, αἵτινες παντρημένες μὲ παιδιὰ, ἔχουν ἀποκτήσει μέσῳ σ' ἐλάχιστο σχετικῶς διάστημα—ἐνός καὶ δύο ἐτών—τὰ πλεονεκτήματα καὶ σφιχτοδεμένα σώματα, καὶ θυμίζουσιν, ὅταν φοροῦν τὴν ἀρχαϊκὴν χλαμύδα, τὴς πλαστῶν, ὡς παραστάσεις τῶν γυναικῶν τῆς ἀρχαιοτάτης, ὅπως τὴς βλέπομεν στὰ περίφημα ἀγγεῖα τῆς κλασσικῆς τέχνης.

Ἡ σχολὴ τῆς κυρίας Ραυμὸν εἶναι πιὸ ἀριστοκρα-
τική. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἀφαιρεῖ τίποτε ἀπὸ τὴν καλὴ τῆς
φύμη. Τούναντιόν, προσθέτει κάτι πολὺ ἐποικοδομητικόν
γιὰ τὰ κορίτσια τῆς ἀνώτερας τάξεως, ποὺ ἀπαρνήθηκαν
ὅλες τὰ τέρεμεις τῆς μεγάλης ζωῆς, γιὰ νὰ ὑπηρετήσουν
εἰς τὸ βωμὸ τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Ὁραίου καὶ συντελέσουν
εἰς τὴν ἐπιστροφή τῆς γυναικας σὴν πραγματικὴ τῆς
ἀποστολῆς. Γιὰτὶ ὁ προορισμὸς μιᾶς ἀληθινῆς γυναικας
εἶναι πολὺ ἱερώτερος καὶ πολὺ ἀνώτερος ἀπὸ τὴς βλέ-
ψεις τοῦ σωφροναγέτισμοι καὶ τοῦ φεμινισμοῦ. Ἀπὸ δικῆς
γυναικας κ' ἀπο τραμβαγέρισες δὲν ἔχει ἀνάγκη ὁ τό-
πος. Ἐχει μόνον ἀνάγκη ἀπὸ μητέρες μὲς αἵμα ἁγνό-
καὶ σώματα γερά. Καὶ ἡ φιλοδοξία τῆς κυρίας Ραυμὸν
αὐτοῦ ἀποβλέπει. Στὴν καλλιτέρευσιν τῆς γυναικας ρά-
σας, στὴ δημιουργία κοριτσιῶν ἱκανῶν γιὰ τὴν μεγάλην
ἀποστολὴν.

μικροῦλα; μοῦ εἶπε ἡ κ. Ραϋ-
μόν, καὶ μοῦδειξε μιὰ λιγερὴ
κυπαρισσόκορμη κοπέλλα,
κάθιδρη καὶ λαχανιασμένη
ἀπὸ τὶς ἀσκήσεις.

Καὶ προσέθεσε:

—“Έχει πολλά εκατομύρια προίκα. Θά μπορούσε αυτή τη στιγμή να χορεύει σὲ κάποιο κοσμικὸ ντάνσιγκ, φλερτάροντας μὲ τοὺς λεοντιδεῖς τῆς χρυσεῖς νεολαίας, ἢ «νά κάνει τὴ ζωὴ της» πίνοντας κοκταίηλ καὶ φουμάροντας σάν ἀχθοφόρος. Καὶ ὅμως.” Ἐρχεται πρώτη στὸ μάθημα καὶ φεύγει τελευταία. Εἶνε ἀπὸ τῆς καλλίτερας μαθήτριες τῆς σχολῆς μου καὶ υπερφανεύομαι γι’ αὐτήν.

— Καὶ ποιά εἶναι ἡ φιλοδοξία της;

— Νὰ χορεύψῃ μιὰν ἡμέ-
ρα σὰν τὴν "Αννα Παύλοβα.

Ἡ ρυθμικὴ γυμναστικὴ εἶναι τὸ κύριο μάθημα τῶν δύο σχολῶν πού ἀναφέραμε. Παράλληλα, ὅμως, πρὸς αὐτή, τὸσον ὁ ἀκαταπόνητος Μοριάνωβ, ὅσον καὶ ἡ δαιμόνια Ραῦμόν, διδάσκουν καὶ κλασσικοὺς χορούς, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν πρωτεύουσα θέσι κατέχουν τὰ μπαλέτα. Καὶ οἱ μαθήτριες, ἀκαταπόνητες καὶ θεληματικές, φιλοδοξοῦν νὰ φθάσουν τὴν ἄφραστη τέχνη τῆς Πάυλοβα, τῆς ἐμπνευσμένης δημιουργοῦς τῆς Ἱσιδώρας Ντούγκαν, τῆς σβετλάδα τοῦ Νιζίνσκι, τοῦ περιφήμου «ἀνθρώπου-πουλοῦ», τὸ δαιμόνιο τῆς Λόιτε Φούλλερ καὶ τῆ δόξα τῆς Ζαμπέλλι. Γνωρίζουν ὅλες τὶς χορευτικὰς δυναστείες καὶ ὁ πῶθος τους εἶναι νὰ βγοῦν στὴ σκηνή καὶ νὰ δρέψουν δάφνες ὡς «danseuses-étoiles» ἢ ὡς «πρίμες-μπαλαρίνες».

Αυτός, άλλωστε, είναι κι' ο καύμος της κ. Ραυμόν. Νά ιδίη στην πόλι του φωτός μιὰ κρατική ὄπερα καὶ μιὰ σχολή υπαλλέτου συστηματική.

Ἡμεῖς, ὅμως, δὲ ζητοῦμε χίμαιρες. Μᾶς ικανοποιεῖ ἡ ρυθμικὴ γυμναστική, καὶ ἀρκοῦμεθα στὴν εὐεργετικὴ ἐπίδρασι τῶν μεθόδων τοῦ Hebert καὶ τοῦ Dalcroze, τῶν δύο αὐτῶν ἐμπνευσμένων φιλανθρώπων, πὺ κατάρθωσαν νὰ κάνουν μόδα τὴ φυσικὴ ἀγωγή...

— Τὴν βλέ-
πετε αὐτὴ τὴν

‘Η γυναίκα στο σπίτι

κες με τὰ λίγα βιβλία που δείχνουν τις προτιμήσεις μας και τὰ φρέσκα πάντα λουλούδια ή πρασινάδες, τις κουμαριές, τὰ ρίκια, τὰ κιτρινωμένα φυσιικά ή στεριλιζέ φυλλάδια του φθινοπώρου, που θά στολίζουν τὰ βάζα, δημιουργούν την συγκρατητική και θερμήν ατμόσφαιρα που πρέπει νά ἔχη ἕνα στούντιο.

Οἱ τραπεζαρίες, που τόσο συνηθίζονται τώρα, με τὸ στενόμακρο τραπέζι, που γίνεται και σὲ ἑλληνικό στυλ ἀκόμα, και τὴν «κρεντέντσια» που ἀντικαθιστὰ συχνά τὸν μπουφφέ και μοιάζει με ἑλληνική κασέλα στηριγμένη ἐπάνω σὲ ψηλά σκαλιστὰ πόδια, μπορούνε νά χρησιμεύσουν και γιὰ γραφεῖο τις ἄλλες ὥρες τῆς ἡμέρας. Στὸ δωμάτιο αὐτὸ τὰ ριντὸ θά εἶναι ἀπὸ ὕφασμα θαμπὸ συνζάν και τὰ στὸρ ἀπὸ βουάλ μονόχρωμο.

Φυσικά γιὰ κείνους που διαθέτουν δωμάτια πολλὰ και χρῆμα τὸ σαλόνι εἶναι ἀπαραίτητο, φθάνει νά εἶναι τόσο ὠραῖο και ἑναρμονισμένο στὸ σύνολον, ὥστε νά μὴν ἔχη τὸ ψυχρὸ ὕφος που συνήθως τοῦ βρίσκουμε.

Ἐνα σαλόνι που ἐβραβεύθηκε τελευταίως στὸ Παρίσι σὲ μιὰ διακοσμητική ἑκθεσι ἦταν ἕνα μικρὸ θαῦμα γραμμῆς και ἀρμονίας χρωμάτων.

Καμωμένο ἀπὸ ἔβανο και ταπετσαρισμένο με ὕφασμα λαμὲ γκρι ἀρζάν με ἀνάμεσα ροζ πάλ κλωστές, ταπέτο μονόχρωμο γκρι με μπορντοῦρα ντεγκραντέ γκρι-ροζ και ἐπάνω στὰ μακρόστενα ἀπὸ ἔβανο και κρύσταλλο τραπεζάκια θαυμάσια βάζα τοῦ «Λαλίκ» σὲ σχῆμα κρίνου στολισμένα με μαυρόμισχα ροζ φράνς, συνεπλήρωναν τὸν ὀνειρώδη αὐτὸν διάκοσμον.

Ἀλλὰ αὐτὲς οἱ τόσο πολυτελεῖς και μελετημένες ἐπιπλώσεις δὲν εἶναι εὐκολες οὔτε προσίτες σὲ δλους και μιὰ κακή ἀπομίμηση θά ἔχη τὸ ἀντίθετο ἀποτέλεσμα. Γι' αὐτὸ, ἴσως, καὶ ἐπεκράτησε πάλι τὸ ἀγγλικὸ στυλ που εἶναι τόσο ὠραῖο, ἔχει τόσο κασὲ και πρό παντὸς εἶναι τόσο ἀναπαυτικό. Γιατί ἐκεῖνο που δὲν πρέπει ποτὲ νά παραβλέπομε, ὁποιοδήποτε ρυθμὸ και ἂν ἀκολουθήσωμε, εἶναι ἡ ἀνεσις που πρέπει νά βρίσκουμε στὸ σπιτί μας.

Ἄν ἡ γυναίκα θέλει νά μπορῇ νά εἶναι ὑπερήφανη γιὰ τὰ σαλόνια της, ὁ ἄνδρας ὅμως ζητεῖ στὸ σπιτί τὸ ξεκούρασμα ἀπὸ τὸ θόρυβο, τις φροντίδες, τὴν κούρασι τῆς ψυχῆς και τοῦ σώματος ἀπὸ τὸν τραχὺ και ἀδιάκοπο ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Ἄν ἀγογγύστως ξεδεύει γιὰ νά δημιουργήσῃ μιὰ φωνή εἶναι γιὰ νά μπορῇ, νά βρῇ σ' αὐτὴν, ὡς ἀντιστάθμιμα τὴν ἀνάπαυσι,

τὴν γαλήνη και τὴν ποίησι στὴν παρουσία τῆς γυναίκας.

Καὶ αὐτὸ τὸ τελευταῖο δὲν πρέπει ποτὲ νά τὸ ξεχνάμε. Ὁ μεγάλος ρόλος της στὴ ζωὴ εἶνε ν' ἀποτελῇ τὴν ποίησι της. Ἡ λεπτὴ αἰσθηματικότης της, πουθενά ἄλλου δὲν θά βρῇ τόσο κατάλληλο ἔδαφος γιὰ νά ἐκδηλωθῇ και σὲ κανένα περιβάλλον, ἢ γυναίκα, δὲν αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν της τόσο ὁλοκληρωμένο, τόσο ἄνετον, ὅσο μέσα στὸ δικὸ της βασίλειο που μπορεῖ — ὅπως ὅλα τὰ βασίλεια—νὰ εἶναι τόσο πολὺ μικρὸ κάποτε...

Ὁ Παλαμᾶς σὲ ἕνα ποίημά του γιὰ τὴν γυναίκα δίνει σὲ δυὸ στίχους ὅλη τὴν εὐτυχία που αὐτὴ μόνο ξεύρει νά σκορπᾷ:

«Ὡ χέρι, τοῦ φωχοῦ χαρὰ
καὶ, τοῦ σπιτιοῦ καμάρι...»

Πόσες και πόσες φορὲς δὲν τὸ ἐσκέφθηκα ὅταν σὲ συναναστροφές intimes ἢ ἴδια ἢ οἰκοδόσποινα ἐσερβίριζε μόνη της τοὺς προσκεκλημένους της με τὴν χάρι αὐτὴ τὴν ἔμφυτη ἀλλά και τὴν καλλιεργημένη ἀπὸ τὴν συνήθεια.

Δὲν ξεύρω τίποτε πειὸ ἀντιαισθητικὸ ἀπὸ τὴν παρουσία τῶν φωχῶν και ἀδέξιων κοριτσιῶν που ὑπηρετοῦν και που δὲν ἔτυχε νά μάθουν ἢ νά καλλιεργήσουν τοὺς λεπτὺς τρόπους και τις ἀπαλὲς κινήσεις, και χωρὶς νά φταῖνε καθόλου γι' αὐτὸ ἀποτελοῦν μιὰ παραφωνία μέσα σ' ἕνα κομψὸ σαλόνι. Τὰ νέα ἐπιπλά ὅμως διευκολύνουν πολὺ τὴν κυρία σὲ νά μπορῇ μόνη της νά περιποιεῖται, ὅταν δέχεται. Τὰ συρτὰ τραπεζάκια τοῦ τσαγιοῦ περιέχουν διτὴν χρειάζε-ται γιὰ τὸ τσάι, και τὸ «Μπάρ», τὸ νέο αὐτὸ ἐπιπλάκι που εἶναι τώρα ἀπαραίτητο σὲ ὅλα τὰ σπιτία, περιέχει ὅλη τὴν μικρὴ ἐκλεκτὴ «κάβα» καθὼς και τὰ ποτήρια τοῦ λικέρ, τοῦ πορτο και τοῦ κοκταίηλ, και ἐπιτρέπει νά σερβίρετε τοὺς προσκεκλημένους σας χωρὶς τὴν βοήθεια κανενός...μπάρμαν.

Τὸ μοντέρνο κομφὸρ ἔχει τὸν τρόπο νά μᾶς ἀπαλ- λάξῃ ἀπὸ τὰ ἀδιάκριτα βλέμματα τῶν ὑπηρετῶν. Καί, γενικά, δὲν καταλαβαίνω καθόλου αὐτὴ τὴν ἀνάγκη τῆς παρουσίας, μέσα σ' ἕνα σπιτί, τῶσων ξένων ἀνθρώπων που χωρὶς νά εἶναι πάντα ἀπαραίτητοι ὑπάρχουν ὡς ἕνα δειγμα πλούτου και που δὲν εἶναι παρὰ μιὰ δυστυχία. Πῶς εἶνε δυνατόν νά νοιώσετε τὴν ἐντύπωσι, ὅτι μπαίνοντας μέσα στὸ σπιτί σας κόβετε κάθε ἐπαφή με τὸν κόσμον, ὅταν βρίσκετε μέσα σ' αὐτὸ ἀνθρώπους που δὲν σᾶς ἀγαποῦν, γιατί ἡ διαφορά, τῶν ὁρῶν τῆς ζωῆς τοὺς ἔχει σκληρύνει και τοὺς κάνει δύσπιστους πρὸς ἐκείνους που, ἀναγκαστικά, τοὺς φέρονται ὡς πρὸς κατωτέρους. Κι' ἔπειτα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ συναίσθημα αὐτὸ τῆς ξένης ἀτμό-σφαιρας που δημιουργεῖ ἡ παρουσία τριῶν ἢ και τεσσά-ρων ξένων μέσα στὸ σπιτί, εἶναι ἕνα ζήτημα κοινωνικοῦ τάκτ—μποροῦμε νά ποῦμε—νὰ ἀποφεύγῃ κανεὶς νά δίνηι τὸ θέαμα τοῦ πλούτου και τῆς ἀνετῆς ζωῆς σὲ κείνους που ἡ ζωὴ ἔχει τόσο ἀδικήσει. Μιὰ πλούσια φωτιά, ἀρ-που ἡ ζωὴ ἔχει τόσο ἀδικήσει. Μιὰ πλούσια φωτιά, ἀρ-μονία στὰ χρώματα, ἀπλὴ και ὠραία γραμμὴ στὰ ἐπιπλά, λίγα και διαλεχτὰ μπιμπελὸ και πρό παντὸς ἕνας λου-λουδέσιος διάκοσμος, που στὸν τόπο μας μὲς παρέχεται τόσο ἀφθονος και τόσο φθηνός, μποροῦν ν' ἀντικαταστήσουν θαυμάσια τις πλούσιες και ἀ-κριβὲς ἐπιπλώσεις και νά μᾶς δώσουν τὴ θαλπωρὴ ἐκεί-νη που με τὴν νοσταλγία οἱ Ἀγγλοὶ ἐκφράζουν με τις τρεῖς αὐτὲς λέξεις:

«Home,
Sweet home!...»

«Σπιτί μου,
ὦ! γλυκὸ μου σπιτί!...»

M. KAZOV

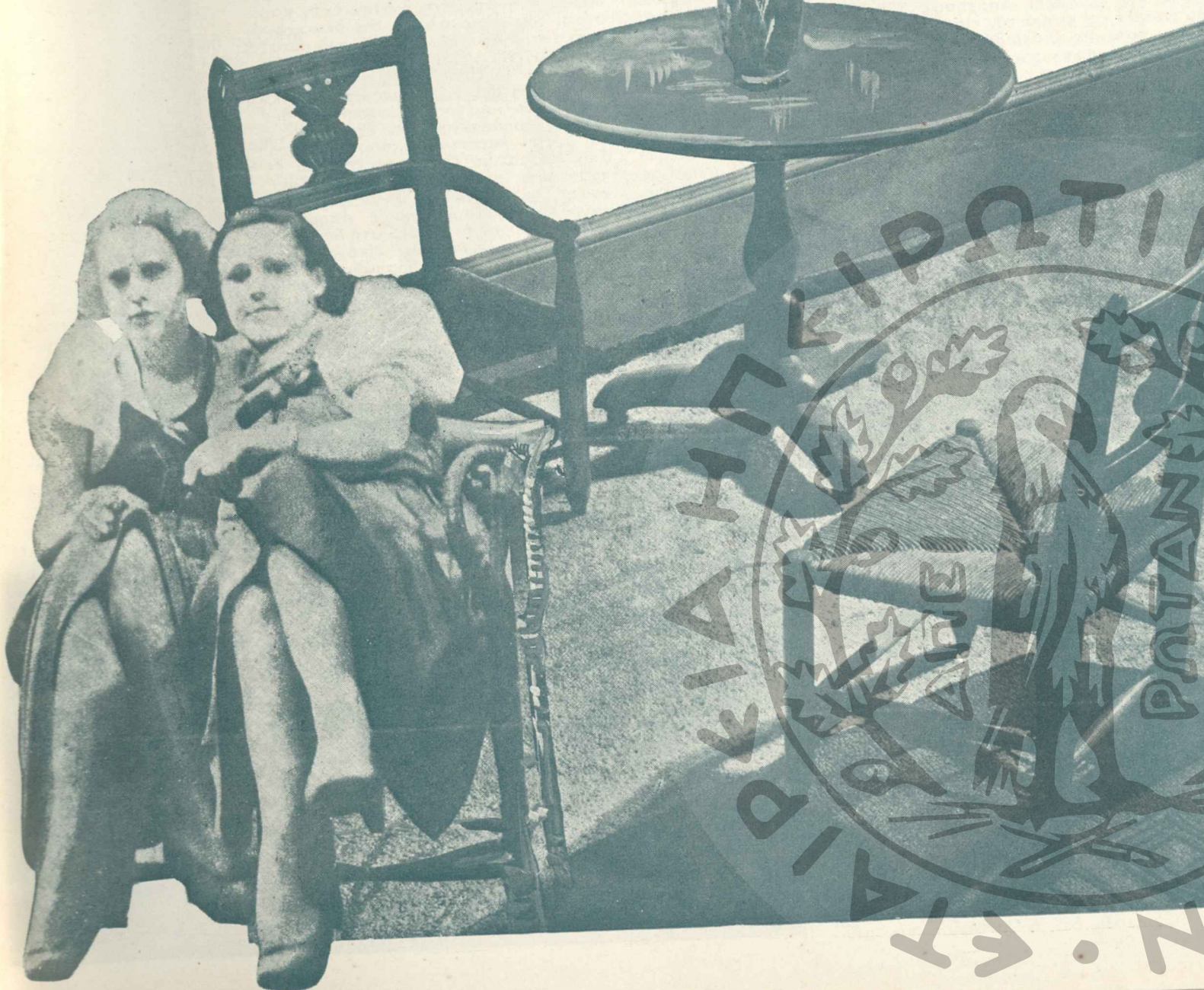

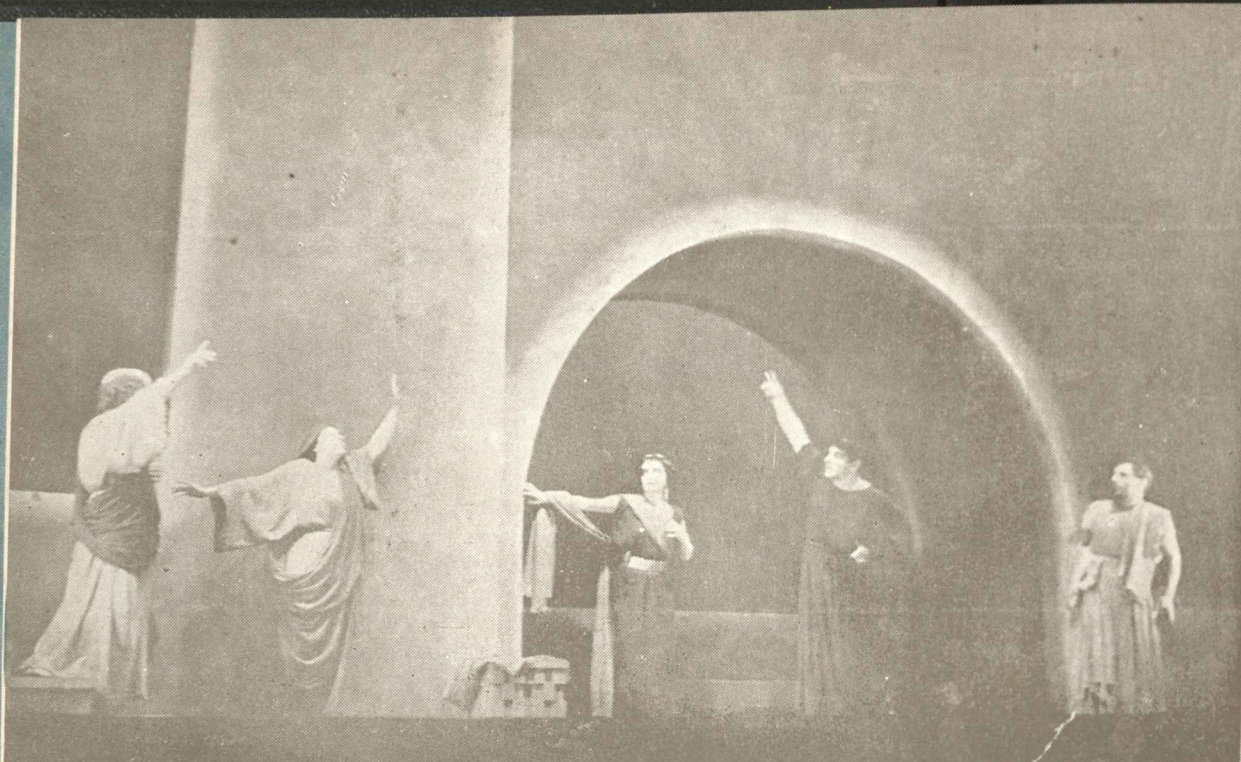
Πρῶτες βροχές, πρῶτα σύννεφα...

Ἐπειτα ἀπὸ μιὰ πολὺμηνη καλοκαιρινὴ ζωὴ στὸ ὕπαι-θρο, αἰσθανόμεθα, με τις πρῶτες φθινοπωρινὲς βροχὲς και τὴ μελαγχολία ἑνὸς συννεφιασμένου οὐρανοῦ, νά ζυπνᾷ μέσα μας ἡ νοσταλγία γιὰ τὴ θαλπωρὴ τοῦ σπι-τιοῦ, τοῦ «χὸμ» που τόσο ἔχουν ὀνήμεσι οἱ Ἀγγλοὶ, οἱ ὁποῖοι βρίσκουν ὅτι ἡ ζωὴ χωρὶς ζεστὴ και θελκτικὴ φω-ληὰ δὲν ἔχει καμμιὰ γλύκα. Σπιτί ὅμως δὲν θά πῇ ἀπλῶς δωμάτια που ἕνας καλὸς «ντεκορατέρ» μᾶς ἔχει ἐπιπλώ-σει με τὸν πειὸ μοντέρνο τρόπο. Σπιτί θά πῇ ατμόσφαιρα οἰκεία και φιλόξενη που τὴν δημιουργοῦν τὰ τόσο γνώ-ριμα ἀντικείμενα—που τὸ καθένα τους εἶναι και μιὰ προσφιλὴς ἀνάμνησις—ἡ συμπαθητικὴ γωνιά που μόνοι μας ἔχομε φτιάσει, τὸ βιβλίο που μᾶς περιμένει ἐπάνω στὸ τραπεζάκι πλάι στὴ μικρὴ λάμπα με τὸ χρωματιστὸ ἀμπαζούρ. Κανένας διακοσμητὴς δὲν θά μπορέσῃ νά δώσῃ στὸ σπιτί τὴν γνώριμη, τὴν τρυφερὴ και τὴν ἀγα-πημένη ατμόσφαιρα, ἄμα τὸ γούστο τῆς κυρίας δὲν ἔχει βάλει τὴν δική του σφραγίδα.

Καὶ ἔχει χίλιους τρόπους—και ὄχι πάντα δαπανη-ροὺς—γιὰ νά ἐκδηλωθῇ τὸ προσωπικὸ μας γούστο. Ἡ λαϊκὴ τέχνη μᾶς διηκλόυνε τόσο πολὺ σ' αὐτὸ, που μπο-ροῦμε χωρὶς νά εἴμαστε ὑποχρεωμένες, νά ξεοδέψωμε μιὰ περιουσία γιὰ τὴν ἐπίπλωσι ἑνὸς σαλονιοῦ—που εἶναι δυ-νατὸ νά παύσῃ νά εἶναι τῆς μόδας ἔπειτα ἀπὸ δυὸ χρό-νια—νὰ δημιουργήσωμε ἕνα δω-μάτιο συγκεντρώσεως και ἐργα-σίας, τὸ μοντέρνο «στούντιο» που ἀντικατέστησε ἔξω στὴν Εὐρώπη τὸ ψυχρὸ και ἀπαιτητικὸ σαλόνι.

Τὰ ἐπιπλά ἀπὸ σκοθρο ξύλο, τὰ ὠραῖα ράφια, τὰ μικρὰ τραπε-ζάκια με τις διακοσμητικὲς ποτερί-σὲ τόνους ζωηροῦς: κίτρινο, σὰξ ἢ κόκκινο λακάς, που κάνουν μιὰ ὠραία ἀντίθεσι και δίνουν μιὰ εὐ-θυμὴ νότα στὸ σύνολο, τὰ ντιβά-νια, τὰ σκεπασμένα με τὰ ὠραῖα ριγὲ ἢ καρὲ ὕφασματα, ὅπως και οἱ κουρτίνες, οἱ χαμηλὲς βιβλιοθη-

Αριστερά: Δύο χαρακτηριστικές σκηνές από τον «Ιούδα» του κ. Μελά που παίζεται εϊς το «Εθνικό θέατρο».
Δεξιά: Από τη σατυρική κωμωδία «Ο Αννίβας» πρό των πυλών που δι-
βάστηκε από το θέατρο Μαρίκας-Κυβέλης
στο θέατρο «Κυβέλης».

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Όταν οι πραγματικοί φίλοι του θεάτρου έκαναν ολόκληρη σταυροφορία για την καθιέρωση «χειμερινής» θεατρικής περιόδου και ύπαστηριζαν, ότι το σοβαρό, το ανώτερο, το αληθινό θεατρικό έργο, μόνο σε κλειστό θέατρο μπορεί να παιχθή καλά και να έχει βαθύτερη απήχηση στους θεατές του, προκαλούσαν την άπορία και συχνά την ειρωνεία όλων εκείνων που δεν κατάρ-
θωσαν ποτέ να εξακριβώσουν τις προτιμήσεις του κοινού μας, που παρεξήγησαν την κούραση ή την αδιαφορία του και δεν προσπάθησαν, με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο, να δημιουργή-
σουν σ' αυτόν τον τόπο πνευματική ζωή.

Οι Αθηναίοι, έλεγαν, το καλοκαίρι αισθάνονται την ανάγκη να πάνε στο θέατρο για... να χωνέψουν καλύτερα. Το χει-
μώνα όμως δεν έννοούν να το κουνησουν από τα σπίτια τους. Η
συναναστροφή, ο χορός, το μπρίτζ, ή το πόκερ, ακόμη και το
ζεστό κρεβάτι, τους ενδιαφέρουν περισσότερο από μια τραγω-
δία, από ένα δράμα, από μια κωμωδία, έστω κι' αν συγγρα-
φείς τους είναι ο Αισχύλος, ο Σαίξπηρ, ο Μολιέρος, ο Ίβεν, ο
Μπέρναρ Σώ, ο Πιραντέλλο, ο Σέριφ, ο Λένορμαν, ο Ζυλ Ρο-
μάν. Και είναι τόσο έξω από τις χειμωνιάτικες συνήθειές τους
το θέατρο, ύπαστηριζαν, ώστε δεν ρίχνουν καν μια ματιά στη
θεατρική στήλη των εφημερίδων και άγνοούν ολότελα όχι μο-
νάχα τί παίζουν, αλλά ούτε κι' αν λειτουργούν καλά, καλά τα
κεντρικότερα θέατρα!

Όλοι αυτοί οι Ισχυρισμοί—λόγια επιπολαίων που πιστεύουν
ότι στην Αθήνα, στον Πειραιά, στη Θεσσαλονίκη, στην Πάτρα,
και γενικότερα στην Ελλάδα, δεν υπάρχουν παρά άνθρωποι που
σκέπτονται μόνο πώς θα φάνε και πώς θα κοιμηθούν—όλοι
αυτοί οι Ισχυρισμοί κι' άλλοι ακόμα ανάλογοι, από πρόπερσι
άπεδειχθησαν έντελώς άβαστοι. Ένας σοβαρός θεατρικός όργα-
νισμός, το «Εθνικό θέατρο», έπραγματοποίησε τις Ικανοποιητικώ-
τερες εισπράξεις με χειμωνιάτικες παραστάσεις, όχι μόνο στους
μήνες Οκτώβριο, Μάρτιο, Απρίλιο, αλλά και το Νοέμβριο, το
Δεκέμβριο και το Φεβρουάριο, δηλαδή στα μεγάλα κρύα και στις
επικίνδυνες παγωνιές. Βέβαια το «Εθνικό θέατρο» είχε πολλούς
τρόπους για να κατακτήσει το κοινό του. Και δεν πρέπει να ξε-
χνάμε ότι στις δύο πρώτες περιόδους του, που οι τιμές των εισι-
τηρίων του άρχιζαν από τις δέκα δραχμές και δεν περνούσαν
τις τριάντα, ήταν μια προσφορά του κράτους στους πολίτες του.
Καμιά όμως προσφορά δεν έχει αποτέλεσμα, όταν
δεν προκαλή ενδιαφέρον. Άνοιξε το παράθυρό σου
κι' άρχισε να πετάς έξω βιβλία... με στίχους νέων
αλλά και παλαιών ποιητών. Θά σταθούν άρ-
κετοί, λίγοι όμως, μετρημένοι στα δάχτυλα,
θα σκύψουν και θα πάρουν τα βιβλία. Έτσι
θα γινόταν δεκτό και το «Εθνικό θέατρο», αν
ήταν κάτι που δεν κινούσε το ενδιαφέρον του
κόσμου. Ο κόσμος όμως όχι μόνο δεν το περι-
φρόνησε, άλλ' έδειξε ότι το περίμενε και το
δέχτηκε με τη μεγαλύτερη χαρά. Το ίδιο έκαμε
και για κάθε άλλη αξιόλογη προσπάθεια που
έγινε τους τελευταίους δύο τρείς χειμώνες.

Με την ίδια διάθεση έπληξε και τις πρώτες
νύχτες του Οκτωβρίου στα δύο θέατρα που
έγκαινιαν την έφετεινη χειμερινή θεατρική
περίοδο. Έδειξε δηλαδή ότι ήθελε να δει
θέατρο αληθινό, οργανωμένο, σοβαρό. Και
διέψευσε με τον σκληρότερο τρόπο όσους
είχαν Ισχυρισθή ότι ο Αθηναίος προτιμά

το πράσινο τραπέζι ή το πάπλωμά του
από κάθε πνευματική απόλαυση.

Είδα τον «Ιούδα» του κ. Σπύρου
Μελά στην πέμπτη ή στην έκτη παρά-
στασί του και όμολογώ ότι δεν κουρά-
στηκα καθόλου. Είχαν γίνει στο μεταξύ
οι περικοπές, που υπέδειξε ή κριτική;
Παιζόταν το έργο γοργότερα; Δεν ξε-
ρω. Ωπωςδήποτε, έπληξα στο «Εθνικό
θέατρο» όπλισμένος με άντοχη και δεν
έφυγα κουρασμένος. Δεν έφυγα όμως
και με την Ικανοποίηση που περίμενα
από δραματικό έργο που κινείται έ-
πάνω από τη σημερινή ζωή κι' έχει
γραφεί δια να δώσει απαντήσεις σε
μεγάλες και βασανιστικές απορίες.

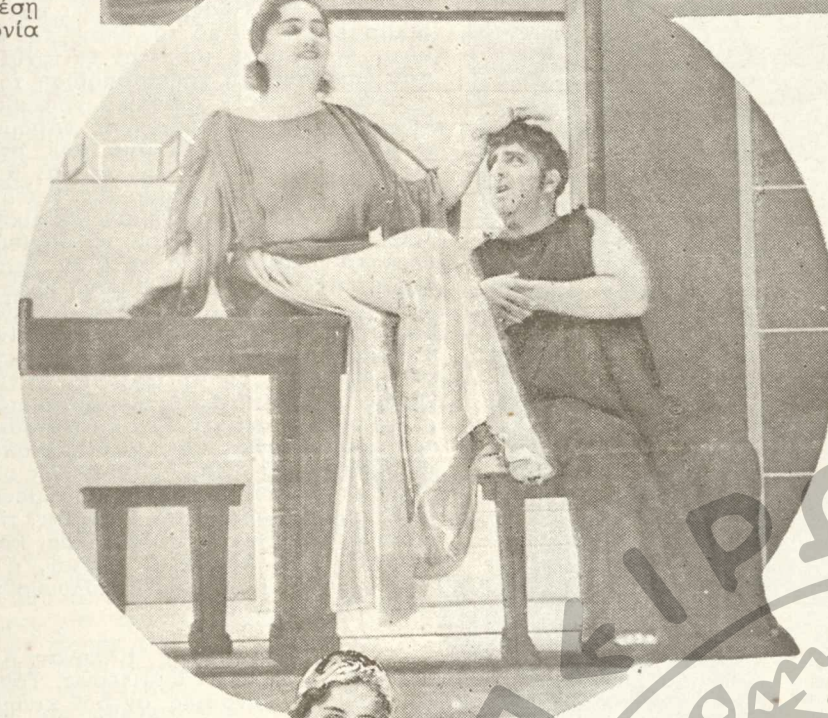
Όταν έκλεισε η αούλα στην δεκάτη
τετάρτη και τελευταία εικόνα και
πολύ έπειτα ακόμα, προσπάθησα να
καθορίσω την αίτια που εγέννησε
αυτό το έργο, αλλά δεν το κατώρ-
θωσα. Η τούλάχιστον δεν κατώρ-
θωσα να βρω μόνιμ αίτια που να
την θεωρήσω Ικανοποιητική, πι-
στευτή, ανάλογη με τις αξιώ-
σεις του δράματος. Τι ήθελε να
άποδείξει ο κ. Μελάς; Τι αι-
σθανόταν την ανάγκη να πει;
Νά παρουσιάσει δικαιοκρινόν
τον Ιούδα και να μας ξεη-
γήσει ότι επρόδωσε τον Χρι-
στό γιατί τον περίμενε έ-
λευθερωτή του Ισραήλ,
επαναστάτη, έχθρο των
Ρωμαίων, και δεν ή-
ταν παρά ένας ειρη-
νοποιός; Νά μας
δείξει την πάλη του

πνεύματος και της ύλης και να
δώσει στο πρώτο τη νίκη; Έδιά-
βασα, ακόμη αρκετές άλλες «έρ-
μηνείες», που στηρίζονται στις
πιο παράδοξες άπιθανότητες και
στις πιο αλ-
τρετες προϋποθέ-
σεις. Δεν νομίζω όμως ότι συμ-
βαίνουν στον «Ιούδα» όσα του ά-
ποδίδουν οι έρμηνευτές του, αυτοί
που βλέπουν κάτω από τις σφαίς
έκδηλώσεις των ήρώων του, τα πιο
περίεργα ελατήρια, και μένω στη
«δικαίωση». Δέχομαι, μάλιστα, ότι
ή δικαίωση αυτή είναι άποτέλε-
σμα σκέψης, Ιστορικής έρευνας,
βαθείας διανοητικής εργασίας. Τι
βγαίνει όμως; Ο «Ιούδας» — ο «Ιού-
δας» του κ. Μελά — με άφησε αδιά-
φορο και όταν ήταν παρεξηγημέ-
νος και όταν δικαιώθηκε. Είναι άν-
θρωπος με πόθους, με φιλοδοξίες,
με άνησυχίες, με πατριωτικά Ιδανί-
α. Και κάτι περισσότερο: μια θερ-
μή ψυχή που ζητά τον οδηγό της.
Πιστεύει με φανατισμό σε Ιδέες και
σε ανθρώπους, αλλά τόσο εύκολα,
τόσο γρήγορα, που έχει την έντύ-
πωση ότι παρασύρεται. Φτάνει ένα
κήρυγμα για ν' ακολουθήσει το
Χριστό. Κι' άλλο ένα για να τον
άρνηθι και να τον προδώσει.

Τον βλέπουμε να παλεύει, να
βασανίζεται, να χτυπιέται, χωρίς
όμως να μπορεί να προκαλέσει
ούτε τα δάκρυα, ούτε την αγωνία
μας. Δεν τον πιστεύουμε. Α-
πλώς τον παρακολουθούμε γιατί
απατάει μεγάλα κι' όρατα
λόγια και προπάντων γιατί
χρησιμοποιεί μια δημοτική,
πλούσια σε λέξεις και σ' έκ-
φράσεις, ζωντανή, γεμάτη παλ-
μο και πόληση.

Ο «Αννίβας» πρό των πυ-
λών του Αμερικανού συγ-
γραφέως Σέργουντ είναι ένα
θεατρικό κομμάτι γραμμένο
με κέφι, με ειρωνική διάθεση
και με ύποδειγματική γνώση
του θεάτρου. Άπλη Ιστορία ο
μύθος του, ένα έξυπνο παιχνίδι
ολόκληρο το έργο. Μά τι δεν
σου δίνει άφορη να σκεφθής,
να πής, να γελοιοποιήσης! Ο
«Αννίβας» έφθασε πρό των πυ-
λών της Ρώμης, αλλά δεν την
έκυριε, όχι γιατί φοβήθη-
κε, όχι γιατί βρήκε αντίσταση,
όχι γιατί κουράστηκε, άλλ' α-
πλούστατα γιατί μια γυναίκα
έπληξε από την αιωνία πόλη στη
σκηνή του και τόσο με την ό-

μορφία της, όσο και με την
ευλογητία της, τον έπεισε
να αλλάξει δρόμο στο στρα-
τό του και να τραβήξει για
άλλες εκστρατείες, για άλ-
λες νίκες.

Ο «Αννίβας» πρό των
πυλών είναι από τα έργα
που διαλύουν τις άμφιβο-
λίες για το μέλλον του θεά-
τρου, άμφιβολίες που τις
προκαλούν οι έπιτυχίες του
κινηματογράφου και οι ά-
ποτυχίες των περισσοτέ-
ρων θεατρικών προσπα-
θειών, και συγχρόνως σε
βοηθούν να φτάσεις σ' ένα
γενικότερο συμπέρασμα:
ότι στην εποχή μας, σε
μια εποχή που δεν πι-
στεύει σε τίποτε κι' αισθά-
νεται την ανάγκη να κο-
ροιδέψη ότι άγίασε, ότι
σεβάστηκε, ότι άλλοτε την
ένθουσιασε, τη σάτυρα εί-
ναι το λογοτεχνικό και το
θεατρικό είδος που την Ικα-
νοποιεί περισσότερο. Φυσι-
κά, ή πραγματική σάτυρα,
έκλειψεν που είχε βάθος της
μια φιλοσοφική, θεώρησι

του κόσμου και ζητούσε να παρουσιάσει από την κωμική τους
πλευρά γενικές καταστάσεις, ήταν πάντα ανώτερη λογο-
τεχνική εργασία και είχε πολλούς οπαδούς φιλοκούς. Σή-
μερα όμως είναι πολύ πιο εύπρόσδεκτη και ίσως-ίσως ή
υγιέστερη πνευματική έκδήλωση ενός τόπου ή ενός άτο-
μου. Είπα ότι έχασα τις πεποιθήσεις μας κι' αισθανόμα-
στε την ανάγκη να κοροιδέσουμε τα πάντα. Θέλουμε να
έλεγχουμε, να βροντοφωνήσουμε την απόλυτη μας από-
τις χιλίες δυο πλάνες που ανάμεσα τους ζήσαμε, να απο-
δείξουμε πόσο μεγάλο ρόλο έπαιξε στη ζωή μας η υπό-
κρισία, να τιμωρήσουμε όποιον μπορούμε, ακόμη, και τον
ίδιο τον εαυτό μας.

Και δεν υπάρχει σκληρότερη τιμωρία από τη γελοία
πόληση. Κάνουμε, λοιπόν, μόνιμ αναδρομή στο παρελθόν,
ο άνθρωπος άρχισε να πέφτει σε λάθη και να είναι υπο-
κριτής από τον καιρό της Εύας, περνώμε από εποχές κι'
από λαούς, στεκόμαστε πότε εδώ και πότε εκεί και μαζεύου-
με το υλικό που μας χρειάζεται. Και είναι τόσο άφθονο
το υλικό αυτό! Ο άνθρωπος είχε πάντα αδυναμίες
και πάντα έδινε άφορη στη σάτυρα να πη τον και-
στικό της λόγο. Η σάτυρα, στις δύσκολες αυτές ήμε-
ρες των ήθικων κρίσεων, είναι ο άμεσώτερος τρόπος
επικοινωνίας με το μεγάλο κοινό, που θέλει κι' αυτό
να ξεσπάσει. Στην ανάγκη αυτή στηρίζει την έπιτυ-
χία της ή λογοτεχνική και ή θεατρική σάτυρα κι' από
την ίδια ανάγκη, που είχε αισθητή στη κοινωνία μας,
πρέπει να ξεκινήσουν και οι συγγραφείς μας, προ-
πάντων οι θεατρικοί. Θά μπορούσαν έτσι να έλθουν
σε στενότερη επαφή με τους πολλούς, με το μεγα-
λο κοινό, το λαό, που διαρκώς τους ξεφεύγει...

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΑΠΟ
ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ
ΦΙΛΜ

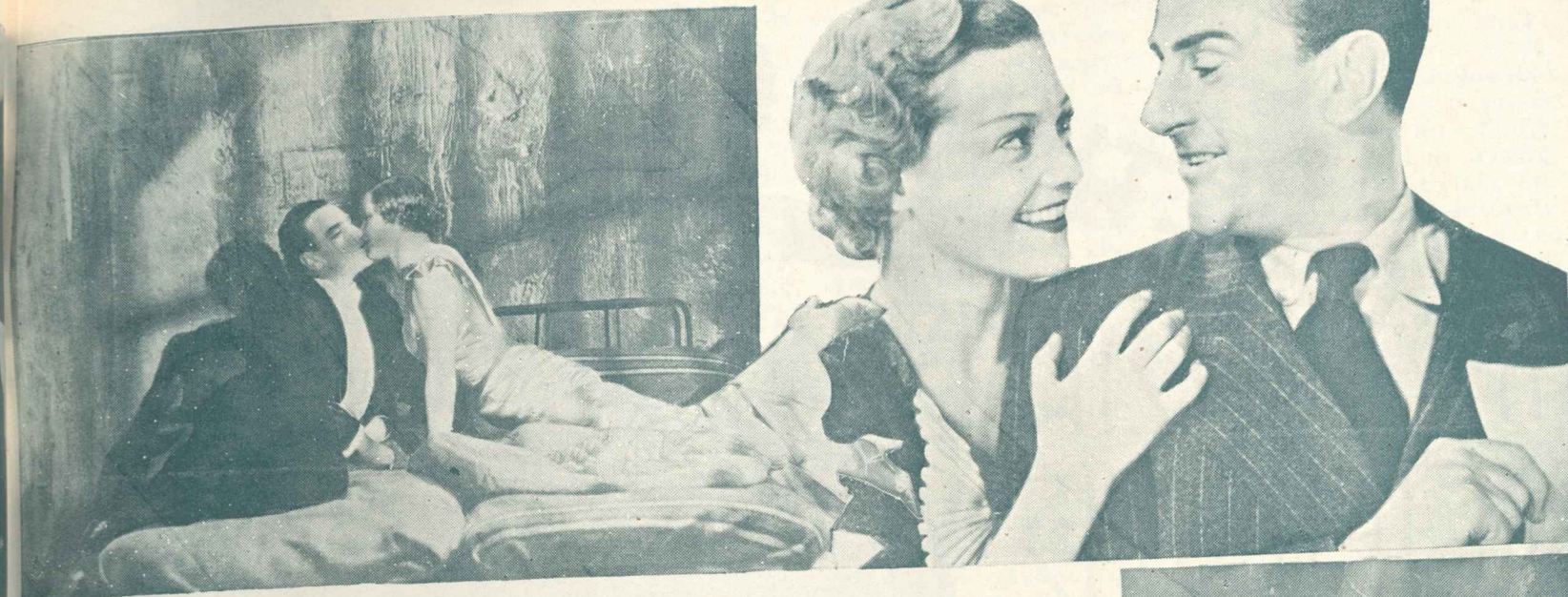

Άνω: Ο Ίαβέρης (Σάηλ Βανέλ) καί ὁ Μα-
γδαληνῆς, εἰς τοῦς «Ἀθλίους» τοῦ Βίκτω-
ρος Οὐγκώ.
Κάτω: ἡ θεία Γκερέτα Γκάρμπο στό ἀριστούρ-
γημα «Ἡ βασίλισσα Χριστίνα».

Καί φέτος ἡ κινηματογραφικὴ σαίζειν φαίνεται, ὅτι θὰ κυριαρχήσῃ ἀπὸ τὸ εἶδος, ποῦ ἔχει κατακτήσει τὸ ἀθηναϊκὸ κοινόν: τὴν φιλοπερέττα. Ἀπὸ τὴν ποῦ τοῦ βοῦθοι κινηματογράφου, τὸ εἶδος αὐτὸ ἐσημείωνε μεγάλην ἐπιτυχία. Ἡ ἐπικράτηση τοῦ ἡχητικῆς, ποῦ ἐπέτρεψε τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ τραγουδιοῦ καὶ τῆς μουσικῆς συνετέλεσε στὸν ὀριστικὸ θρίαμβον τῆς φιλοπερέττας. Ἀπὸ τῆς ἔξοχον αὐτὴν, ὁ περίφημος «Δρόμος τοῦ Παραδείσου» εἶναι ἕνας σταθμὸς καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους στὴν ἱστορίαν τοῦ κινηματογράφου. Μὲ τὴν ταίαν αὐτὴ, ἡ φιλοπερέττα μᾶς ἔδωκε τὸ πρῶτον ἀριστοτεχνικὸν τῆς. Κατόπιν, μὲ τὸ «Συνέριον Χορεύει», τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς κινηματογραφικῆς παραγωγῆς, ἔφθασε στὴν τελειότητα. Ἐκτοτε, χωρὶς νὰ δημιουργηθῇ παρόμοιον ἔργον, ἡ φιλοπερέττα περιορίζεται σὲ μίαν ἐπανάληψιν τῶν ἰδίων θεμάτων καὶ ἐκφραστικῶν τρόπων, μὲ μόνην προσθήκην νὰ ἀνανεώσῃ τὴς λεπτομέρειας. Τὰ ἐξαιρετικὰ ἔργα αὐτοῦ εἶδος αὐτοῦ, ὅπως ἕνα «Il est charmant» ἡ «Βικτωρ καὶ Βικτωρίαν» γίνονται διαρκῶς σπανιότερα καὶ ἡ χονδρική παραγωγὴ τῶν φιλοπερεττῶν ἀρκεῖται σὲ κοινότερες καὶ χωρὶς καμμίαν πρωτοτυπίαν ταῖνες. Ἡ Γερμανία, ὁ τόπος παραγωγῆς τῶν ἀριστοτέρων φιλοπερεττῶν, συνωφρυνθῆκε πάλιν, ἔπαυσε νὰ γελᾷ, καὶ φροντίζει νὰ καταστήσῃ πλέον τὸν κινηματογράφον μέσον προπαγάνδας καὶ ὅχι διασκεδάσεως. Τὸ Χόλλυγουντ ποτὲ δὲν κατώρθωσε νὰ δώσῃ πραγματικὰς φιλοπερεττέας. Τὸ Ἑλλασπρὴν δὲν ἐπεχείρησε καὶ ἡ Γαλλία παραμένει τώρα ἡ μόνη χώρα ποὺ διατηρεῖ τὴν παράδοσιν τῆς εὐθυμίας, τῆς χάριτος καὶ τοῦ κεφιοῦ. Ἐκεῖ ἔχουν καταφύγει οἱ γνωστότεροι καὶ καλλίτεροι σκηνοθέτες φιλοπερεττῶν: ὁ Λαμάκ, ὁ Ἀντον, ὁ Μπλόβερν, τόσο ἄλλοι, ποῦ, μαζὶ μὲ τοὺς Γάλλους ἐξακολουθοῦν νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν ψυχολογίαν τοῦ κοινοῦ.

Για μας, για τούς "Ελληνες, η φιλοπερέττα είναι ένα είδος, πού μας ευχαριστεί ιδιαίτέρως. Τόσο πολύ, μάλιστα, πού έχει καταντήσει το μοναδικό σχεδόν κινηματογραφικό θέαμα πού έλκυει κόσμο. 'Η έλαφρεία μουσική, τά τραγούδια, οι στίχοι, τά κωμικά εύρηματα, οι τουαλέττες, το εύκολο αίσθημα, ή προσωπική γοητεία τών ηθοποιών, είναι τά στοιχεία πού κάνουν τόσο δημοφιλή τήν φιλοπερέττα. Τό ακούραστο κέφι, ή θελκτική έξυπνάδα, τό φωτεινό γέλιο, τό άδολο μπρού μιάς Φαντοσέσκας Γκάαλ μας ξεκουράζουν. 'Η έλαφρότατη χάρη, ό ζωντανός ρυθμός, ή γοητευτική πονηριά, τό άέρινο πέραςμα μιάς Άλιαν Χάρβεϋ, μάς εξαλαφρώνουν. 'Η παιδικτική άφέλεια, τό ήρεμο παίξιμο, ή άλλη-θινή συγκίνηση, τό βαθύ θέλητρο μιάς Άννα-μπέλλα, μάς γίνονται πολύτιμοι βοηθοί γιά τά άπαλλαγούμε γιά λίγο άπό τήν πεζότητα τής καθημερινής ζωής. Τό τραγούδι καί ή όμορφιά τής "Έγκερτ, ή μεστωμένη τέχνη τής Φλορέλλ, ή κοριτσίστικη έκφραση τής Σνάντερ, τά νεϊδάτα του Γκραβέ, ή όρμη καί ή ξεγνοιασιά του Σεβαλιέ, τό πολυτρόσπο του Χαίρμιτγκερ, ή άπόλυτη άυτοκυριαρχία του Τίμιγκ, ή συμπαθητική άδεξιότητα του Φέρεμπες, ή έλκυστική κωμικότητα του Κέμπ, έχουν γίνει άπαραίτητοι παράγοντες γιά τήν καθημερινή μας αντίδραση κατά τής τραχύτητας τής ζωής. Μάς βοηθούν τά ξεχάσουμε τά βάσανά μας, νά συνέλθουμε, νά ξεκουρασθούμε κι' άσφαλώς δυό ώρες γέλιο, είναι τό αποτελεσματικώτερο φάρμακο γιά τήν κούραση, πού μάς δίνουν οι ύπόλοιπες ώρες του 24ώρου.

Ἀνω: δύο σκηνὲς ἀπὸ τὸ ἔργον «Ἡ δακτυλογρά-
φος παντρεύεται» μὲ τὸν Ζάν Μυρά καὶ τὴν Μα-
ρίν Γκλόρυ, καὶ ἡ Τσέχοβα στὴν «Μασκαράταν».
Κάτω: ὁ «Παγκάνιν» τοῦ Λεχάρ μὲ τὸν Ἰβάν
Πέτροβιτς καὶ μιὰ σκηνὴ ἀπὸ τὸ «Ζοζελίν».

[illegible]

Γ. ΜΑΚΡΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΑΙ «Αθῆναι», φιλοδοξοῦσαι νὰ καταστῶν ἑστία καὶ κυψέλη ὅλων τῶν τομέων τῆς διανοήσεως, φιλοτιμοῦνται νὰ φιλοξενήσουν εἰς τοὺς κόλπους τῶν ὀχι μόνον ἔργα ὠραίων τεχνῶν, τὰ ὁποῖα ἐξευγενίζουσιν τὴν ψυχὴν καὶ παρέχουν ἀνωτέρας αἰσθητικὰς ἀπολαύσεις εἰς ὅσους τὰ ἐννοοῦν, ἀλλὰ καὶ πρακτικώτερας, οὕτως εἰπεῖν, γνῶμας ἐιδικῶν ἐπὶ τῶν ποικίλων ζωτικῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς. Καὶ βεβαίως κανενὸς ὑγιᾶς σκεπτομένου ἀνθρώπου δὲν διαφεύγει ἡ τεραστία σημασία τῆς ὑγιεινῆς ἐπιστήμης, ἥτις καθημερινῶς προοδεύει μὲ βήματα γιγαντιαία. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι, ὅπως ὅλα σχεδὸν αἱ τέχναι κ' ἐπιστήμαι, καὶ ἡ Ὑγιεινὴ ἔχει ἐπὶ διαφορῶν σπουδαίων ζητημάτων τῆς μεγάλης ἀντιθέσεως διαπρεπῶν θεραπόντων τῆς. Ὁ κ. Ἡλίας Πέτρου, ἐιδικώτερον, διπλωματοῦχος διαφορῶν σχολῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὁπαδὸς τῆς νέας θεραπευτικῆς ἐπιστήμης, τῆς λεγομένης Φυσιοθεραπείας, ἥτις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἰδρύθη καὶ ἐδρεώθη ἐν Ἀμερικῇ, Ἀγγλῇ καὶ ἄλλαχού μὲ ὁπαδούς τῆς πλείστους ὅσους κορυφαίους ἐπιστήμονας καὶ, τὸ σπουδαιότερον, μὲ ἀποτελέσματα καταπληκτικά, διεξάγει τελευταίως ἐνταῦθα, τόσον διὰ τῆς ἐφαρμογῆς, ὅσον καὶ διὰ τῆς ἀρθρογραφίας του, ἐντονὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἐξάπλωσιν καὶ ἐπικράτησιν νέων σωτηρίων ἰδεῶν. Παρακληθεὶς δὲ νὰ μᾶς ἐκθέσῃ τὰς ἀπόψεις του γενικῶς διὰ τὴν ἀκολουθουμένην ὑπ' αὐτοῦ μέθοδον, εὐγενῶς μᾶς παρέσχε διὰ τὸ περιοδικὸν μας τὸν πρόλογον ἐνὸς ἐκ τῶν λίαν προσεχῶς μελλόντων νὰ ἐκδοθῶν ἔργων του.

Τὸ βιβλίον αὐτὸ θὰ πῆσῃ σὲ χεῖρα ἀναγνωστῶν ποὺ θ' ἀγνοοῦν τὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς νέας ὑγιεινῆς ἐπιστήμης. Αὐτοὶ οὐτε μ' ἐμπιστοσύνη θὰ προχωρήσουν σὲ διάβασμα τῶν γραμμῶν αὐτῶν, οὐτε καὶ θὰ τίς καταλάβουν, ἂν δὲν τοὺς δοθῇ μιὰ ἐξήγησις γιὰ τίς δυνάμεις ἀπὸ τίς ὁποῖες ἐξαρτᾶται τὸ θεραπευτικὸν μας πρόγραμμα. Δυὸ ὅρισμους πρέπει νὰ ἐννοήσῃ κανεὶς γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ προχωρήσῃ στὴ μελέτη αὐτή.

Ἡ ὙΓΙΕΙΝΗ εἶνε ὁ κλάδος ἐκεῖνος τῆς ἐπιστήμης ποὺ φροντίζει γιὰ τὴν διαφύλαξιν καὶ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ὑγείας.

ΦΥΣΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ, εἶνε ἡ ἑκφρασις ποὺ μεταχειρίζομαστε γιὰ νὰ διακρίνωμε τὴν ἐνστικτώδη καὶ νοήμονα χρησιμοποίησιν τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως γιὰ τὴν προστασία καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὑγείας ἀπὸ τὴν Ὑγιεινὴν ἐκείνην ποὺ ἡ βασικὴ τῆς σκέψις εἶνε τ' ἀντισηπτικά καὶ ἡ βακτηριακὴ ἀποστείρωσις.

Ἡ πρώτη χρησιμοποιοῖ ἥλιο, ἀέρα, νερό, τροφή, ἀσκήσι, ἀνάπαισι, ὕπνιν, καθαρὴτητα κ.τ.λ. ὡς οὐσιώδη στοιχεῖα ὑγιεινῆς. Ἡ δευτέρη μεταχειρίζεται δηλητηριώδεις χημικὰς οὐσίες, ἐμβόλια καὶ ὁρμούς ὡς στοιχεῖα ὑγιεινῆς. Ἡ Φυσικὴ Ὑγιεινὴ ἐπιτυγχάνει μὲ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν φυσικῶν μέσων ποὺ εἶνε ἡ βᾶσις τῆς ζωτικῆς καὶ φυτικῆς ὑπάρξεως.

Ἡ Φυσικὴ Ὑγιεινὴ ἐκφράζει τὴν ἀντίληψίν μας γιὰ τὴν πραγματικὴ φύσιν τῆς ἀρρώστειας. Εἶναι ἀντίθετη πρὸς τὴν παλιὰ καὶ σημερινὴ ἀκόμη ἀντίληψιν πὼς ἡ ἀρρώστεια εἶνε ἐχθρὸς, καταστροφικὸς τῆς ζωῆς καὶ ἀντιζωικὴ ὀντότης ποὺ βρίσκεται σὲ πόλεμον μὲ τὴ Φύσιν.

Τὰ ὄργανα τοῦ σώματος δὲν μποροῦν νὰ παραβιάσουν τοὺς νόμους ποὺ τὰ διέπουν, ὅπως ἡ γῆ δὲν μπορεῖ νὰ σταματήσῃ ἢ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν φορὰ τῆς. Στὶς κατώτερες φάσεις τῆς ἀδυναμικῆς ἀρρώστειας, ὅπως καὶ στὰ ἀνώτερα ἐπίπεδα τῆς δυναμικῆς ὑγείας, ἡ δράσις τῶν εἶνε μιὰ καὶ ἀμετάβλητη.

Ἀπὸ τὴν στιγμὴ τῆς συλλήψεως ὡς τὸν θάνατό του, κάθε ζωντανὸ κύτταρο, ἰσὸς ἡ ὄργανο τοῦ σώματος, ἀγωνίζεται συνεχῶς κ' ἐπείγοντως πρὸς τὸν ἀνώτατο βαθμὸν ὑγείας. Ἄν εἴμαστε καλὰ ἢ προσπάθεια θὰ συγκρατήσῃ καὶ θὰ βελτιώσῃ τὴν ὑγεία μας. Ἄν ἡ ὑγεία μας ἔχει πάθει ἢ προσπάθεια τείνει πάντα πρὸς τὴν ὑπερπήδησιν τῆς καταστάσεως αὐτῆς καὶ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ὑγείας.

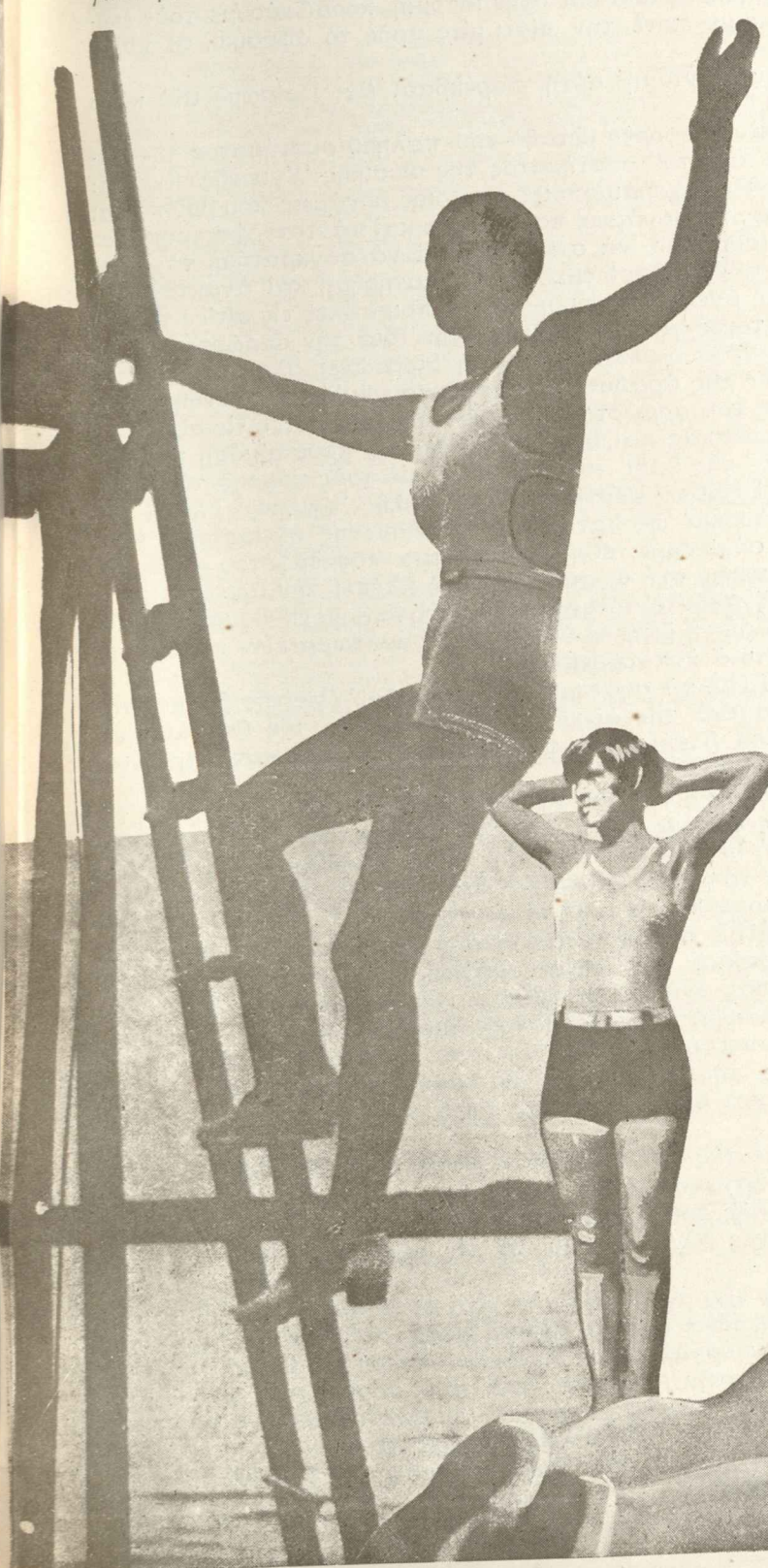
Τὸ κατὰ πόσο θὰ μείνωμε ὑγιεῖς ἢ θ' ἀρρωστήσωμε ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν χρῆσιν ἢ κατάχρησιν τῶν στοιχείων τῆς Φυσικῆς Ὑγιεινῆς καὶ τὴν χρῆσιν ἢ τὴν κατάχρησιν τοῦ σώματος μὲ ἄλλους τρόπους. Ἄν προμηθεύσωμε τὸ σῶμα μὲ καλὴ τροφή, καθαρὸ νερό καὶ ἄφθονον ἀέρα, ἂν τὸ ἐκθέσωμε συχνὰ στὶς ἡλιακὰς ἀκτίνες, ἂν τὸ ἀσκοῦμε καθημερινῶς, ἂν διατηροῦμε ἐσωτερικὴ κ' ἐξωτερικὴ καθαριότητα, ἂν ἀναπαυώμαστε καὶ κοιμώμαστε ἀρκετὰ, ἂν εἴμαστε εὐθυμοὶ κ' ἀποφεύγωμε τελείως τὰ φάρμακα, τοὺς ὁρμούς κ.τ.λ. εἶνε ἀδύνατον ἢ ἀρρώστεια ἢ καλὴ ὑγεία εἶνε ἀναπόφευκτη.

Ὁ ἄνθρωπος τότε μὲ τὴν καλὴν ὑγείαν μπόρεῖ νὰ τρώγῃ, νὰ πίνῃ καὶ ν' ἀναπνέῃ ἑκατομμύρια ἀπ' τὰ λεγόμενα μικρόβια καθημερινῶς καὶ νὰ μὴ τὸ καταλαβαίνει. Τὸ σῶμα του καταστρέφει τὰ μικρόβια μόλις εἰσέλθουν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θὰ ἀνακατεύεται μὲ ἀθρεῖς καὶ δὲν θὰ φοβᾶται νὰ πάθῃ τίποτα. Εἶνε ἀπρόσβλητος, γιὰ τὴν ἀνοσία δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἀνώτερος βαθμὸς ὑγείας ποὺ εἶνε προῖόν τῆς ὀρθῆς ὑγιεινῆς ζωῆς. Τὸ αἷμα του ἔχει μεγάλαν ἀνεκτικότητα γιὰ κάθε προσβολή γιὰ εἶνε γνήσιο ἀλκαλικό, ἀπηλλαγμένο ἀπὸ το-

ξικὴ ὕλη καὶ τοῦτο εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ὑγιεινῆς διατροφῆς.

Ἄν, ἀντιθέτως, παρατρῶμε ἢ τρώμε βλαβερὴ τροφή ἢ ἂν τρεφόμαστε μὲ κακοὺς συνδυασμοὺς τροφῶν, ἂν πίνωμε βρώμικο νερό καὶ ἀναπνέωμε ἀκάθαρτον ἀέρα, ἂν δὲν ἡλιαζόμαστε καὶ δὲν γυμναζόμαστε κάθε μέρα, ἂν δὲν κοιμώμαστε καὶ δὲν ἀναπαυώμαστε ἀρκετὰ, ἂν δὲν διατηροῦμε καθαρὴτητα, ἂν στενοχωρούμαστε, φοβοῦμασθε, ἀνησυχῶμε, ἂν δηλητηριάζουμε συχνὰ τὸ σῶμα μὲ στε, ἀνησυχῶμε, ἂν οἰκνῶμε, φάρμακα, ὁρμούς κ' ἐμ-καπνὸ, τσάι, καφέ, οἰνόπνευμα, φάρμακα, ὁρμούς κ' ἐμ-βόλια, ἂν κάμουμε σεξουαλικὰς καὶ ἄλλες καταχρήσεις, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἔχωμε καλὴ ὑγεία καὶ ἡ ἀρρώστεια εἶνε ἀναπόφευκτη.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θ' ἀρρωστήσῃ χωρὶς μικρόβια. Ἐπίσης δὲν θὰ εἶνε σὲ κατὰστασι νὰ καταστρέψῃ τὰ μικρόβια ὅταν μποῦν στὸν ὀργανισμό του. Εἶνε ἐπιδεκτικὸς, κρὸβια ὅταν μποῦν στὸν ὀργανισμό του. Εἶνε ἐπιδεκτικὸς, γιὰ τὴν ἐπιδεκτικότητά του εἶνε χαμηλὸς βαθμὸς ὑγείας καὶ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀνθυγιεινὴν ζωὴ. Τὸ αἷμα του ἔχει μικρὴ ἀνθεκτικότητα στὴν προσβολή, γιὰ τὴν δὲν εἶνε πλούσιο σὲ ἀλκαλικότητα παρὰ μολυσμένο μὲ διάφορα δηλητήρια, τοξίνες καὶ ἄλλα ποὺ εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἀνθυγιεινῆς διατροφῆς.

Ὁ καλλίτερος τρόπος ν' ἀποφύγωμε τὴν ἀσθένειαν δὲν εἶνε ἡ ἀνακάλυψις καινούργιων φαρμάκων, ὁρῶν, ἐμβολίων καὶ χειρουργικῶν μεθόδων, ποὺ πάντα περισσότερο βλάπτουν ἀντὶ νὰ ὠφελήσουν, ἂν ποτὲ πραγματικὰ μποροῦν νὰ ὠφελοῦν, ἀλλὰ τὸ δυνάμωμα τοῦ σώματός μας μὲ φυσικὰ μέσα καὶ τὸν κανονικὸ τρόπο ζωῆς.

Ἡ ἀνθεκτικότης στὴ μόλυνσιν εἶνε ζήτημα ὑγείας, φυσιολογικῆς χημικῆς ἰσορροπίας, ζωτικῆς ὀργανικῆς λειτουργίας καὶ κανονικῆς νευρικῆς ἐνέργειας. Ἡ ἐπιδεκτικότης στὴν μόλυνσιν εἶνε ζήτημα κακῆς ὑγείας, ἀνώμαλης χημικῆς συνθέσεως τοῦ ὀργανισμοῦ, ὀργανικῆς ἀνικανότητος καὶ νευρικῆς ἀδράνειας.

Ἡ θεραπεία, σὲ κάθε περίπτωσι, εἶνε ἡ ἐπαναφορὰ τῆς καλῆς χημικῆς συνθέσεως, τῆς κανονικῆς ὀργανικῆς λειτουργίας καὶ τῆς καλῆς ἐνέργειας τῶν νεύρων. Οἱ ὅροι τῆς θεραπείας εἶνε οἱ ἴδιοι οἱ ὅροι τῆς ὑγείας—φυσικὴ ὑγιεινὴ καὶ ἀπομάκρυνσις τῶν αἰτιῶν τῆς ἀρρώστειας. Τὰ φάρμακα, τὰ ἐμβόλια, οἱ ὁρμοὶ καὶ αἱ ἐγχειρήσεις δὲν ἐκπληροῦν κανένα ὄρο ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἀνάρρωσιν. Ἀντιθέτως προσθέτονται στοὺς ὁρμούς τῆς κακῆς ὑγείας, γιὰ τὴν διαταράσσουσιν τὴν χημικὴν σύνθεσιν τοῦ σώματος, προκαλοῦν μεγαλύτερον ἐκνευρισμὸν κ' ἐλαττώνουν περὶ τὴν ἀνάρρωσιν καὶ παρατείνουν τὴν ἀρρώστειαν, ὅπου δὲν χειροτερεύουν τὴν κατάστασιν.

Δὲν ὑπάρχει θεραπευτικὴ τέχνη. Ἡ θεραπεία κάθε παθήσεως ἢ μάλλον κάθε φάσεως τῆς ἀσθένειας γίνεται ἀπὸ τίς σύμφυτες ἐσωτερικὰς δυνάμεις τοῦ ὀργανισμοῦ ποὺ συνεργάζονται μὲ τὰ παραπάνω ὑγιεινὰ στοιχεῖα.

Γενικῶς ὑπάρχουν δυὸ σχολὲς γιὰ τὴ διατήρησιν τῆς ὑγείας καὶ τὴν περίθαλψιν τῶν ἀσθενῶν στὸν κόσμον. Τὸ σύστημα ὑγιεινῆς ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά κ' ὅλα τὰ ἄλλα διάφορα θεραπευτικὰ συστήματα ἀπὸ τὴν ἄλλη. Γιὰ τὴν ὁσοδήποτε κ' ἂν διαφωνοῦν μεταξύ τους οἱ διάφορες θεραπευτικὲς μέθοδοι καὶ φιλονικοῦν στὶς διαφορὰς θεωρίας καὶ τρόπους τους, ὅλες ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν ἴδια βασικὴ θέσι: μεταχειρίζονται γιὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ὑγείας τοὺς αὐτοὺς καὶ μέσα θεραπείας τῶν συμπτωμάτων.

Μερικὲς τέτοιες σχολὲς, ἴσως, νὰ τὸ ἀρνηθοῦν αὐτὸ ἀλλὰ πάντως αὐτὴ εἶνε ἡ ἀλήθεια.

Τὰ συμπτώματα δὲν εἶνε ἡ αἰτία τῆς ἀρρώστειας παρὰ ἀποτελέσματα τῆς καταστάσεως τοῦ ὀργανισμοῦ. Δὲν παράγονται μόνον τοὺς παρὰ εἶνε ἀναγκαστικὰς ζωτικῆς ἐκδηλώσεις. Ὅλα ἐξυπηρετοῦν τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὅταν τὰ καταστῶμε μὲ τεχνητὰς ἐπεμβάσεις τ' ἀποτελέσματα δὲν μποροῦν ποτὲ νὰ εἶνε εὐχάριστα. Πάντοτε καταστρεπτικά.

Ὅλοι οἱ διάφοροι θεραπευτικοὶ τρόποι, τὰ φάρμακα, οἱ ὁρμοὶ καὶ τὰ ἐμβόλια, ὁ ἡλεκτρισμὸς, τὰ μηχανικὰ μέσα κ.τ.λ. βλάπτουν τὸ σῶμα. Ἐκτὸς ἀπὸ λίγες σχετικὰς περιπτώσεις ποὺ μπορεῖ ὀρθὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ Χειρουργικὴ καὶ μερικὲς ἀκόμη καταστάσεις ποὺ χρειάζονται μηχανικὰ μέσα, ὅλες οἱ ἄλλες ἐπεμβάσεις κάθε «θεραπευτικῆς» σχολῆς εἶνε βλαβερὰ καὶ θανατοῦς.

Κι' όμως όλες αυτές οι σχολές ανατρέχουν στ' αρχαία των «θεραπευόντων» και λένε:

—«Τ' αποτελέσματα είνε δ, τι φαίνονται. Ίδείτε τ' αποτελέσματα των μεθόδων μας».

«Τ' αποτελέσματα φαίνονται». Άς ιδούμε την βεβαίωσι αυτών που επαναλαμβάνουν τόσο συχνά την παραπάνω φράσι.

Μιά παιδοδουλα είχε διφθερίτιδα. Της έδωσαν αντιτοξίνη κι' έγινε καλά. Ή αντιτοξίνη την έσωσε. Τ' αποτελέσματα τὸ δείχνουν.

Μιά άλλη παιδοδουλα είχε διφθερίτιδα. Της έδωσαν αντιτοξίνη και πέθανε. Ήταν γραφτό της νά πεθάνη. Τ' αποτελέσματα τὸ δείχνουν!

Όλες οι «θεραπευτικές» σχολές σκέπτονται και κρίνουν σάν τὸν γέρο που έλεγε: «Άν ὁ ἄρρωστος γυιός μου γίνη καλά τὸν θεράπευσε ὁ γιατρός, αλλά ἂν πεθάνη τὸν πήρε ὁ Θεός!»

Μιά γρηά έχει ρευματισμούς και γίνεται καλά μ' ἓνα «φυλαχτό» που έχει ραμμένο στὸ φουστάνι της. Τὸ φυλαχτὸ τὴν θεράπευσε. Τ' αποτελέσματα τὸ δείχνουν.

Μιά άλλη γρηά έκαμε τὸ ἴδιο και πέθανε. Ὁ Θεός δὲν ἤθελε νά τὴν κάμη καλά.

Μιά νέα κόρη έκαμε τὴν προσευχή της με πίστι κι' ἐπιμονή αλλά ὁ Θεός δὲν τὴν ἀντήμειψε. Ὁ πνευματικός της τὴν ἐπληροφόρησε πώς: «Ὁ Θεός ζέρει καλλίτερα τί κάμνει και δὲν θέλει νά σοῦ δώση τὰ πράγματα που ζητᾶς».

Έτσι τόσο στὴ θρησκεία ὅσο και στὴν ἱατρικὴ κοροϊδεύουμε τοὺς ἑαυτούς μας και δὲν χάνουμε ποτὲ τὴν πίστι μας πρὸς τὸ ἀφύσικο, τὸ παράλογο, τὸ περίεργο.

Υστερα ἀπὸ τὴν σύντομη αὐτὴ παρέκβαςι ἄς γυρίσωμε στὸ κύριο θέμα μας.

Οἱ μεγάλες βασικὲς διαφορὲς μεταξύ τοῦ παλαιοῦ συστήματος τῆς «θεραπείας» με φάρμακα και τοῦ συστήματος τῆς Φυσικῆς Ὑγιεινῆς εἶνε ὅτι:

ΕΝΩ ἡ Φυσικὴ Ὑγιεινὴ χρησιμοποιεῖ τὶς ἴδιες δυνάμεις που βρίσκονται μέσα μας και γύρω μας, τὶς δυνάμεις που σήμερα και πάντοτε χρησιμοποιοῦνται ἡ Φύσις γιὰ νά δημιουργήσῃ, νά στερεώσει και νά συγκρατήσῃ τὸ ζωϊκὸ και φυτικὸ βασίλειο, γιὰ νά διατηρήσῃ και ἀνακτήσῃ τὴν καλὴ ὑγεία, ἡ ἱατρικὴ χρησιμοποιεῖ όλες τὶς αἰτίες τῆς ἀρρώστειας γιὰ νά γιατρέψῃ τὴν ἴδια τὴν ἀρρώστεια!

ΕΝΩ ἡ Φυσικὴ Ὑγιεινὴ διορθώνει όλες τὶς γνωστὲς αἰτίες τῆς ἀρρώστειας και μετρορρυθμίζει τὶς συνθήκες τῆς ζωῆς τοῦ ἀρρώστου, ἡ ἱατρικὴ ἀγνοεῖ αὐτὲς τὶς αἰτίες τῆς ἀρρώστειας και δὲν προσπαθεῖ νά προσαρμόσῃ τὴν συνθήκες τῆς ζωῆς τοῦ ἀρρώστου με τοὺς νόμους τῆς ζωῆς.

ΕΝΩ τὸ σύστημα τῆς Φυσικῆς Ὑγιεινῆς βλέπει τὴν ἀρρώστεια ὡς κατάσταση κλονισμένης ὑγείας που κάθε τῆς σύμπτωμα εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἐμφύτου σωτηρίου ἐνέργειας στὴ Φύση, ἡ ἱατρικὴ βλέπει τὴν ἀρρώστεια ὡς ἀντιζωϊκὴν ὀντότητα, θετικὴ ὀργανωμένη δύναμις σὲ πόλεμο με τὴ ζωή, που κάθε τῆς σύμπτωμα εἶνε κακό, ἀνατρεπτικὸ καταστρεπτικὸ.

ΕΝΩ τὸ σύστημα τῆς Φυσικῆς Ὑγιεινῆς βλέπει στὰ φαινόμενα τῆς ἀρρώστειας τὴν πορεία τῆς θεραπείας, ἡ ἱατρικὴ βλέπει στὰ φαινόμενα αὐτὰ μιά καταστρεπτικὴ λειτουργία.

ΕΝΩ ἡ Φυσικὴ Ὑγιεινὴ ζητᾶ μόνο ν' ἀπομακρύνῃ τὶς αἰτίες και νά ἐξασφαλίσῃ τὶς ἀναγκαῖες ὑγιεινὲς συνθήκες, ἡ ἱατρικὴ ζητᾶ ἀπλῶς νά καταστειλῇ και ν' ἀπομονώσῃ τὰ συμπτώματα και δὲν δίδει προσοχή στὶς αἰτίες, ἐλάχιστα δὲ στοὺς ὑγιεινοὺς δρους.

ΕΝΩ ὁ φυσικοθεραπευτὴς ζέρει πὼς θά πραγματοποιήσῃ αὐτόματος παρακμὴ τὸν συμπτωμάτων, μόλις παύσῃ ἡ ἀνάγκη τους, ὁ γιατρός τῆς παλαιᾶς σχολῆς φαντάζεται μάταια πὼς ἡ αἰτία καταστρέφεται μόλις τὰ συμπτώματα ἐξαφανισθοῦν βιαίως.

ΕΝΩ ὁ φυσικοθεραπευτὴς με τὴν δικὴ του μέθοδο ἐξετάσεως ζητᾶ ν' ἀνακαλύψῃ τὶς αἰτίες τῆς ἀρρώστειας σὲ κάθε εἰδικὴ περίπτωσι, ὁ γιατρός με τὴ ἐξετάσεις και διαγνώσεις του ζητᾶ νά βρῇ συμπτώματα και παθολογία.

ΕΝΩ ὁ φυσικοθεραπευτὴς ἐνδιαφέρεται ν' ἀνακαλύψῃ τὶς αἰτίες τῶν μεταβολῶν στὸ ἄρρωστο ὄργανο γιὰ νά συμπεράνῃ τί μεταβολὲς εἶνε ἀναγκαῖες στὸν τρόπο τῆς ζωῆς τοῦ ἀρρώστου, ὁ γιατρός ἐνδιαφέρεται ν' ἀνακαλύψῃ τὶς σχηματισμένες ἀλλαγὲς γιὰ νά τὶς μελετήσῃ.

Μὲ λίγα λόγια αὐτὴ εἶνε ἡ νέα θεωρία. Καὶ φυσικὰ ὁ ἀναγνωστὴς γιὰ νά σχηματίσῃ σφέστερη ἰδέα και νά ριζώσῃ μέσα του βαθειά τὴν πίστι γιὰ τὴν πραγματικὰ καινούργια αὐτὴ θρησκεία πρέπει νά ἰδῇ τ' ἀποτελέσματα τῆς. Κι' αὐτὰ εἶνε στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νέου συστήματός μας καταπληκτικὰ γιατί διαφορετικὰ δὲν θά μπορούσε νά θεμελιωθῇ πάνω σὲ ἀμώδη βάσι ἓνα τέτοιο τεράστιο οἰκοδόμημα, ὅπως εἶνε ἡ Φυσιοθεραπεία που σὲ πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου ἔχει διαδοθῇ πουλὸ και ὀλοένα ἀποκτᾶ τοὺς πῖο φανατικοὺς ὁπαδοὺς.

ΗΛΙΑΣ ΠΕΤΡΟΥ

ΕΛΛΑΣ

- 21 Σεπτεμβρίου.—Αποπερνοῦνται τὸ Δικαστικὸν Μέγαρον Χαλινῶν. Ἐπίσημον Γεῦμα τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τιμὴν τοῦ Διαδοχικοῦ ζεύγους τῆς Σουηδίας, καὶ τῆς Πριγκίπισσας Ἰλκρίδ.
- 22 Σεπτεμβρίου.—Ἀναχώρησις τῶν Σουηδῶν διαδόχων διὰ Δελφούς. Ἐπ'ἀνόδου τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μαζιμου ἐκ Γενεύης.
- 23 Σεπτεμβρίου.—Σύλλληψις πέντε Γερμανῶν κομμουνιστῶν, ἐξ ὧν μία γυναίκα.
- 24 Σεπτεμβρίου.—Ἐξακολουθοῦν αἱ συνομιλίαι διὰ τὴν ἐπιτελεῖν συμφωνίαν τῶν κοινοτήτων. Ἐξεδόθη τὸ βούλευμα διὰ τὴν ἀποπέρας τῆς ὁδοῦ Ἰουλίου. Ἐπιστροφή τοῦ διαδοχικοῦ ζεύγους τῆς Σουηδίας εἰς Ἀθήνας.
- 25 Σεπτεμβρίου.—Ἀγγέλλεται ὅτι λόγω ἀσθενείας τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Φουὰτ, τὸ ταξίδιον τοῦ εἰς Ἑλλάδα ματαιοῦται.
- 26 Σεπτεμβρίου.—Σύλλληψις τοῦ λοχίου Θωμάκου, ἀρχηγοῦ τοῦ φαιδρῶ «κινήματος τῶν λοχιῶν». Ὁ διάδοχος τῆς Σουηδίας ἀνεχώρησεν εἰς Θεσσαλονίκην, κη. Ὡς ἐλθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ νομοσχέδιον περὶ πρακτικῆς ἐπιτηδεύσεως κη. Ὡς ἐλθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ νομοσχέδιον περὶ πρακτικῆς ἐπιτηδεύσεως κη. Ὡς ἐλθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ νομοσχέδιον περὶ πρακτικῆς ἐπιτηδεύσεως κη. Ὡς ἐλθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ νομοσχέδιον περὶ πρακτικῆς ἐπιτηδεύσεως κη.
- 27 Σεπτεμβρίου.—Ἐπίσκεψις Θεσσαλονίκης. Εἰς Πειραιᾶ καταπέδουσι τὰ γαλλικὰ ἀντιτορρικτικά «Κασάρ» καὶ «Κεπάρ». Ἡ Ἀγγλὶς ἀεροπορὸς Τόμσον ἐκτελοῦσα πτήσιν Ἀγγλίας-Ἰνδῶν κατέπεσεν παρὰ τὰ Μέγαρα.
- 28 Σεπτεμβρίου.—Θάνατος τοῦ Ρουμάνου Πρίγκιπος Καλλιμάκη ἐκ τυχαίου δυστυχήματος. Ἀφίξις τοῦ μεγάλου Ἀγγλοῦ πολιτικοῦ καὶ συγγραφέως Οὐίνστον Τσάρτσιλ. Ἀγγέλλεται ὅτι Μεγάρων διὰ ἀπὸ μὴνός ἀνεφανίσθη εἰς τὴν περιφέρειαν ἐγγύστατον τέρμα, διορίζον πρὸς κροκόδειλον.
- 29 Σεπτεμβρίου.—Απορρίπτεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς πρότασις τῆς Γερουσίας περὶ κοινοῦ συνεδριάσεως τῶν δύο Νομοθετικῶν Σωμάτων, καὶ ἐπαναψηφίζεται τὸ ἐκλογικὸν νομοσχέδιον.
- 30 Σεπτεμβρίου.—Ἀρχοῦνται εἰς τὸ Στάδιον οἱ Ἑλληνοαυτογυμνικὸν ἀγῶνες. Κατάδικη εἰς ἰσοβία δασιμὴ ἐν Θεσσαλονίκῃ τοῦ κοιμηταζή Γκαγκάλωφ. Ἀγγέλλεται ὅτι ἀφίξις τῆς Γερμανίδος στὰρ τοῦ κινηματογράφου Μπριγκίτε Χέλμ.
- 1 Ὀκτωβρίου.—Ὁ λαϊκὸς κ. Κατσούλης ἐκλέγεται βουλευτὴς κατὰ τὴν ἐπαναληπτικὴν ἐκλογὴν Κερυσιᾶς. Οἱ Ἑλληνοαυτογυμνικὸν ἀθλητικὸν ἀγῶνες λήγουσιν ἐν νικητρίαν τὴν Οὐγγρικὴν ομάδα. Ὁ Κυριακίδης νικᾷ εἰς τὸν Μαραθώνιον, μετ'ἑξῆς οἱ δύο ἐκλογικὸν νόμοι. Ἀγγέλλεται ἡ διενέργεια ἐκλογῶν διὰ τὴν 11 Νοεμβρίου.
- 2 Ὀκτωβρίου.—Ἀφίξις ἐν Θεσσαλονίκῃ τοῦ Πολωνοβασιλέως Ἀδὰμ Ἀσάμιν, διὰ τὸν ὅποιον ὑπάρχουν ὑπόνοιαι διὰ ἐκδοχὴς νὰ δολοφονήσῃ τὸν Σουηδὸν Διαδόχον. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἡ Κυβέρνησις, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία ἀπευθύνουν συλλυγητικὰς τηλεγραφικὰς αἰνέσεις πρὸς τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τοῦ Λαοδωβίκου Μαρτού.
- 3 Ὀκτωβρίου.—Κατόπιν τῆς ἀποφάσεως 17 Γερουσιαστῶν τῶν ὀργανώσεων ὅπως ψηφίσουν τὸν κ. Ζαΐμην κατὰ τὴν ἐπικείμενὴν ἐκλογὴν Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἡ Κυβέρνησις ἀποστέλλει τοὺς ἐκλογικοὺς νόμους.
- 4 Ὀκτωβρίου.—Ταραχαὶ εἰς Μεσολόγγιον λόγω τῆς ἱδρώσεως Πρωτοδικείου ἐν Ἀγρινίῳ. Ἡ πολιτικὴ κατάσταση εἰσέρχεται εἰς περίοδον μαλαῆς ἐξελίξεως.
- 5 Ὀκτωβρίου.—Συλλαλητήριον Βορειοηπειρωτῶν διὰ τὰς ἀλβανικὰς πιέσεις καὶ λιθοβολισμοὺς τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀλβανικῆς Προσέλευς. Ἐγκαίνια τοῦ νέου Δικαστικοῦ Μεγάρου εἰς τὸ παλαιὸν Ἀρσάκειον.
- 6 Ὀκτωβρίου.—Νέαι ταραχαὶ εἰς Μεσολόγγιον. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας Ρουσὶδ βῆς διεργετὰ ἐκ Θεσσαλονίκης μεταβαίνει εἰς Βελιγράδιον. Ἐπίσης ἀναχωρεῖ εἰς Βελιγράδιον ὁ Ἑλληὺ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μάξιμος, συνοδευόμενος ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Τασούλη καὶ Μαζαράκη καὶ τοῦ ναυάρχου Οἰκονόμου.
- 7 Ὀκτωβρίου.—Συζητεῖται ἡ ἱδρῶσις ὑπὸ Ἱερσάρχων «χριστιανικὸν κόμματος». Κυκλοφορεῖ καὶ διαφεύδεται ἡ φήμη διὰ πρὸς τινος διήλθεν εἰς Ἀθῆνας ἡ ἀδελφὴ τοῦ δολοφονοῦ Γεωργιῆφ, Ἀρνακὴ Κέλεμεν. Ἰδρύσιν Πανελλαδικῆς Συνουσιουσίας Ἐργασίας.
- 8 Ὀκτωβρίου.—Συνεληθῆσαν ἐν Μεσολογγίῳ οἱ πρωτοστατήσαντες εἰς τὰς ταραχάς. Καταστρεπτικὰ βροχαὶ εἰς Ἀγρινίον.
- 9 Ὀκτωβρίου.—Τρομερὸς καὶ πρωτοφανὴς κυκλῶν προκαλεῖ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἀστακού. Οἱ κάτοικοι ἐντροπιοὶ διακυτερεύουν εἰς τὸ ὑπαίθριον. Τὰ δύο τρίτα τῶν οἰκῶν κατεστῶσαν. Ἀπαστάλησαν εἰδικὰ συνεργεῖα καὶ βοήθειαι.
- 10 Ὀκτωβρίου.—Κατόπιν κοινῆς συνεδριάσεως τῶν δύο Νομοθετικῶν Σωμάτων, Βουλῆς καὶ Γερουσίας, διὰ ψήφον 197 ἐπὶ 329, ἐπανεκλέγεται διὰ μίαν πενταετίαν πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὁ κ. Ἀλεξάνδρου Ζαΐμης.
- 11 Ὀκτωβρίου.—Διέλευσις ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου Τατοῦν τῶν λαμβανόντων μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα Λονδίνου-Μελβούρνης διὰ τὸ κύπελλον Μὰξ Ρόμπερτσον ἀεροπλάνων.

ΑΓΓΛΙΑ

- 23 Σεπτεμβρίου.—Τρομακτικὴ ἔκρηξις μετ' 111 θύματα εἰς τὰ ἀνθρακωρυχεῖα τῆς Γκρόσφορντ.
- 27 Σεπτεμβρίου.—Καθελκύσας εἰς τὸν ποταμὸν Κλάιντ τοῦ μεγαλύτερου ὑπερωκεανείου τοῦ κόσμου «Βασιλισσα Μαρίν».
- 1 Ὀκτωβρίου.—Τὸ ἰδιωτικὸν συμβούλιον τῆς Βασιλικῆς Οἰκονομίας ἐνέκρινε τοὺς ἀρραβῶνας τοῦ Πρίγκιπος Γεωργίου μετὰ τῆς Πριγκίπισσας Μαρίας.
- 2 Ὀκτωβρίου.—Νέαι πτώσεις τῆς λίρας.
- 3 Ὀκτωβρίου.—Ἀνατίμῃσις τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἀπέναντι δλων τῶν νομισμάτων.
- 4 Ὀκτωβρίου.—Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Σέρ Τζῶν Σάιμον ἀναχωρεῖ εἰς Παρίσιος ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν Ἀγγλίαν εἰς τὴν κηδείαν τοῦ βασιλέως.
- 5 Ὀκτωβρίου.—Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν κηδείαν τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου Πρίγκιψ Γεώργιος ἀναχωρεῖ διὰ Βελιγράδιον συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς μνηστῆς τοῦ Πριγκίπισσας Μαρίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς μητρὸς ταύτης Πριγκίπισσας Ἑλένης.
- 6 Ὀκτωβρίου.—Ἀναχώρησις ἐκ Λονδίνου τῶν 24 ἀεροπλάνων τῶν λαμβανόντων μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα Λονδίνου-Μελβούρνης.

ΑΛΒΑΝΙΑ

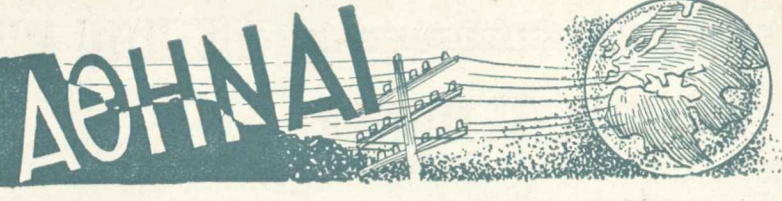
- 27 Σεπτεμβρίου.—Ἀγγέλλονται νέαι πιέσεις ἐναντίον Ἑλλήνων εἰς τὴν περιφέρειαν Κορυτσᾶς.
- 2 Ὀκτωβρίου.—Ἐξω τῆς Κορυτσᾶς κατακρουεργεῖται ὑπὸ ληστῶν ὁ Ἀμερικανὸς ὁπλίκοος Βέρνερς.
- 3 Ὀκτωβρίου.—Οἱ Βορειοηπειρωτῶν ζητοῦν τὴν ἐπέμβασι τῆς ΚΤΕ εἰς τὰς διώξεις τῶν Ἑλλήνων ἐν Ἀλβανίᾳ.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

- 28 Σεπτεμβρίου.—Ὁ βασιλεὺς τῆς Γιουγκοσλαβίας Ἀλεξάνδρος συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Βασιλισσας Μαρίας ἀφικνεῖται εἰς Σόφιαν πρὸς διεξαγωγὴν σπουδαιῶν συνομιλιῶν.
- 6 Ὀκτωβρίου.—Εἰς Σόφιαν σημειοῦνται σοβαρὰ κομμουνιστικὰ ταραχαί.
- 7 Ὀκτωβρίου.—Τὴ ἐγκρίσιν τῶν Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως ἀνασηματίζεται τὸ Μακεδονικὸν κομμάτιον.
- 15 Ὀκτωβρίου.—Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μπατόλφ ἀναχωρεῖ εἰς Βελιγράδιον διὰ νά παραστή εἰς τὴν κηδείαν τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου.
- 16 Ὀκτωβρίου.—Πιστοποιεῖται ἡ ταυτότης τῶν δακτυλικῶν ἀποτυπωμάτων τοῦ δολοφονοῦ Κέλεμεν μετὰ τῶν τοῦ κοιμηταζή Βλάντα Γεωργιῆφ.

ΓΑΛΛΙΑ

- 30 Σεπτεμβρίου.—Μονομαχία ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑποθέσεως Σταβίσκου μεταξύ τοῦ τῶς ὑπουργοῦ Γκὺ Λαζάρφ καὶ τοῦ διηγύρου Ρενουβέν.
- 9 Ὀκτωβρίου.—Δολοφονία εἰς τὴν Μασσαλίαν τοῦ βασιλέως Καρόλου τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας κ. Μαρτού ὑπὸ τοῦ Βουλγαροῦ Κοιμηταζή Βλάντα Γεωργιῆφ ἡ Κέλεμεν. Κατὰ τὴν ἀποπέρας φονεῦνται ἐπὶ καὶ τραυματίζονται ἔξ. Ὁ δολοφόνος λυνστερεται ὑπὸ τοῦ πλήθους. Ἐξαιρετικὴ συγκίνησις καθ' ὅσας τὴν χώραν.
- 10 Ὀκτωβρίου.—Σύλλληψις τῶν Κροατῶν τρομοκρατῶν Μπέεν καὶ Νόβακ, οἱ ὅποιοι ἐνέχονται εἰς τὴν συγερὴν δολοφονίαν Ἀφίξις εἰς Μασσαλίαν τῆς Βασιλισσας Μαρίας τῆς Γιουγκοσλαβίας. Ὁ νεκρὸς, ταριχευθεὶς, μεταφέρεται

- ἐπὶ τοῦ καταδρομικοῦ «Ντουμπρόβνικ» τὸ ὅποιον ἀποπλέει διὰ Σπαλάτων. Ἀντικαθίστανται ὁ Νομάρχης καὶ ὁ Ἀστυνομικὸς διευθυντὴς Μασσαλίας.
- 11 Ὀκτωβρίου.—Ἐξερκίβουται ὅτι ὁ δολοφόνος τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Λουί Μαρτού λέγεται πράγματι Βλάντα Κέλεμεν, καὶ ὅτι ὤηρε πρῶτω τῆς Κροατικῆς Ἐπαναστατικῆς Ὀργανώσεως «Ὀδοτατίζ». Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ἀλιμπέρ παρρησιάζεται λόγῳ τοῦ ἐγκλήματος.
- 13 Ὀκτωβρίου.—Ἐθνικὴ κηδεία τοῦ Μαρτού. Ὁ τέως Πρωθυπουργὸς κ. Πιέρ Λαβάρ ἀναλαμβάνει τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ὁ κ. Μαραντὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.
- 14 Ὀκτωβρίου.—Ἡ διαβόητος δηλητηρίαστρια Βολὲ Νωτιέρ καταδικάζεται εἰς θάνατον. Σύλληψις τοῦ ἐκ τῶν κατηγορουμένων διὰ τὴν ἐναντίον τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου συνομοσίου ἀνδρὸς ἀλλοῦ ἢ Σίλβιν.
- 15 Ὀκτωβρίου.—Ἐννοῦται τὸ τέως Πρόεδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ μεγάλου πολιτικοῦ ἀνδρὸς Ραυμόνδου Πουανκαρέ. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Λεμπέρ ἀναχωρεῖ εἰς Βελιγράδιον διὰ νά παραστή εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου.
- 18 Ὀκτωβρίου.—Σύλληψις κατόπιν ἐνεργειῶν τῆς Γαλλικῆς Ἀστυνομίας ἐν Τουρίν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Κροατικῆς Ἐπαναστατικῆς Ὀργανώσεως Πάλεβιτς.
- 19 Ὀκτωβρίου.—Ἀναχώρησις ὑπὸ τοῦ γερουσιαστῶ κ. Λεμερὺ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ κ. Σερόν.
- 20 Ὀκτωβρίου.—Ἐθνικὴ κηδεία εἰς τὸ πάνθειον τοῦ Ραυμόνδου Πουανκαρέ. Ἡ ταφὴ ἐγένετο εἰς Νιμνγκούρ.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

- 27 Σεπτεμβρίου.—Λόγος τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐορτῆς τοῦ θανάτου. 11 Ὀκτωβρίου.—Διορισμοὶ τοῦ φ. ἡ. Κέλερ ὡς ἐκτάκτου ἀντιπροσώπου τῆς Γερμανίας εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου.
- 15 Ὀκτωβρίου.—Ἀναχώρησις διὰ Βελιγράδιον τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Πρωσίας Χέρμαν Γκιρλίχ.
- 19 Ὀκτωβρίου.—Θάνατος τοῦ Φόν Κλόου, ἀρχηγοῦ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων, ποὺ προήλασαν κατὰ τὸ 1914 μέχρι τοῦ Μάριν.

ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

- 28 Σεπτεμβρίου.—Ὁ βασιλεὺς Ἀλεξάνδρος καὶ ἡ βασίλισσα Μαρία ἀνεχώρησαν εἰς Σόφιαν, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Γετίτις.
- 7 Ὀκτωβρίου.—Ὁ βασιλεὺς Ἀλεξάνδρος ἀναχωρεῖ ἐκ Σπλίτ ἐπιβαίνειν τοῦ καταδρομικοῦ «Ντουμπρόβνικ» διὰ Μασσαλίαν. Ἐκείθεν δὲ μεταβίβει εἰς Παρίσιος ὅπου θά διεξαγῇ σπουδαιότατας συνομιλίας πρὸς συμβολίσιν ἰταλικῶν καὶ νοτιοσλαβικῶν. Ἡ βασίλισσα Μαρία ἀναχωρεῖ σὺν δολοφονικῶν.
- 9 Ὀκτωβρίου.—Ὁ βασιλεὺς Ἀλεξάνδρος δολοφονεῖται εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Χρηματιστηρίου τῆς Μασσαλίας. Μαζὺ τὸν πίπτει καὶ ὁ Λουί Μαρτού.
- 10 Ὀκτωβρίου.—Ὁ διάδοχος τῆς Νοτιοσλαβίας ἀνακηρύσσεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας βασιλεὺς μετ' ὀνόματι Πέτρος ὁ Β'. Ἀφίξις τῆς Βασιλισσας Μαρίας εἰς Μασσαλίαν. Τὸ «Ντουμπρόβνικ» ἀποπλέει διὰ Σπλίτ μεταφέρει τὴν σφοδρὸν τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου.
- 11 Ὀκτωβρίου.—Ὁ βασιλεὺς Πέτρος ὁ Β' ἀναχωρεῖ ἐξ Ἀγγλίας συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς μνηστῆς τοῦ βασιλομήτορος τῆς Ρουμανίας, Ἀναχωρήσας διὰ Γαλλίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Νοτιοσλαβικῆς Ἀσφαλείας.
- 12 Ὀκτωβρίου.—Διὰ διαθήκης τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου ἡ Ἀντιβασιλεία θά ἀποτελεσθῇ ἐκ τοῦ πρίγκιπος Παύλου, καὶ τῶν γερουσιαστῶν Σπάγκοβιτς καὶ Πέροβιτς.
- 13 Ὀκτωβρίου.—Ἀφίξις εἰς Βελιγράδιον τοῦ Βασιλέως Πέτρο μετὰ τῆς ἀκολουθίας τοῦ Τελετῆ τῆς ὀρκουσίας. Τὸ «Ντουμπρόβνικ» καταπλέει εἰς Σπλίτ.
- 14 Ὀκτωβρίου.—Ἡ σορὸς τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου μετακομίζεται εἰς Βελιγράδιον μετὰ Ζάγρεμπ.
- 16 Ὀκτωβρίου.—200.000 Γιουγκοσλαβοὶ ἔχουν συρρεῦσαι εἰς Βελιγράδιον διὰ νά προσκυνήσουν τὸν νεκρὸν βασιλέα.
- 18 Ὀκτωβρίου.—Συνκέντρωσις 500.000 ἀνθρώπων διὰ νά παραστοῖν εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου. Ἡ σορὸς μετὰ τὴν ἐπικύδειον τελετὴν μεταφέρεται εἰς Τοπόλιν πρὸς ἐνταφιασμὸν εἰς τὸ μνημεῖον τῶν Καραγεωργεβίτς.
- 19 Ὀκτωβρίου.—Συνήλθον εἰς Βελιγράδιον τὰ συμβούλια τῆς Μικρᾶς Ἀντάντ καὶ τῆς Βαλκανικῆς Διασκεψῆς πρὸς σύσκεψιν ἐπὶ τῆς δημοιοργηθείας ἐκ τῆς δολοφονίας τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου κατὰ τάσεως.

ΙΤΑΛΙΑ

- 22 Σεπτεμβρίου.—Καταστρεπτικὸς τυφὼν ἐνέσκηψας εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἰταλίαν προκαλεῖ πρωτοφανεῖς καταστροφάς. Τὰ θύματα ὑπολογίζονται ἀνω τῶν 5000.
- 26 Σεπτεμβρίου.—Εἰς τὴν Βόρειον Ἰταλίαν ἀναδύεται ἐκ τῆς θαλάσσης λόγω ἡφαιστειογενούς ἐκρήξεως νέα νῆσος.

ΙΣΠΑΝΙΑ

- 24 Σεπτεμβρίου.—Κατόπιν τῆς ἀνακαλύψεως μαρξιστικῆς συνωμοσίας ἡ χώρα τίθει εἰς κατὰ κράτος ἐνέταξιν.
- 5 Ὀκτωβρίου.—Κήρυξις γενικῆς ἀπεργίας καθ' ὅλην τὴν χώραν καὶ δημιουργία διαφόρων ταραχῶν εἰς Καταλωνίαν.
- 6 Ὀκτωβρίου.—Ἐξερράγη ἐπανάστασις εἰς τὴν Καταλωνίαν καὶ εἰς Ἀστούριαν.
- 7 Ὀκτωβρίου.—Ἡ ἐπανάστασις μαίνεται εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ὁ πρόεδρος τῆς Καταλωνίας Κόμπατος ἀνεκήρυξε τὴν χώραν αὐτοεξάριστον. Πληθὺς ἀπὸ τὸν Κόμπατος ἀνακηρύσσεται νά παραδοθῇ εἰς τὸν κυβερνητικὸν στρατηγὸν Μπατέ, κατόπιν βομβαρδισμοῦ τῆς δημαρχίας τῆς Βαρκελώνης.
- 9 Ὀκτωβρίου.—Σύλληψις τοῦ ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ κινήματος τῶς Πρωθυπουργοῦ Ἀθάνα.
- 10-20 Ὀκτωβρίου.—Τοπικαὶ μικροσυμπλοκαὶ καθ' ὅλην τὴν χώραν. Ἡ Κυβέρνησις φέρεται κυρία τῆς καταστάσεως.

ΙΤΑΛΙΑ

- 24 Σεπτεμβρίου.—Ἀγγέλλεται ἡ ἀπόφασις τῆς ἰταλικῆς Κυβερνήσεως περὶ καταργήσεως τῆς Ἑλληνοῦς Παιδείας εἰς τὴν Δωδεκανήσον.
- 26 Σεπτεμβρίου.—Ἡ ἀπόφασις τοῦ διαδόχου Οὐμβέρτου πριγκίπισσα Μαρίας-Ζοζέ ἔσπεν εἰς τὸν κόσμον κόρην. Εἰς τὴν πριγκίπισσαν δίδεται τὸ ὄνομα Μαρίας-Πίας.
- 3 Ὀκτωβρίου.—Ὁ κ. Μουσσολίνι ἐκφραεῖ βαρυσήμαντον λόγον ἐπὶ τῶν ἰταλικο-νοτιοσλαβικῶν σχέσεων.
- 11 Ὀκτωβρίου. Ματὰ τοῦ ἰταλικοῦ στόλου ἀποβιβᾷ ἐν ἀνοικτῷ πελάγει τιμὰς πρὸς τὸν νεκρὸν τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου.

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

- 15-20 Ὀκτωβρίου.—Βεβαία ἀβρογγραφία τοῦ τύπου ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐναντίον τῆς Οὐγγαρίας καταγγελλῶν διὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

- 1 Ὀκτωβρίου.—Ἀνασηματίζεται ἡ ὑπὸ τὸν κ. Ταταρόσκο Κυβέρνησις.
- 2 Ὀκτωβρίου.—Θεωρεῖται πῶς ἡ συνιστάσῃ τοῦ βασιλέως Καρόλου μετὰ τῆς φιλίας τοῦ πριγκίπισσας Ἑλένης εἰς Ἑλλάδα.
- 15 Ὀκτωβρίου.—Ὁ βασιλεὺς Καρόλος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Τιτοῦλεσκο καὶ τῆς ἀκολουθίας ἀναχωρεῖ διὰ Βελιγράδιον ὅπως παραστή εἰς τὴν κηδείαν το

